İSTANBUL
SANAYİ ODASI

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2024

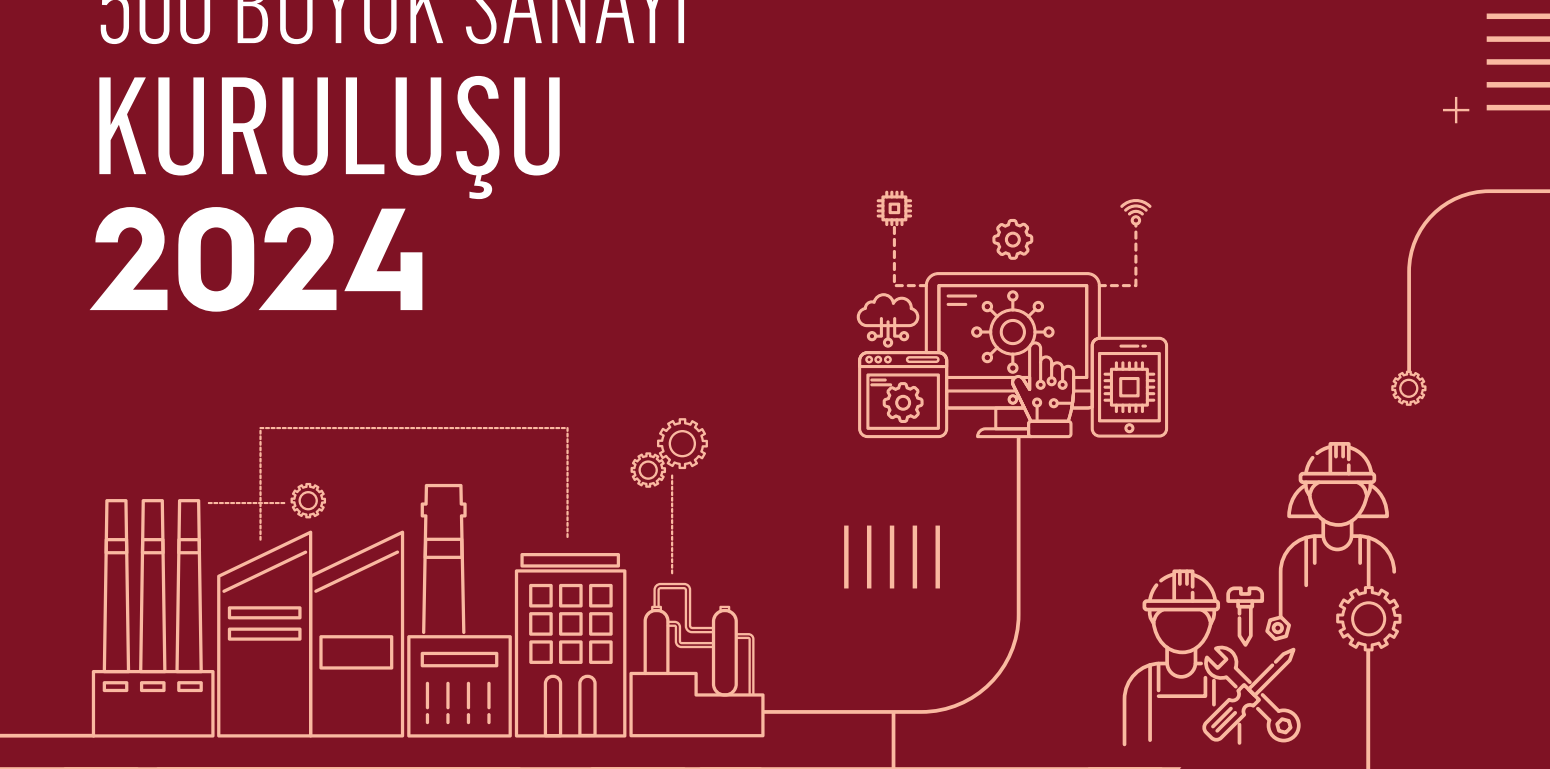

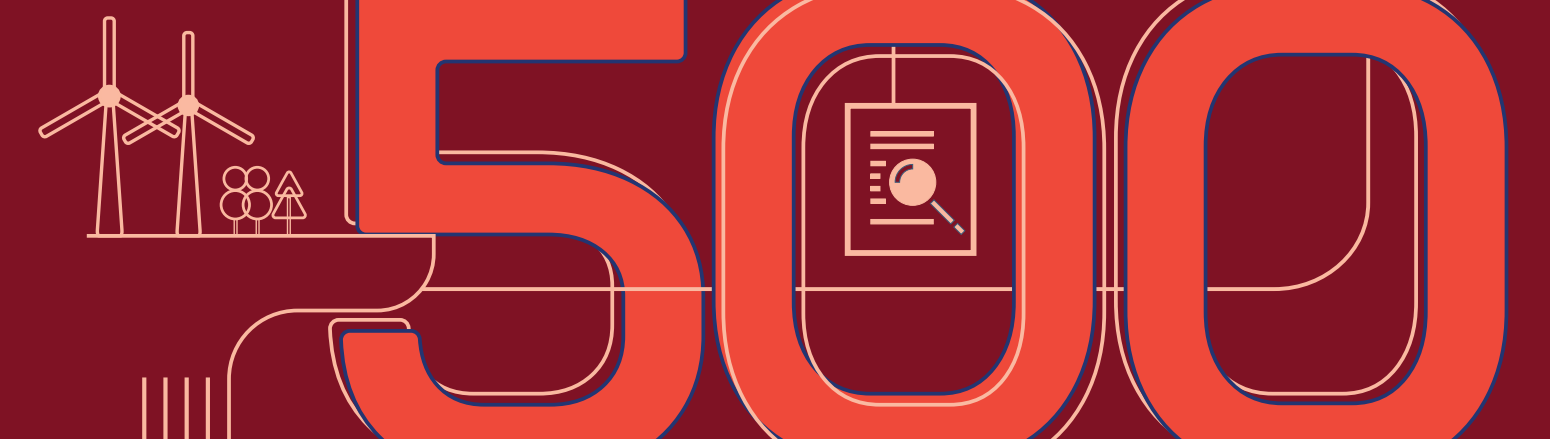

İTO KİLİT

"Her Zaman Güvenli"

"Güvende hissetmeye değersiniz"
You're worthy to feel secure

444 2 486

www.itokilit.com.tr

YELKEN®
YELKEN KALIP PENCERE & KAPI
AKSESUARLARI ve METAL SAN. TİC. A.Ş.

MDF / MDFLAM
LAMİNAT PARKE
HIGH GLOOS PANEL

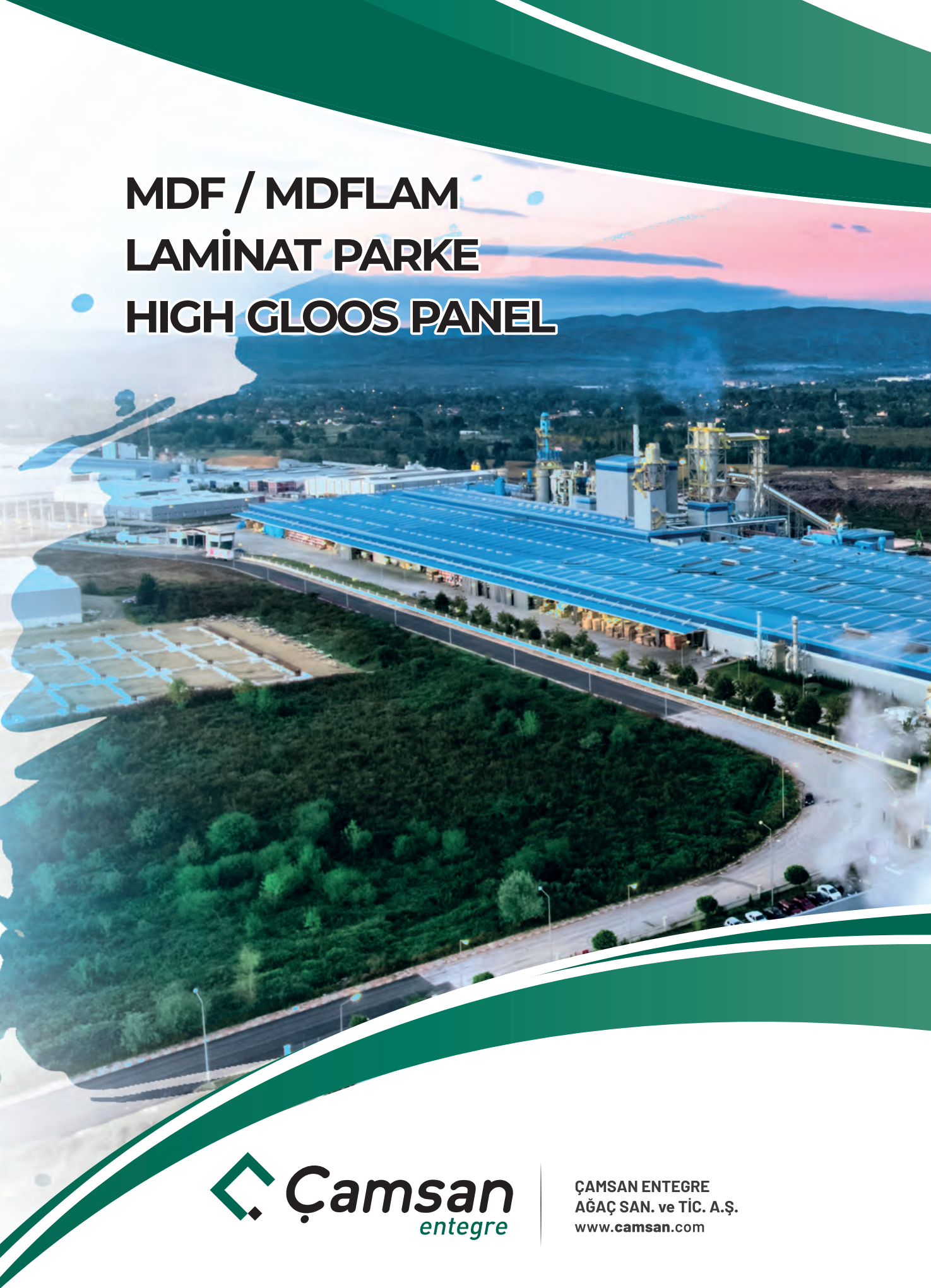

Çamsan entegre

ÇAMSAN ENTEGRE
AĞAÇ SAN. ve TİC. A.Ş.
www.camsan.com

TÜRKİYE'NİN
500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU
2024

" Türkiye'nin *lider* firması"

OVA UN

70 yılı aşkın süredir dünyanın en kaliteli buğdaylarını sizin için işliyoruz ve kullanımınıza sunuyoruz

DALGAKIRAN 60. YEAR

Global Compressor Brand of Türkiye

Operates Across More Than 130 Countries

JOURNEY OF AIR

dalgakiran.com

DÜZCE FLOAT CAM

Ürünlerimizi ve hizmetlerimizi keşfetmek için **QR kodu** tarayabilirsiniz.

GELECEĞE AÇILAN CAM

2024 İSO İLK 500 LİSTESİNDE

Türkiye'nin Camı

Yenilenebilir enerji kaynaklarına olan bağlılığımız ve çevre dostu üretim anlayışımızla, **Düzce Float Cam** olarak Türkiye'nin önde gelen ilk 500 sanayi kuruluşları arasında olmanın gurunu yaşıyoruz. Yeni kurulan **DCS SOLAR CAM** üretim hattımızdan aldığımız güçle Türkiye'nin yarınları için çalışmaya devam ediyoruz.

100%
Doğal
İçerik

Saf Su
Parfümsüz

Doğal, Yumuşacık ve Cilt Dostu Islak Bebek Mendili

Newipe®, yeni nesil sürdürülebilir viskon kumaş, tamamen doğal içerikler ve geri dönüştürülebilir ambalajı ile, gezegenlerine saygı duyarak bebeklerin ve çocukların ilk günlerinden itibaren hassas ciltlerini korumak için sürdürülebilir bir şekilde tasarlanmıştır. Cilt mikrobiyomunu nazikçe temizler ve korur. Nemlendirici solüsyonun özel olarak geliştirilmiş vegan formülü %100 bitki bazlıdır. Newipe®'ın yumuşak ve dayanıklı viskon kumaşı %100 biyoçözünür ve kompostlanabilir olarak onaylanmıştır. Doğal kaynaklardan elde edilen viskon kumaş daha az karbon ayak izi ile üretilmiştir.

%100 Doğal İçerik **Parfümsüz**

Biyoçözünür Mendil

Kompostlanabilir Mendil

Plastik İçermeyen Mendil

Mikrobiyom Dostu

Vegan

Sapro
Islak Mendil Uzmanı

Saprotemizlikurunleri | Sapro Temizlik Ürünleri A.Ş. | www.sapro.com.tr

newipe®

Bebeğiniz için En Saf, Dünya için En İyisi.

Sürdürülebilir bir dünya için; tamamı doğal içerikler, yeni nesil viskon kumaş ve geri dönüştürülebilir ambalaj ile sürdürülebilir bir şekilde üretilen, Yeni Nesil Bebek Mendili Newipe®'ı sizlerle buluşturuyoruz.

Diğer viskon mendillerden daha hızlı ve %100 doğaya dönen Newipe®, %100 doğal kaynaklı içeriği ve geri dönüşümlü ambalajı ile sürdürülebilir bir geleceğe doğru atılmış bir adımdır.

Newipe®'ın yeni nesil sürdürülebilir viskon kumaşı, doğanın döngüsüne entegre olarak çevresel dengenin korunmasına yardımcı olur. Biyoçözünür ve kompostlanabilir olarak onaylanmıştır. Üstelik bağ yapısı sayesinde jenerik viskondan daha hızlı doğaya geri döner.

NORMEC OWS, RA.SOC-1 / EN 13432t

HOME OK compost TÜV AUSTRIA HOME

OK compost TÜV AUSTRIA INDUSTRIAL

Biyoçözünür ve **Kompostlanabilir** yapısıyla

Doğa Dostu

SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMANLARDAN PLASTİK İÇERMEYEN MENDİLLERE

FSC®

ÖZSEÇ BETON

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu arasında yer almanın gururunu yaşıyoruz

www.ozsecbeton.com.tr

info@ozsecbeton.com.tr

ÖZSEÇ BETON

Bir SEÇimle başlar her şey!

İyi olanı SEÇebilirsen geleceği doğru şekillendirebilirsin. Biz; sağlam, güçlü ve mutlu bir gelecek için, uygarlığın yapı taşı betona hayat vermeyi SEÇtik.

Çünkü hayata dokunmak için varız.

BAŞKANDAN

2024: SANAYİ İÇİN YENİ BİR FEDAKARLIK YILI...

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (İSO 500) araştırmamızla 57 yıldır kesintisiz bir şekilde sanayi sektörümüzün tarihine tanıklık ediyoruz.
2024 çalışmamız, dünyada ekonomik ve ticari fay hatlarının daha da derinleştiği, Türkiye ekonomisinin ise tarihindeki en keskin virajlarından birini almaya çalıştığı zorlu bir yıla ışık tutuyor.

ERDAL BAHÇIVAN
İstanbul Sanayi Odası - Yönetim Kurulu Başkanı

2023'te depremin, geçen yıl ise hayatımıza yeniden giren enflasyon düzeltmesinin yol açtığı takvim değişiklikleri nedeniyle gecikmeli açıklayabildiğimiz İSO 500 araştırma sonuçlarını bu yıl yeniden mayıs ayında kamuoyuyla buluşturabilmekten mutluluk duyuyoruz.

Sonuçları değerlendirmeden önce, ilk olarak sanayi kuruluşlarımızın 2024'ü nasıl bir ortamda geçirdiklerini kısaca hatırlayalım. Dünyada ekonomik ve ticari kutuplaşma giderek derinleşirken jeopolitik belirsizliklerin yüksek seyrini sürdürdüğü bir yılı geride bıraktık. Özellikle ABD'nin para politikalarında beklenenden uzun zamana yayılan sıkılık ve dolardaki güçlenme eğilimi, gelişmekte olan ekonomiler üzerinde baskı oluşturdu. Finansal koşullara ve küresel ticaret risklerine olan yüksek duyarlılıklarının da etkisiyle, imalat sektörleri hizmetlere göre negatif ayrıştı. Bu küresel arka planda Türkiye açısından en önemli handikap, AB başta olmak üzere ana ihracat pazarlarımızdaki yavaş büyüme olurken, emtia fiyatlarındaki normalleşme eğilimi ise destekleyici bir faktör olarak öne çıktı.

Ülkemizde 2023 ortalarında devreye alınan dezenflasyon programı çerçevesinde özellikle 2024'ün ikinci çeyreğinden itibaren para politikalarında sıkılık arttı; kredi arzı önemli ölçüde kısıtlandı ve beklendiği üzere yatırımlar baskı altında kaldı. Bununla birlikte, özellikle hizmet fiyatlarında süren katılıkların etkisiyle enflasyonda kazanımlar öngörülenden sınırlı kaldı ve faiz indirimleri gecikmeli başlayabildi. Nispeten olumlu bir gelişme ise yavaşlayan iç tüketim ve emtia fiyatlarında ılımlı seyir sayesinde cari dengenin iyileşmesi oldu. Öte yandan, özellikle emek-yoğun sektörlerimiz, Türk lirasında reel değerlenme politikasının dış rekabet gücü üzerindeki baskısını artan oranda hissetmeye başladı.

Türkiye ekonomisi 2024'te yüzde 3,2 ile geçen yıllara göre yavaş, fakat iç-dış talep bileşimi açısından daha dengeli büyüdü. Ne var ki, İSO 500 sonuçlarının da açıkça ortaya koyduğu üzere, bu süreçte en büyük fedakarlığı yapan, yılı neredeyse büyümesiz kapatan sanayi sektörümüz oldu.

2024 araştırmamızın sonuçları, İSO 500'ün üretimden satışlarının reel olarak gerilemesi ve ihracat artışının yüzde 1,5 ile sınırlı kalmasına karşılık, operasyonel maliyetlerde devam eden hızlı yükseliş nedeniyle karlılıkta önemli bir sıkışma yaşandığına işaret ediyor. Öyle ki, firmalarımız faaliyet karlarının neredeyse tamamını finansman giderlerine tahsis etmek zorunda kaldı. 2024'te gelir tablolarına yansıyan enflasyon düzeltmesi net zararı da dönem karlılığını sınırlayan bir diğer unsur oldu. Yine de böylesi zor bir yılda İSO 500 kuruluşlarımız yüzde 2,6 oranında istihdam artışı sağlarken, cirosunun daha büyük bir kısmını Ar-Ge faaliyetlerine ayırarak Türkiye ekonomisine katkılarını sürdürmüş durumda.

2023'ün büyük kısmını ve 2024'ün tamamını normalleşme sancıları ile geçiren sanayimiz için 2025'in de rahat bir yıl olmayacağı anlaşılıyor. Zira ikinci Trump dönemiyle birlikte dünya artık daha da belirsiz bir yer. Giderek daha yıkıcı hale gelen ticari ve teknolojik rekabetin gölgesinde makroekonomik istikrar, tedarik güvenliği ve mali dayanıklılığın önemi artıyor. Ancak belki de en kritik husus, sanayi sektöründe aktif politikalarla desteklenen bir yapısal dönüşüm programına ihtiyacımızın sürüyor olması.

Her yıl geniş kesimlerce merakla beklenen ve 2024 sonuçlarıyla da yine gündemi belirleyeceğine inandığımız İSO 500 araştırmamıza yoğun ilgi gösteren sanayi kuruluşlarımıza, anketlerini kısa sürede tamamlayarak bize iletme konusunda gösterdikleri çaba için teşekkür ediyorum. Son derece özverili bir çalışmanın sonucunda raporumuzun hızlı bir şekilde kamuoyuyla buluşmasını sağlayan Ekonomik Araştırmalar ve Kurumsal Finans Şubesi ekibimize, makaleleriyle İSO 500 dergimize zenginlik katan kıymetli hocalarımıza, danışmanlarımıza ve emeği geçen herkese şükranlarımı sunuyorum.

Her başarı bir girişimle başlar.

2005 yılında Efor Çay ile başlayan yolculuğumuz,
bugün enerji, tarım, kömür ve gayrimenkul alanlarında
büyüyen bir sanayi ekosistemine dönüştü.

Ülkemizin üretim potansiyeline duyduğumuz inançla,
her yatırımımızda sürdürülebilir değer üretmeyi hedefliyoruz.

Sanayide istikrar, üretimde güven ve gelecekte EFOR var.

Çünkü biliyoruz ki;

Türkiye'nin Üretim Gücünde **EFOR** var!

EFOR HOLDING

efor ÇAY · efor KÖMÜR · efor GÜBRE · efor ENERJİ · efor YAPI

www.eforholding.com

İÇİNDEKİLER

Başkandan | 8

Yönetici Özeti | 18

Dünya ve Türkiye Ekonomisinde Gelişmeler | 21

Temel Göstergeler | 40

Temel Finansal Göstergeler | 66

Karlılık Göstergeleri | 77

Katma Değer, Etkinlik ve Verimlilik | 96

Teknoloji Faaliyetleri | 104

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu - Sıralama | 111

Sektörel Veriler | 143

Yöntem, Tanım ve Açıklamalar | 150

Faaliyet Kodları ve Sermaye Dağılımı | 154

Sektörel Sıralamalar | 158

Alfabetik Sıralamalar | 176

Yorumlar | 196

HOROZ LOJİSTİK
ALL MODES
ONE SOLUTION
HOROZ LOJİSTİK
HOROZ LOJİSTİK
www.horoz.com.tr
80+ YEARS OF experience

KÜNYE

İSTANBUL SANAYİ ODASI DERGİSİ
Mayıs 2025 Özel Sayı

İMTİYAZ SAHİBİ
İSTANBUL SANAYİ ODASI ADINA YÖNETİM KURULU BAŞKANI
Erdal Bahçıvan

YAYIN KURULU
Sultan Tepe - Ayşegül Çapan - Ramazan Güven - Sadettin Kaşıkırık - Sabahattin Şen

SORUMLU GENEL YAYIN MÜDÜRÜ
Haktan Akın

GENEL YAYIN KOORDİNATÖRÜ
Asım Aslan

ARAŞTIRMAYI YAPAN
İSO Ekonomik Araştırmalar ve Kurumsal Finans Şubesi

YAYINA HAZIRLAYAN
İSO Kurumsal İletişim Şubesi

İDARE YERİ VE REKLAM REZERVASYON
Odakule, Meşrutiyet Cad. No: 63 34430 Beyoğlu / İstanbul
Tel: 0212 252 29 00'dan 131-133-135

BASIM
PROMAT BASIM YAYIN SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
Orhangazi Mah. 1673. Sk. No: 34 Esenyurt / İSTANBUL

Tel: 0212 622 63 63
www.promat.com.tr
Sertifika No: 44762
Baskı Tarihi: Mayıs 2025
Aylık Sanayi ve Ekonomi dergisi özel sayısıdır.

İSO 500®/©2025 İstanbul Sanayi Odası / 5846 sayılı kanuna göre tüm hakları saklıdır. İzinsiz hiçbir şekilde çoğaltılamaz, kopyalanamaz ve yayınlanamaz. Çalışmada yer alan bilgi ve analizlerin kopyalanması ya da çoğaltılarak kullanılması yolu ile oluşabilecek hata veya eksikliklerden dolayı İSO'nun herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır.

REKLAM İNDEKSİ

İTO KİLİT	**ÖN KAPAK İÇİ**
ÇAMSAN ENTEGRE	**ÖN KAPAK İÇİ ARKA YÜZ**
YILDIZ YATIRIM	**ORTA KAPAK ÖN YÜZ**
VERDE	**LİSTE BAŞI ORTA KAPAK ÖN YÜZ**
ÇOLAKOĞLU METALURJİ	**LİSTE BAŞI ORTA KAPAK ARKA YÜZ**
VADEN	**LİSTE SONU ORTA KAPAK ÖN YÜZ**
SELUZ KİMYA	**ORTA KAPAK ÖN – ARKA**
ROKETSAN	**ARKA KAPAK İÇİ**
TARIM KREDİ GRUBU	**ARKA KAPAK İÇİ ARKA YÜZ**
KRONOSPAN	**ARKA KAPAK**
OVA UN	1
DALGAKIRAN	2
DÜZCE CAM	3
SAPRO	4-5
ÖZSEÇ BETON	6-7
EFOR HOLDİNG	10-11
HOROZ LOJİSTİK	13
ŞA-RA	15
PALMİYE	16-17
DORUKNET	20
ELTAŞ	31
ASTOR	32-33
TATMETAL	39
AKLEASE	47
ISS	49
GEDİK PİLİÇ	51
İÇDAŞ	53
CW ENERJİ	57
DENİZLEASING	59
MG	69
OĞUZ	71
POLİFARMA	73
BEŞLER	81
DİOKİ PETROKİMYA	83
YAVUZKAN	85
TÜMOSAN	87
TUSAŞ	89
ELİN	93
RTM	95
SCHMID-PEKİNTAŞ	201
AVES	224

ŞA-RA
40 Yıldır Geleceğe Enerji Katıyoruz!
Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşundan biri olarak, 120'den fazla ülkeye ihracat yapıyor; enerji altyapısındaki liderliğimizi, Endüstri 4.0 uygulamaları ve dijital inovasyonla bir adım öteye taşıyoruz. Güven, sürdürülebilirlik ve ilerici yaklaşımımızla hizmet verdiğimiz onlarca sektöre yön veriyoruz.
40 yıl
ENERJİMİZ DÜNYAYA DEĞER
ŞA-RA Tanıtım videosu için okutunuz.
500
İSO
TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2024
sara.com.tr

PALMİYE

TEKSTİL

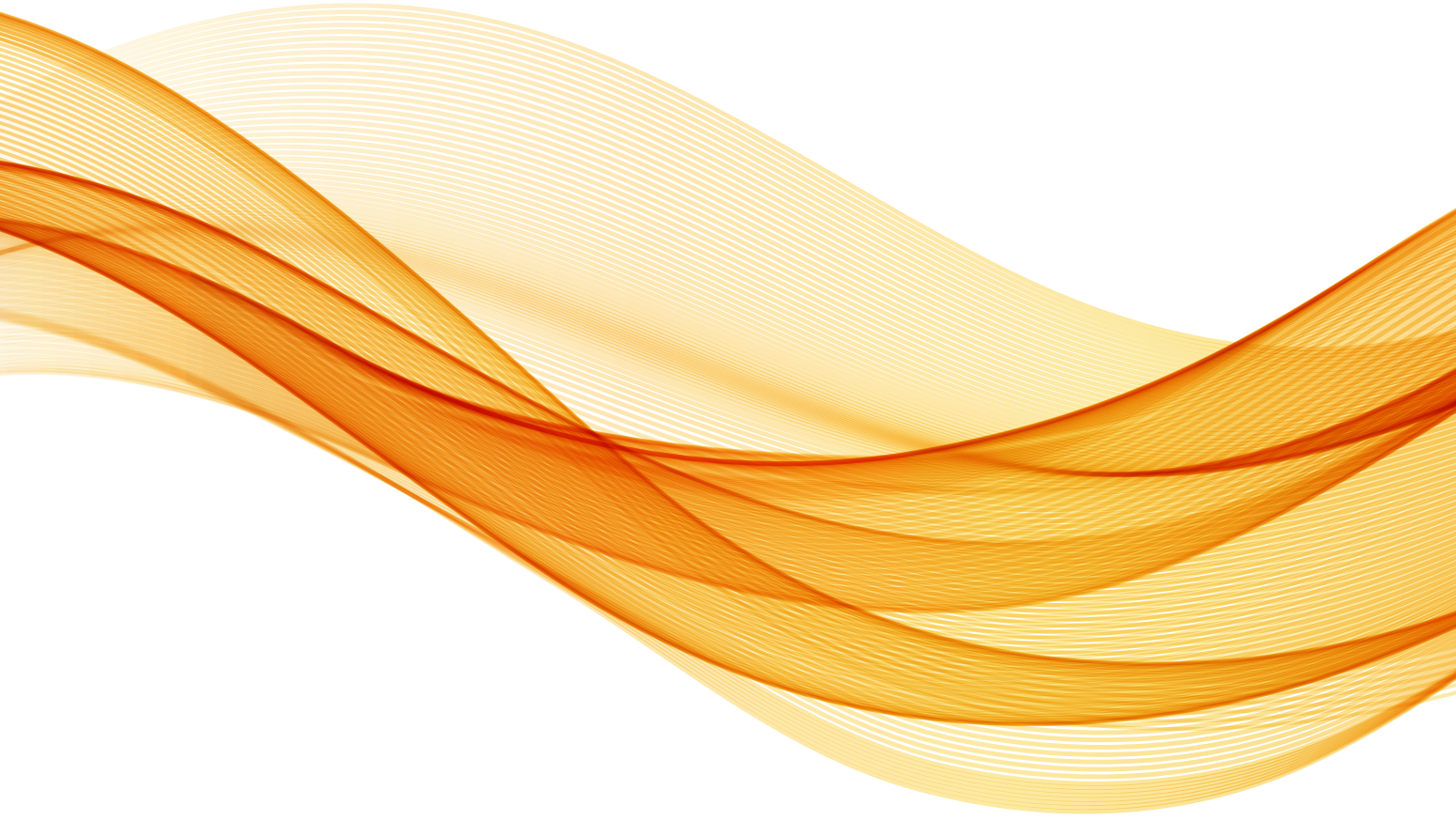

Küresel Başarı,
Sürdürülebilir Güç

TÜRKİYE'NİN
500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU
2024

YÖNETİCİ ÖZETİ

Küresel ekonomi sıkı para politikaları ve jeopolitik gerginliklerin etkisiyle 2024 yılında da zayıf bir büyüme performansı sergilemiştir. ABD'de ekonomik aktivite geçtiğimiz yılda da gelişmiş ülkelerden pozitif ayrışmış, küresel ekonominin diğer iki ana merkezi olan Avrupa ve Çin'de ise genel olarak zayıf büyüme koşulları devam etmiştir. Gelişmekte olan ülkelerde ayrışan bir resim söz konusu olmakla birlikte, ana eğilim büyümenin zayıflaması yönünde şekillenmiştir.

Güçlü ekonomik aktivite ve hizmet enflasyonundaki katılıklara bağlı olarak Fed, faiz indirimlerine ancak Eylül ayında başlayabilmiş ve indirimler oldukça sınırlı kalmıştır. Güçlü resesyon baskıları ise Avrupa Merkez Bankası'nın faiz indirimlerinde elini kolaylaştırmıştır. Fed'in sıkılığı korumasına bağlı olarak "güçlü dolar-yüksek dolar cinsi faizler teması" geçerliliğini 2024'ün genelinde korumuş, bu durum kırılganlıkları yüksek gelişmekte olan ülkeler üzerindeki baskıyı canlı tutmuştur.

Türkiye'de GSYH büyümesi 2022-23'teki yüzde 5-5,5'lik hızından 2024'te yüzde 3,2'ye gerilemiş, ancak büyüme kompozisyonu önceki iki yıla göre belirgin şekilde iyileşmiştir. İç talep, tüketim harcamaları öncülüğünde soğumuş, büyümeye net dış talep katkısı pozitif olmuştur. Üretim tarafında sanayi sektöründeki zayıflık artarak sürmüş, 2024 büyümesinde hizmetler ve inşaat sektörü sürükleyici olmuştur.

Görece hafif seyreden maliyet baskıları ve iç talepte soğuma ile temel mal enflasyonu kayda değer düşüş sergilerken, 2024'te dezenflasyonun önündeki asıl zorluklar hizmetlerdeki katılık ile mali politikada sıkılaşmanın sağlanamaması olmuştur. Sonuçta tüketici enflasyonu 2024 yılını da yüksek düzeylerde tamamlamıştır. İlk çeyrek sonunda TCMB parasal sıkılığın dozajını artırmış, yıl boyunca parasal aktarım mekanizmasını likidite adımları ve makro ihtiyati politikalar ile desteklemiştir. TL'de reel değerlenme de 2024 yılında dezenflasyon açısından destekleyici rolünü devam ettirmiştir.

2024 yılında Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (İSO 500) çalışmasının sonuçları, küresel ölçekte yaşanan gelişmeler ile Türkiye'de uygulanan dezenflasyon programının sanayi sektörünün performansına yönelik etkilerini ortaya koyması açısından oldukça önemlidir. 2024 yılı İSO 500 çalışmasının öne çıkan sonuçları şu şekildedir:

- İSO 500 kapsamında özel kuruluşların sayısı 486 olurken, kamu kuruluşlarının sayısı 1 adet artarak 14'e yükselmiştir. Son iki yılda kamu kuruluşlarının sayısındaki artış, daha önce TMSF tarafından yönetilen 5 özel sektör şirketinin hisselerinin tamamının T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı'na devredilmesinden kaynaklanmıştır.
- 2023'ten 2024'e İSO 500'e yeni giren firma sayısı 52 olurken, 34 kuruluş geçen seneki İSO İkinci 500'den yükselmiştir. 18 firma geçen seneki İSO 1000 dışından doğrudan 2024 yılı İSO 500 sıralamasına girmiştir. 448 firma ise her iki yılda da İSO 500 sıralamasında yer almıştır.
- 2024 yılında üretimden satışlara göre Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu uzun yıllardır olduğu gibi yine TÜPRAŞ olmuştur. TÜPRAŞ yaratılan brüt katma değer açısından da ilk sırada yer almıştır. En fazla kar eden kuruluş Eti Maden İşletmeleri olurken, Ford Otomotiv ihracattaki liderliğini korumuştur.
- İSO 500'ün sanayi sektörü katma değeri içindeki payı yüzde 21,9'dan yüzde 22'ye ılımlı bir artış göstermiş, buna karşılık GSYH içindeki payı yüzde 6,6'dan yüzde 6,2'ye düşerek ivme kaybetmiştir.
- Yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı 8 adet artarak 124'e yükselmiştir. Halka açık kuruluşların sayısı 3 adet artışla en yüksek düzey olan 88'e ulaşmıştır. İSO üyesi kuruluşların sayısı 7 adet azalarak 144 olmuştur. İstanbul dışındaki sanayi daha yüksek performans göstermeye devam etmektedir.
- İSO 500'ün üretimden satışları yüzde 36,3, net satışları yüzde 36,9 oranında büyümüştür. Artışlar reel olarak negatif gerçekleşmiştir.
- İSO 500'ün ihracatı yüzde 1,5 artarak 96,6 milyar dolara çıkmıştır. Türkiye ihracatının yüzde 36,9'u, sanayi ihracatının yüzde 38,3'ü İSO 500 tarafından gerçekleştirilmiştir.
- 2024 yılında İSO 500'ün istihdamı yüzde 2,6 oranında artarak 825 bin kişiye yaklaşmıştır. Aynı yılda ödenen maaş ve ücretlerdeki artış yüzde 90,9 olmuştur.
- Sanayi kuruluşlarının karları 2024'te sert düşüşler kaydetmiştir. Satışlardaki zayıf performansın yanı sıra gerçekleşen yüksek maliyetler faaliyet karlılığını olumsuz etkilemiştir. Ayrıca enflasyon muhasebesi uygulaması sonrasında oluşan net enflasyon düzeltmesi zararı da karlılık performansının bozulmasında sınırlı bir rol oynamıştır.
- Tüm bu gelişmelerin etkisiyle İSO 500'ün faaliyet karı yüzde 31,6, vergi öncesi dönem kar ve zarar toplamı ise yüzde 58,5 oranında düşüş göstermiştir. Aynı yılda bir diğer önemli karlılık göstergesi olan faiz, amortisman ve vergi öncesi kar ve zarar toplamı ise yüzde 12,1 ile oldukça sınırlı oranda büyümüştür. Tüm karlılık göstergelerinde reel gerileme söz konusudur.
- 2024 yılında zarar eden kuruluş sayısı önemli ölçüde artmıştır. Vergi öncesi dönem karı/zararı büyüklüğüne göre zarar eden firma sayısı 96'dan 152'ye çıkarken faiz, amor-

tisman ve vergi öncesi kar/zarar büyüklüğüne göre zarar eden firma sayısındaki (10'dan 19'a) artış nispeten daha sınırlı kalmıştır.

- 2024 yılında İSO 500'de finansman giderleri yüzde 16 artışla 618,9 milyar TL'ye yükselirken, finansman giderlerinin faaliyet karı içindeki payı da yüzde 56,9'dan yüzde 96,6'ya çıkmıştır. Bu artışta belirleyici unsur, faaliyet karında yaşanan sert düşüş olmuştur.
- Satış ve karlardaki zayıf performansın yanı sıra yüksek maliyetlerin etkisiyle tüm karlılık göstergeleri olumsuz etkilenmiştir. 2024 yılında brüt satış karlılığı 4,5 puan düşüşle yüzde 14,6'ya, faaliyet karlılığı 6,3 puan azalışla yüzde 6,2'ye, FAVÖK satış karlılığı 2,9 puan düşüşle yüzde 12,8'e gerilemiştir.
- Bir diğer karlılık göstergesi olan satış karlılığı ise 6 puan düşerek yüzde 2,6 olarak gerçekleşmiştir. Satış karlılığındaki düşüşte yukarıda belirtilen tüm faktörlerin yanı sıra enflasyon düzeltmesinin de etkisi de söz konusu olmuştur.
- 2024 yılında sanayi sektörünün karlarında yaşanan gerileme sonucunda milli gelir anlamında kar büyüklüğü negatife dönmüştür. Böylece milli gelir anlamında karın net katma değere oranı yüzde 36,1'den eksi 0,5'e gerilemiştir.
- Milli gelir anlamındaki karda görülen bu yön değişimine bağlı olarak, 2024'te net katma değere oranla ödenen faizler yüzde 25,2'den yüzde 33,8'e, ödenen maaş ve ücretler ise yüzde 38,8'den yüzde 66,7'ye çıkmıştır.
- 2024'te çalışan başına üretimden satışlar yüzde 32,9 artmış ve 10,5 milyon TL olmuştur. İşgücü verimliliği özellikle son iki yılda önemli ölçüde ivme kaybetmiş ve reel olarak gerilemiştir. Bu gelişmeler, son yıllarda işgücü verimlilik artışının yavaşladığını göstermesi açısından önemlidir.
- AR-GE harcaması yapan kuruluş sayısı 265 ile aynı kalmıştır. Bu kuruluşların AR-GE harcamaları anket verileri ile 60,7 milyar TL olarak gerçekleşmiş ve bir önceki yıla göre yüzde 98,4 artmıştır. Aynı yılda AR-GE harcamalarının üretimden satışlara oranı da yüzde 0,70'e yükselmiştir.
- İSO 500'de 2024 yılında yaratılan katma değer içerisinde en yüksek pay yüzde 34,6 ile düşük teknoloji yoğunluklu sektörlere aittir. Bu grubun payı geçen yıla göre 5,9 puan artmıştır. 2022 ve 2023'te orta-düşük teknolojili sektörler en yüksek payı alırken 2024'te yeniden düşük teknoloji yoğunluklu sektörler öne çıkmıştır.
- Aynı dönemde orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı 2,5 puan düşüşle yüzde 31,4'e, orta-yüksek teknolojili sanayiler grubunun payı 3,6 puan düşüşle yüzde 26,7'ye gerilemiştir. Yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı ise 0,3 puan artışla yüzde 7,4'e çıkmıştır.
- İSO 500 içinde orta-yüksek ve yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerde yer alan firmaların katma değerden aldıkları pay 2023 yılında yüzde 37,4 ile rekor seviyeye ulaştıktan sonra 2024 yılında yüzde 34,1'e düşmüştür.
- Bilindiği üzere enflasyon muhasebesi uygulaması 2023 yılında özkaynaklar ve aktifler başta olmak üzere bilanço göstergelerinde önemli artışlara yol açmıştır. 2024 yılında ise enflasyon düzeltmesinin etkisi daha sınırlı kalmıştır.
- 2023 yılında enflasyon düzeltmesi sonrası verilerle yüzde 244,7 büyüyen özkaynaklar, 2024 yılında yüzde 31,6 oranında artış göstermiştir. Benzer şekilde 2023'te yüzde 125,9 olan toplam aktiflerdeki artış, 2024'te yüzde 37,7'ye gerilemiştir.
- İSO 500'de 2023 yılında yüzde 59,8 artan toplam borçlar 2024 yılında yüzde 45,1 oranında büyümüştür. Mali borçlardaki artış 2023 yılında yüzde 54,1 iken 2024 yılında yüzde 38,6 düzeyinde kalmıştır. Diğer borçlar ise 2023 yılındaki yüzde 65,9 artışın ardından 2024 yılında da yüzde 51,5 oranında artış göstermiştir.
- Son dört yıldır diğer borçlar mali borçların üzerinde büyümüştür. Kredi faiz oranlarındaki artış, krediye erişimde sıkılaşma ve merkez bankası reeskont kredilerinin azalması sonucu sanayinin kredi kullanımındaki büyüme yavaşlamıştır. Kuruluşlar net işletme sermayesi ihtiyaçlarını daha çok diğer borçlar ile karşılamıştır.
- 2023'te uygulanan enflasyon düzeltmesi, İSO 500'ün kaynak yapısını iyileştirici rol oynamıştır. 2024'te de kaynak yapısındaki değişim sınırlı gerçekleşmiş, özkaynakların aktifler içindeki payı yüzde 52,1 iken, toplam borçların payı yüzde 47,9 olmuştur.
- Aynı yılda borç/özkaynak oranı 8,6 puan artarak yüzde 91,9'e yükselse de özkaynaklar yine borçların üzerinde kalmıştır.
- Enflasyon düzeltmesi duran varlıkların toplam aktifler içindeki payını da yükseltmiştir. 2023 yılında enflasyon düzeltmesi sonrası veriler ile yüzde 53,3'e yükselen pay 2024'te 2 puan daha artarak yüzde 55,3'e çıkmıştır.
- Karlardaki zayıflamanın yanı sıra enflasyon düzeltmesinin de etkisiyle aktif ve özkaynak karlılığındaki düşüşler devam etmiştir. Aktif karlılığı 5,1 puan düşüşle yüzde 2,2'ye, özkaynak karlılığı ise 9,2 puan düşüşle 4,2'ye gerilemiştir.
- 2024'te faaliyet etkinliği gösteren varlık devir hızı da önemli bir değişim göstermeyerek 0,84 olmuştur.

doruknet dorukcloud

Türkiye'de yer alan ve BTK & KVKK uyumlu dört veri merkeziyle hizmet veren DorukNet, bulut bilişim hizmetlerini kesintisiz ve her türlü ihtiyaca cevap verecek şekilde sunabiliyor.

Yüksek erişilebilirlik, düşük gecikme ve uçtan uca sağlanan güvenlik önlemleriyle, 50 binden fazla kurumsal müşteriye bulut hizmet sunan DorukNet ile tanışmak için
şimdi QR kodu okutun.

Global çözüm ortaklarımız ve bilişim sektöründeki 30 yılı aşkın tecrübemizle, işinizi dönüştürmek için hazırız.

openstack.

vmware by Broadcom

veeam

Acronis

XaaS

DÜNYA VE TÜRKİYE EKONOMİSİNDE GELİŞMELER

Dünya ve Türkiye ekonomisindeki gelişmeler, sanayi sektörünün performansında belirleyici rol oynamaktadır.

2024'te küresel büyümede zayıflık devam etti...

2024 yılında küresel büyüme tarihsel ortalamalarının altında seyretmeye devam etmiştir. Bu gelişmede enflasyondaki katılıklar nedeniyle para politikalarında sıkılığın korunması, jeopolitik gerilimler, Çin'de toparlanmanın istenilen güce ulaşamaması ve artan küresel ekonomik kutuplaşma eğilimleri öne çıkan etmenler olmuştur.

IMF, 2025 yılı Nisan ayında yayınlanan Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nda 2023'te yüzde 3,5 olan küresel ekonomik büyümenin 2024'te yüzde 3,3 düzeyinde gerçekleştiğini tahmin etmektedir. Artan küresel ticaret gerilimlerine bağlı olarak büyümenin 2025'te yüzde 2,8'e kadar yavaşladıktan sonra 2026'da yüzde 3 düzeyine sınırlı bir iyileşme sergileyeceği, takip eden dört yılda da ortalama yüzde 3,2'lik bir patikada ilerleyeceği öngörülmektedir. 2000-2019 yıllarını kapsayan pandemi öncesi 20 yılda dünya ekonomisinin ortalama yüzde 3,7 büyüdüğü göz önüne alındığında IMF'nin en az 2030 yılına uzanan bir zayıf büyüme dönemi öngördüğü anlaşılmaktadır.

2023 yılında yüzde 1,7 büyüyen gelişmiş ekonomilerin 2024 yılında yüzde 1,8 büyüdüğü, küresel büyümedeki yavaşlamada, gelişmekte olan ekonomilerde büyümenin yüzde 4,7'den yüzde 4,3'e yavaşlamasının etkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıntılarda gelişmekte olan Asya'da büyümenin 2023'teki yüzde 6,1'den 2024'te yüzde 5,3'e yavaşladığı görülmektedir, bunda da Çin büyümesinin aynı dönemde yüzde 5,4'ten yüzde 5'e yavaşlamasının etkili olduğu değerlendirilmektedir.

KÜRESEL PMI

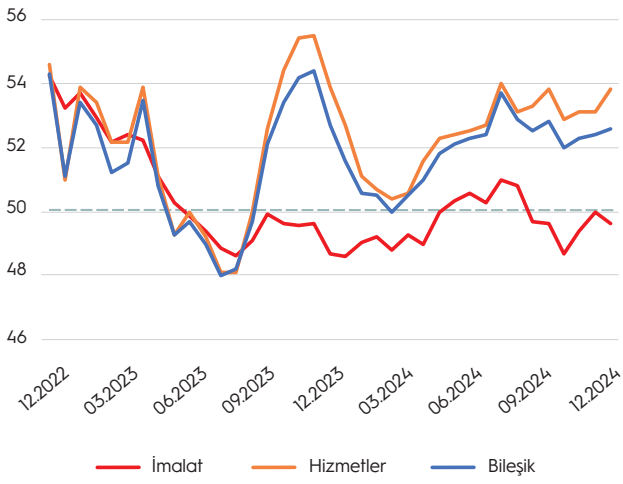

Kaynak: JP Morgan, S&P Global.

Sektörlere bakıldığında 2023 yılına damga vuran imalat sanayi-hizmetler ayrışması büyük oranda 2024 yılında da devam etmiştir. 2023 yılının tamamında daralma bölgesinde gerçekleşen Küresel İmalat PMI, 2024'ün ilk yarısında ılımlı bir toparlanma eğilimi sergilese de bu eğilim yılın ikinci yarısında yeniden tersine dönmüştür. Küresel Hizmetler PMI ise 2024 yılının da tamamında genişleme bölgesinde seyretmiş, bu eğilim yılın ikinci yarısında daha da güçlenmiştir. Bu ayrışmada zayıf küresel mal ticareti ve jeopolitik gerginliklerin yanında imalat sanayilerinin sıkı finansman koşullarına çok daha duyarlı olması etkilidir.

Ana ekonomik merkezlere bakıldığında, 2024'ün öne çıkan gelişmelerinden birisi ABD'de büyümenin gelişmiş ekonomilerin genelinden pozitif ayrışmasını sürdürmesidir. Nitekim 2000-2019'da yıllık ortalama yüzde 2,2 olan ABD büyümesi, 2023'te yüzde 2,9 olmuş, 2024'te de yüzde 2,8 ile güçlü performansını korumuştur. Fed'in politika faizini tarihi yüksek seviyelerde tutmasına rağmen büyümenin dirençli seyretmesinde önemli bir etken, işgücü piyasasının gücünü koruması ve bunun da özel tüketim harcamalarını desteklemesi olmuştur. Nitekim, ABD ekonomisinde 2024 yılı boyunca tarım dışı istihdam aylık ortalama 167 bin kişi civarında artmış ve yüzde 2,8'lik 2024 büyümesinin 1,87 puanı özel tüketim harcamalarından gelmiştir. İşgücü piyasasındaki bu duruma ek olarak, 2022 itibarıyla devreye alınan bir dizi sanayi politikası adımı da kamu harcamaları kanalıyla büyümeyi destekleyici etkide bulunmuştur.

KÜRESEL BÜYÜME

	2000-2019 Ortalaması	2023	2024	2025 (Tahmin)	2026 (Tahmin)
Dünya	3,7	3,5	3,3	2,8	3,0
Gelişmiş Ekonomiler	1,9	1,7	1,8	1,4	1,5
ABD	2,2	2,9	2,8	1,8	1,7
Euro Bölgesi	1,4	0,4	0,9	0,8	1,2
Almanya	1,4	-0,3	-0,2	-0,1	0,9
Fransa	1,5	1,1	1,1	0,6	1,0
İtalya	0,4	0,7	0,7	0,4	0,8
İspanya	1,8	2,7	3,2	2,5	1,8
Japonya	0,8	1,5	0,1	0,6	0,6
Birleşik Krallık	1,8	0,4	1,1	1,1	1,4
Gelişmekte Olan Ekonomiler	5,4	4,7	4,3	3,7	3,9
Asya	7,4	6,1	5,3	4,5	4,6
Çin	9,0	5,4	5,0	4,0	4,0
Avrupa	4,0	3,6	3,4	2,1	2,1
Latin Amerika ve Karayipler	2,5	2,4	2,4	2,0	2,4
Orta Doğu ve Orta Asya	4,3	2,2	2,4	3,0	3,5
Sahra Altı Afrika	4,8	3,6	4,0	3,8	4,2

Kaynak. IMF, World Economic Outlook, Nisan 2025.

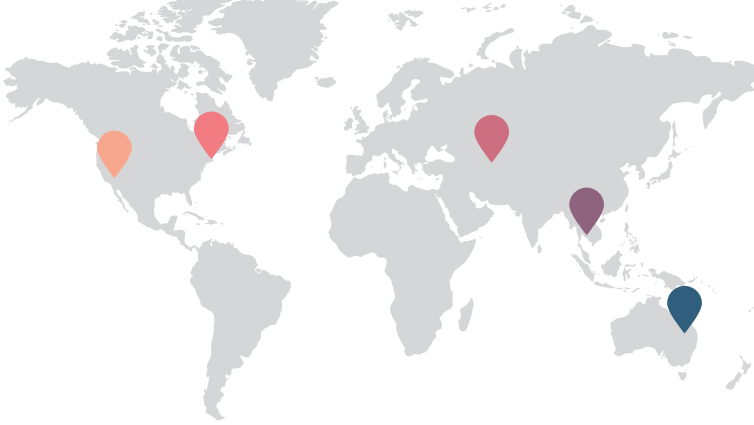

2023'te yüzde 2,9'luk büyümenin 0,66 puanı, 2024'te ise yüzde 2,8'lik büyümenin 0,58 puanı kamunun tüketim ve yatırım harcamalarından gelmiştir.

REEL GSYH (MEVSİMSELLİKTEN ARINDIRILMIŞ, 2019=100)

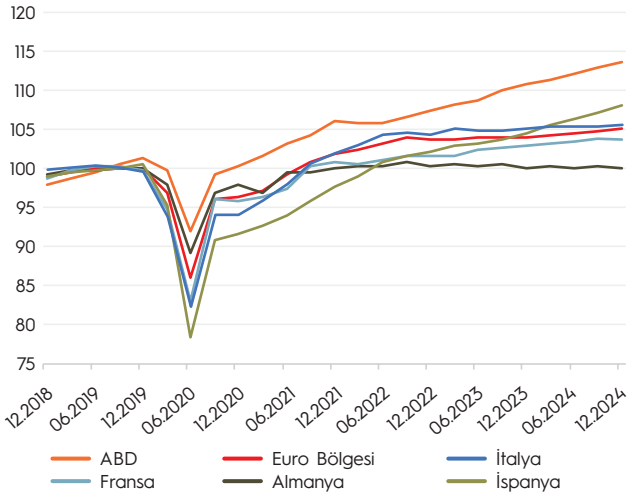

Kaynak: OECD.

Ana ihracat pazarımız olan Euro Bölgesi'nde ise 2023'te yüzde 0,4 olan büyüme 2024'te yüzde 0,9'a hızlanmıştır. Öte yandan 2000-2019 ortalamasının yüzde 1,4 olduğu düşünüldüğünde bölgede yavaşlığın devam ettiği anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra hızlanmada güney ülkelerinin belirleyici olduğu görülmektedir. 2023'ten 2024'e İtalya ve Fransa sırasıyla yüzde 1,1'lik ve yüzde 0,7'lik büyüme oranlarını korumuş, İspanya'da büyüme aynı dönemde yüzde 2,7'den yüzde 3,2'ye hızlanmıştır. Diğer yandan Almanya 2023'te yüzde 0,3'ün ardından 2024'te de yüzde 0,2 daralmıştır. Bu ayrışmada, güneyde güçlü turizm sezonu, Rusya'ya daha düşük enerji bağımlılığı ve kitlesel göçmen akımları etkili olmuştur. Ek olarak belirtmek gerekir ki 2024 yılı Alman sanayisinin konjonktürel olmanın yanı sıra yapısal bir tıkanma yaşadığına dönük tartışmaların oldukça arttığı da bir yıl olmuştur. Yıl içerisinde Almanya'da siyasi belirsizlikler de ekonomik görünümü olumsuz etkilemiştir.

2000-2019 aralığında, yıllık ortalama yüzde 9 büyüyen Çin ekonomisi 2023 yılında yüzde 5,4 büyümüş, 2024 yılında ise büyüme yüzde 5'e yavaşlamıştır. Dünya Ticaret Örgütü verilerine göre 2023 yılında yüzde 4,7 daralan Çin'in toplam mal ihracatı 2024 yılında yüzde 6'ya yakın artarak toparlanma göstermiş, ancak düzey olarak 2022 yılı seviyelerinin hafif üzerine çıkabilmiştir. Bir başka ifade ile 2023'e göre iyileşme yaşanmış olmakla birlikte, zayıf küresel talep ve artan ticaret gerilimleri dış talebi baskılamayı sürdürmüştür. Öte yandan ülke ekonomisi için asıl sorun iç talep zayıflığı olmayı sürdürmüştür. Yüksek borçluluk ve artan nüfus yaşlanmasına ek olarak, emlak sektöründe yaşanan kriz, bu sektörde yeni yatırımları aşağı çektiği gibi, düşen konut fiyatları da hem servet etkisi hem de güven kanalı aracılığıyla özel tüketim harcamalarını baskılamaktadır. Mevcut zayıflık karşısında ekonomi yönetimi bir dizi teşvik ve destek adımı duyurmuştur.

Fed'in faiz indirimleri Eylül'de başlayabildi ve sınırlı kaldı.

ABD'de yıllık tüketici enflasyonu kademeli düşüşünü 2024 yılında da sürdürmüş, öte yandan temelde hizmetlerde katılıkların devam etmesi nedeniyle çekirdek enflasyonda düşüş daha sınırlı olmuştur. Nitekim 2023 sonunda yüzde 3,4 olan ABD'de yıllık tüketici enflasyonu 2024 sonuna gelindiğinde yüzde 2,9'a gerilerken, aynı dönemde hizmetlerde yüzde 5'ten yüzde 4,4'e, çekirdek enflasyonda ise yüzde 3,9'dan yüzde 3,2'ye daha mütevazı gerileme yaşanmıştır.

TÜKETİCİ ENFLASYONU (YILLIK, %)

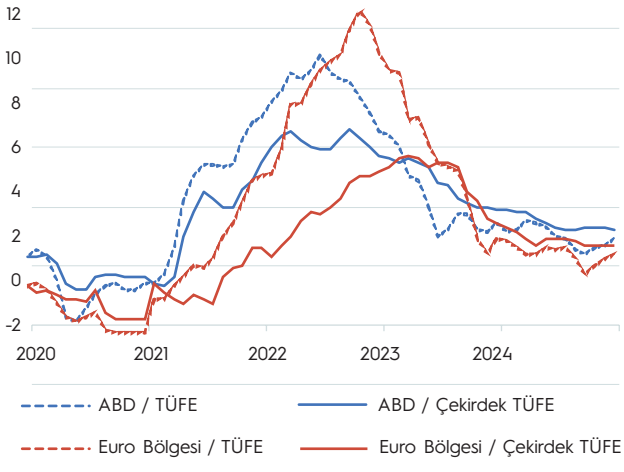

Kaynak: BLS, Eurostat.

Buna ek olarak işgücü piyasası ve ekonomik aktivitede güçlü görünüm Fed'i faiz indirimlerini ötelemeye itmiş ve finansal koşullar yılın genelinde sıkılığını sürdürmüştür.

Enflasyon şoku karşısında Mart 2022'de faiz artırımlarına başlayan Fed, artırımlara Temmuz 2023'e kadar devam etmiş ve toplamda 5,25 puan artışla Fed Funds Hedef Faiz oranını 20 yıldan uzun bir sürenin en yüksek düzeyi olan yüzde 5,5'e çıkarmıştı. Yukarıda belirtilen enflasyon ve talep gelişmeleri karşısında ise Fed 2024 yılının Eylül ayına kadar politika faizini yüzde 5,5 seviyesine tutmuş, Eylül ayında 0,5 puan, Kasım ve Aralık aylarında ise 0,25 puanlık indirimlere gitmiş ve 2024 sonu itibarıyla politika faizini toplam 1 puan indirimle yüzde 4,5'e çekmiştir.

Euro Bölgesi'nde 2024 yılına yüzde 2,9 düzeylerinde başlayan yıllık tüketici enflasyonu, Eylül ayına gelindiğinde yüzde 1,7 ile yüzde 2'lik Avrupa Merkez Bankası (ECB) hedefinin de altına inmiş, ancak son çeyrekte baz etkisi ile yükselerek 2024'ü yüzde 2,4 düzeyine kapatmıştır. 2024 yılı içerisinde yıllık hizmet enflasyonu yüzde 4 düzeylerinde katılık sergilerken, bunun da etkisiyle çekirdek enflasyonda yüzde 3,4'ten yüzde 2,7'ye ılımlı bir gerileme yaşanmıştır. Öte yandan ana eğilim 2025 yılı ortalarında enflasyonun hedef oranlara gerileyeceği konusunda ECB'ye güven verirken, resesyonist baskılar da faiz indirimleri konusunda bankanın elini güçlendirmiştir.

Bu şekilde Temmuz 2022-Eylül 2023 arasında politika faizini (Mevduat Faizi-Depocit Facility) toplamda 4,5 puan artırarak yüzde 4'e çıkartan ECB, faiz indirimlerine Fed'den daha erken, Haziran 2024'te başlamış ve 0,25'er puanlık dört faiz indirimi ile yılsonunda politika faizini yüzde 3'e çekmiştir.

Emtia fiyatlarında normalleşme genel olarak devam etti.

2022'de tarihi bir yükseliş sergileyen emtia fiyatları, 2023 yılında normalleşme eğilimine girmişti. 2024 yılında birçok faktörün etkisi altında dalgalı bir seyir izlenmiş olsa da fiyatlarda normalleşme geçtiğimiz yıl da genel olarak devam etmiş, ancak normalleşme daha ılımlı bir ivmede ilerlemiştir.

Petrol fiyatlarında, jeopolitik gerginlikler ile OPEC+'ın üretim kesintilerinin yukarı, küresel talep beklentilerinin ise genelde aşağı yönlü baskısı söz konusu olmuştur. Bu etkilere bağlı olarak yıl içinde volatilite dönem dönem yükselse de 2024'e 80 dolar civarlarında başlayan Brent

DÜNYA BANKASI EMTİA FİYAT ENDEKSİ (2010=100)

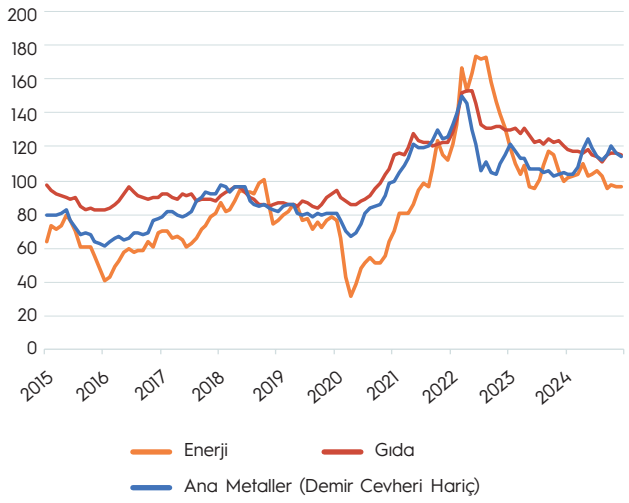

Kaynak: World Bank, Commodity Markets.

petrolün varil fiyatı, yılı 74 dolar seviyelerinde kapatmıştır. 2023 yılında sert bir gerileme gösteren Avrupa doğalgaz fiyatları, 2024 yılı ilk çeyreğinde de bu eğilimi devam ettirmiş, ancak ikinci çeyrekten itibaren ılımlı bir yükseliş trendine girmiştir. 2022 yılı üçüncü çeyreğinde megavat saat başına (ortalama) 200 euronun biraz üzerine kadar çıkan fiyatlar 2023 yılı son çeyreğinde 43 euro olarak gerçekleşmişti. 2024 yılı ilk çeyreğinde 27 euro civarlarına kadar düşen fiyatlar, takip eden dönemde yaşanan yükselişle beraber 2024 son çeyreğinde yeniden 43 euro civarlarına çıkmıştır.

Çin'de emlak sektörünün zayıflayan talebine rağmen, küresel imalat sanayinde, PMI rakamlarına da yansıyan toparlanma eğilimi 2024 yılı ilk yarısında ana metal fiyatlarını (demir cevheri hariç) desteklemiş, yılın ikinci yarısında ise daha karmaşık bir görünüm söz konusu olmuştur. Çin'de ekonomi yönetiminden artan teşvik beklentileri fiyatları desteklese de özellikle imalat sanayilerinde yeniden gözlenen ivme kaybı ile özellikle de son çeyrekte ABD seçim sonuçlarının küresel talep beklentilerini zayıflatması ana metal fiyatlarında zayıflamaya neden olmuştur. Nette ise ana metal fiyatları (demir cevheri hariç) 2024'ü hafif yükselişle kapatmıştır.

Güçlü dolar-yüksek faizler gelişen ülke piyasalarını zorladı.

Enflasyon görünümü ve büyük merkez bankalarının politika adımları ile jeopolitik ve siyasi gelişmeler küresel finansal piyasaların seyrinde temel parametreler olmayı 2024

yılında da sürdürmüştür. Özellikle piyasaların Fed'den faiz indirim beklentileri ile Fed'in beklentileri yönetimi piyasa hareketlerinde önemli bir belirleyici olmuştur.

Somut olarak, Fed'in güçlü işgücü piyasası ve ekonomik aktivite ile enflasyondaki katılıklar nedeniyle şahin duruşunu sürdürmesi, bunun sonucu olarak da faiz indirim beklentilerinin yılın sonlarına doğru ötelenmesine bağlı olarak yılın ilk yarısında "güçlü dolar-yüksek dolar cinsi faizler" teması genel olarak devam etmiştir.

Temmuz ayı sonunda ise Japonya Merkez Bankası'nın (BOJ) sürpriz bir faiz artırımı yapması ve Yen'de yaşanan hızlı değerlenme nedeniyle "carry trade" yatırımcıları büyük zararlar yazarak hızla pozisyon kapatmış, bunun ABD'de resesyon endişelerini artıran veri akışıyla kesişmesi sonucu Ağustos başlarında piyasalarda panik satışları yaşanmış ve 5 Ağustos günü kayıtlara "Kara Pazartesi" olarak geçmiştir. 5 Ağustos çalkantısı, dezenflasyonun yavaş ilerlemesi ve buna karşı parasal sıkılığın beklenenden uzun sürmesi nedeniyle, büyük merkez bankalarının finansal istikrar-fiyat istikrarı ve büyüme arasında yıl içerisinde yaşadığı gerilime ilişkin önemli bir örnek teşkil etmiştir.

Bu gelişmeler Fed'den Eylül'de faiz indirim beklentilerini artırarak geçici süre dolar ve dolar cinsi faizlerde gerilemeye neden olmuştur. Öte yandan Ağustos çalkantısının ardından piyasaların hızlı toparlanması, ABD'de takip eden veri akışının resesyon endişelerini yeniden azaltması ve nihayetinde ülkede Kasım ayında yapılan seçim sonuçları yılın son aylarında doları ve ABD tahvil faizlerini yukarı iten ana etmenler olmuştur. Özellikle ABD seçim sonuçları, küresel ekonomi ve ticaretin yanı sıra piyasa hareketleri için de 2025 itibarıyla yeni bir sayfanın açılmasına neden olmuştur.

Küresel gösterge niteliği taşıyan ve yıla yüzde 4 sınırının hafif altında başlayan ABD 10 yıllık tahvil faizleri, Mayıs ayı itibarıyla yüzde 5'e yaklaşmıştır. Sonrasında başlayan geri çekilme ile Eylül ortasında faizler yeniden yüzde 3,5'e yaklaşsa da son çeyrekteki yükseliş ile beraber yılı yüzde 4,5'in bir miktar üzerinde kapatmıştır. Dolar Endeksi de yıla 100 bandının hafif üzerinde başlangıç yapmış, üçüncü çeyrekte 106 seviyelerinden 100 seviyelerine geri çekilişin ardından yılı 110 bandına yakın düzeylerde kapatmıştır.

Dolardaki bu harekete bağlı olarak, EUR/USD paritesi de 2024 son çeyreğinde 1,11 seviyelerinden 1,03 seviyelerine çekilme yaşamıştır. ABD gelişmelerine ek olarak Euro Bölgesi'nde resesyon baskıları ile ECB'den daha hızlı-fazla faiz indirimi beklentileri de paritedeki bu hareketi desteklemiştir.

ABD 10 YILLIK TAHVİL FAİZİ VE DOLAR ENDEKSİ (DXY)

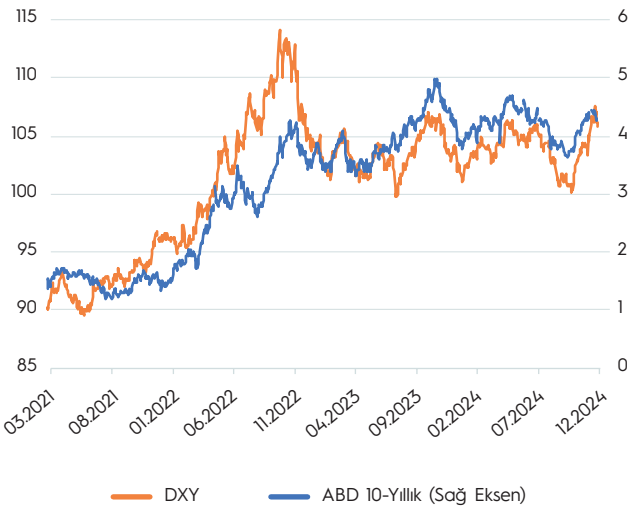

Kaynak: Turkey Data Monitor (TDM).

2024 yılında ABD hisse senedi piyasaları, "Goldilock piyasası" olarak tanımlanabilecek, sıkı para politikasına rağmen büyümenin resesyon endişesi yaratmadan devam ettiği, enflasyonun ise -istenilen hızda olmasa da- gerilediği koşullarda hızlı yükselen bir trend izlemiştir. Özellikle teknoloji şirketlerinden gelen güçlü bilançolar da bu trendi önemli ölçüde desteklemiştir. Genel olarak yıl gelişmiş ülke hisse senedi piyasaları için de olumlu geçmiş, MSCI verilerine göre yılsonunda G7 endeksi dolar cinsi %20'ye yakın yıllık yükseliş yaşamıştır. Öte yandan yavaş küresel büyüme, güçlü dolar ve yüksek finansman maliyetleri gelişmekte olan ülke piyasalarını örselemiş, MSCI gelişmekte olan ülke endeksinde yükseliş yüzde 5 ile sınırlı kalmıştır.

> "ABD seçim sonuçları, küresel ekonomi ve ticaretin yanı sıra piyasa hareketleri için de 2025 itibarıyla yeni bir sayfanın açılmasına neden olmuştur."

Türkiye ekonomisi: 2024'te daha yavaş, ama daha dengeli büyüme.

2022-2023'te yüzde 5-5,5 patikasında gerçekleşen GSYH büyümesi, 2024 yılında yüzde 3,2'ye zayıflamıştır. Düşük küresel büyüme ile yurtiçinde uygulanmaya devam eden sıkı para politikası büyümede yavaşlamanın temel belirleyenleri olarak öne çıkmıştır.

Türk lirasında reel değerlenme 2024 yılında da devam etmiş, bunun da etkisiyle Türkiye'nin nominal milli geliri 2024 yılında 1,3 trilyon dolar düzeyine ulaşmıştır. Kişi başına GSYH ise 15 bin doların üzerine çıkmıştır. Öte yandan bu rakam değerlendirilirken küresel enflasyondaki artış da göz önüne alınmalıdır, nitekim hesaplamalar ABD TÜFE'si ile arındırıldığında kişi başına gelirin reel olarak da arttığı, ancak hala 2013 zirvesinin altında olduğuna işaret etmektedir.

Mevcut ekonomi programının etkilerine bağlı olarak geçtiğimiz yıl büyümenin kompozisyonunda 2022-23 dönemine göre iyileşme yaşanmış, iç-dış talep arasında çok daha dengeli bir görünüm söz konusu olmuştur. 2023'teki sert negatif katkıya karşın 2024 yılında net dış talebin büyümeye katkısı pozitif gerçekleşmiştir. İhracat, özellikle Avrupa'daki zayıflığın etkisiyle yüzde 1'e yakın ılımlı bir artış gösterirken, net dış talep katkısındaki iyileşmede ithalatta yaşanan yüzde 4,1'lik azalış daha belirleyici olmuştur.

İç talebin detaylarına bakıldığında, 2022'de yüzde 19, 2023'te ise yüzde 13,6 düzeylerinde olan yerleşik hanehalklarının tüketim harcamaları artışı, 2024'te sert şekilde yüzde 3,7'ye yavaşlamıştır. Kamunun tüketim harcamaları ise yüzde 1,2 ile son yıllara göre ılımlı bir artış göstermiştir. Yüksek borçlanma maliyetlerinin özellikle iki ve üçüncü çeyreklerde makine-teçhizat yatırımlarını baskılamasına karşılık, deprem kaynaklı olarak inşaat yatırımlarındaki artış sayesinde toplam yatırım harcamaları 2023'e göre yavaşlasa da yüzde 3,9'luk, kötü olmayan bir artış göstermiştir.

Özetle, dengelenme hedeflerine bağlı olarak özel ve kamu tüketim harcamalarında yavaşlamanın sağlandığı, üretken yatırımların benzer şekilde zayıfladığı, inşaat yatırımlarının ise görece dirençli seyrettiği bir talep kompozisyonu şekillenmiştir. Tüketim ve yatırımlardaki yavaşlamaya bağlı olarak ithalatta sert bir gerileme gerçekleşmiş, ihracat ise dünyadaki zayıflık göz önüne alındığında fena sayılmayacak bir performans sergilemiştir.

Üretim yöntemiyle milli gelir verilerine bakıldığında ise sanayi sektöründe zayıflığın devam etmesi en olumsuz

**BÜYÜMENİN KAYNAKLARI*
(HARCAMALAR YÖNTEMİ İLE, % PUAN)**

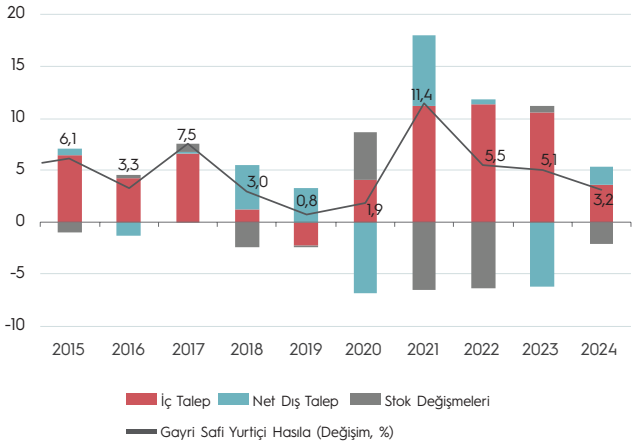

Kaynak: TÜİK, Turkey Data Monitor. (*) IMF Metodolojisi.

gelişme olarak öne çıkmıştır. 2023 yılında yüzde 1,7 olan sanayi sektörü büyümesi 2024'te yüzde 0,5'e zayıflamıştır. Aynı dönemlerde imalat sanayi yüzde 2,5'lik büyümeden yüzde 0,2'ye daralmaya dönmüştür. Para politikasının gecikmeli etkilerine bağlı olarak sanayi sektörü aktivitesi ilk çeyrekte görece daha olumlu bir performans izlemiş, zayıflama özellikle yılın iki ve üçüncü çeyreklerinde çok daha yoğun hissedilmiştir. Yılın son çeyreğinde de sanayi sektörlerinin geneline yayılı bir toparlanma eğilimi gözlenmiştir.

TÜİK'in sanayi üretim istatistikleri sanayi üretimindeki zayıflığın düşük ve orta düşük teknoloji yoğunluklu sektörlerde daha yoğun şekilde hissedildiğine işaret etmektedir. Yüksek finansman maliyetleri, ana ihracat pazarlarındaki zayıflık ve TL'deki reel değerlenme kaynaklı rekabet gücü kayıplarının emek yoğun sektörler üzerindeki baskıyı daha fazla artırdığı bir tablo söz konusu olmuştur. Yine bir ivme kaybı söz konusu olmakla birlikte, üretimin oldukça dalgalı bir seyir izlediği yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerde ise üretim performansının 2024 yılında görece daha dirençli seyrettiğini söylemek mümkün görünmektedir.

Sanayi sektöründe gözlenen bu zayıflığa karşın 2024 yılı büyümesini hizmetler ve özellikle de deprem sonrası yeniden inşa faaliyetlerinin desteklediği inşaat sektörü sürüklemiştir. 2023 yılında yüzde 7,5'lik bir tempoda büyüyen hizmetler, 2024'te yavaşlasa da yüzde 3,1 ile görece dirençli bir büyüme sergilemiş, inşaatta büyüme ise aynı dönemde yüzde 7,2'den yüzde 9,3'e hızlanmıştır.

2022 yılında yüzde 26,4'e kadar çıkan sanayi sektörünün GSYH'deki payı, hem sektörler arası aktivite ayrışması hem de sanayide, özellikle hizmetlere göre çok daha zayıf fiyat artışları yaşanmasına bağlı olarak 2024'te yüzde 20'ye gerilemiştir, aynı dönemde imalat sanayinin payı ise yüzde 22,1'den yüzde 17,1'e gerilemiştir.

Sanayi istihdamı 2024'te hemen hemen yatay seyretti.

TÜİK'in yıllık işgücü istatistiklerine göre 2024 yılında işgücü 837 bin, istihdam ise 988 bin kişi artmış, bu şekilde işsiz kişi sayısının 151 bin kişi azalmasıyla dar tanımlı işsizlik oranı da 0,7 puan düşerek yüzde 8,7'ye, 2013 sonrası en düşük düzeye gerilemiştir. Yine 2024 yılında işgücüne katılım ve istihdam oranlarının sırasıyla 0,9 ve 1,2 puan artışlarla yüzde 54,2 ve yüzde 49,5 ile bugüne kadarki en yüksek değerlerine ulaşması da olumlu gelişmeler olmuştur. Öte yandan en geniş tanımlı işsizlik oranı olan atıl işgücü oranı 2023'teki 1,5 puanın üzerine 2024'te de 3,9 puan artarak yüzde 26,7'e yükselmiş ve pandemi yılı olan 2020'de gördüğü yüzde 25,4'ü aşarak rekor yinelemiştir. Detaylar atıl işgücü oranındaki yükselişte birçok faktörün yanı sıra pandemi sonrası yarı zamanlı çalışma biçimlerindeki artışın da etkili olduğuna işaret etmektedir.

2023 yılında 48 bin kişi artan sanayi sektörü istihdamı 2024 yılında da 35 bin kişilik zayıf bir artış gerçekleştirmiş, toplam tarım dışı istihdamdaki 856 bin kişilik artışın çok büyük çoğunluğu 656 bin kişi ile hizmetlerden gelmiş, inşaat istihdamı da 165 bin kişi genişlemiştir. Böylelikle toplam istihdamda sanayinin payı yüzde 20,7 ile 2022'deki seviyesinin 1 puan altında gerçekleşmiştir. TÜİK'in aylık frekans ile yayınladığı ücretli çalışan istatistikleri, üretime benzer şekilde istihdam performansında da düşük teknoloji yoğunluklu sektörlerin negatif ayrışmış olabileceğine işaret etmektedir. 2024 yılında hizmet ve inşaat istihdamının payı 2023'e göre 0,3'er puan artarak sırasıyla yüzde 57,9 ve yüzde 6,6'ya yükselmiştir.

Hizmetlerde katılık nedeniyle enflasyonda kazanımlar sınırlı kaldı.

2023 yılı ortalarında yüksek ücret artışlarına ek olarak, dezenflasyon programına geçiş hazırlıkları çerçevesinde atılan döviz kurlarında sert artışlara izin verilmesi, vergi ayarlamaları vb. adımların etkisiyle yıllık enflasyonda başlayan yükseliş 2024 yılı ilk yarısında da devam etmiş ve yıllık tüketici enflasyonu Mayıs ayında yüzde 75,4 ile zirve seviyesini görmüştür. Ekonomi yönetiminin tespitlerine paralel şekilde 2024'ün ikinci yarısı itibarıyla ise programın dezenflasyon aşamasına geçilmiş ve enflasyon yılı yüzde 44,4 düzeyinde tamamlamıştır.

Döviz kurları, ücretler ve uluslararası fiyatlar gibi ana maliyet kanallarındaki hafiflemeye bağlı olarak temel mallarda önemli bir kazanım elde edilmiş ve grup yıllık enflasyonu 2023 Aralık ayındaki yüzde 52,8'ten 2024 sonunda yüzde 27,4'e inmiştir. Temel mallar içerisinde, maliyet baskılarının yanı sıra talep koşulları/para politikası etkisi açısından da yakından takip edilen dayanıklı mal enflasyonu aynı dönemde yüzde 60,7'den yüzde 22,5'e gerilemiştir.

2024 yılında dezenflasyon açısından asıl zorluk hizmetler tarafındaki katılık olmuştur. 2023 sonunda yüzde 90,7 düzeyinde bulunan yıllık hizmet enflasyonu yıl içinde yüzde 97 düzeyine kadar yükselmesinin ardından 2024'ü yüzde 65,7 ile TÜFE'nin belirgin şekilde üzerinde tamamlamıştır. Mal gruplarına kıyasla hizmetlerde çok daha güçlü olan geriye dönük fiyatlama eğilimi katılığın en önemli sebebini oluşturmuş, özellikle kira ve eğitim gibi zamana bağlı fiyat artışları yapan sektörlerde bu sorun daha belirgin gözlenmiştir. Kira kaleminde ayrıca konut sektörüne özgü arz yönlü sorunlar da etkili olmuş, yıl içerisinde yüzde 125'in hafif üzerine kadar çıkan yıllık kira enflasyonu 2024'ü yüzde 106 sınırında kapatmıştır. Aynı şekilde eğitim enflasyonu da yıl içinde yüzde 120,8 düzeyinde zirve yapmış ve 2024 sonunda yüzde 91,6 seviyesine inmiştir.

TÜFE, TEMEL MALLAR VE HİZMETLER (YILLIK, %)

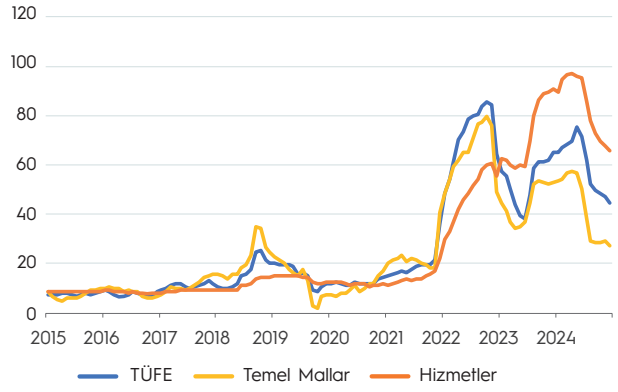

Kaynak: TÜİK.

Temel mallar ve hizmetlerdeki bu gelişmelere bağlı olarak yakından takip edilen çekirdek enflasyon göstergesi olan C-Endeksi 2024 ikinci çeyreğinde yüzde 75,8'e kadar çıkmasının ardından yılı yüzde 45,3 ile TÜFE'nin hafif üzerinde tamamlamıştır.

Maliyet baskılarındaki hafifleme ve olumlu baz etkisinin yanında 2024 ikinci yarısında dezenflasyonun başlamasında şüphesiz en etkili faktörlerden birisi 2023 Haziran ayından başlayarak para politikasının sıkılaştırılması olmuştur. Özellikle enflasyon ana eğilimindeki iyileşmenin yeterli görülmemesi nedeniyle politika faizinin Mart ayında yüzde 45'ten yüzde 50'ye çıkartılması finansal koşullardaki sıkılığı belirgin şekilde artırmıştır. TCMB politika faizini yılın sonlarına kadar bu seviyede tutmuş, Aralık ayı itibarıyla ise iç talebin yavaşlamayı sürdürerek enflasyondaki düşüşü destekleyici seviyelere çekildiğini belirtmiş ve temkinli şekilde faiz indirimlerine başlamıştır. TCMB 2024 yılında da parasal aktarım mekanizmasını likidite önlemleri ve makro ihtiyati adımlarla desteklemeye devam etmiştir.

2024'te cari açık/GSYH oranı %1'in altında.

TÜİK'in dış ticaret istatistiklerine göre 2023 yılında yüzde 0,6 artan Türkiye'nin toplam ihracatı, 2024 yılında %2,4 artarak 261,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiş ve Orta Vadeli Program 2025-2027 (OVP) hedefinin çok hafif altında kalmıştır. Toplam ithalat ise yüzde 5 civarı sert bir gerileme ile 344 milyar dolar olmuş, bu şekilde 2023 yılında 106,3 milyar dolar olan Türkiye'nin dış ticaret açığı, geçtiğimiz yıl önemli bir gerileme kaydederek 82,2 milyar dolar ile hemen hemen OVP hedefi düzeylerinde gerçekleşmiştir.

2023'te yüzde 0,2 daralan toplam sanayi sektörü ihracatı geçtiğimiz yıl yüzde 2,6 artmış ve 252,1 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir, imalat sanayi ihracatı ise yüzde 2,3 artmış ve 246,5 milyar dolar düzeyinde kaydedilmiştir. Üretim verilerine paralel şekilde, ihracat performansında da gıda sektörünün pozitif ayrıştığı, bunun yanında emek yoğun sektörlerin genelinde zayıf seyrin sürdüğü görülmektedir.

CARİ DENGE VE SEÇİLMİŞ GÖSTERGELER (GSYH'YE % ORAN OLARAK)

	2021	2022	2023	2024
Cari Denge	-0,8	-5,1	-3,5	-0,8
Enerji Dengesi	-5,2	-8,9	-4,7	-3,7
Altın Ticareti Dengesi	-0,3	-2,1	-2,3	-1,0
Enerji ve Altın Dışı Denge	4,7	5,9	3,4	4,0
Finans Hesabı (*)	2,5	3,3	4,4	1,8
Net Hata Noksan (*)	1,2	3,2	-1,0	-1,0
Rezerv Varlıklar (*)	2,9	1,4	-0,2	0,0

Kaynak: TCMB. * eksi değerler sermaye çıkışı ve/veya rezerv kaybı.

2023 yılında 39,9 milyar dolar düzeyinde gerçekleşen cari işlemler açığı, 2024 yılında 10,1 milyar dolara çok belirgin bir düşüş sergilemiştir. Aynı dönemde açık GSYH'ye oranla ise yüzde 3,5'ten yüzde 0,8'e inmiştir. Veri OVP hedefinin (yüzde 1,7 açık) üzerinde bir başarıya işaret etmektedir. 2024 yılında cari açıkta görülen 29,8 milyar dolarlık iyileşmenin, büyük oranda çekirdek (enerji ve altın dışı) fazladaki 14,1 milyar dolar artış ve altın ticareti açığındaki 12,1 milyar dolarlık azalıştan kaynaklandığı, enerji açığındaki azalışın ise 3,7 milyar dolarlık daha sınırlı bir katkı sunduğu görülmüştür. Bu şekilde 2023'ten 2024'e, çekirdek fazla 38,5 milyar dolardan 52,6 milyar dolara çıkarken, altın açığı 25,7 milyar dolardan 13,6 milyar dolara, enerji açığı ise 52,7 milyar dolardan 49 milyar dolara düşmüştür.

Cari dengedeki olumlu görünüme karşın, finansman tarafının 2024 yılında zayıflığını koruduğu gözlenmektedir. Özellikle doğrudan yabancı yatırımlarda son yıllardaki performansımız, uzun vadeli büyüme dinamikleri açısından iyimserlik sunmamakta, Türkiye'nin tedarik zincirlerindeki değişimlerden yeterince istifade edemediğine işaret etmektedir. 2024 yılının tamamına baktığımızda finans hesabında 24,4 milyar dolarlık bir giriş kaydedilmiştir. Her ne kadar bu, 2023'teki 49,4 milyar dolarlık seviyeye kıyasla belirgin bir düşüşe işaret etse de cari açığın da oldukça üzerinde gerçekleşmiştir. Ancak, net hata ve noksan kaleminden 13,7 milyar dolarlık tarihi yüksek seviyelerde bir çıkış yaşanması nedeniyle toplam sermaye girişleri rezervlerde yalnızca 0,6 milyar dolarlık bir artış sağlayabilmiştir.

Bütçede faiz giderleri milli gelirin yüzde 3'üne yaklaştı.

2024 yılında merkezi yönetim bütçe gerçekleşmeleri açısından 2023 Şubat ayı depremlerinin yarattığı harcama ihtiyacı temel bir belirleyen olmayı sürdürmüştür. Diğer yandan deprem harici faiz dışı harcamalarda da istenilen sıkılaşmanın sağlandığını söylemek zor görünmektedir. Ek olarak faiz giderleri de belirgin bir artış sergilemiştir.

Bu bağlamda hizmet fiyatlarındaki katılığın yanı sıra, 2024 yılında dezenflasyonun en önemli zorluklarından birisi olarak maliye politikalarında istenilen sıkılığın sağlanamamasına çokça dikkat çekilmiştir. Maliye politikasının ne ölçüde enflasyonist olduğunu anlamak açısından yakından takip edilen bir gösterge olan mali itki (GSYH'ye oranla faiz dışı nakit bütçe açığının değişimi) Türkiye'de

MALİ İTKİ

(GSYH'ye Oranla Faiz Dışı Nakit Bütçe Açığı, Yıllık Fark)

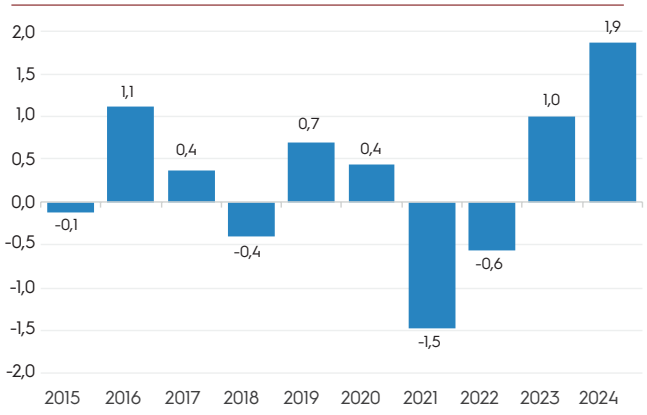

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı.

kamu harcamalarının 2023 yılında enflasyonist olduğunu, bunun 2024 yılında ise belirgin bir şekilde arttığına işaret etmektedir.

2023 yılında yüzde 86 artan merkezi yönetim gelirlerinin 2024 yılında yüzde 66,5 artarak 8,7 trilyon TL düzeyinde gerçekleştiği görülmektedir. Ayrıntılara bakıldığında, aynı dönemde vergi gelirlerindeki artışın yüzde 91,3'ten yüzde 62,3'e zayıfladığı, bunun vergi dışı gelirlerde yaşanan yüzde 58,2'den yüzde 93,4'e ivmelenme ile telafi edildiği bir görünüm söz konusu olmuştur.

Giderler tarafında ise 2023 yılında yüzde 124 civarında artan merkezi yönetim bütçe giderleri 2024 yılında yüzde 63,6 artarak 10,8 trilyon TL olmuştur. Ayrıntılarda faiz dışı harcamalar yüzde 60,8 artarak 9,5 trilyon TL, faiz giderleri ise çok daha güçlü bir hızla, yüzde 88,3 artarak 1,3 trilyon TL düzeyine çıkmıştır. 2023 yılında milli gelirin yüzde 2,5'i düzeyinde olan faiz giderlerinin milli gelirdeki payı yüzde 2,9'a çıkarken, faiz dışı giderlerin payı yüzde 22,3'ten yüzde 21,9'a gerilemiştir.

Böylelikle 2023 yılında 705,8 milyar TL olan faiz dışı bütçe açığı, 2024 yılında 835,7 milyar TL'ye yükselmiştir. Aynı dönemde toplam merkezi yönetim bütçe açığı ise 1,4 trilyon TL'den 2,1 trilyon TL'ye yükselmiştir.

GSYH'ye oran ile bakıldığında, merkezi yönetim faiz dışı bütçe açığının milli gelire oranı 2023'teki yüzde 2,7'den 2024'te yüzde 1,9'a, görece daha hızlı bir gerileme gösterirken, faiz giderlerindeki artışa bağlı olarak, toplam bütçe açığı oranında yüzde 5,2'den yüzde 4,9'a, daha ılımlı bir iyileşme gerçekleştiği görülmektedir.

2024 Eylül ayında yayınlanan OVP, 2025 yılında faiz dışı harcamalarda önemli bir sıkılaşmanın yaşanacağına, öte yandan faiz giderlerinde artışın devam edeceğine işaret etmektedir. Nitekim GSYH'ye oran ile faiz dışı giderlerin yüzde 22,4'ten yüzde 20,8'e gerilemesi, faiz giderlerinin ise yüzde 2,9'dan yüzde 3,2'ye çıkması hedeflenmektedir. Bu şekilde 2025'te faiz dışı açığın kapanması, toplam bütçe açığı/GSYH oranının ise yüzde 4,9'dan yüzde 3,1'e iyileşmesi öngörülmektedir. Öte yandan 2025 yılının ilk dört ayına ilişkin gerçekleşmeler OVP hedeflerine dönük risklerin arttığına işaret etmektedir.

> "2024 yılında tüketim harcamalarında yavaşlamanın sağlandığı, üretken yatırımların benzer şekilde zayıfladığı, inşaat yatırımlarının ise görece dirençli seyrettiği daha dengeli bir talep kompozisyonu şekillenmiştir. İthalatta sert bir gerileme gerçekleşmiş, ihracat ise dünyadaki zayıflık göz önüne alındığında fena sayılmayacak bir performans sergilemiş, bu şekilde dış dengede iyileşme sağlanmıştır."

İSTANBUL SANAYİ ODASI
ARABULUCULUK MERKEZİ

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

UYUŞMAZLIKLARINIZA
HIZLI VE EKONOMİK ÇÖZÜM İÇİN

İSO ARABULUCULUK MERKEZİ BAŞVURULARINIZI BEKLİYOR

Odakule, Kat: 4
Tel: 0212 252 29 00 / 190
arabuluculuk@iso.org.tr

ELTAS

Transformatör San. ve Tic. A.Ş.

Enerjimiz,
45 yıllık tecrübemiz,
100'den fazla ülkede yer alan transformatörlerimiz
ve % 92 ihracat oranımızla
prestijli projelerin tercih edilen markasıyız.

Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin

YENİ NESİL TRANSFORMATÖRLER

500 İSO

TÜRKİYE'NİN
500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU
2024

Fabrika
140.000 m²

İstihdam
2000+ Çalışan

İhracat
100'den Fazla Ülke

Üretimden Son Kullanıcıya Enerjinin Olduğu #heryerde

ASTOR®

Astor Enerji, transformatör ve anahtarlama ürünleri alanında ihtiyaç duyulan tüm ürün gruplarını, 105.000 m²'lik modern üretim tesisinde, kendi temiz enerjisiyle üretmektedir. Yurt içi ve yurt dışında, enerji sektörüne yönelik büyük ölçekli yatırımlar için özel transformatör projeleri tasarlayan, üreten ve kurulumlarını gerçekleştiren Astor Enerji; yenilikçi ve sürdürülebilir iş anlayışıyla istihdama ve ülke ekonomisine katkı sunan öncü bir firmadır.

Enerji alanındaki faaliyetlerini sürekli genişleten Astor Enerji, Astor Şarj ve GES yatırımları ile sektördeki etkinliğini artırmaya devam etmektedir.

@astorglobal

astoras.com.tr

YERLİ TEKNOLOJİNİN EN GÜÇLÜSÜ

Generatör Step-up Transformatörü

400/21 kV

675.000 kV

Yerli Güç

40 Ton

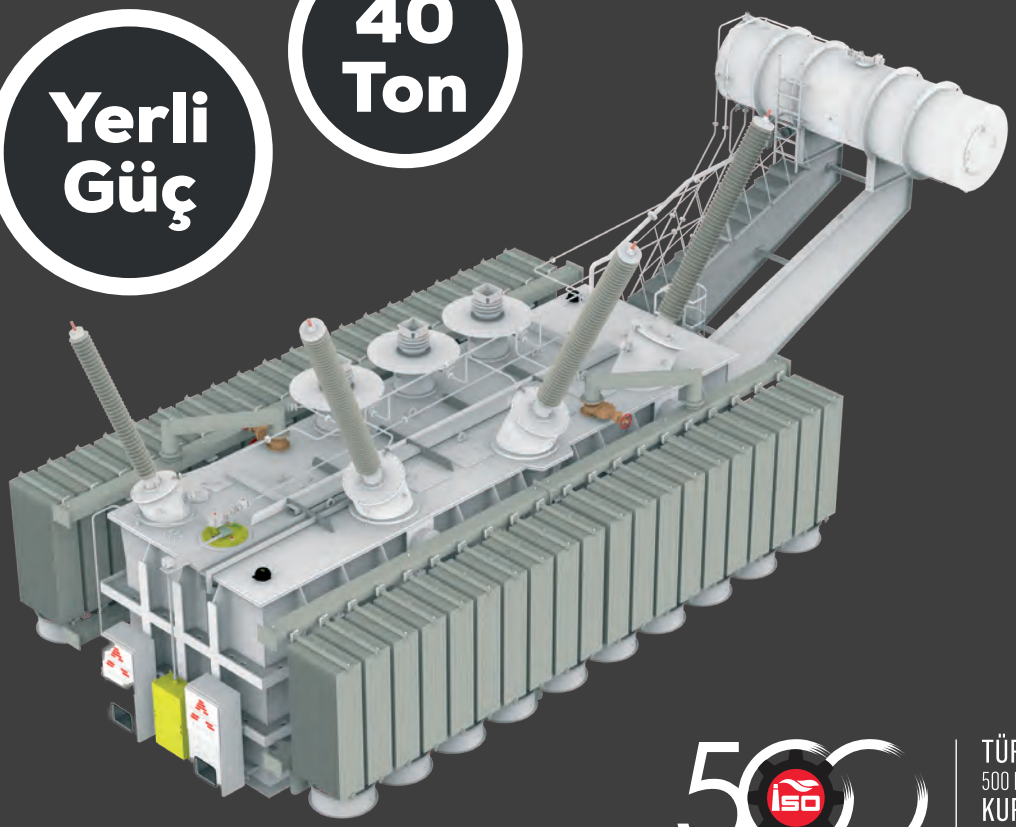

500 İSO TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2024

Primer Gis

Skid Çözüm

Merkezi İnvertör

Hücre

Akıllı Trafo Merkezi

@astorglobal astoras.com.tr

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2024

KÜRESEL EKONOMİK YAVAŞLAMA VE YURT İÇİNDE UYGULANAN DEZENFLASYON POLİTİKALARI İSO 500'ÜN PERFORMANSINDA BELİRLEYİCİ OLDU.

İstanbul Sanayi Odası, Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşları çalışmasını 1968 yılında bu yana her yıl hazırlayarak kamuoyunun bilgisine sunmaktadır. 57. yaşını geride bırakan en büyük sanayi kuruluşları çalışması önce 100, daha sonra 300 ve 1980 yılından bu yana da 500 Büyük Sanayi Kuruluşu kapsamında hazırlanmaktadır.

Ülkemizde sanayi sektörüne yönelik olarak yürütülen en köklü ve geniş çaplı araştırma olan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (İSO 500) çalışması önemli bir referans kaynağı niteliğindedir. Aynı zamanda 60 yıla yaklaşan birikimiyle Türk sanayinin gelişimine ve geleceğine ışık tutmaktadır.

İSO 500 çalışması, sanayi sektörü kapsamında hazırlanmakta ve sıralamalar üretimden satışlar (net) kriterine göre yapılmaktadır. Bu nedenle büyüklük kriteri, kuruluşların sınai faaliyetleridir. Sanayi faaliyetleri kapsamında madencilik ve taş ocakçılığı, imalat sanayi ve elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemleri sektörleri yer almaktadır.

İSO 500 çalışmasının temel amacı; en büyük sanayi kuruluşlarının tespit edilmesidir. Bununla birlikte çalışma kapsamında sıralamada yer alan kuruluşların Vergi Usul Kanunu (VUK)'na göre hazırlanan bilançoları ve gelir tabloları toplulaştırılarak Türkiye ekonomisi ve sanayi sektörünün gelişimine ilişkin ayrıntılı analiz ve değerlendirmeler de yapılmaktadır. Bu analiz ve değerlendirmeler temel ekonomik göstergeler, finansal oranlar, karlılık, katma değer ve verimlilik ile teknoloji faaliyetleri başlıklarında gerçekleştirilmektedir.

Zamanın her şeyden değerli olduğu günümüzde, İSO 500'ü en kısa sürede kamuoyu ile buluşturmak için yoğun bir çalışma yürütülmektedir. Bu doğrultuda çalışmanın açıklanma tarihi 2014'ten bu yana her yıl biraz daha erkene alınarak önce haziran, ardından mayıs ayına çekilmiştir. Ancak 2023'te yaşanan deprem felaketi ve takip eden yılda enflasyon muhasebesi uygulamasının getirdiği zorluklar nedeniyle 2022 ve 2023 yılı çalışma sonuçları gecikmeli olarak açıklanmıştır.

Bu yıl ise İSO 500 çalışması, normal takviminde -kuruluşların kurumlar vergisi beyannamesi verme süresinin (5 Mayıs 2025) ardından birkaç hafta içerisinde- tamamlanarak mayıs ayında kamuoyuna açıklanmıştır.

Bilindiği üzere enflasyon muhasebesi uygulaması; yaklaşık 20 yıl aradan sonra geçen yıl, 2023 yılı bilançolarında yer alan parasal olmayan kıymetlerin (bilançoya girdiği tarih ile son bilanço dönemi arasındaki Yİ-ÜFE değişimi baz alınarak) düzeltilmesi ile sınırlı kalmış, gelir tabloları enflasyon muhasebesi uygulamasından etkilenmemiştir.

2024 yılında ise firmaların gelir tabloları da enflasyon düzeltmesinden etkilenmiştir. Eğer firmanın enflasyon düzeltmesi sonucunda karı oluşmuşsa bu rakam gelir tablosunda "diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karlar" kalemi altındaki "enflasyon düzeltmesi karları" hesabında veya zararı oluşmuşsa "diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlar" kalemi altındaki "enflasyon düzeltmesi zararları" hesabında gösterilmiştir.

Enflasyon düzeltmesinin gelir tablosuna yansıması sonucunda gelir tablosu göstergeleri de enflasyon düzeltmesinden etkilenmiştir. Bilanço tarafında ise 2023'ün ardından 2024 yılında da enflasyon düzeltmesi sonrası veriler kullanılmıştır.

2024 yılı İSO 500 çalışmasında aksi belirtilmediği takdirde bilanço büyüklüklerinde ve gelir tablolarında enflasyon düzeltmesi sonrası veriler kullanılmıştır. Bu nedenle geçmiş yıllara ait bilanço büyüklükleri, gelir tablosu verileri ve finansal rasyoların karşılaştırılmasında kapsam farklılıkları olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

2024 yılında İSO 500 kapsamında 486 özel, 14 kamu kuruluşu yer almıştır. Bir önceki yıl özel kuruluşların sayısı 487, kamu kuruluşlarının sayısı 13 olmuştur. Son iki yılda kamu kuruluşlarının sayısındaki artış, daha önce TMSF tarafından yönetilen 5 özel sektör şirketinin hisselerinin tamamının T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı'na devredilerek tek ortaklı şirket haline gelmesinden kaynaklanmıştır. Diğer 9 kamu kuruluşu ise 2023 ve 2024 yıllarında aynı kalmıştır.

2024 yılında İSO 500 sıralamasına giren yeni firma sayısı 52'dir. Geçen yıl bu sayı 50 ile oldukça yakın gerçekleşmiştir. 2024 yılında İSO 500 kapsamına giren 52 yeni firmanın 34'ü geçen yıl İSO İkinci 500'den yükselmiş, 18'i İSO 1000 dışından doğrudan 2024 yılı İSO 500 sıralamasına girmiştir. 448 firma ise hem 2023 hem de 2024 yıllarında İSO 500 arasında yer almıştır.

2024 yılı İSO 500 sonuçları, dünya ekonomisindeki yavaşlamanın yanı sıra artan jeopolitik ve siyasi belirsizliklerin etkilerini yansıtmaktadır. Yurt içinde ise özellikle ikinci çeyrekten itibaren kapsamı genişleyen dezenflasyon programı ve sıkılaşan finansal koşulların etkisi İSO 500'ün performansında belirleyici rol oynamıştır.

İLK ÜÇ BÜYÜKLÜKLER

Sanayinin lideri yine TÜPRAŞ.

İSO 500 çalışmasında 2024 yılında üretimden satışlara göre en büyük kuruluş "TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş." olmuştur. TÜPRAŞ, uzun yıllardır sürdürdüğü liderliğini bu yıl da korumuştur. TÜPRAŞ, 2024 yılında İSO 500'ün toplam üretimden satışlarının yüzde 7,5'ini gerçekleştirmiştir. Bu oran geçen yıl yüzde 7,6 olmuştur.

ÜRETİMDEN SATIŞLARA GÖRE İLK ÜÇ KURULUŞ

Üretimden Satışlar (Net - Satış Vergileri Hariç)

1. **TÜPRAŞ**
   651.642.671.671 TL
2. **FORD OTOMOTİV**
   355.965.482.773 TL
3. **STAR RAFİNERİ**
   201.649.898.936 TL

2024 yılında üretimden satışlara göre ikinci sırada "Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.", üçüncü sırada "Star Rafineri A.Ş." yer almıştır. Her iki kuruluş da geçen seneki sıralarını korumuştur.

Geçen yılın dördüncü sıraya yer alan "Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş." bir sıra yükselerek 2024 yılında dördüncü sıraya çıkmıştır. Geçen yıl dördüncüsü "İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş." ise 2024 yılında beşinci sıraya gerilemiştir.

2024 yılında altıncı sırada "Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.", yedinci sırada "Arçelik A.Ş." yer almıştır. Her iki kuruluşun da sıralaması 2023 yılına göre değişmemiştir.

2023 yılında on ikinci sırada bulunan "İskenderun Demir Çelik A.Ş.", 2024 yılında 4 sıra yükselerek ilk 10'a sekizinci sıradan girmiştir. Dokuzuncu sırada bir sıra yükselen "Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları A.Ş." yer almıştır. Onuncu sıradaki kuruluş ise 3 sıra yükselen "Hyundai Motor Türkiye Otomotiv A.Ş." olmuştur.

2024 yılında ilk 10'da yer alan kuruluşlardan sadece ikisi değişmiştir. 2024 yılında enerji ve metal sektörleri firmalarının performansı yükselmiştir. Otomotiv sektöründe küresel ölçekte yaşanan sıkıntıların azalması ve sağlanan ihracat artışı, Türk otomotiv firmalarının sıralamalarını olumlu etkilemiştir.

Yaratılan katma değerde petrokimya ve tütün sektörleri öne çıktı.

İSO 500 çalışmasında kuruluşlar yarattıkları katma değer itibarıyla da sıralanmaktadır. Çalışmada kuruluşların yarattıkları brüt katma değer üretici fiyatları ile hesaplanmaktadır.

Üretici fiyatlarıyla en yüksek katma değer yaratan kuruluş geçen yıl olduğu gibi yine "TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş." olmuştur. İkinci sırada "Philip Morris Tütün Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.", üçüncü sırada ise "JTI Tütün Ürünleri Sanayi A.Ş." yer almıştır.

2024 yılında en yüksek katma değer yaratan ilk üç kuruluş, özel sektör kuruluşlarından oluşmaktadır. En yüksek katma değer yaratan kuruluş, 2024 yılında İSO 500'ün üretici fiyatlarıyla yarattığı brüt katma değerin yüzde 8,7'sini gerçekleştirmiştir. Bu oran 2023 yılında yüzde 8,6 ile biraz daha düşüktür.

YARATILAN KATMA DEĞERE GÖRE İLK ÜÇ KURULUŞ

Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)

TÜPRAŞ	PHILIP MORRIS TÜTÜN MAMULLERİ	JTI TÜTÜN ÜRÜNLERİ
233.599.431.976 TL	**215.971.569.510 TL**	**96.612.036.935 TL**

En fazla kar eden kuruluş değişti.

İSO 500 çalışmasında kuruluşlar vergi öncesi kar büyüklükleri ile de sıralanmaktadır. 2024 yılında en fazla kar elde eden kuruluş değişmiş ve "Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü" ilk sıraya yükselmiştir. İkinci sırada geçen yıl olduğu gibi "Ford Otomotiv Sanayi A.Ş." bulunmaktadır. Geçen yıl ilk sırada olan "TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş." 2024 yılında üçüncü sıraya gerilemiştir.

EN FAZLA KAR EDEN İLK ÜÇ KURULUŞ

Dönem Karı (V.Ö.)

1. **ETİ MADEN İŞLETMELERİ**
   29.308.569.881 TL
2. **FORD OTOMOTİV**
   18.782.143.621 TL
3. **TÜPRAŞ**
   18.707.469.203 TL

2024'te en fazla kar elde eden ilk kuruluşun dönem karı, İSO 500'ün toplam dönem karı büyüklüğünün yüzde 5,2'sini oluşturmuştur. Bu oran 2023 yılında yüzde 8,3 ile daha yüksek gerçekleşmiştir.

İhracatta ilk üç aynı kaldı.

İSO 500 çalışmasında bir diğer önemli sıralama en fazla ihracat yapan kuruluşlar sıralamasıdır. Bu sıralamada, Genel Ticaret Sistemi'ne (GTS) göre ihracat (Fob) dolar değerleri kullanılmaktadır.

Bilindiği üzere GTS'ye göre ülkenin ekonomik alanını oluşturan serbest bölgeler, gümrük antrepoları ve serbest dolaşım alanından yurt dışına çıkan mallar ihracat olarak kabul edilmektedir.

2024 yılında en fazla ihracat yapan kuruluş "Ford Otomotiv Sanayi A.Ş." olurken, ikinci sırada "TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.", üçüncü sırada "Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş." yer almıştır. Bu üç kuruluş da geçen yılki sıralarını korumuştur.

2024 yılında otomotiv sektöründe yaşanan toparlanma ile enerji fiyatlarındaki istikrar sonucu ihracatta ilk üç sırayı otomotiv ve rafineri sektörü kuruluşları oluşturmaya devam etmiştir.

EN FAZLA İHRACAT YAPAN İLK ÜÇ KURULUŞ

İhracat (Bin $)

> "2024 yılında enerji ve metal sektörleri firmalarının performansı yükselirken, otomotiv sektöründe küresel ölçekte yaşanan sıkıntıların azalması ve sağlanan ihracat artışı bu sektördeki firmaların satışlarını olumlu etkilemiştir. Bu gelişmelerin etkisiyle İlk 10'da yer alan kuruluşların 8'i geçen yıla göre değişmezken, İskenderun Demir Çelik ve Hyundai Motor Türkiye Otomotiv en büyük 10 kuruluş arasında yer alma başarısı göstermiştir."

İSTANBUL SANAYİ ODASI
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
VİZYONU

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

Karbon ayak izinizi İSO'yla ölçün

İstanbul Sanayi Odası,
kurumsal sera gazı envanterinin
hesaplanması ve raporlanması için
üyelerine hizmet sunuyor.

Başvurularınız için:
iso.org.tr/karbonayakizi

6 kıtada 80'den fazla ülkeye ihracat yapan,
Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşlarından biri,
yassı çelik sektörünün global oyuncusu Tatçelik,
endüstri için, insan için, çevre için, kısacası gelecek için
değer üretiyor.

TATMETAL

tatmetal | tatmetal.com

TEMEL GÖSTERGELER

İSO 500'ün performansı, Türk sanayinin büyümesini ve gelişmesini etkilemekte ve belirleyici olmaktadır.

EKONOMİK BÜYÜKLÜKLER

İSO 500: Sanayi katma değerinin 1/5'inden fazlasını yaratıyor.

İSO 500 Türk sanayi sektörü içerisinde önemli bir ağırlığa sahiptir. Bu nedenle İSO 500'ün yarattığı katma değerin toplam sanayi katma değeri ve GSYH içindeki payı önemli bir göstergedir.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) milli gelir hesaplarında geçmiş yıllara yönelik olarak yapmış olduğu güncellemeler nedeniyle İSO 500'ün yarattığı katma değerin toplam sanayi katma değeri ve GSYH içinde aldığı paylar küçük oranlarda da olsa değişmektedir.

2024 yılında uygulanan dezenflasyon programı ve küresel ekonomik koşullar sanayi sektörünün performansını sınırlamıştır.

2024 yılında ekonomi yüzde 3,2 büyürken sanayi sektöründeki büyüme yüzde 0,5 ile çok sınırlı kalmıştır. İmalat sanayi ise 2024 yılında yüzde 0,2 daralmıştır.

İSO 500'ün temel fiyatlarla yarattığı brüt katma değerin sanayi sektörü katma değeri içindeki payı 2023 yılında yüzde 21,9 iken 2024 yılında 0,1 puan artışla yüzde 22'ye yükselmiştir. 2019 yılı ile birlikte sürekli olarak artan pay, 2024 yılındaki zorlu koşullara rağmen çok ılımlı düzeyde de olsa artış eğilimini korumuştur.

Buna karşılık İSO 500'ün üretici fiyatlarıyla yarattığı brüt katma değerin GSYH içindeki payı 2024 yılında azalmıştır. 2023 yılında yüzde olan 6,6 olan pay, 2024 yılında yüzde 6,2'ye gerilemiştir. Bu oran, 2019 yılındaki yüzde 6,5'in altında kalmış ve son 5 yıldır devam eden artış eğilimini tersine döndürmüştür.

SANAYİ VE GSYH İÇİNDEKİ PAYLAR (%)

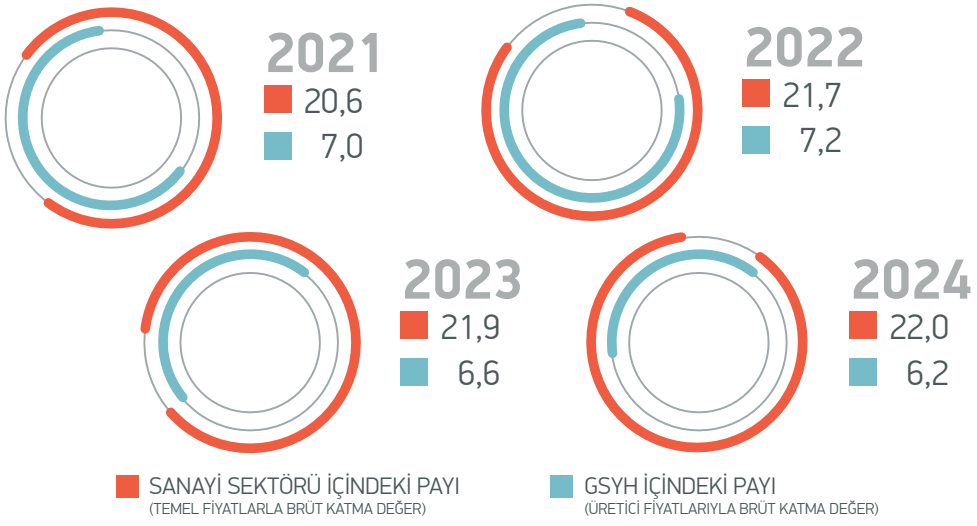

Temel Göstergeler (TL)

	A İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	B 486 Özel Sektör Sanayi Kuruluşu	C 14 Kamu Kuruluşu	B/A (%)	C/A (%)
Üretimden Satışlar (Net)	8.688.476.886.815	8.324.011.410.212	364.465.476.603	95,8	4,2
Net Satışlar	10.270.096.881.683	9.575.701.834.111	694.395.047.572	93,2	6,8
İhracat (GTS'ye Göre, Bin $)	96.583.543	94.210.780	2.372.763	97,5	2,5
Dönem Karı (V.Ö.)	559.598.244.987	496.458.363.345	63.139.881.642	88,7	11,3
Dönem Zararı	292.181.278.476	260.822.524.964	31.358.753.512	89,3	10,7
Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)	267.416.966.511	235.635.838.381	31.781.128.130	88,1	11,9
Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar	1.317.640.193.733	1.224.810.776.549	92.829.417.184	93,0	7,0
Toplam Borçlar	5.821.288.440.723	5.142.629.725.552	678.658.715.170	88,3	11,7
--Kısa Vadeli Borçlar	3.716.599.585.392	3.478.058.713.608	238.540.871.784	93,6	6,4
Mali Borçlar	1.350.744.093.408	1.252.230.436.255	98.513.657.153	92,7	7,3
Diğer Borçlar	2.365.855.491.984	2.225.828.277.353	140.027.214.631	94,1	5,9
--Uzun Vadeli Borçlar	2.104.688.855.330	1.664.571.011.944	440.117.843.386	79,1	20,9
Mali Borçlar	1.436.020.048.029	1.374.852.341.117	61.167.706.912	95,7	4,3
Diğer Borçlar	668.668.807.301	289.718.670.827	378.950.136.474	43,3	56,7
Özkaynak Toplamı	6.337.515.737.071	5.649.278.104.875	688.237.632.195	89,1	10,9
--Ödenmiş Sermaye	3.044.244.932.975	2.634.404.189.295	409.840.743.681	86,5	13,5
--Sermaye Yedekleri	178.522.094.921	177.390.279.746	1.131.815.175	99,4	0,6
--Kar Yedekleri	1.949.883.089.564	1.588.231.604.603	361.651.484.961	81,5	18,5
--Geçmiş Yıl Karları	1.723.034.710.274	1.695.755.925.352	27.278.784.922	98,4	1,6
--Geçmiş Yıl Zararları	754.961.043.323	625.714.599.181	129.246.444.142	82,9	17,1
--Dönem Net Karı	492.722.339.244	439.719.931.088	53.002.408.156	89,2	10,8
-Dönem Net Zararı	295.930.386.585	260.509.226.026	35.421.160.559	88,0	12,0
Aktif Toplamı	12.158.804.177.806	10.791.907.830.438	1.366.896.347.368	88,8	11,2
--Dönen Varlıklar	5.430.450.237.369	5.031.649.314.137	398.800.923.232	92,7	7,3
--Duran Varlıklar	6.728.353.940.437	5.760.258.516.301	968.095.424.136	85,6	14,4
--Maddi Duran Varlıklar	4.454.663.810.921	3.670.573.542.513	784.090.268.408	82,4	17,6

Devamı Diğer Sayfada

Başlangıcı Önceki Sayfada

Temel Göstergeler (TL)

	A İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	**B** 486 Özel Sektör Sanayi Kuruluşu	**C** 14 Kamu Kuruluşu	**B/A** (%)	**C/A** (%)
--Diğer Duran Varlıklar	2.273.690.129.516	2.089.684.973.788	184.005.155.728	91,9	8,1
--Birikmiş Amortismanlar	5.540.416.131.433	5.044.782.027.603	495.634.103.830	91,1	8,9
Ücretle Çalışanlar	824.245	778.951	45.294	94,5	5,5
Ödenen Maaş ve Ücretler	812.876.311.226	764.250.527.702	48.625.783.524	94,0	6,0
Ödenen Faizler	412.106.494.118	388.393.158.901	23.713.335.217	94,2	5,8
Milli Gelir Anlamındaki Kar	-5.684.934.897	-33.701.094.848	28.016.159.951	-	-
Net Katma Değer (Faktör Fiyatlarıyla)	1.219.297.870.447	1.118.942.591.755	100.355.278.692	91,8	8,2
Amortismanlar	672.571.603.569	631.517.792.549	41.053.811.020	93,9	6,1
Diğer Dolaylı Vergiler	14.432.676.506	12.498.542.158	1.934.134.348	86,6	13,4
Brüt Katma Değer (Temel Fiyatlarla)	1.906.302.150.522	1.762.958.926.462	143.343.224.060	92,5	7,5
Ödenen KDV + ÖTV	780.103.841.072	758.653.895.625	21.449.945.447	97,3	2,7
Sübvansiyonlar	1.227.754.111	1.149.665.048	78.089.063	93,6	6,4
Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	2.685.178.237.483	2.520.463.157.039	164.715.080.444	93,9	6,1

Not: Gelir tablosu ve bilanço büyüklüklerinde enflasyon düzeltmesi sonrası veriler kullanılmıştır.

TEMEL GÖSTERGELER VE **DEĞİŞİMLER**

Satışlarda zayıf artışlar gerçekleşti.

İSO 500'de üretimden satışlar 2024 yılında yüzde 36,3 artmıştır. 2022'deki yüzde 119 ve 2023'teki yüzde 42,1 artışlar ile karşılaştırıldığında üretimden satışlarda zayıf bir performans söz konusudur.

2024 yılında yüzde 41,1 olan yıllık ortalama Yİ-ÜFE ile arındırıldığında üretimden satışlar reel olarak yüzde 3,4 oranında gerilemiştir. Böylece 2022'de yüzde 4,2, 2023'te yüzde 5,2 olan üretimden satışlardaki reel düşüş üst üste üçüncü yıl devam etmiştir.

2024 yılındaki zayıf performansta iç ve dış gelişmeler belirleyici rol oynamıştır. Yurt içinde nisan ayından itibaren dezenflasyon politikaları daha kapsamlı uygulanmaya başlamıştır. Buna bağlı olarak iç talepte başlayan kademeli yavaşlama sanayi sektörünün satışlarını olumsuz etkilemiştir.

Yurt dışında ise 2024 yılı genelinde ihracat pazarlarında talep zayıf seyretmiş, bu nedenle ihracat artışı sınırlı kalmıştır. Ayrıca artan maliyet baskılarının satış fiyatlarına yeterince yansıtılamaması, Türk lirasındaki reel değerlenme ve güçlü doların yol açtığı parite etkisi sanayinin uluslararası rekabet gücünü zayıflatarak satış performansını düşürmüştür.

İhracat yüzde 1,5 arttı.

İSO 500'ün ihracatı 2024 yılında yüzde 1,5 artarak 96,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Aynı yılda Türkiye'nin toplam ihracatı yüzde 2,4 artışla 261,8 milyar dolara, sanayi sektörü ihracatı ise yüzde 2,6 oranında artarak 251,2 milyar dolara yükselmiştir. 2024 yılında ihracat pazarlarındaki durgunluktan İSO 500 daha olumsuz etkilenmiştir.

2024 yılında küresel ticarette ve ihracat pazarlarımızda yavaş bir büyüme söz konusu olmuştur. Özellikle Avrupa pazarındaki durgunluk ve Almanya ekonomisindeki daralma ihracatı baskılamıştır. Diğer taraftan teknoloji savaşları da ihracat pazarlarını daha fazla etkilemeye başlamıştır. Sanayide yaşanan hızlı teknolojik gelişmeler, ihracat ve tedarik kanallarında önemli değişimlere yol açmaktadır.

Karlılıkta sert düşüşler gerçekleşti.

2024 yılında yurtiçinde uygulanan dezenflasyon politikaları satış gelirlerini azaltırken, faizler başta olmak üzere gerçekleşen yüksek maliyetler faaliyet karlılığını olumsuz etkilemiştir. Türk lirasındaki reel değerlenme de rekabet gücünü aşındırarak karlılıktaki düşüşe katkı yapmıştır. Ayrıca enflasyon düzeltmesi nedeniyle diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karlar ile diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararların altında oluşan 65,2 milyar TL'lik net enflasyon düzeltmesi zararı da karlılık performansının bozulmasında sınırlı bir rol oynamıştır.

Tüm bu koşullar altında 2024 yılında kar eden kuruluşların dönem karı yüzde 27,5 azalmış, zarar eden kuruluşların dönem zararı ise yüzde 131,2 yükselmiştir. Böylece İSO 500'ün vergi öncesi dönem kar ve zarar toplamı yüzde 58,5 düşmüştür. Aynı yılda faiz, amortisman ve vergi öncesi kar ve zarar toplamı ise yüzde 12,1 oranında artış göstermiştir.

Borçlanmada artışlar ivme kaybetti.

İSO 500'de 2023 yılında yüzde 59,8 artan toplam borçlar 2024 yılında yüzde 45,1 oranında büyümüştür. Alt kalemler incelendiğinde; 2023 yılında yüzde 54,1 olan mali borçlardaki artışın 2024 yılında yüzde 38,6 düzeyinde kaldığı görülmektedir. Diğer borçlar ise 2023 yılındaki yüzde 65,9 artışın ardından 2024 yılında yüzde 51,5 oranında artış göstermiştir.

2021, 2022 ve 2023 yıllarının ardından 2024 yılında da diğer borçlar mali borçların üzerinde büyümüştür. Kredi faiz oranlarındaki artış, krediye erişimde sıkılaşma ve merkez bankası reeskont kredilerinin azalması sonucu sanayinin kredi kullanımındaki büyüme de yavaşlamıştır. Kuruluşlar net işletme sermayesi ihtiyaçlarını daha çok diğer borçlar ile karşılamıştır.

Borçların vadelerine göre gelişiminde ise özellikle kısa vadeli mali borçlardaki artışın yavaşlaması dikkat çekmektedir. 2023 yılında yüzde 52,9 oranında artan kısa vadeli mali borçlar, 2024 yılında yüzde 30 oranında artmıştır.

Kısa vadeli mali borçlardaki yavaşlamaya karşılık uzun vadeli mali borçlardaki artış ivme kaybetmekle birlikte daha hızlı gerçekleşmiştir. 2023 yılında yüzde 55,5 olan uzun vadeli mali borçlardaki artış 2024 yılında yüzde 47,9 ile kısa vadeli mali borçların üzerinde artış göstermiştir.

Özkaynak ve aktiflerdeki artış yavaşladı.

Bilindiği üzere yaklaşık 20 yıl aradan sonra uygulanan enflasyon düzeltmesi 2023 yılında özkaynaklar ve aktifler başta olmak üzere bilanço göstergelerinde önemli artışlara yol açmıştı. 2024 yılında ise enflasyon düzeltmesinin etkisi daha sınırlı gerçekleşmiştir.

2023 yılında enflasyon düzeltmesi sonrası verilere göre yüzde 244,7 büyüyen özkaynaklar, 2024 yılında yüzde 31,6 oranında artış göstermiştir. Benzer şekilde 2023 yılında enflasyon düzeltmesi sonrası verilerle yüzde 125,9 olan toplam aktiflerdeki artış, 2024 yılında yüzde 37,7'ye gerilemiştir.

Katma değer artışları geçen yılın altında kaldı.

İSO 500'ün yarattığı katma değer büyüklükleri 3 farklı şekilde hesaplanmaktadır. Buna göre 2024 yılında İSO 500'ün yarattığı faktör fiyatlarıyla net katma değer yüzde 11 ile sınırlı bir artış göstermiştir.

Brüt katma değer göstergelerinde ise temel fiyatlarla artış yüzde 43,1 olarak gerçekleşirken, üretici fiyatlarıyla brüt katma değer yüzde 53,5 oranında artış göstermiştir. Bu oranlar, geçen yıl artışlarının önemli ölçüde altında kalmıştır.

Katma değer artışlarının sınırlı kalmasında, net katma değer hesaplamasında kullanılan milli gelir anlamında kar büyüklüğünün negatife dönmesi belirleyici olmuştur. Bu düşüşte faaliyet karlılığındaki zayıflamanın yanı sıra enflasyon düzeltmesi uygulaması da etkili olmuştur.

Temel Göstergelerde Değişimler (%)

	2022	2023	2024
Üretimden Satışlar (Net)	119,0	42,1	36,3
Net Satışlar	126,1	43,5	36,9
İhracat ($)	14,1	-2,9	1,5
Dönem Karı (V.Ö.)	80,6	48,4	-27,5
Dönem Zararı	-49,8	268,4	131,2
Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)	121,2	32,9	-58,5
Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar	99,3	45,5	12,1
Toplam Borçlar	66,6	*(58,5)* 59,8	45,1
Kısa Vadeli Borçlar	81,8	*(62,2)* 63,5	30,4
Uzun Vadeli Borçlar	40,1	*(50,2)* 51,3	81,1
Mali Borçlar	63,8	*(54,1)* 54,1	38,6
Kısa Vadeli Mali Borçlar	99,2	*(52,9)* 52,9	30,0
Uzun Vadeli Mali Borçlar	37,3	*(55,5)* 55,5	47,9
Özkaynak	123,8	*(41,8)* 244,7	31,6
Aktif Toplamı	83,4	*(52,5)* 125,9	37,7
Net Katma Değer (Faktör Fiyatlarıyla)	121,8	52,6	11,0
Brüt Katma Değer (Temel Fiyatlarla)	119,9	55,2	43,1
Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	113,9	61,2	53,5

Not: Parantez içerisindeki veriler, 2023 yılı enflasyon düzeltmesi öncesi değişim oranlarıdır.

TEMEL GÖSTERGELERDE
REEL DEĞİŞİMLER

İSO 500'ün temel göstergelerindeki nominal gelişmeler fiyat artışlarından etkilendiği için seçilmiş temel göstergelerdeki büyümeler yıllık ortalama Yİ-ÜFE kullanılarak enflasyondan arındırılmakta ve böylece reel gelişmeler yansıtılmaya çalışılmaktadır.

2024 yılında yıllık ortalama Yİ-ÜFE enflasyonu yüzde 41,1 olmuştur.

2024 yılında reel olarak üretimden satışlar yüzde 3,4, dönem kar ve zarar toplamı yüzde 70,6, faiz, amortisman ve vergi öncesi kar ve zarar toplamı yüzde 20,5 oranında azalmıştır.

2024 yılında finansman giderleri nominal olarak yüzde 16 artmıştır. Buna karşılık finansman giderleri reel olarak yüzde 17,8 gerilemiştir.

Bilanço tarafında ise toplam borçlar reel olarak yüzde 2,8 büyürken özkaynaklar yüzde 6,7 oranında reel azalmıştır.

REEL DEĞİŞİMLER (%)

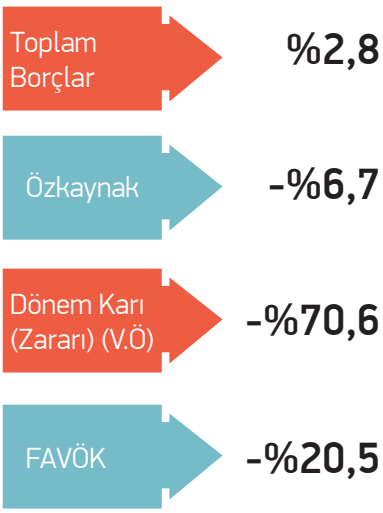

TEMEL GÖSTERGELERDE REEL DEĞİŞİMLER (%)

	2022	2023	2024
Üretimden Satışlar (Net)	-4,2	-5,2	-3,4
Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar	-12,8	-3,0	-20,5
Finansman Giderleri	-41,9	28,4	-17,8
Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö)	-3,2	-11,4	-70,6
Toplam Borçlar	-27,1	(5,7) 6,6	2,8
Özkaynak	-2,0	(-5,4) 129,9	-6,7
Yıllık Ortalama Yİ-ÜFE Enflasyonu	128,5	49,9	41,1

Not: Parantez içerisindeki veriler, 2023 yılı enflasyon düzeltmesi öncesi reel değişim oranlarıdır.

"2024'te üretimden satışlar üst üste üçüncü yıl reel olarak düşüş kaydetti."

İnşaat makinelerine leasing ile kolayca ulaşın, projeleriniz hızla ilerlesin.

Alternatif leasing çözümlerimizle
projelerinizi kesintisiz tamamlayın.

AKLease

www.aklease.com

İLK 50 KURULUŞUN **AĞIRLIĞI**

İlk 50 kuruluş, İSO 500'ün yarısına yakınını oluşturuyor.

İSO 500 kapsamında kuruluşların ağırlıklarını görebilmek amacıyla kuruluşlar üretimden satışlar büyüklüğüne göre 50'lik gruplara ayrılmakta ve bu 50'lik grupların seçilmiş temel ekonomik büyüklükler içindeki payları hesaplanmaktadır. Bu hesaplamalar ile ölçek ekonomisinin önemi ortaya konulmaya çalışılmaktadır.

İlk 50'de yer alan kuruluşların toplam üretimden satışlar içinden aldığı pay 2023'te yüzde 51,2 iken 2024'te yüzde 49,7'ye inmiştir. Bu düşüş ilk 50 kuruluşun üretimden satışlarının diğer 450 kuruluşun üretimden satışlarından daha yavaş büyüdüğünü göstermektedir. Üretimden satışlar itibarıyla ikinci 50'lik grubun payı ise yüzde 12,6'dan yüzde 13,1'e çıkmıştır. Diğer 50'lik grupların üretimden satışlar içinden aldıkları paylar ise geçen yıl ile oldukça yakın gerçekleşmiştir.

İlk 50 kuruluşun üretici fiyatlarıyla yaratılan brüt katma değer içindeki payı 2023 yılında yüzde 42,5 iken 2024'te yüzde 48,5'e yükselmiştir.

İlk 50 kuruluşun vergi öncesi dönem kar ve zarar toplamı içindeki payı 2024 yılında 23,1 puan düşüşle yüzde 62'den yüzde 38,9'a gerilemiştir. 2024 yılında karlardaki zayıflama doğrultusunda ilk 50 kuruluş vergi öncesi dönem kar ve zarar toplamı açısından diğer 450 firmaya göre daha düşük bir performans göstermiştir.

İkinci 50'lik grubun payı ise yüzde 12,9'dan yüzde 27,6'ya yükselmiştir. 50'lik grupların vergi öncesi kar ve zarar toplamı içindeki payları 2024 yılında bir önceki yıla göre önemli ölçüde farklılaşmıştır. Bu gelişmede küresel yavaşlamanın ve ekonomi politikalarının sektörlere yönelik farklı etkileri belirleyici olmuştur.

İlk 50 kuruluşun faiz, amortisman ve vergi öncesi kar ve zarar toplamı içindeki payı ise 2023 yılında yüzde 47,9 iken 2024 yılında 4,3 puan azalarak yüzde 43,6 olmuştur.

İlk 50 kuruluşun ihracat içindeki payı 0,9 puan azalarak yüzde 52,7 olarak gerçekleşmiştir. 50'lik gruplar farklı ihracat büyümeleri sergilemiştir.

İlk 50 kuruluşun ücretle çalışanlar içindeki payı 2023 yılında yüzde 28,2 iken 2024 yılında yüzde 29,4'e yükselmiştir. İkinci 50'lik grubun payı ise geçen yıla göre azalış (yüzde 14,1'den yüzde 13'e) göstermiştir.

50'lik Gruplara Göre Dağılım (%)

	Üretimden Satışlar (Net)	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)	Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar	İhracat	Ücretle Çalışanlar Ortalaması
1 - 50	49,7	48,5	38,9	43,6	52,7	29,4
51 - 100	13,1	14,7	27,6	15,4	9,2	13,0
101 - 150	8,8	10,2	14,7	9,0	7,9	12,4
151 - 200	6,6	5,4	-3,9	6,6	8,1	9,5
201 - 250	5,2	4,5	4,0	5,5	5,0	8,0
251 - 300	4,3	3,7	3,7	4,5	4,2	6,9
301 - 350	3,7	3,2	2,8	4,7	3,9	5,7
351 - 400	3,2	3,4	3,7	4,5	3,2	5,4
401 - 450	2,9	3,3	7,5	3,5	2,8	5,3
451 - 500	2,6	3,0	1,0	2,7	2,9	4,5
Toplam	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

120 yılı aşkın küresel deneyimimizle insanlar ve mekanları buluşturuyor; temizlik, güvenlik, teknik ve hazır yemek üretimi başta olmak üzere tüm sektörler için entegre tesis yönetim hizmetleri sunuyoruz.

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2024

İNSANLAR MEKANLARI YARATIR

İHRACAT PERFORMANSI

İSO 500'ün ihracatında yavaşlama.

2024 yılında küresel ekonomik koşullar Türk sanayi sektörü için destekleyici bir ortam sunmamıştır. Küresel büyüme, beklentilerin ve 2023 yılının altında kalırken özellikle ABD'de enflasyondaki düşüşün öngörülenden yavaş ilerlemesi faiz indirimlerini geciktirmiştir. Siyasi ve jeopolitik belirsizlikler küresel ticareti olumsuz etkilemeye devam etmiştir. ABD ile Çin arasında ticaret ve teknoloji alanındaki gerilimler artmıştır. Böylece küresel mal ticaretinde büyüme sınırlı kalmıştır. Türkiye'nin birçok önemli ihracat pazarı yıl genelinde yavaşlama eğilimi göstermiştir.

Tüm bu gelişmeler sonucunda Türkiye'nin ihracatı 2024 yılında yüzde 2,4 ile ılımlı bir artış göstererek 261,8 milyar dolara yükselmiştir. Aynı yılda sanayi malları ihracatı ise yüzde 2,6 artışla 251,2 milyar dolara çıkmıştır.

2024 yılında İSO 500'ün ihracatı ise yüzde 1,5 artarak 95,1 milyar dolardan 96,6 milyar dolara yükselmiştir. 2024 yılında İSO 500'ün ihracat performansı, Türkiye'nin genel ihracat performansının 0,9 puan altında gerçekleşmiştir.

İSO 500, Türkiye'nin ihracat performansı açısından önemli bir ağırlığa sahiptir. 2024 yılında Türkiye ihracatının yüzde 36,9'u, sanayi ihracatının yüzde 38,3'ü İSO 500 tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu oranlar geçen yıl sırasıyla yüzde 37,2 ve yüzde 38,7 ile biraz daha yüksektir. Zorlu rekabet koşulları İSO 500'ün ihracatını sanayinin genelinden daha fazla etkilemiştir. İSO 500'ün Türkiye ihracatı içindeki payı 2015 yılından bu yana en düşük seviyesinde gerçekleşmiştir.

2024 yılında İSO 500'de ihracatın toplam net satışlar içindeki payı yüzde 30,9'a yükselmiştir (GSYH verilerine göre yıllık ortalama dolar kuru 32,83 TL ve toplam net satışlar 312,8 milyar dolar). Bu oran 2023 yılında yüzde 29,8, 2022 yılında yüzde 31 olarak gerçekleşmiştir.

İHRACAT PERFORMANSI

	2022	2023	2024
Türkiye İhracatı (Milyar Dolar)	254,2	255,6	261,8
Türkiye Sanayi İhracatı (Milyar Dolar)	246,2	245,8	245,1
İSO 500 İhracatı (Milyar Dolar)	97,9	95,1	96,6
İSO 500 / Türkiye İhracatı (Pay, %)	38,5	37,2	36,9
İSO 500 / Türkiye Sanayi İhracatı (Pay, %)	39,8	38,7	38,3

TÜRKİYE TOPLAM İHRACATI İÇİNDEKİ PAYLAR (%)

Sektörlerin ihracatı farklı gelişmeler gösterdi.

İhracatın ana sektörler itibarıyla performansları değerlendirildiğinde imalat sanayi ihracatı yüzde 1,8 artmıştır. Buna karşılık madencilik ve taş ocakçılığı ihracatı yüzde 8,3, elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemleri ihracatı ise yüzde 85,5 düşüş göstermiştir.

2024 yılında İSO 500'de ihracatın yüzde 98,2'si imalat sanayi sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşlar tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle imalat sanayi sektörlerinin performansları belirleyici olmaya devam etmektedir. 2023 yılında imalat sanayinin altında yer alan 22 alt sektörden 13'ünün ihracatı artarken 9'unun ihracatı azalmıştır.

En yüksek ihracatın yapıldığı motorlu kara taşıtları sektöründe ihracat 2024 yılında yüzde 6 artarak 28 milyar doları aşmıştır. Başta yarı iletkenler olmak üzere küresel ölçekte yaşanan tedarik sıkıntısının azalması, bu sektördeki kuruluşların ihracatını desteklemiştir. İkinci sıradaki ana metal sanayinde ihracat yüzde 4,2 artışla 13,5 milyar dolara çıkmıştır. Üçüncü sıradaki elektrik teçhizatı ihracatı ise yüzde 11,8 oranında artarak 10 milyar dolara yaklaşmıştır.

2024 yılında ihracat içindeki payı yüzde 1'in üzerinde olan ve nispeten yüksek ihracat artışı sağlayan imalat sanayi sektörleri; yüzde 19,2 ile kimyasallar ve kimyasal ürünler, yüzde 14,9 ile kağıt ve kağıt ürünleri, yüzde 12,5 ile metal eşya, yüzde 11,7 ile gıda ürünleri olmuştur.

Aynı yılda yüzde 1'in üzerinde ihracat payına sahip ve ihracatı azalan imalat sanayi sektörleri arasında yüzde 27 ile tekstil, yüzde 18,1 ile diğer ulaşım araçları, yüzde 16,7 ile bilgisayarlar ve elektronik, yüzde 13,1 ile giyim eşyaları, yüzde 8,7 ile kok kömürü ve rafine petrol ürünleri sektörleri dikkat çekmektedir.

EXPORT STAR
of Turkish Poultry Industry

2024 yılında da Türkiye'nin ilk 500 sanayi kuruluşu arasında yer almaktan gurur duyuyoruz!

1968 yılından beri ülkemiz ve bölgemiz için var gücümüzle çalışıyoruz.
Güvenilir, katma değerli ve sağlıklı ürünler üretmek için AR-GE ve teknolojik yatırımlara devam ediyoruz.
Çin'den sonra Avrupa Birliği'ne de ilk ihracat yapan firma olarak sektöre öncülük ediyoruz.

"Sürdürebilirlik" *politikalarımız çerçevesinde doğaya ve insana saygılı lider Gıda Firması olarak inovatif ürünlerle ilerlemek en büyük hedefimiz.*

Gedik piliç

gedikpilic gedik.pilic gedikpilic.com

İhracatın Sektörel Dağılımı

	Sektörler	İhracat (GTS'ye Göre, Bin $)		Dağılım (%)		Değişim (%)
		2023	2024	2023	2024	
05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	1.846.340	1.692.994	1,9	1,8	-8,3
10	Gıda ürünlerinin imalatı	7.862.782	8.778.892	8,3	9,1	11,7
11	İçeceklerin imalatı	125.309	150.834	0,1	0,2	20,4
12	Tütün ürünleri imalatı	344.618	435.481	0,4	0,5	26,4
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	2.373.993	1.731.963	2,5	1,8	-27,0
14	Giyim eşyalarının imalatı	1.578.242	1.372.079	1,7	1,4	-13,1
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	722.410	795.516	0,8	0,8	10,1
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	1.132.539	1.300.815	1,2	1,3	14,9
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	20.518	141.310	0,0	0,1	588,7
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	9.814.066	8.963.505	10,3	9,3	-8,7
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	4.111.515	4.901.510	4,3	5,1	19,2
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	408.237	457.247	0,4	0,5	12,0
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	2.482.479	2.312.626	2,6	2,4	-6,8
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	3.094.297	3.126.978	3,3	3,2	1,1
24	Ana metal sanayii	12.996.118	13.538.643	13,7	14,0	4,2
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	2.464.819	2.773.236	2,6	2,9	12,5
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	1.686.485	1.405.327	1,8	1,5	-16,7
27	Elektrikli teçhizat imalatı	8.919.262	9.969.478	9,4	10,3	11,8
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	2.468.303	2.264.653	2,6	2,3	-8,3
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	26.443.075	28.038.436	27,8	29,0	6,0
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	1.969.866	1.613.590	2,1	1,7	-18,1
31	Mobilya imalatı	142.122	121.774	0,1	0,1	-14,3
32	Diğer imalatlar	2.095.157	694.488	2,2	0,7	-66,9
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	2.095.157	694.488	2,2	0,7	-66,9
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	14.927	2.169	0,0	0,0	-85,5
	Toplam	**95.117.478**	**96.583.543**	**100,0**	**100,0**	**1,5**

Sınırsız Enerjiyle
Çelikten Başarılara
Her Adımda
Doğa Aklımızda
Üretim Süreçlerimizde attığımız her adımda
karbon ayak izimizi azaltıyor;
gelecek nesillere sürdürülebilir bir dünya
bırakmak için çalışıyoruz.
İÇDAŞ
İÇDAŞ®

YABANCI SERMAYE PAYLI KURULUŞLAR

Türk sanayi sektöründe yabancı sermaye paylı kuruluşlar önemli bir rol oynamaya devam etmektedir. Bu nedenle İSO 500 arasında yer alan yabancı sermaye paylı kuruluşların göstergeleri ayrıca incelenmektedir.

Yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı 124'e yükseldi.

İSO 500 içinde yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısında 2010'lu yıllarda başlayan düşüş eğilimi, 2023 yılı ile birlikte tersine dönmüştür. 2023 yılında 116 olan yabancı sermaye paylı kuruluş sayısı 2024 yılında 8 adet daha artarak 124'e çıkmıştır. Böylece yabancı sermaye paylı kuruluşlar sayısı 2014-2016 yılları bandına geri dönmüştür.

YABANCI SERMAYE PAYLI KURULUŞLAR (ADET)

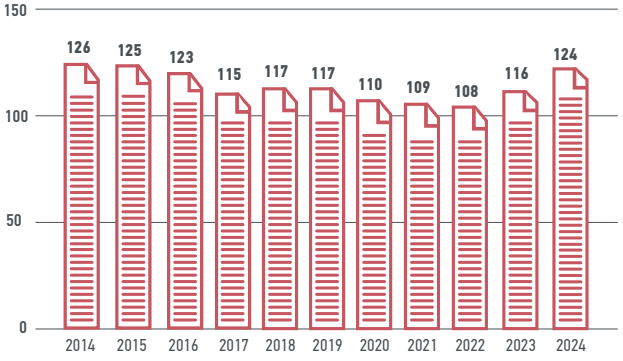

Yabancı sermayeli kuruluşların İSO 500 temel göstergeleri içindeki payları farklı gelişmeler gösterdi.

İSO 500'de yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı 2024 yılında 8 adet artarken bu kuruluşların temel göstergeler içindeki payları farklı gelişmeler göstermiştir.

2024 yılında İSO 500'deki 124 yabancı sermaye paylı kuruluşun toplam üretimden satışlar içindeki payı yüzde 30,6 ile aynı kalmıştır. Buna karşılık üretici fiyatlarıyla brüt katma değer içindeki payı yüzde 40,3'ten yüzde 38,9'a, dönem kar ve zarar toplamı içindeki payı yüzde 34,7'den yüzde 28,7'ye, faiz amortisman ve vergi öncesi kar ve zarar toplamı içindeki payı yüzde 31'den yüzde 28,6'ya gerilemiştir.

Aynı dönemde yabancı sermayeli kuruluşların ihracattaki payı yüzde 42'den yüzde 44,1'e, ücretle çalışanlar sayısındaki payı ise yüzde 27,8'den yüzde 28,6'ya yükselmiştir.

Yabancı sermaye paylı kuruluşların Türkiye ihracatı açısından önemi sürmektedir. İSO 500'deki yabancı sermaye paylı kuruluşların ihracatı 2024 yılında yüzde 6,5 artışla 40 milyar dolardan 42,6 milyar dolara yükselmiştir. Bu kuruluşların Türkiye ihracatı içindeki payı ise 2023'te yüzde 15,6 iken 2024'te yüzde 16,3'e çıkmıştır.

İlk 50'deki yabancı sermaye paylı kuruluş sayısı 15'e yükseldi.

İlk 50 kuruluş içindeki yabancı sermaye paylı kuruluş sayısı 2023 yılında 13 iken, 2024 yılında 15'e yükselmiştir.

Bu 15 kuruluşun toplam üretimden satışlar içindeki payı 17,2 olmuştur. Geçen yıla göre 0,8 puanlık azalış söz konusudur. Üretici fiyatlarıyla brüt katma değerde alınan pay 4,7 puan artarak yüzde 20,4'e yükselmiştir.

2024 yılında ilk 50'lik grup içinde yer alan 15 yabancı sermayeli kuruluş dönem kar ve zarar toplamında yüzde 23,8 pay alırken geçen yıla göre payı 1,6 puan azalmıştır. Faiz, amortisman ve vergi öncesi kar ve zarar toplamında alınan pay ise 3,2 puan azalarak yüzde 15,1'e düşmüştür. İhracatta yüzde 28,4 ve istihdamda yüzde 9,2 olan paylar ise bir önceki yıla göre (sırasıyla yüzde 27,5 ve yüzde 8,6) artış göstermiştir.

Yabancı sermayeli kuruluşların 50'lik gruplar itibarıyla dağılımında ilk grup hariç diğer grupların temel göstergelerden aldıkları pay daha dengeli dağılmaktadır. Bu durum, yabancı sermaye paylı kuruluşların ölçek olarak birbirlerine daha yakın olduğunu göstermektedir.

En fazla yabancı sermayeli kuruluş otomotiv sektöründe.

İSO 500 kapsamında yer alan kuruluşlar 25 alt sektörde faaliyet göstermektedir. Yabancı sermaye paylı kuruluşlar ise geçen yıl 20 alt sektörde toplanırken, 2024'te mücevherat sektöründe yer alan bir firmanın eklenmesiyle bu sayı 21'e çıkmıştır. En çok yabancı sermaye paylı kuruluşun faaliyet gösterdiği sektör 23 kuruluş ile motorlu kara taşıtları olurken bu sektördeki kuruluş sayısı geçen yıla göre 2 adet azalmıştır. Gıda ürünlerinde 21 yabancı sermaye paylı kuruluş yer alırken bu sayı bir önceki yıla göre 4 adet artış göstermiştir. Elektrikli teçhizat imalatı sektöründe 13 adet yabancı sermayeli kuruluş faaliyet göstermektedir. Bu sektörde firma sayısı geçen yıla göre 3 adet artmıştır. Kimyasal ürünler imalatı sanayinde 10 kuruluş faaliyet gösterirken sayı 1 adet yükselmiştir. Mineral ürünler sanayinde 8 yabancı sermayeli firma yer alırken, sayı 3 adet artmıştır.

89 firmada yabancı sermaye payı yüzde 50'nin üzerinde.

İSO 500 içinde yer alan 124 yabancı sermaye paylı kuruluş, yabancı sermaye paylarına göre üç gruba ayrılarak değerlendirilmektedir. Buna göre toplam 124 yabancı sermaye paylı kuruluş içinde yabancıların yüzde 50 ve üzerinde sermaye payına sahip olduğu kuruluş sayısı 3 adet artarak 89 olmuştur. Bu kuruluşlar, 124 yabancı sermaye paylı kuruluş içinde önemli bir ağırlığa sahip bulunmaktadır. Yabancı sermaye payları düştükçe firmaların mutlak büyüklükler içindeki ağırlıkları da azalmaktadır.

Yabancı Sermaye Paylı Kuruluşların Yılllara Göre Ağırlığı (%)

	Kuruluş Sayısı	Üretimden Satışlar (Net)	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)	Faiz, Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar	İhracat	Ücretle Çalışanlar Ortalaması
2013	137	28,5	42,0	29,7	30,8	41,8	28,7
2014	126	29,6	40,3	33,7	32,3	40,8	28,3
2015	125	31,1	39,9	32,0	29,6	42,1	29,4
2016	123	33,4	38,7	28,7	28,3	47,8	30,0
2017	115	32,0	37,7	27,8	28,3	48,4	28,8
2018	117	31,1	39,5	21,0	25,4	46,6	28,9
2019	117	32,1	40,6	23,9	26,9	46,1	28,4
2020	110	31,3	40,0	22,7	25,8	43,0	26,6
2021	109	28,6	36,1	22,1	23,5	36,8	26,3
2022	108	28,0	34,9	24,8	25,1	35,0	26,6
2023	116	30,6	40,3	34,7	31,0	42,0	27,8
2024	124	30,6	38,9	28,7	28,6	44,1	28,6

Yabancı Sermaye Paylı Kuruluşların Sektörel Dağılımı (Adet)

	Sektörler	Yabancı Sermaye Paylı Kuruluş Sayısı
05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	2
10	Gıda ürünlerinin imalatı	21
11	İçeceklerin imalatı	4
12	Tütün ürünleri imalatı	2
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	1
14	Giyim eşyalarının imalatı	2
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	1
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	2
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	10
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	2
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	6
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	8
24	Ana metal sanayii	7
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	7
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	3
27	Elektrikli teçhizat imalatı	13
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	5
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	23
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	2
32	Diğer imalatlar	1
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	1
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	2

Yabancı Sermaye Paylı Kuruluşlara İlişkin Göstergeler (%)

	Yabancı Sermaye Payı		
	0,01 - 25	25,01 - 50	50+
Kuruluş Sayısı	15	20	89
Kuruluş Sayısı Oran (%)	12,1	16,1	71,8
Üretimden Satışlar (Net)	13,3	27,4	59,3
Net Satışlar	12,9	28,2	58,9
İhracat (Bin $)	9,7	29,0	61,3
Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)	-48,7	55,7	93,0
Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar	7,8	26,9	65,3
Özkaynak	36,8	16,1	47,1
Aktif Toplamı	29,0	24,3	46,7
Ücretle Çalışanlar	9,9	24,2	66,0
Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	11,3	17,4	71,3

CW Enerji®

TÜRKİYE'NİN
500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU

Yatırım Teşvik Belgesi Kriterlerine Uygun
CW Enerji Güneş Paneli!*

12 YIL Ürün Garantisi

30 YIL Performans Garantisi

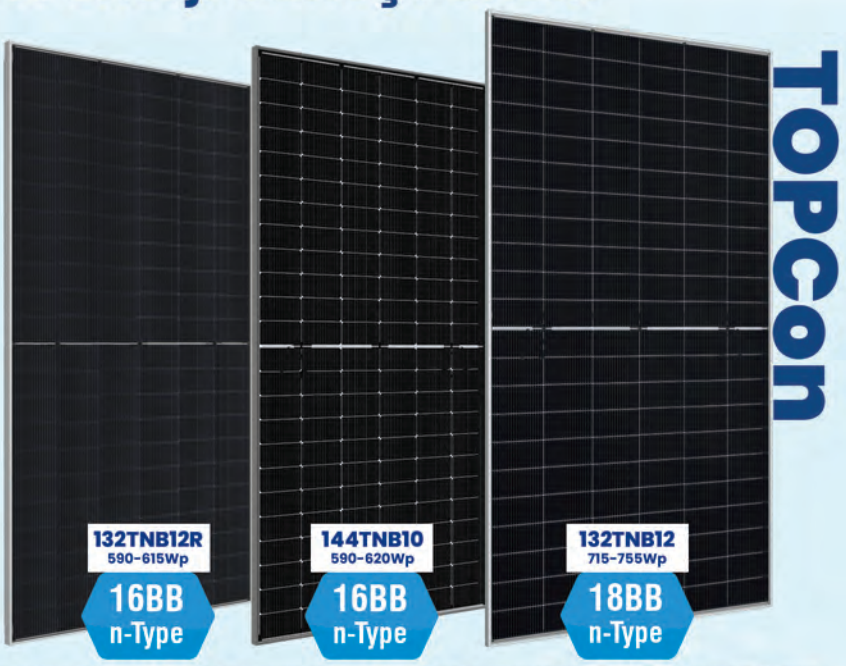

183,75mm **M10** Hücre 183,75mm

210mm **M12** Hücre 210mm

182mm **M12R** Hücre 210mm

*Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ'e uygun, ingot dilimle aşamasından veya öncesindeki bir aşamadan başlayarak yurt içinde üretilmiş güneş hücreleri kullanılarak üretilen güneş paneli.

info@cw-enerji.com **444 20 02** **www.cw-enerji.com**

500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU İÇİNDE İSO ÜYELERİ

İSO 500, coğrafi olarak Türkiye genelinde tüm bölgelerdeki sanayi kuruluşlarını kapsamakla birlikte İstanbul Sanayi Odası'na üye kuruluşların gelişimi ayrıca incelenmektedir.

İSO üyesi kuruluşların sayısı 144'e geriledi.

İSO üyesi kuruluşların sayısı 2012 yılında 198 iken, takip eden yıllarda sürekli olarak azalmış ve 2018 yılında 166'ya kadar gerilemiştir. 2019 yılında 169'a yükselen İSO üyesi kuruluş sayısı, 2020 ve sonrasında yeniden azalış eğilimi göstermiştir. Pandemi yılında 161'e gerileyen İSO üyesi kuruluşların sayısı, 2023'te 151'e inmiştir. 2024 yılında ise İSO üyesi kuruluşların sayısı 7 adet daha azalarak 144 ile en düşük seviyesine gerilemiştir. Bu gerileme, sanayinin İstanbul dışında daha hızlı gelişimini ortaya koyması açısından önemlidir.

İSO ÜYELERİ (ADET)

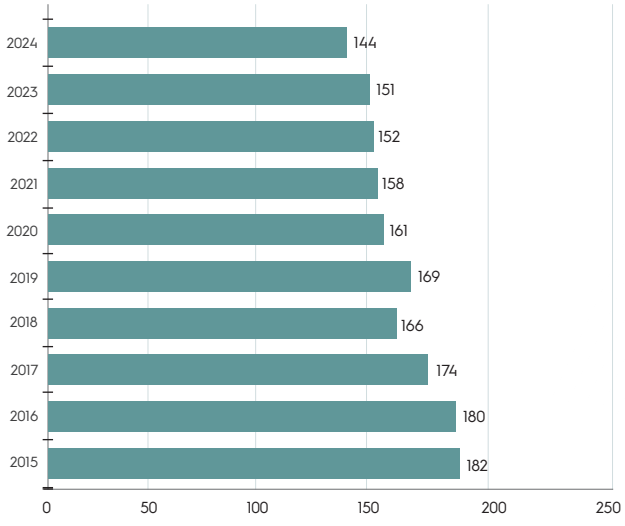

İSO üyelerinin payları düştü.

İSO üyesi kuruluşların sayısındaki azalışa bağlı olarak bu kuruluşların İSO 500'ün temel büyüklükler içindeki paylarının da genel olarak düşüş göstermiştir.

İSO üyesi kuruluşların üretimden satışlar içindeki payı 2023 yılında yüzde 37,3 iken 2024 yılında yüzde 35,4 ile tarihsel olarak en düşük seviyesine gerilemiştir.

Benzer şekilde vergi öncesi kar ve zarar toplamındaki pay yüzde 39,2'den yüzde 7,8'e ihracattaki pay yüzde 41,2'den yüzde 39'a, aktiflerdeki pay yüzde 32,3'ten yüzde 29,7'ye düşmüştür.

İncelenen sekiz temel gösterge arasında sadece brüt katma değer içindeki pay yüzde 35'ten yüzde 36,1'e yükselmiştir.

İSO ÜYELERİNİN PAYI (%)

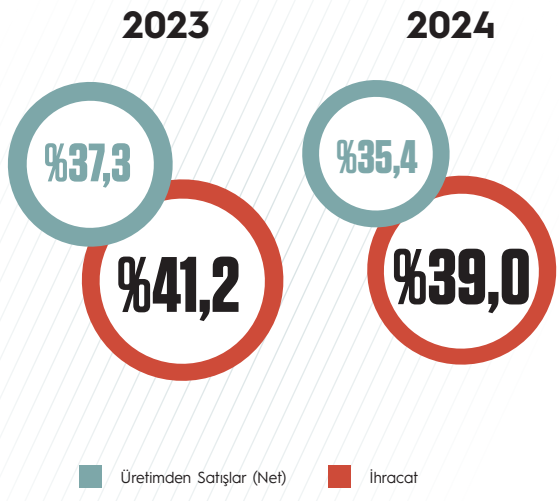

DenizLeasing desteği ile ihracatçımız kazanıyor, ülkemiz büyüyor.

Yatırımınızı DenizLeasing'de yapın, %1 KDV avantajından yararlanın. Üstelik DenizLeasing ve Türk Eximbank iş birliği ile uygun faizli krediler sizi bekliyor.

denizleasing.com | 0 212 348 94 00

ENBD

İlerisi Deniz ›

DenizLeasing

Detaylar denizleasing.com'da.

İSO Üyesi Kuruluşların Temel Göstergeleri (TL)

	A İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	B İSO Üyesi 144 Sanayi Kuruluşu	B/A (%)
Üretimden Satışlar (Net)	8.688.476.886.815	3.071.721.256.747	35,4
Net Satışlar	10.270.096.881.683	3.696.482.972.088	36,0
İhracat (GTS'ye Göre, Bin $)	96.583.543	37.641.861	39,0
Dönem Karı (V.Ö.)	559.598.244.987	134.550.902.909	24,0
Dönem Zararı	292.181.278.476	113.647.679.100	38,9
Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)	267.416.966.511	20.903.223.809	7,8
Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar	1.317.640.193.733	436.581.271.586	33,1
Toplam Borçlar	5.821.288.440.723	1.744.500.120.555	30,0
--Kısa Vadeli Borçlar	3.716.599.585.392	1.261.051.373.373	33,9
Mali Borçlar	1.350.744.093.408	462.251.189.579	34,2
Diğer Borçlar	2.365.855.491.984	798.800.183.794	33,8
--Uzun Vadeli Borçlar	2.104.688.855.330	483.448.747.182	23,0
Mali Borçlar	1.436.020.048.029	447.325.745.514	31,2
Diğer Borçlar	668.668.807.301	36.123.001.668	5,4
Özkaynak Toplamı	6.337.515.737.071	1.868.573.741.635	29,5
--Ödenmiş Sermaye	3.044.244.932.975	744.303.406.693	24,4
--Sermaye Yedekleri	178.522.094.921	46.166.688.860	25,9
--Kar Yedekleri	1.949.883.089.564	758.715.730.470	38,9
--Geçmiş Yıl Karları	1.723.034.710.274	499.361.840.122	29,0
--Geçmiş Yıl Zararları	754.961.043.323	184.919.946.287	24,5
--Dönem Net Karı	492.722.339.244	118.200.416.734	24,0
-Dönem Net Zararı	295.930.386.585	113.254.394.956	38,3
Aktif Toplamı	12.158.804.177.806	3.613.073.862.196	29,7
--Dönen Varlıklar	5.430.450.237.369	1.738.971.338.044	32,0
--Duran Varlıklar	6.728.353.940.437	1.874.102.524.152	27,9
--Maddi Duran Varlıklar	4.454.663.810.921	934.825.935.319	21,0

Devamı Diğer Sayfada

Başlangıcı Önceki Sayfada

İSO Üyesi Kuruluşların Temel Göstergeleri (TL)

	A İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	B İSO Üyesi 144 Sanayi Kuruluşu	B/A (%)
--Diğer Duran Varlıklar	2.273.690.129.516	939.276.588.833	41,3
--Birikmiş Amortismanlar	5.540.416.131.433	1.943.762.740.481	35,1
Ücretle Çalışanlar	824.245	291.296	35,3
Ödenen Maaş ve Ücretler	812.876.311.226	306.723.056.677	37,7
Ödenen Faizler	412.106.494.118	156.839.633.342	38,1
Milli Gelir Anlamındaki Kar	-5.684.934.897	-81.499.594.241	-
Net Katma Değer (Faktör Fiyatlarıyla)	1.219.297.870.447	382.063.095.778	31,3
Amortismanlar	672.571.603.569	252.832.741.396	37,6
Diğer Dolaylı Vergiler	14.432.676.506	5.874.987.886	40,7
Brüt Katma Değer (Temel Fiyatlarla)	1.906.302.150.522	640.770.825.060	33,6
Ödenen KDV + ÖTV	780.103.841.072	327.442.222.874	42,0
Sübvansiyonlar	1.227.754.111	86.253.644	7,0
Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	2.685.178.237.483	968.126.794.290	36,1

Not: Gelir tablosu ve bilanço büyüklüklerinde enflasyon düzeltmesi sonrası veriler kullanılmıştır.

İSO Üyesi Kuruluşların Ağırlığı (%)

	İSO Üyesi Kuruluş Sayısı	Net Satışlar	Üretimden Satışlar (Net)	İhracat	Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)	Aktif Toplamı	Özkaynak	Ücretle Çalışanlar Ortalaması	Brüt Katma Değer
2016	180	42,9	41,7	49,8	33,9	35,4	32,1	39,7	37,8
2017	174	41,5	40,2	46,6	37,0	35,8	32,5	39,2	37,2
2018	166	39,4	38,6	47,0	38,0	34,7	32,6	38,0	37,4
2019	169	39,6	39,2	46,2	39,6	33,7	32,6	37,8	37,7
2020	161	41,1	40,6	45,6	44,5	33,9	34,6	36,7	38,1
2021	158	38,2	37,7	44,2	48,8	33,2	35,5	36,1	35,4
2022	152	37,1	35,9	40,7	31,5	32,7	31,3	36,4	33,3
2023	151	39,1	37,3	41,2	39,2	32,3	31,8	36,4	35,0
2024	144	36,0	35,4	39,0	7,8	29,7	29,5	35,3	36,1

HALKA AÇIK KURULUŞLARIN(*) **PERFORMANSI**

İSO 500'de halka açık kuruluşların sayısı 88 ile en yüksek düzeyinde.

İSO 500 içinde halka açık kuruluşların sayısı 2017-2021 döneminde 65-69 bandında seyrettikten sonra 2022 yılında 73'e, 2023 yılında ise 85'e yükselmiştir. Halka açık kuruluş sayısı, 2024'te 3 adet daha artarak 88'e ulaşmıştır. Böylece İSO 500 içinde halka açık kuruluş sayısı en yüksek düzeyine çıkmıştır.

2024 yılında sayıdaki artışa rağmen halka açık kuruluşların İSO 500'ün temel göstergeleri ve toplam büyüklükleri içindeki payları genellikle düşüş eğilimi göstermiştir.

2023'ten 2024'e halka açık kuruluşların üretimden satışlar içindeki payı yüzde 32,4'ten yüzde 31,9'a, dönem kar ve zarar toplamındaki payı yüzde 35,5'ten yüzde 17,5'e, faiz, amortisman ve vergi öncesi kar ve zarar toplamı payı ise yüzde 32,3'ten yüzde 30,5'e gerilemiştir. Buna karşılık ihracat payı yüzde 32,7'den yüzde 33,2'ye çıkmıştır.

Bilanço göstergelerinden toplam borçlar payı yüzde 34,2'ten yüzde 30'a, özkaynak payı yüzde 32'den yüzde 30,2'ye, toplam aktifler payı ise yüzde 33'den yüzde 30,1'e inmiştir.

Halka açık kuruluşların üretici fiyatlarıyla brüt katma değer içindeki payı ise yüzde 32,4'ten yüzde 32,5'e çıkarak oldukça yatay bir seyir izlemiştir.

HALKA AÇIK KURULUŞLARIN TEMEL GÖSTERGELER İÇİNDEKİ PAYLARI (%)

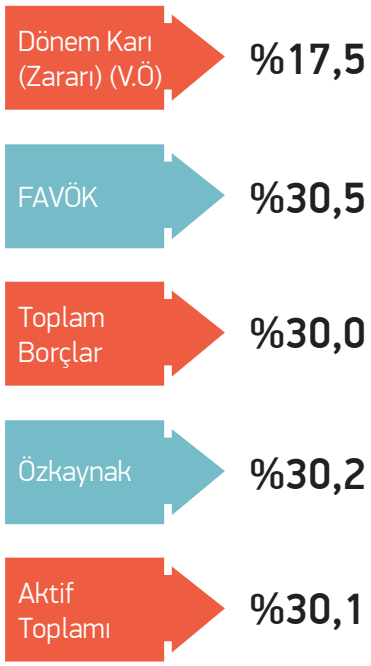

HALKA AÇIK KURULUŞLARIN TEMEL GÖSTERGELER İÇİNDEKİ PAYLARI (%)

	2023	2024
Üretimden Satışlar (Net)	32,4	31,9
İhracat	32,7	33,2
Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)	35,5	17,5
Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar	32,3	30,5
Toplam Borçlar	34,2	30,0
Özkaynak	32,0	30,2
Aktif Toplamı	33,0	30,1
Ücretle Çalışanlar	25,7	25,1
Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	32,4	32,5

(*) Halka açıklık payları, kuruluşların ankette beyan etmiş oldukları bilgilere dayanmaktadır.

Halka Açık Kuruluşların Temel Göstergeleri (TL)

	A İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	B 88 Halka Açık Sanayi Kuruluşu	B/A (%)
Üretimden Satışlar (Net)	8.688.476.886.815	2.774.926.173.800	31,9
Net Satışlar	10.270.096.881.683	3.198.141.294.073	31,1
İhracat (GTS'ye Göre, Bin $)	96.583.543	32.052.181	33,2
Dönem Karı (V.Ö.)	559.598.244.987	135.812.788.247	24,3
Dönem Zararı	292.181.278.476	88.886.039.152	30,4
Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)	267.416.966.511	46.926.749.095	17,5
Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar	1.317.640.193.733	402.405.634.117	30,5
Toplam Borçlar	5.821.288.440.723	1.748.215.694.849	30,0
--Kısa Vadeli Borçlar	3.716.599.585.392	1.195.430.887.032	32,2
Mali Borçlar	1.350.744.093.408	403.997.433.670	29,9
Diğer Borçlar	2.365.855.491.984	791.433.453.363	33,5
--Uzun Vadeli Borçlar	2.104.688.855.330	552.784.807.817	26,3
Mali Borçlar	1.436.020.048.029	493.170.419.250	34,3
Diğer Borçlar	668.668.807.301	59.614.388.566	8,9
Özkaynak Toplamı	6.337.515.737.071	933.164.651.323	14,7
--Ödenmiş Sermaye	3.044.244.932.975	333.906.859.255	11,0
--Sermaye Yedekleri	178.522.094.921	24.545.954.128	13,7
--Kar Yedekleri	1.949.883.089.564	415.925.604.475	21,3
--Geçmiş Yıl Karları	1.723.034.710.274	228.142.519.777	13,2
--Geçmiş Yıl Zararları	754.961.043.323	52.879.560.549	7,0
--Dönem Net Karı	492.722.339.244	38.829.436.386	7,9
-Dönem Net Zararı	295.930.386.585	55.306.162.149	18,7
Aktif Toplamı	12.158.804.177.806	3.662.988.046.306	30,1
--Dönen Varlıklar	5.430.450.237.369	1.704.900.443.041	31,4
--Duran Varlıklar	6.728.353.940.437	1.958.087.603.265	29,1
--Maddi Duran Varlıklar	4.454.663.810.921	1.080.030.683.395	24,2

Devamı Diğer Sayfada

Başlangıcı Önceki Sayfada

Halka Açık Kuruluşların Temel Göstergeleri (TL)

	A İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	**B** 88 Halka Açık Sanayi Kuruluşu	**B/A** (%)
--Diğer Duran Varlıklar	2.273.690.129.516	878.056.919.870	38,6
--Birikmiş Amortismanlar	5.540.416.131.433	2.189.534.646.805	39,5
Ücretle Çalışanlar	824.245	207.078	25,1
Ödenen Maaş ve Ücretler	812.876.311.226	251.224.972.042	30,9
Ödenen Faizler	412.106.494.118	121.418.343.968	29,5
Milli Gelir Anlamındaki Kar	-5.684.934.897	-41.312.112.382	-
Net Katma Değer (Faktör Fiyatlarıyla)	1.219.297.870.447	331.331.203.628	27,2
Amortismanlar	672.571.603.569	221.512.330.853	32,9
Diğer Dolaylı Vergiler	14.432.676.506	4.689.176.629	32,5
Brüt Katma Değer (Temel Fiyatlarla)	1.906.302.150.522	557.532.711.110	29,2
Ödenen KDV + ÖTV	780.103.841.072	316.396.878.543	40,6
Sübvansiyonlar	1.227.754.111	170.411.932	13,9
Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	2.685.178.237.483	873.759.177.721	32,5

Not: Gelir tablosu ve bilanço büyüklüklerinde enflasyon düzeltmesi sonrası veriler kullanılmıştır.

KÖKLERİMİZ BU TOPRAKLAR
UFKUMUZ YILDIZLAR
Ülkemiz için 130 yılı aşkın süredir var gücümüzle çalışıyoruz.
Üretmeye, geliştirmeye ve bu toprakların üzerindeki
hayatları kolaylaştırmaya hiç durmadan devam ediyoruz.
Tüm bunları yaparken Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu
arasında yer almaktan gurur duyuyoruz.
YILDIZ ENTEGRE
İGSAŞ
YILDIZ DEMİR ÇELİK
YILDIZLAR DENİZ İŞLETMECİLİĞİ A.Ş.
YILDIZ ENERJİ
İGSAŞ SİGORTA
YILDIZCHEM
YLDZ
YILDIZLAR YATIRIM HOLDİNG

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

İSTANBUL SANAYİ ODASI
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
VİZYONU

Sürdürülebilir sanayinin dijital adresi İSO Yeşil Blog...

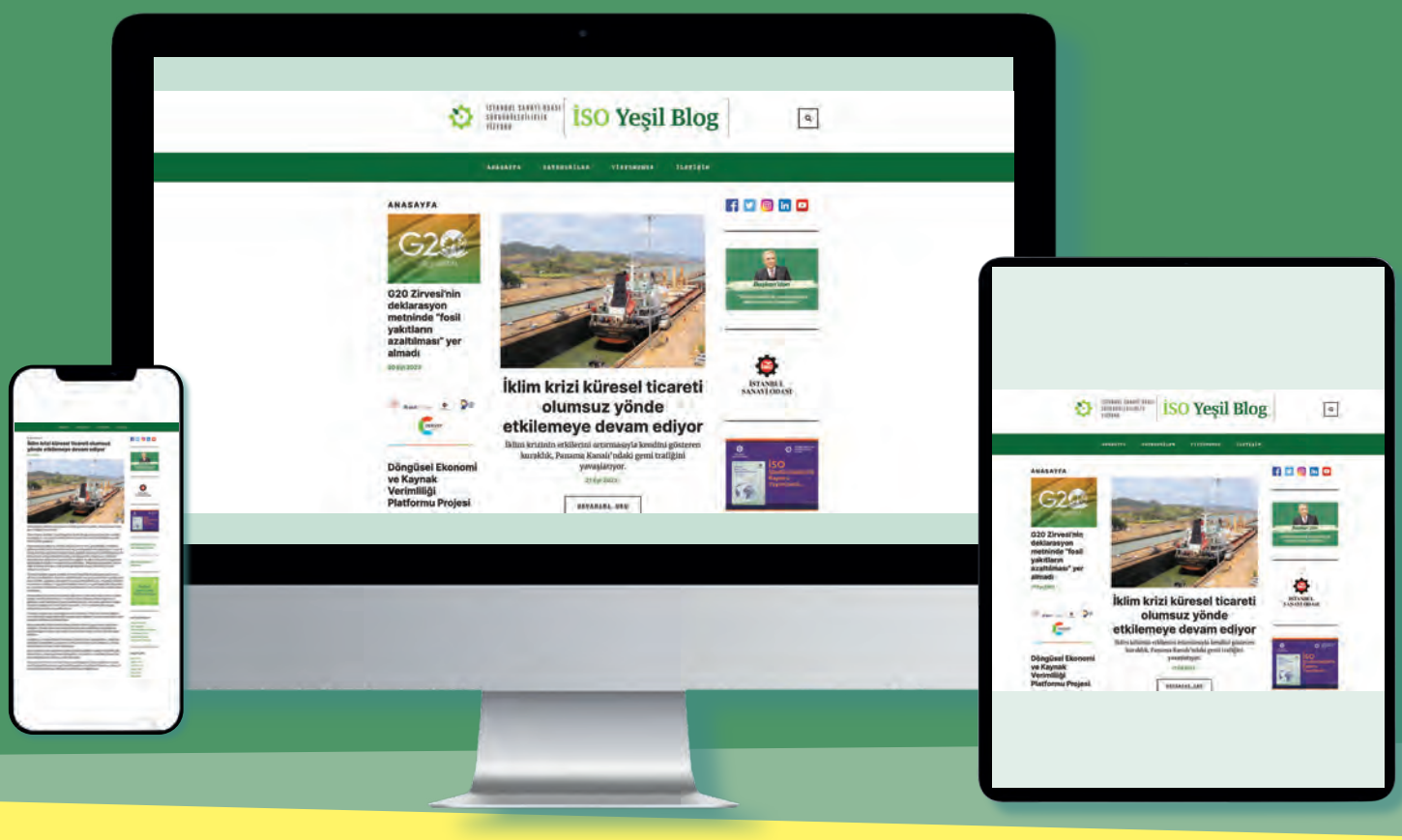

www.isoyesilblog.com

ÖZEL KURULUŞLARIN İSTİHDAMI

Özel kuruluşların istihdamı yüzde 2,7 arttı.

Küresel ekonomide 2024 yılında devam eden zayıf büyüme, yüksek faiz oranları ve jeopolitik gerginliklere rağmen başta ABD olmak üzere gelişmiş ülkelerin genelinde istihdam piyasalarında sıkılık sürmüştür.

Türkiye'de ise enflasyonun kontrolü amacıyla iç talebin sınırlanması ve yüksek faizler nedeniyle finansmana erişimin zorlaşması, sanayi üretiminin zayıf bir performans göstermesine yol açmıştır. 2024 yılında ülke çapında toplam istihdam 988 bin kişi artarken sanayi sektöründeki artış 35 bin kişi ile sınırlı kalmıştır. Sanayi sektörü istihdam yaratmakta oldukça zorlanmıştır.

2024'te İSO 500'deki özel kuruluşların istihdamı yüzde 2,7 artarak 778.951 kişiye yükselmiştir. Aynı yılda özel kuruluşların ödedikleri maaş ve ücretler (tam istihkak olarak) yüzde 92,1 oranında artarak 764,3 milyar TL olmuştur. Ödenen maaş ve ücretlerdeki artış, yüzde 2,7'lik istihdam artışı ile değerlendirildiğinde, özel kuruluşlarda çalışan başına ödenen maaş ve ücretler yüzde 87 yükselmiştir.

Söz konusu oran yıllık ortalama Yİ-ÜFE enflasyonundan arındırıldığında ödenen maaş ve ücretlerin 2024 yılında reel olarak yüzde 32,5 oranında arttığı görülmektedir. Yüksek enflasyon ve özellikle yılın sonlarına doğru artan emekliye ayrılmalar nedeniyle ödenen kıdem tazminatları yıl genelinde sanayi kuruluşlarının ücret ödemelerini yükseltmiştir.

ÖZEL KURULUŞLARDA ÇALIŞAN SAYISI İLE ÖDENEN MAAŞ VE ÜCRETLER

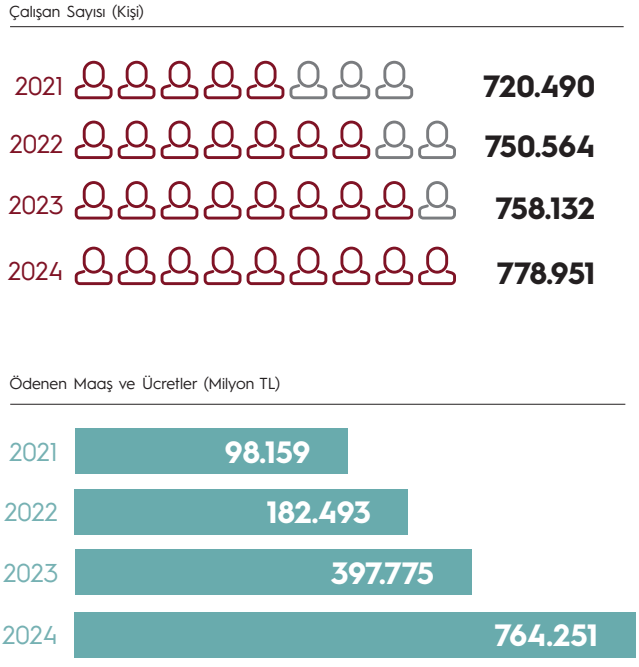

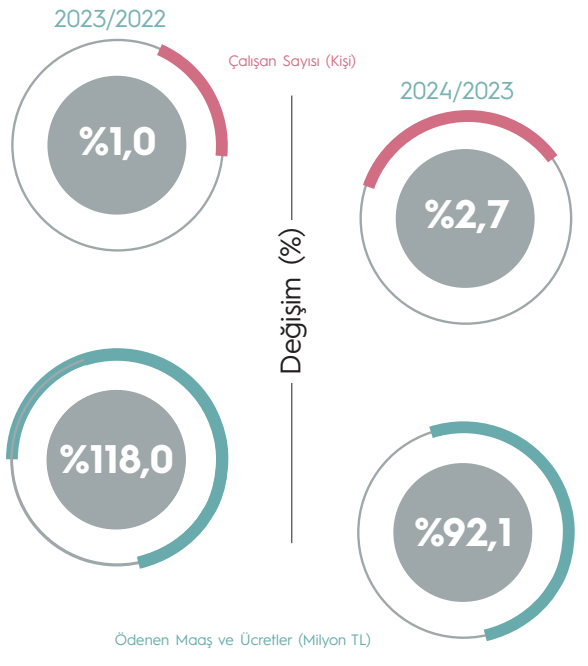

TEMEL
FİNANSAL GÖSTERGELER

Borç-özkaynak dağılımı ile borçların tür ve vade yapısındaki gelişmeler, sanayi kuruluşlarının finansal performansının ölçülmesinde kullanılan en önemli göstergeler arasında yer almaktadır.

Özkaynakların aktifler içerisindeki payı yüzde 50'nin üzerinde kaldı.

Sanayi kuruluşlarında özsermaye haricindeki kaynakların kullanımı, sektörlerin iç koşullarının yanı sıra iktisadi konjonktüre ve uygulanan ekonomi politikalarına da bağlı olmaktadır. Bu çerçevede, firmaların bilanço yapısında özkaynak ve borçlarının dağılımına ilişkin gelişmeler yakından izlenmektedir.

2023'te bilançolardaki parasal olmayan kıymetler üzerinde uygulanan enflasyon düzeltmesi, kaynak yapısını esas itibarıyla özkaynaklar üzerinden etkilemiş ve kaynak dağılımını iyileştirici rol oynamıştır.

2024'te ise bir önceki yıla göre özkaynaklar yüzde 31,6, toplam borçlar yüzde 45,1 ile daha yüksek artış kaydetmiştir. Buna bağlı olarak özkaynakların toplam aktifler içindeki payı 2023'te enflasyon düzeltmesi sonrası yüzde 54,5 iken 2024'te yüzde 52,1'e gerilemiş, toplam borçların payı ise yüzde 45,5'ten yüzde 47,9'a çıkmıştır. Aktiflerin dağılımında değişim sınırlı olmuş, özkaynakların payı yüzde 50'nin üzerinde kalmaya devam etmiştir.

İnceleme özel kuruluşlarla sınırlı tutulduğunda da benzer gelişmeler gözlenmektedir. 2024 yılında özel kuruluşların kümülatif bilançosunda özkaynakların payı geçen yıla göre 1,3 puan düşüşle 52,3'e inmiş, böylece borçların payı yüzde 47,7'ye yükselmiştir.

KAYNAK YAPISINDA BORÇLARIN VE ÖZKAYNAKLARIN GELİŞİMİ (%)

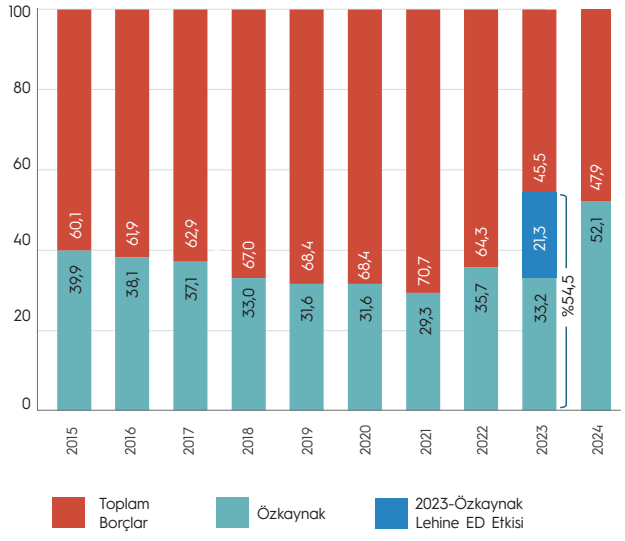

ÖZEL KURULUŞLARIN KAYNAK YAPISINDA BORÇLARIN VE ÖZKAYNAKLARIN GELİŞİMİ (%)

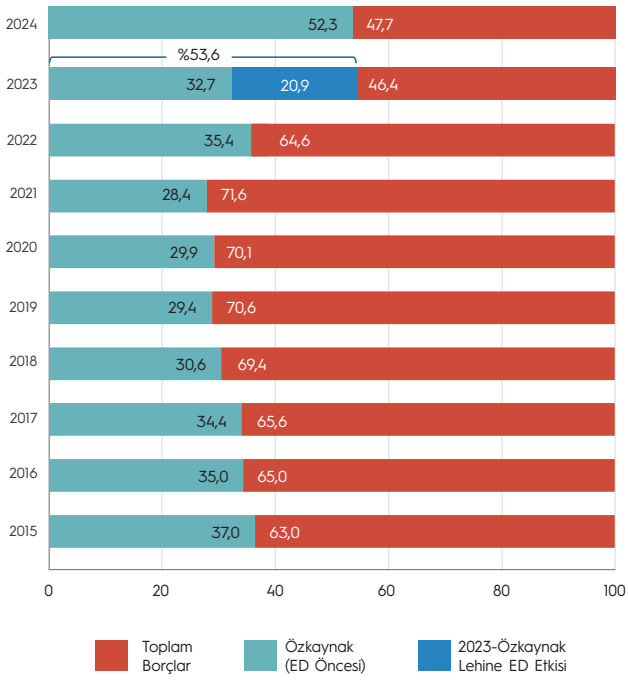

Toplam borçlar içerisinde mali borçların payı azalmaya devam etti.

Finansmana erişim koşullarının zorlaştığı ve faiz oranlarının arttığı 2024'te İSO 500'ün borç stoku içerisinde mali borçların payı üst üste dördüncü yıl azalmıştır.

2024 sonu itibarıyla bir yıl öncesine göre mali borçlar yüzde 38,6, diğer borçlar ise yüzde 51,5 oranında artmış, böylece toplam borçlar içerisinde mali borçların payı 2,2 puan düşüşle yüzde 47,9'a gerilerken diğer borçların payı yüzde 52,1'e yükselmiştir.

Veriler, son yıllarda faaliyetlerin finansmanında ticari borçların giderek daha ağırlıklı hale geldiğini ortaya koymaktadır. 2024'te dikkat çeken bir gelişme, mali borçların toplam borçlar içerisindeki payının uzun yıllardır ilk kez yüzde 50'nin altına gerilemesidir.

Kaynak Yapısı (%)

İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (EDÖ)	2023 (EDS)	2024 (EDS)
Kısa Vadeli Borçlar	38,0	41,6	41,3	41,1	45,0	44,6	47,4	32,3	30,6
Uzun Vadeli Borçlar	24,9	25,4	27,2	27,3	25,7	19,7	19,4	13,2	17,3
Toplam Borçlar	**62,9**	**67,0**	**68,4**	**68,4**	**70,7**	**64,3**	**66,8**	**45,5**	**47,9**
Özkaynak	37,1	33,0	31,6	31,6	29,3	35,7	33,2	54,5	52,1
	100,0	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Özel Kuruluşlar									
Kısa Vadeli Borçlar	40,4	43,3	42,5	42,2	46,0	44,9	47,8	32,9	32,2
Uzun Vadeli Borçlar	25,2	26,0	28,0	27,9	25,7	19,7	19,5	13,5	15,4
Toplam Borçlar	**65,6**	**69,4**	**70,6**	**70,1**	**71,6**	**64,6**	**67,3**	**46,4**	**47,7**
Özkaynak	34,4	30,6	29,4	29,9	28,4	35,4	32,7	53,6	52,3
	100,0	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Kamu Kuruluşları									
Kısa Vadeli Borçlar	15,6	24,6	27,0	28,0	29,8	40,9	43,1	25,3	17,5
Uzun Vadeli Borçlar	22,0	19,1	17,5	19,5	26,2	19,0	17,2	9,9	32,2
Toplam Borçlar	**37,6**	**43,7**	**44,5**	**47,4**	**56,0**	**59,9**	**60,3**	**35,1**	**49,6**
Özkaynak	62,4	56,3	55,5	52,6	44,0	40,1	39,7	64,9	50,4
	100,0	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

EDÖ: Enflasyon Düzeltmesi Öncesi **EDS:** Enflasyon Düzeltmesi Sonrası

Kısa vadeli mali borçların payı 2024'te geriledi.

İSO 500'ün mali borçları içinde kısa vadeli borçların payı 2023 yılında yüzde 51,7 iken 2024'te 3,2 puan düşüşle yüzde 48,5'e gerilemiştir. Bu gelişme, kısa vadeli mali borçlardaki artışın yüzde 30,4 ile sınırlı kalmasına karşılık uzun vadeli borçların yüzde 47,9 ile çok daha yüksek oranda büyümesinden kaynaklanmıştır.

Yakın geçmişe bakıldığında; 2022 yılında negatif reel faiz ortamı ve uygun koşullarda sağlanan kredi olanakları kısa vadeli borçlanmayı teşvik etmiş, benzer uygulamalar 2023'ün ilk yarısında da sürmüştür. Ancak 2023'ün ikinci yarısından itibaren hayata geçirilen sıkı para politikaları ile kısa vadeli mali borçlanma imkanları azalmaya başlamıştır.

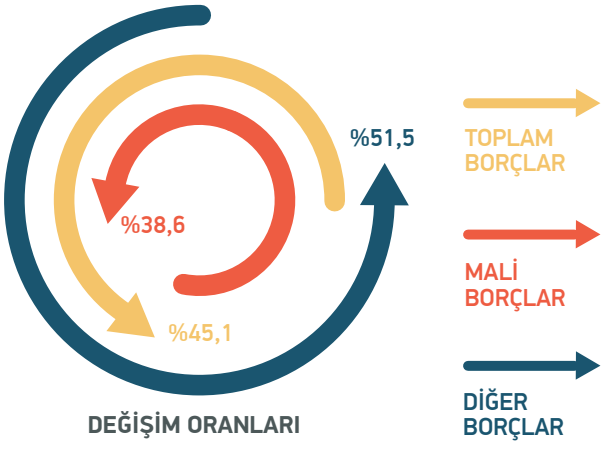

INTERNATIONAL
FRAGRANCE
COMPANY

Established in 1961

“for the love of fragrance”

mgfragrances.com

Borçların Gelişimi (TL)

	Toplam Borçlar	Mali Borçlar		Diğer Borçlar	
		Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)
2018	589.493.485.990	328.597.965.015	55,7	260.895.520.975	44,3
2019	716.338.725.686	406.312.909.872	56,7	310.025.815.814	43,3
2020	881.106.972.024	499.566.278.545	56,7	381.540.693.479	43,3
2021	1.507.359.556.516	795.915.421.530	52,8	711.444.134.986	47,2
2022	2.511.431.533.608	1.304.035.669.528	51,9	1.207.395.864.080	48,1
2023 (EDÖ)	3.981.753.704.812	2.010.034.399.871	50,5	1.971.719.304.941	49,5
2023 (EDS)	4.013.048.911.521	2.010.034.399.871	50,1	2.003.014.511.650	49,9
2024 (EDS)	5.821.288.440.723	2.786.764.141.438	47,9	3.034.524.299.285	52,1
Değişim (%) (2024/2023)	45,1	38,6		51,5	

EDÖ: Enflasyon Düzeltmesi Öncesi **EDS:** Enflasyon Düzeltmesi Sonrası

2024'te ise özellikle mart ayında yapılan yerel seçimlerin ardından sıkılaştırıcı politikalar daha kapsamlı olarak uygulanmaya başlanmış, TCMB ve BDDK tarafından kredi büyümesini sınırlayan önlemler alınmıştır.

Buna bağlı olarak firmaların kısa vadeli kredi kullanımı yavaşlamış ve kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlar içindeki payı da azalmıştır. Yine de ortalama borç vadesinin 2022 öncesine göre kısa olduğu görülmektedir.

2024 yılında İSO 500 firmalarının yer aldığı 24 alt sektörden 7'sinde (2023 yılında 8'inde) uzun vadeli mali borçlar kısa vadeli mali borçların üzerinde iken 16 sektörde ise kısa vadeli mali borçlar daha fazladır. Bir sektörün ise (tütün ürünlerinin imalatı) mali borcu bulunmamaktadır.

İSO 500'de mali borçlar içerisinde en yüksek ağırlığa sahip sektör, önceki yıl olduğu gibi 2024'te de ana metal sanayi olurken ikinci sırada yine motorlu kara taşıtları yer almıştır. Gıda ürünleri üçüncü sırada kalırken kimya sektörü dördüncü sıraya yükselmiştir.

2024'te kısa vadeli mali borçları uzun vadeli mali borçlarının önemli ölçüde üzerinde olan sektörler arasında gıda ürünleri, temel eczacılık, giyim eşyaları, mobilya imalatı, kauçuk-plastik ürünleri ve bilgisayar-elektronik dikkat çekmektedir.

KISA VADELİ MALİ BORÇLARIN TOPLAM MALİ BORÇLAR İÇİNDEKİ PAYI (%)

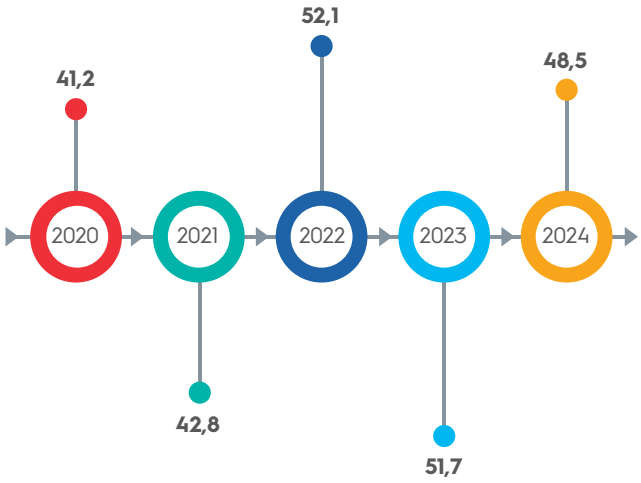

Uzun vadeli mali borçların kısa vadeli mali borçlardan belirgin şekilde daha yüksek olduğu sektörler arasında ise enerji üretimi, içecekler, metalik olmayan mineral ürünler ve motorlu kara taşıtları yer almıştır.

OĞUZ®
Since 1974

Kumaşta Dünya Markalarının Tercihi

Choice Of World's Leading Brands

www.oguztekstil.com.tr

Mali Borçlar (TL)

	Sektörler	Kısa Vadeli Mali Borçlar	Uzun Vadeli Mali Borçlar	Toplam Mali Borçlar
05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	84.634.862.709	69.791.678.808	154.426.541.517
10	Gıda ürünlerinin imalatı	213.304.637.181	83.176.494.498	296.481.131.679
11	İçeceklerin imalatı	18.082.016.215	42.648.313.767	60.730.329.982
12	Tütün ürünleri imalatı	-	-	-
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	90.327.353.032	80.692.155.672	171.019.508.704
14	Giyim eşyalarının imalatı	7.514.835.201	3.765.078.181	11.279.913.382
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	32.933.144.152	27.666.926.133	60.600.070.285
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	48.862.938.969	39.107.076.922	87.970.015.891
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	3.382.247.572	3.321.180.305	6.703.427.877
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	45.785.059.657	43.549.827.381	89.334.887.038
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	105.012.618.443	101.843.068.923	206.855.687.366
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	15.255.463.958	6.123.823.883	21.379.287.841
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	38.156.867.145	25.282.634.856	63.439.502.001
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	58.198.954.471	111.607.681.701	169.806.636.172
24	Ana metal sanayii	213.648.177.876	239.778.455.438	453.426.633.314
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	19.307.614.393	13.691.632.491	32.999.246.883
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	48.378.775.571	32.210.154.683	80.588.930.254
27	Elektrikli teçhizat imalatı	57.999.006.125	71.777.144.109	129.776.150.233
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	29.612.530.422	22.695.735.853	52.308.266.275
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	112.814.503.228	201.410.783.843	314.225.287.071
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	55.324.216.051	80.959.592.605	136.283.808.656
31	Mobilya imalatı	5.895.484.479	3.765.063.419	9.660.547.899
32	Diğer imalatlar	3.487.744.936	-	3.487.744.936
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	3.487.744.936	-	3.487.744.936
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	42.825.041.621	131.155.544.561	173.980.586.181
	Toplam	**1.350.744.093.408**	**1.436.020.048.029**	**2.786.764.141.438**

Yine,
Yükselerek!

İSO 500

listesindeyiz!

500 İSO

TÜRKİYE'NİN
500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU
2024

POLİFARMA
"Önce Hayat"

www.polifarma.com.tr
/polifarmailac
/polifarmailac

FİNANSAL ORANLAR

2024'te ABD başta olmak üzere gelişmiş ekonomilerde merkez bankalarının sıkı parasal duruşu büyük ölçüde koruması ve yüksek seyreden faiz oranları, küresel finansman koşullarını etkilemeye devam etmiştir. Yurt içinde ise sıkı para politikalarının güçlenen etkisi, reel sektörün operasyonel maliyetlerindeki artışlar ve Türk lirasının reel değerlenme eğilimi belirleyici olmuştur. 2024'te gelir tablolarını etkilemeye başlayan enflasyon düzeltmesi uygulaması da firmaların finansal rasyolarını farklı yön ve boyutlarda etkilemiştir.

Cari oranda hafif iyileşme yaşandı.

Cari oran, firmaların dönen varlıklarını nakde dönüştürüp yarattığı kaynaklarla kısa vadeli borçlarını ödeme kapasitesini ölçmektedir. Dönen varlıkların kısa vadeli borçlardan büyük olması (cari oranın yüzde 100'ü geçmesi), kuruluşların net işletme sermayesine ve kısa vadeli borçlarını ödeme kapasitesine sahip olduğu anlamına gelmektedir.

CARİ ORAN (%)

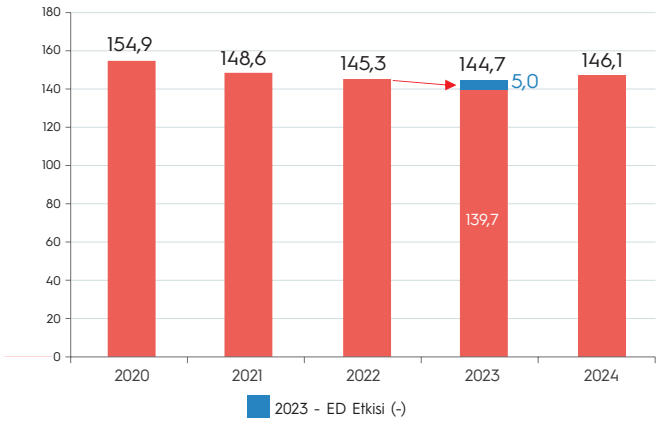

2024 yılında İSO 500'ün cari oranı bir önceki yıla göre 1,4 puan artışla yüzde 144,7'den yüzde 146,1'e yükselmiştir. Böylece 2021'de başlayıp 2023'te enflasyon düzeltmesinin etkisine rağmen devam eden düşüş eğiliminin ardından, cari oran 2024'te sınırlı bir artış kaydetmiştir. Firmalar, sıkılaşan finansman koşulları karşısında nakit yapılarını iyileştirmeye çalışmışlardır.

Borç/özkaynak oranında artış gerçekleşti.

2022 yılında belirgin bir düşüşle 179,8'e gerileyen toplam borçlar/özkaynaklar oranı 2023'te enflasyon düzeltmesi (ED) öncesi veriler ile 201,1'e yükselmiş, ancak ED nedeniyle özkaynaklara yapılan yüksek oranlı (yüzde 143) yeniden değerlemenin etkisiyle borç/özkaynak oranı yüzde 83,3'e gerilemişti. 2024'te ise oran hafif bir artış göstermekle birlikte yüzde 91,9 seviyesinde kalmış, böylece özkaynaklar yine borçların üzerinde yılı tamamlamıştır.

TOPLAM BORÇLARIN ÖZKAYNAKLARA ORANI (%)

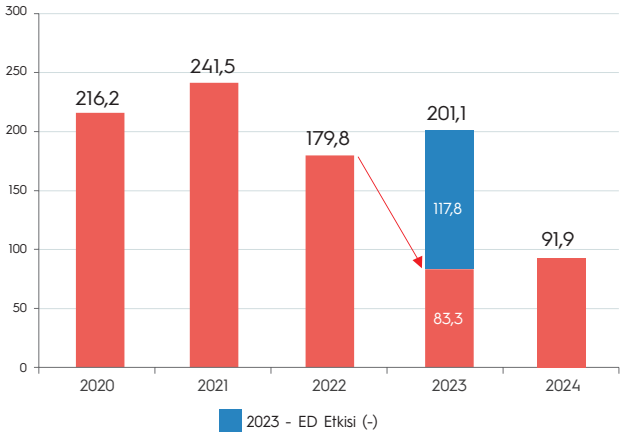

Parasal sıkılaşma tedbirleri ve talepteki yavaşlama karşısında firmalar borçlanma alanında temkinli politikalar izlemiştir.

Mali borçlar/özkaynak oranı düşük seyretti.

2023 yılında enflasyon düzeltmesi sonucu mali borçlar değişmezken özkaynak değerinin yaklaşık 2,5 katına yükselmesi sonucu mali borç/özkaynak oranı yüzde 93,4'ten 41,7'ye gerilemiş, bu düşüşte enflasyon düzeltmesine bağlı 59,8 puanlık aşağı yönlü (olumlu) etki belirleyici olmuştu.

2024'te ise mali borçların özkaynaklara oranı hafif bir artışla yüzde 44'e yükselmiştir. Yıl genelinde uygulanan sıkı para politikalarının finansmana erişimi daha zor ve pahalı hale getirmesi sonucunda firmaların mali borç kullanımı sınırlanmış, böylece mali borçların özkaynaklara oranı da düşük seyretmiştir.

Özkaynakların aktiflere oranı yüzde 50'nin üzerinde kaldı.

Özkaynakların aktif toplamı içindeki payı, sanayi kuruluşlarının faaliyetlerini ne ölçüde özkaynaklar ile finanse ettiğini göstermektedir. Bu oranın yüksekliği, mali sağlamlığı yansıtmaktadır.

ÖZKAYNAKLARIN TOPLAM AKTİFLERE ORANI (%)

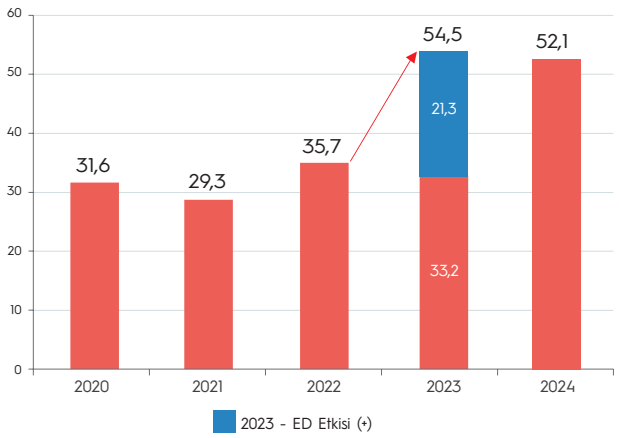

2023 yılı enflasyon düzeltmesi uygulamasında özkaynakların toplam aktiflere göre çok daha yüksek oranda (yüzde 48,1'e karşı yüzde 143,2) değerlenmesi nedeniyle özkaynak/aktif oranı belirgin bir iyileşme ile yüzde 54,5'e yükselmişti.

2024'te ise bu oran yüzde 52,1 ile hafif bir düşüş kaydetmesine rağmen yine de yüzde 50 seviyesinin üzerinde kalmıştır. Firmalar 2024 yılında daha zorlu hale gelen finansman koşulları karşısında özkaynaklara dayalı büyümeyi tercih etmiştir.

Aktifler içinde duran varlık payı yüzde 55,3'e yükseldi.

Toplam aktifler içinde dönen varlık payının yüksek olması, işletme sermayesi yönetimi açısından olumlu kabul edilmektedir. Diğer taraftan, duran varlık payının azalması ise firmaların sabit kıymetlere, bir başka deyişle üretken makine ve teçhizata yatırım yapma eğiliminin zayıfladığı anlamına gelebilmektedir.

2023 yılından itibaren uygulamaya giren enflasyon düzeltmesi ile hem duran varlıklarda hem de dönen varlıklarda yeniden değerlemeler yapılmıştır. Bu çerçevede 2023 yılında enflasyon düzeltmesi sonrası veriler ile duran varlıkların payı belirgin bir artışla yüzde 53,3'e yükselirken dönen varlıkların payı ise yüzde 46,7'ye gerilemiştir. 2024'te ise duran varlıkların payı 2 puan daha artarak yüzde 55,3'e yükselmiştir.

Finansal Oranlar (%)

	İSO 500					İSO 500-Özel					İSO 500-Kamu				
	2021	2022	2023 (EDÖ)	2023 (EDS)	2024 (EDS)	2021	2022	2023 (EDÖ)	2023 (EDS)	2024 (EDS)	2021	2022	2023 (EDÖ)	2023 (EDS)	2024 (EDS)
Cari Oran (Dönen Varlıklar/Kısa Vadeli Borçlar)	148,6	145,3	139,7	144,7	146,1	149,1	144,7	139,5	144,5	144,7	137,1	155,2	143,4	147,3	167,2
Toplam Borçlar/Aktif Toplamı	70,7	64,3	66,8	45,5	47,9	71,6	64,6	67,3	46,4	47,7	56,0	59,9	60,3	35,1	49,6
Toplam Borçlar/Özkaynak	241,5	179,8	201,1	83,3	91,9	252,6	182,2	205,6	86,5	91,0	127,0	149,3	151,9	54,2	98,6
Kısa Vadeli Borçlar/Toplam Borçlar	63,6	69,4	71,0	71,0	63,8	64,1	69,5	71,0	71,0	67,6	53,2	68,3	71,5	71,9	35,1
Mali Borçlar/Özkaynak	127,5	93,4	101,5	41,7	44,0	132,0	94,1	104,9	43,8	46,5	81,6	83,8	64,3	22,7	23,2
Mali Borçlar/Aktif Toplamı	37,3	33,4	33,7	22,8	22,9	37,4	33,3	34,3	23,5	24,3	35,9	33,6	25,5	14,7	11,7
Özkaynak/Aktif Toplamı	29,3	35,7	33,2	54,5	52,1	28,4	35,4	32,7	53,6	52,3	44,0	40,1	39,7	64,9	50,4

EDÖ: Enflasyon Düzeltmesi Öncesi **EDS:** Enflasyon Düzeltmesi Sonrası

Sektörel Finansal Oranlar - 2024 (%)

	Sektörler	Cari Oran (Dönen Varlıklar/Kısa Vadeli Borçlar)	Toplam Borçlar/Aktif Toplamı	Toplam Borçlar/ Özkaynak	Kısa Vadeli Borçlar/ Toplam Borçlar	Mali Borçlar/ Özkaynak	Mali Borçlar/ Aktif Toplamı	Özkaynak/ Aktif Toplamı
05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	113,5	36,6	57,7	62,6	32,1	20,4	63,4
10	Gıda ürünlerinin imalatı	157,7	46,7	87,6	82,6	46,8	24,9	53,3
11	İçeceklerin imalatı	113,4	30,6	44,0	52,5	28,5	19,8	69,4
12	Tütün ürünleri imalatı	126,6	62,1	163,9	99,5	0,0	0,0	37,9
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	159,0	50,9	103,6	64,2	76,6	37,6	49,1
14	Giyim eşyalarının imalatı	116,4	61,2	157,8	85,6	64,0	24,8	38,8
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	102,7	55,8	126,2	65,4	82,8	36,6	44,2
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	102,6	48,7	94,9	75,2	51,9	26,6	51,3
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	137,9	73,0	270,1	68,5	171,9	46,5	27,0
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	132,7	32,5	48,2	80,2	15,4	10,4	67,5
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	119,1	48,7	95,1	68,2	58,2	29,8	51,3
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	210,2	29,4	41,6	81,6	21,8	15,4	70,6
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	134,1	56,7	130,9	77,1	70,4	30,5	43,3
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	131,5	41,6	71,2	60,5	40,0	23,3	58,4
24	Ana metal sanayii	141,4	49,8	99,4	67,7	58,9	29,5	50,2
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	163,2	56,8	131,5	75,0	23,8	10,3	43,2
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	161,1	54,8	121,1	71,4	38,8	17,5	45,2
27	Elektrikli teçhizat imalatı	158,0	52,3	109,5	74,0	46,9	22,4	47,7
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	203,6	44,8	81,3	73,9	47,5	26,2	55,2
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	154,1	58,6	141,8	64,5	70,1	29,0	41,4
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	236,5	68,3	215,7	42,3	101,8	32,3	31,7
31	Mobilya imalatı	161,9	48,2	92,9	71,7	46,1	23,9	51,8
32	Diğer imalatlar	168,0	53,6	115,3	98,5	57,9	26,9	46,4
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	168,0	53,6	115,3	98,5	57,9	26,9	46,4
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	128,8	45,7	84,3	26,2	21,0	11,4	54,3
	Toplam	**146,1**	**47,9**	**91,9**	**63,8**	**44,0**	**22,9**	**52,1**

KARLILIK GÖSTERGELERİ

Kuruluşların karlılık performansında, kendi başarılarının yanı sıra dışsal koşullar da belirleyici olmaktadır.

Kar eden firma sayısı belirgin şekilde azaldı.

İSO 500'de kar ve zarar eden kuruluş sayılarının yıldan yıla gösterdiği değişimlerde firmaların kendi performansları kadar dışsal koşullar da belirleyici olmaktadır. 2024 yılında yüksek enflasyonun yanı sıra, yılın genelinde artan operasyonel maliyetler ve finansman yükü de karlılığı aşındırıcı rol oynamıştır. Türk lirasının reel değerlenmesi sonucu dış rekabet gücündeki azalma da bir diğer etkili unsur olmuştur.

Türkiye'de enflasyon düzeltmesi (ED), yaklaşık 20 yıl aradan sonra ilk kez, 31.12.2023 tarihli bilançolardaki parasal olmayan kıymetlere uygulanmış, ancak bu uygulamada gelir tablosu verileri etkilenmemiştir. 2024'te ise gelir tablolarında enflasyon düzeltmesi karı veya zararı kalemleri yer almış ve bu durum vergi öncesi dönem karı büyüklüklerini etkilemiştir.

KAR/ZARAR EDEN KURULUŞ SAYISI (ADET)

(Vergi Öncesi Dönem Karı/Zararı)

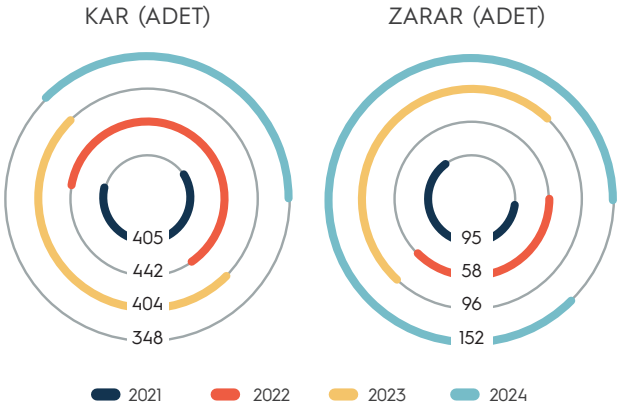

Gelir tablolarında sırasıyla "diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karlar" ile "diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlar" hesapları altında takip edilen enflasyon düzeltmesi kar ve zararları, 2024 yılında 65,2 milyar TL net zarar olarak gerçekleşmiştir. İSO 500'ün dönem kar-zarar toplamı ise nominal olarak yüzde 58,5 oranında düşüşle 267,4 milyar TL'ye gerilemiştir.

Enflasyon düzeltmesi sonrası verilerle, 2024 yılında İSO 500'de vergi öncesi dönem kar ve zarar büyüklüğüne göre kar elde eden kuruluş sayısı 348 olurken, zarar eden kuruluş sayısı 152 olarak gerçekleşmiştir. Böylece kar eden firma sayısı önceki yılların çok altında kalmıştır.

Satış karlılığı oranı sert düşüşle yüzde 2,6'ya geriledi.

Satış karlılığı, İSO 500'ün dönem kar ve zarar toplamının toplam net satışlara bölünmesi ile hesaplanmaktadır.

2024 yılında yüksek maliyet artışları, parasal sıkılaşmanın iç talebi zayıflatması ve TL'deki reel değerlenmenin rekabet gücünü azaltması gibi nedenlerle İSO 500 kuruluşlarının gelir-gider yapısının bozulduğu ve karlılıkların gerilediği görülmektedir. Brüt satış ve faaliyet karlılıkları son yılların en düşük seviyesine inerken, diğer gelir ve gider kalemlerine yansıyan enflasyon düzeltmesi zararı sonrasında satış karlılığı 2023'e göre 6 puan düşüşle yüzde 2,6'ya inmiştir.

SATIŞ KARLILIĞI ORANI (%)

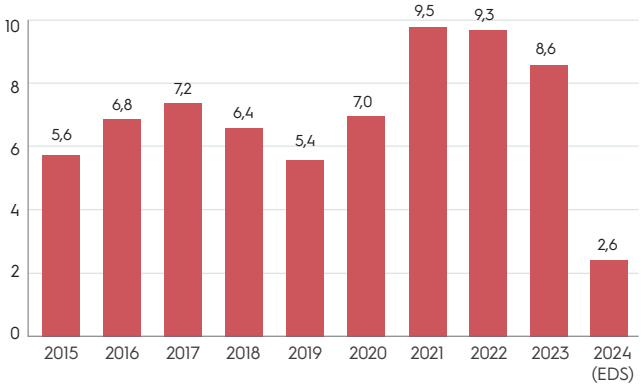

2024'te gelir tablolarına uygulanan enflasyon düzeltmesi, net satışlara oranla yüzde 3,2 enflasyon düzeltmesi zararı ve yüzde 2,6 enflasyon düzeltmesi karına yol açmış, böylece 0,6 puan net enflasyon düzeltmesi zararı kaydedilmiştir.

Aktif karlılığında azalış devam etti.

Vergi öncesi dönem kar veya zarar toplamının aktiflere bölünmesi ile hesaplanan aktif karlılığı, 2023'te enflasyon düzeltmesi öncesi verilerle 2022'ye göre 1,6 puan azalarak yüzde 10,8'e inmiştir. Enflasyon düzeltmesi sonrasında ise oranın paydasındaki büyüme nedeniyle aktif karlılığı daha da azalarak yüzde 7,3'e gerilemiştir.

2024'te ise aktif karlılığındaki zayıflama devam etmiş ve oran 5,1 puanlık düşüşle yüzde 2,2 olarak gerçekleşmiştir. Bu düşüş büyük ölçüde operasyonel karlardaki zayıflamadan kaynaklanırken, enflasyon düzeltmesinin de sınırlı bir katkısı olmuştur.

AKTİF KARLILIĞI ORANI (%)

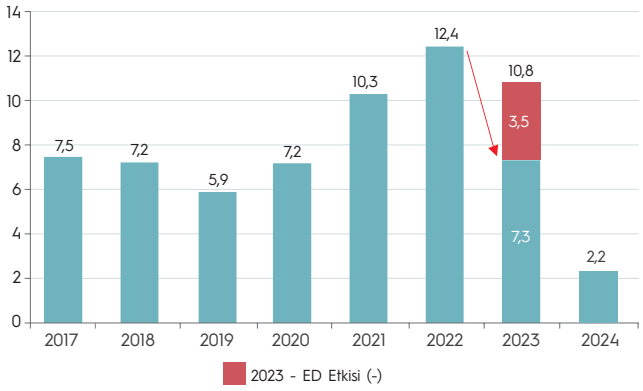

Özkaynak karlılığında keskin düşüş gerçekleşti.

Özkaynak karlılığı oranı, dönem kar ve zarar toplamının özkaynaklara bölünmesi ile hesaplanmaktadır. Söz konusu oran, kuruluşların sahip oldukları ve faaliyetleri için tahsis ettikleri özsermaye ile ne oranda kar sağladıklarını göstermektedir.

2023 yılında İSO 500'ün özkaynak karlılığı, enflasyon düzeltmesi sonrası verilerle hesaplandığında özkaynak büyüklüğünün çok yüksek oranlarda yeniden değerlenmesi nedeniyle belirgin bir düşüşle yüzde 13,4'e gerilemiştir. 2024 yılında ise özkaynak karlılığı oranı daha da azalarak yüzde 4,2'ye inmiştir. Bu düşüşte de enflasyon düzeltmesinin kısmi bir etkisi olmuştur.

ÖZKAYNAK KARLILIĞI ORANI (%)

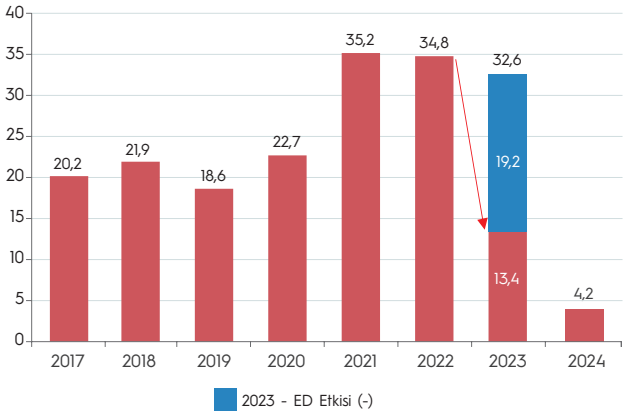

Satış Karlılığı [Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)/Net Satışlar] (%)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 (EDS)
İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	6,8	7,2	6,4	5,4	7,0	9,5	9,3	8,6	2,6
Özel Kuruluşlar	5,6	7,1	6,1	5,3	6,9	9,8	9,1	8,2	2,5
Kamu Kuruluşları	32,9	10,1	13,6	6,6	7,9	-1,7	13,2	16,5	4,6

Aktif Karlılığı [Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)/Aktif Toplamı] (%)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (EDÖ)	2023 (EDS)	2024 (EDS)
İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	7,5	7,2	5,9	7,2	10,3	12,4	10,8	7,3	2,2
Özel Kuruluşlar	7,9	7,3	6,1	7,4	11,0	12,5	10,6	7,2	2,2
Kamu Kuruluşları	3,7	6,6	3,8	4,0	-1,0	11,2	14,1	8,1	2,3

Özkaynak Karlılığı [Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)/Özkaynak] (%)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (EDÖ)	2023 (EDS)	2024 (EDS)
İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	20,2	21,9	18,6	22,7	35,2	34,8	32,6	13,4	4,2
Özel Kuruluşlar	22,9	23,8	20,6	24,9	38,8	35,3	32,3	13,5	4,2
Kamu Kuruluşları	6,0	11,8	6,9	7,6	-2,2	28,0	35,5	12,5	4,6

EDÖ: Enflasyon Düzeltmesi Öncesi **EDS:** Enflasyon Düzeltmesi Sonrası

Sektörel Karlılık Oranları - 2024 (%)

Sektörler		İSO 500			Özel Kuruluşlar			Kamu Kuruluşları		
		Satış Karlılığı	Aktif Karlılığı	Özkaynak Karlılığı	Satış Karlılığı	Aktif Karlılığı	Özkaynak Karlılığı	Satış Karlılığı	Aktif Karlılığı	Özkaynak Karlılığı
05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	9,6	3,3	5,1	12,5	4,7	6,9	6,7	2,1	3,5
10	Gıda ürünlerinin imalatı	5,8	7,4	13,8	6,1	7,9	14,6	2,8	2,5	5,2
11	İçeceklerin imalatı	3,8	1,1	1,6	3,8	1,1	1,6	-	-	-
12	Tütün ürünleri imalatı	27,5	19,9	52,6	27,5	19,9	52,6	-	-	-
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	6,2	2,7	5,4	6,2	2,7	5,4	-	-	-
14	Giyim eşyalarının imalatı	3,3	4,2	10,9	3,3	4,2	10,9	-	-	-
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	-9,5	-6,3	-14,3	-9,5	-6,3	-14,3	-	-	-
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	-5,8	-2,9	-5,7	-5,8	-2,9	-5,7	-	-	-
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	1,2	1,0	3,7	1,2	1,0	3,7	-	-	-
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	-1,1	-1,3	-1,9	-1,1	-1,3	-1,9	-	-	-
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	3,4	2,5	4,9	-2,6	-1,9	-4,1	65,5	41,9	46,5
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	7,2	4,5	6,4	7,2	4,5	6,4	-	-	-
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	1,6	1,6	3,7	1,5	1,5	3,5	5,9	7,9	10,5
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	1,4	0,7	1,2	1,4	0,7	1,2	-	-	-
24	Ana metal sanayii	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	-6,5	-6,8	-11,2
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	5,1	4,1	9,5	5,2	4,4	10,5	4,6	2,8	6,1
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	10,3	3,9	8,7	10,3	3,9	8,7	-	-	-
27	Elektrikli teçhizat imalatı	0,6	0,7	1,5	0,4	0,5	1,1	7,4	10,5	15,9
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	8,9	9,2	16,6	8,9	9,2	16,6	-	-	-
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	3,4	5,1	12,2	3,4	5,1	12,2	-	-	-
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	3,3	1,1	3,6	3,7	1,3	4,2	-2,9	-1,0	-1,9
31	Mobilya imalatı	-0,1	-0,2	-0,3	-2,1	-2,5	-6,1	1,7	2,4	3,9
32	Diğer imalatlar	0,1	1,3	2,8	0,1	1,3	2,8	-	-	-
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	0,1	1,3	2,8	0,1	1,3	2,8	-	-	-
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	1,2	0,5	0,8	7,6	2,2	3,3	-3,9	-2,0	-4,9
	Toplam	**2,6**	**2,2**	**4,2**	**2,5**	**2,2**	**4,2**	**4,6**	**2,3**	**4,6**

Beşler®

1945'TEN BERİ

ete "DEĞER" katar

beslersucuk.com

Faiz amortisman ve vergi öncesi kar eden firma sayısı 481'e indi.

İSO 500 çalışmaları kapsamında 2013 yılından itibaren firmalardan faiz, amortisman ve vergi öncesi kar veya zarar (FAVÖK) büyüklükleri de toplanmaktadır. EBITDA olarak da bilinen bu gösterge, faaliyet karlılığı performansının önemli ölçütlerinden biridir.

2024 yılında İSO 500 içerisinde faiz, amortisman ve vergi öncesi kar elde eden firma sayısı 9 adet azalarak 481 olmuş ve 2015'ten bu yana en düşük sayıda gerçekleşmiştir. Buna rağmen zarar eden firma sayısı 19 adet ile oldukça sınırlı kalmış ve İSO 500'ün FAVÖK anlamında genel olarak güçlü performansı 2024 yılında da devam etmiştir.

KAR/ZARAR EDEN KURULUŞ SAYISI (ADET)

(Faiz, Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar)

FAVÖK büyüklüğünde artış çok sınırlı kaldı.

2024 yılında İSO 500'ün FAVÖK mutlak büyüklüğü yüzde 12,1 oranında artışla yaklaşık 1,3 trilyon TL olarak gerçekleşmiş, böylece önceki yıla göre artış enflasyonun bir hayli altında kalmıştır.

2024'te hem küresel büyümedeki yavaşlamanın hem de Türkiye'nin para politikalarında belirginleşen sıkılaşmanın baskısını hisseden sanayi kuruluşları, ana faaliyetlerinden karlılık sağlamakta önceki yıllara göre daha fazla zorlanmışlardır. Bu koşulların etkisiyle iç talepte yaşanan yavaşlamanın yanı sıra TL'nin reel değerlenmesine bağlı rekabet gücü kaybı ve yüksek maliyet artışları da FAVÖK karlılığını önemli ölçüde sınırlamıştır.

FAVÖK BÜYÜKLÜĞÜ (MİLYAR TL)

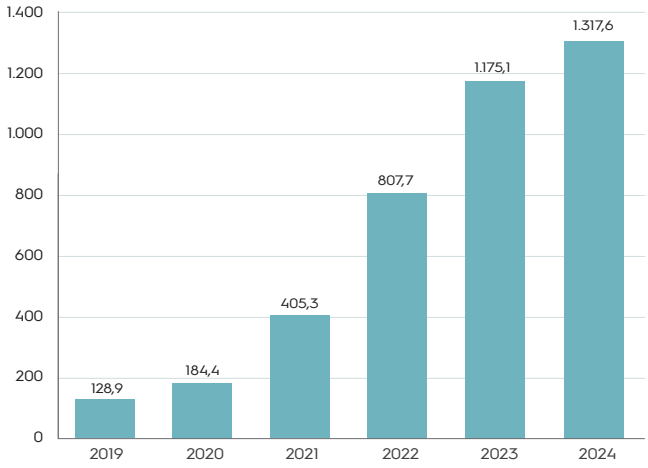

FAVÖK/net satış rasyosu gerileme gösterdi.

2024 yılında faiz amortisman ve vergi öncesi kar (FAVÖK) büyüklüğündeki artışın sınırlı ve enflasyona göre düşük kalması, FAVÖK rasyolarına da olumsuz yansımıştır.

Net satışlara oranla FAVÖK karlılığı 2023 yılında hafif bir iyileşmeyle yüzde 15,7 olarak gerçekleştikten sonra 2024'te son 5 yılın en düşük seviyesi olan yüzde 12,8'e inmiştir.

FAVÖK/aktifler oranı, 2023'te uygulanan enflasyon düzeltmesinin aktif büyüklüğünü artırması sonucu belirgin bir düşüşle yüzde 13,3'e gerilemesinin ardından 2024 yılında 2,5 puan daha azalarak yüzde 10,8 olmuştur.

FAVÖK/özkaynak oranı ise 2023'te yine özkaynakların enflasyon düzeltmesinden yüksek oranda etkilenmesi nedeniyle yüzde 57,8'den 24,4'e düştükten sonra, 2024 yılında yüzde 3,6 puan daha azalarak yüzde 20,8 düzeyinde gerçekleşmiştir.

FAVÖK ORANLARINDA GELİŞMELER (%)

	2021	2022	2023	2024 (EDS)
FAVÖK/Net Satışlar	17,5	15,4	15,7	12,8
FAVÖK/Aktif Toplamı	19,0	20,7	*(19,7)* 13,3	10,8
FAVÖK/Özkaynaklar	64,9	57,8	*(59,3)* 24,4	20,8

Not: 2023 yılında parantez içindeki veriler enflasyon düzeltmesi (ED) öncesi oranlardır.

dioki
petrokimya

Türkiye'nin en büyük kristal polistiren (GPPS), yüksek darbe dayanımlı HIPS ve genleşebilir polistiren (EPS) üreticisi olarak ülkemizin cari açığını azaltmaya devam ediyoruz.
İkinci fabrikamızın da devreye girmesi ile üretim kapasitemizi iki katına çıkardık. Yurt dışı pazarlarda sürekli yer alarak ülkemize döviz girdisi sağlıyoruz. Yumurtalık Serbest Bölgesi'nde Türkiye'nin en büyük polistiren sağlayıcısı olduk.

Teşekkürler Türkiye..

TÜRKİYE'NİN
500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU
2024

ADANA - Yumurtalık Serbest Bölgesi 02920 Ceyhan / ADANA • 0322 634 20 15 - 16 - 17 • info@dioki.com.tr

Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar (FAVÖK/EBITDA) - (TL)

Sektörler		2023		2024	
		FAVÖK	FAVÖK/Net Satışlar (%)	FAVÖK	FAVÖK/Net Satışlar (%)
05-08	Madencilik ve Taşocakçılığı	37.149.526.923	25,6	52.764.891.290	20,6
10	Gıda ürünlerinin imalatı	121.521.317.893	13,1	206.396.660.456	13,8
11	İçeceklerin imalatı	6.623.884.301	12,5	12.653.455.549	14,5
12	Tütün ürünleri imalatı	5.763.406.220	15,7	13.154.124.382	21,9
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	27.099.044.153	17,9	26.091.800.858	13,3
14	Giyim eşyalarının imalatı	6.175.536.033	12,3	6.177.746.459	10,5
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	9.263.238.237	11,2	10.503.343.730	9,5
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	20.392.591.511	18,7	23.737.534.216	14,3
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	556.080.568	10,9	1.393.705.628	11,3
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	136.983.621.816	16,5	45.771.997.401	4,5
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	67.247.504.962	17,9	79.867.183.482	15,8
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	22.508.868.193	37,6	27.640.869.774	31,5
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	26.308.611.895	16,3	26.884.659.404	12,7
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	65.882.146.695	25,2	84.489.389.106	23,5
24	Ana metal sanayii	138.892.306.145	10,5	195.200.681.760	11,9
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	31.551.839.459	19,0	44.333.534.224	17,1
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	27.098.801.038	20,5	29.400.616.278	16,8
27	Elektrikli teçhizat imalatı	74.872.536.515	15,9	75.266.849.261	10,9
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	42.176.227.633	24,2	35.429.405.179	17,3
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	173.900.230.006	14,8	176.712.342.765	10,9
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	35.914.715.617	35,5	18.184.839.621	12,5
31	Mobilya imalatı	4.540.817.406	12,3	5.577.399.840	10,5
32	Diğer imalatlar	-602.777.579	-0,2	958.074.962	0,3
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	-602.777.579	-0,2	958.074.962	0,3
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	93.243.827.875	25,2	119.049.088.108	20,9
	Toplam	**1.175.063.903.515**	**15,7**	**1.317.640.193.733**	**12,8**

1933

yavuzkan

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞLARI

ARASINDA YER ALMAKTAN GURUR DUYUYORUZ!

@yavuzkanfindik

www.yavuzkan.com.tr

Faaliyet karlılığı önemli ölçüde azaldı.

İşletmelerin karlılık performansının ölçülmesi açısından önem taşıyan bir diğer gösterge de faaliyet karlılığıdır. Faaliyet karı oranı, kuruluşların brüt satış karından faaliyet giderlerinin çıkarılması ve farkın net satışlara bölünmesi ile hesaplanmaktadır.

İSO 500'ün 2023'te 937,3 milyar TL olarak gerçekleşen faaliyet karı mutlak büyüklüğü, 2024'te yüzde 31,6 oranında nominal düşüşle 640,9 milyar TL'ye gerilemiştir. Böylece faaliyet karı oranı 2023'teki yüzde 12,5'lik seviyesinden 2024'te yüzde 6,2'ye gerilemiştir.

Satılan ürün maliyetlerinde ve özellikle de faaliyet giderlerinde yaşanan artışlar, faaliyet karlılığının zayıflamasında belirleyici olmuştur.

Sektörler itibarıyla değerlendirildiğinde, İSO 500'ün mutlak rakam olarak faaliyet karının en büyük bölümünü 157,4 milyar TL ile gıda sanayi yaratmıştır. Söz konusu sektör bir önceki yıl dördüncü sırada iken 2024'te ilk sıraya yükselmiştir. Ana metal sanayi 61,5 milyar TL faaliyet karı ile ikinci sıradaki yerini korumuştur. Kimya sanayi 58,4 milyar TL faaliyet karı elde ederken, bir önceki yıl faaliyet karından en yüksek payı alan otomotiv sanayi ise 2024'te 52,3 milyar TL ile dördüncü sıraya gerilemiştir.

SEKTÖREL FAALİYET KARI BÜYÜKLÜKLERİ (MİLYAR TL)

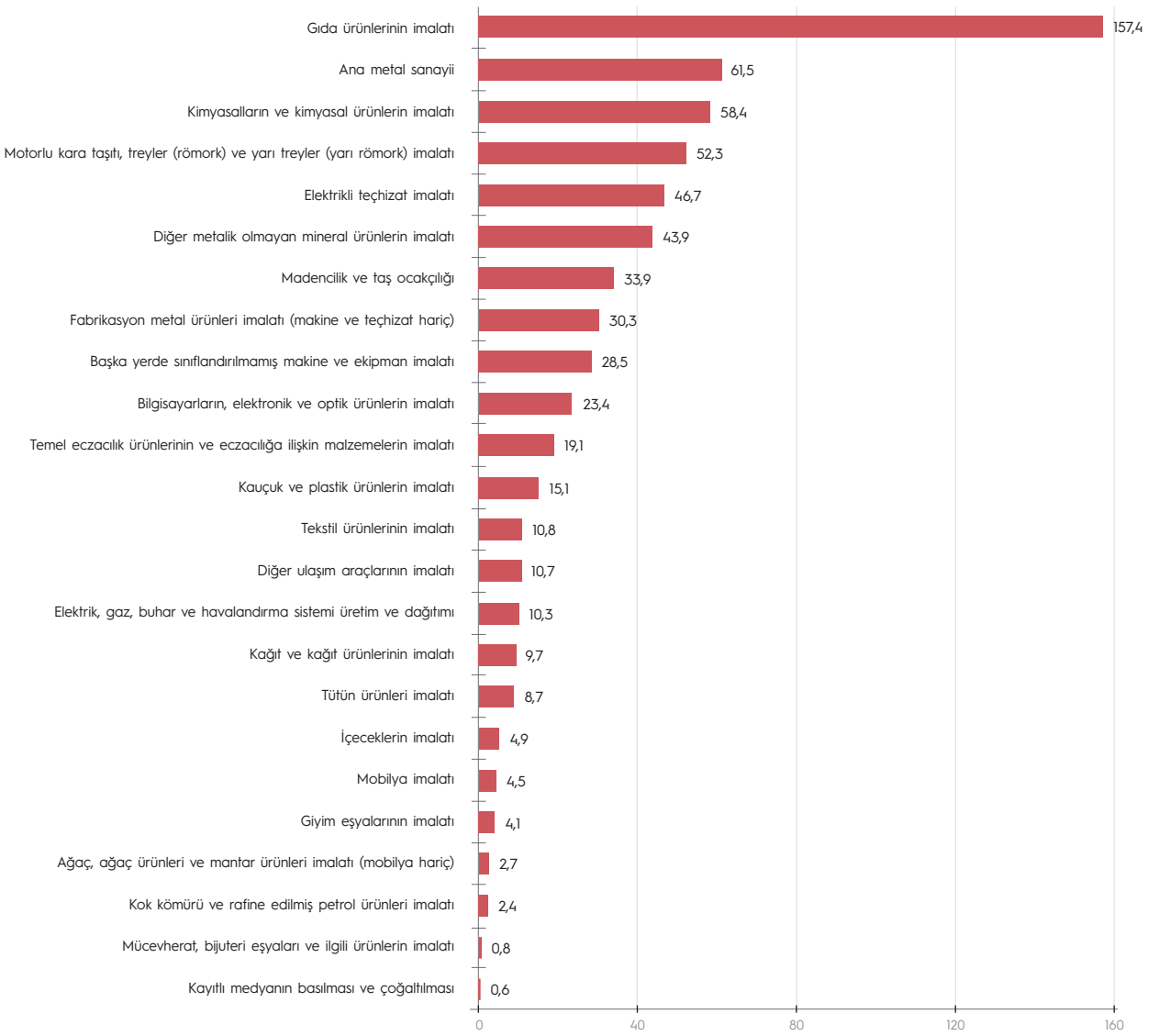

TÜMOSAN
80 KVA
TÜMOSAN
JENERATÖR
Motor
Jeneratör
TÜMOSAN
3.5
STAGE V
ALF-D
PRIME
TÜMOSAN 8005
Marin Motor
Forklift
Traktör
500
ISO
TÜRKİYE'NİN
500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU
2024

2024 yılında en yüksek faaliyet karlılığı sağlayan sektör yüzde 21,8 ile temel eczacılık ürünleri sanayi olurken, ikinci sırada yüzde 14,6 ile tütün ürünleri sanayi, üçüncü sırada ise yüzde 13,9 ile makine ve ekipman sanayi yer almıştır. En düşük faaliyet karlılıkları ise yüzde 0,2 ile rafine petrol ürünleri, 0,3 ile mücevherat imalatı, yüzde 1,8 ile enerji sektörü ve yüzde 2,5 ile ağaç ürünleri (mobilya hariç) imalatında gerçekleşmiştir.

SEKTÖREL FAALİYET KARI ORANLARI (%)

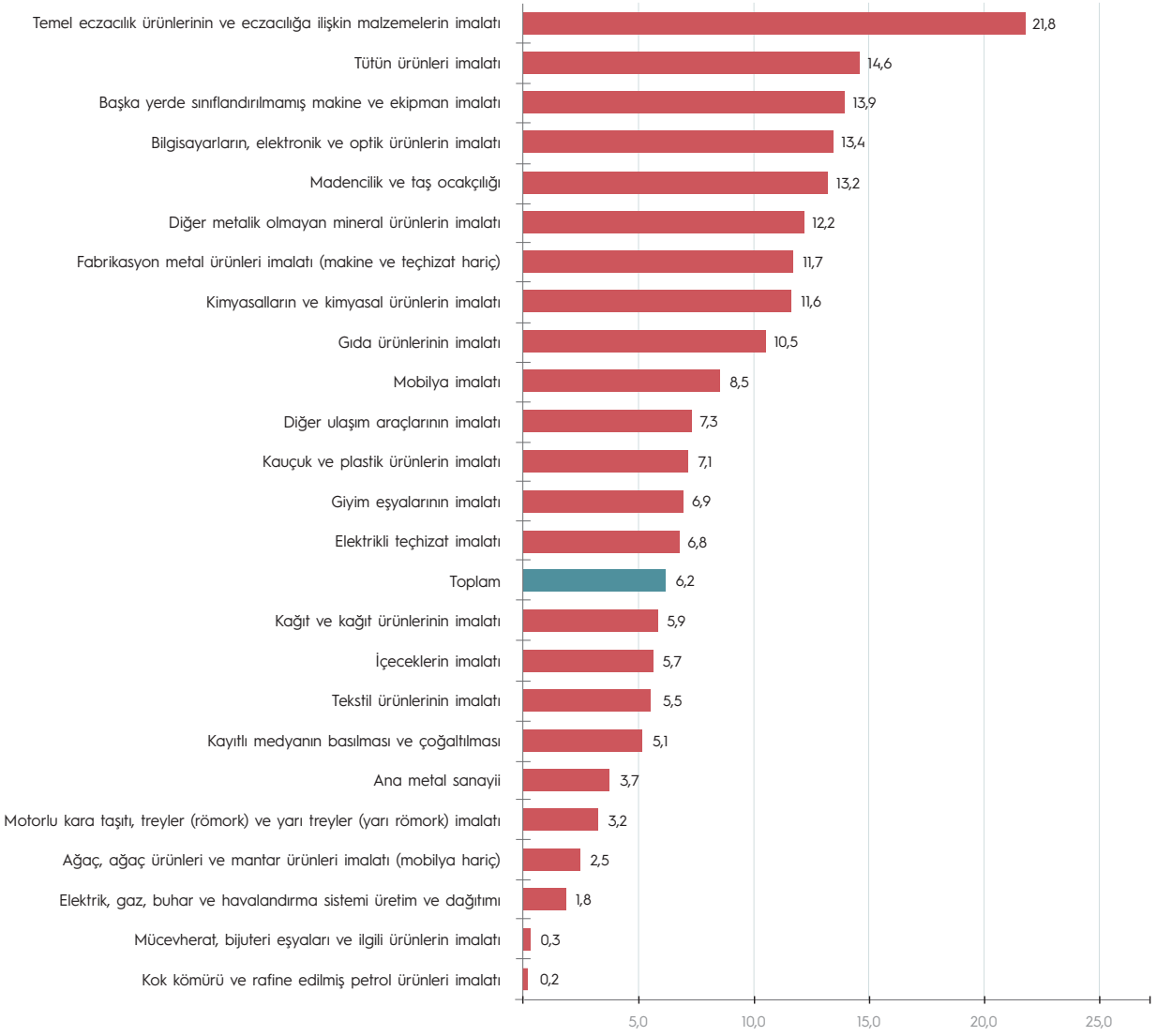

GELECEĞİNE

GÜÇ KAT

HÜRJET

JET EĞİTİM UÇAĞI

TÜRKHAVACILIK UZAYSANAYİİ

TUSAŞ - Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.

TSKGV'nin Bağlı Ortaklığı ve SSB'nin İştirakidir.

tusas.com

KÜMÜLATİF GELİR TABLOSU VE **ANALİZİ**

İSO 500'ün kümülatif gelir tablosu, karlılık performansına ilişkin temel büyüklük ve oranların yanı sıra 2024 yılı özelinde enflasyon düzeltmesine bağlı net kar ve zarar büyüklüklerini de içermektedir.

Yükselen üretim maliyetleri karlılığı sınırladı.

2024 yılında, küresel ekonomide ve dış talepte gözlenen yavaş büyümenin yanı sıra Türk lirasının reel olarak değerlenmesi, maliyet artışları ve rekabet gücündeki aşınma nedeniyle ihracat karlılıkları zayıflamıştır. Firmalar pazar ve müşteri kaybını önlemek için daha düşük kar marjları ile ihracat yapabilmiştir. Yurtiçinde ise işgücü ve faaliyet giderlerindeki artışın yanı sıra, sıkı para politikası nedeniyle faizlerdeki yükseliş karlılığı azaltmış, iç talepteki ivme kaybı da maliyet artışlarının fiyatlara tam olarak yansıtılmasını engellemiştir.

Verilere bakıldığında, son yılların en yüksek maliyet artışının 2024'te yaşandığı görülmektedir. Net satışlara oranla satışların maliyeti 4,5 puan artarak yüzde 80,9'dan yüzde 85,4'e yükselmiş, böylece İSO 500 kuruluşlarının brüt satış karlılığı yüzde 19,1'den yüzde 14,6'ya inerek son 10 yılın en düşük seviyesine gerilemiştir.

Kümülatif Gelir Tablosu

	Tutar (Milyon TL)		Değişim (%)	Net Satışlara Göre Pay (%)	
	2023	2024		2023	2024
Net Satışlar	**7.503.508**	**10.270.097**	**36,9**	**100,0**	**100,0**
- Satışların Maliyeti	6.067.269	8.767.307	44,5	80,9	85,4
Brüt Satış Karı (Zararı)	**1.436.239**	**1.502.790**	**4,6**	**19,1**	**14,6**
- Faaliyet Giderleri	498.901	861.907	72,8	6,6	8,4
Faaliyet Karı (Zararı)	**937.338**	**640.883**	**-31,6**	**12,5**	**6,2**
+ Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Karlar	1.147.383	1.410.935	23,0	15,3	13,7
Kambiyo Karları	776.597	543.731	-30,0	10,3	5,3
Enflasyon Düzeltmesi Karları	-	263.499	-	-	2,6
- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar	880.743	1.109.059	25,9	11,7	10,8
Kambiyo Zararları	792.455	579.019	-26,9	10,6	5,6
Enflasyon Düzeltmesi Zararları	-	328.661	-	-	3,2
Finansman Öncesi Kar (Zarar)	**1.203.978**	**942.759**	**-21,7**	**16,0**	**9,2**
- Finansman Giderleri	533.370	618.933	16,0	7,1	6,0
Olağan Kar (Zarar)/Finansman Sonrası Kar (Zarar)	**670.608**	**323.826**	**-51,7**	**8,9**	**3,2**
+ Olağan Dışı Gelir ve Karlar	58.494	79.089	35,2	0,8	0,8
- Olağan Dışı Gider ve Zararlar	84.083	135.497	61,1	1,1	1,3
Dönem Karı (Zararı) (V.Ö.)	**645.018**	**267.417**	**-58,5**	**8,6**	**2,6**

2024'te faaliyet giderlerinin net satışlara oranı da 1,8 puan artışla yüzde 8,4'e yükselmiş, bunun sonucunda önceki yıl yüzde 12,5 olan faaliyet karı oranı belirgin bir düşüşle yüzde 6,2'ye gerilemiştir.

2024 yılında enflasyon düzeltmesi hesapları, gelir tablolarındaki "diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karlar" ile "diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlar" kalemleri altında yer almıştır. Diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karların net satışlara oranı 2023'e göre 1,6 puan azalarak yüzde 13,7'ye inmiştir. Söz konusu düşüşte, kambiyo karlarının 5 puan gerilemesi etkili olmuştur.

2024'te diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararların net satışlara oranı ise 0,9 puan düşüşle yüzde 11,7'den yüzde 10,8'e inerken bu düşüşe kambiyo zararlarındaki azalış yine 5 puanlık katkı yapmıştır. Böylece kambiyo net zararlarının net satışlara oranı, 2023'te yüzde 0,2 iken 2024'te hafif bir artışla yüzde 0,3 olarak gerçekleşmiştir. Enflasyon düzeltmesinin diğer faaliyetlerden olağan karlılığa net etkisi ise 0,6 puan negatif olmuştur.

Bu çerçevede İSO 500'ün diğer faaliyetlerden olağan net gelirlerinin net satışlara oranı bir önceki yıla göre 0,7 puan azalarak yüzde 2,9'a inmiştir. Bu etkiye bağlı olarak, finansman giderleri öncesi karlılık 6,8 puanlık belirgin bir düşüşle yüzde 16'dan yüzde 9,2'ye gerilemiştir.

Diğer yandan, 2024'teki finansman giderlerindeki nominal artış yüzde 16 ile sınırlı kalmış, böylece net satışlara oranla finansman giderleri 1,1 puan azalarak yüzde 6'ya inmiştir. Bu gelişmelerin sonucunda İSO 500 kuruluşları, 2024'te yüzde 3,2 oranında olağan (finansman sonrası) karlılık yaratmış, bu oran bir önceki yıla göre 5,7 puanlık sert bir düşüş kaydetmiştir.

Son olarak, olağandışı gelir ve karlar (yüzde 0,8) ile olağandışı gider ve zararların (yüzde 1,3) nette 0,5 puan negatif gerçekleşen katkısıyla birlikte 2024 yılında İSO 500 net satışlara oranla yüzde 2,6'lık oldukça zayıf bir vergi öncesi karlılık oranına ulaşabilmiştir. Bu oran 2023'te yüzde 8,6 olan seviyesine göre 6 puan düşmüş ve İSO 500'ün 2001 yılından beri en düşük vergi öncesi dönem karı performansına işaret etmiştir.

Finansman giderlerinin faaliyet karına oranı hızlı yükseldi.

Finansman giderleri İSO 500'ün karlılığında etkili olmayı 2024 yılında da sürdürmüştür. Yıl genelinde sıkı para politikaları ve kredi arzını sınırlayıcı tedbirlerin etkisiyle faiz oranları yükselmiş, finansmana erişim zorlaşmış ve firmaların mali borç kullanma iştahı da azalmıştır.

2024'te İSO 500'ün finansman giderleri yüzde 16 ile enflasyonun oldukça altında bir artış kaydederek 618,9 milyar TL'ye yükselirken finansman giderlerinin faaliyet karına oranı belirgin bir artışla yüzde 56,9'dan yüzde 96,6'ya yükselmiştir. Bu artışta belirleyici unsur, faaliyet karında yaşanan yüzde 31,6'lık sert düşüş olmuştur.

FİNANSMAN GİDERLERİ/FAALİYET KARI (%)

	2021	2022	2023	2024
Finansman Giderleri (Milyon TL)	208.922	277.118	533.370	618.933
Faaliyet Karı (Milyon TL)	341.933	671.147	937.338	640.883
Finansman Giderleri / Faaliyet Karı (%)	61,1	41,3	56,9	96,6

2024 yılının geneline hakim olan zorlu iç ve dış iktisadi koşullar sanayi kuruluşlarının faaliyet karlılığını olumsuz yönde etkilemiş, artan maliyetler karşısında firmalar mali borçlanmaya daha az başvurarak finansman kaynaklı gider yükünü sınırlamaya çalışmıştır. Tüm bunlara rağmen İSO 500 kuruluşları ana faaliyetlerinden elde ettikleri karın neredeyse tamamını finansman giderlerine tahsis etmek durumunda kalmıştır.

Üretim faaliyetleri dışı gelirlerin dönem karına oranı belirgin artış kaydetti.

İSO 500 çalışmasında üretim faaliyeti dışı gelirler de hesaplanmakta ve analiz edilmektedir. Bunun bir nedeni, kuruluşların üretim faaliyeti dışı gelir ve giderlerinin genel karlılık üzerindeki etkilerini göstermesidir. İkinci neden ise İSO 500'de kullanılan "milli gelir anlamında kar" büyüklüğünün ve yaratılan katma değerin tespit edilebilmesi için üretim faaliyeti dışı gelirlerin de ayrıca hesaplanması gerekliliğidir.

Kuruluşların yarattıkları katma değer büyüklükleri, gelir yönünden, yani kuruluşların ödedikleri faktör gelirleri üzerinden hesaplanmaktadır. Milli gelir anlamında kar büyüklüğüne ulaşmak için, vergi öncesi dönem kar ve zarar toplamından üretim faaliyeti dışı gelirler düşülmekte, elde edilen tutara o yıl için kardan ayrılan karşılıklar eklenmektedir.

Üretim faaliyeti dışı gelirler; temettü gelirleri, iştirak gelirleri, faiz gelirleri, net kambiyo karları, menkul ve duran varlık satışları gibi unsurlardan oluşmaktadır. 2024 yılında enflasyon düzeltmesi uygulaması kapsamında bu kalemlere enflasyon düzeltmesi karları ve zararları da eklenmiştir.

2024 yılında İSO 500'ün üretim faaliyetleri dışı net gelirlerinin vergi öncesi dönem kar/zarar büyüklüğüne oranı yüzde 41,3'ten yüzde 112,9'a sıçramıştır. Bu artışta dönem kar/zarar büyüklüğündeki nominal düşüş belirleyici rol oynarken, üretim faaliyeti dışı net karların (enflasyon düzeltmesi kaynaklı net zarara rağmen) hafif bir artış göstermesi de etkili olmuştur. İSO 500'ün üretim faaliyeti dışı net gelirleri 2024 yılında yüzde 13,2'lik artışla 266,6 milyar TL'den 301,9 milyar TL'ye yükselmiştir.

2024 yılında İSO 500'ün kambiyo karları bir önceki yıla göre yüzde 30 azalırken, kambiyo zararlarındaki gerileme yüzde 26,9 olmuştur. Böylece 2023'te 15,9 milyar TL net kambiyo zararı elde eden İSO 500'ün, 2024'te de 35,3 milyar TL net kambiyo zararı oluşmuştur.

Öte yandan, kambiyo kar ve zararları haricinde kalan üretim faaliyeti dışı gelirler (enflasyon düzeltmesi hariç) yüzde 62,9, giderler ise yüzde 128,1 artış göstermiştir. Böylece 2024 yılında enflasyon düzeltmesi öncesi diğer (kambiyo harici) net gelirler yüzde 42,6 artışla 282,5 milyar TL'den 402,8 milyar TL'ye yükselmiştir.

Son olarak, 2024'te İSO 500'ün enflasyon düzeltmesi karları 263,5 milyar TL, enflasyon düzeltmesi zararları ise 328,7 milyar TL olarak gerçekleşmiş ve böylece enflasyon düzeltmesi net zararı 65,2 milyar TL olmuştur.

Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler (Net) (TL) *(İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu)*

	Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler (Net) (1)	Değişim (%)	Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.) (2)	Değişim (%)	1/2 (%)
2019	37.228.794.798	-33,3	61.614.073.797	-3,0	60,4
2020	43.448.530.156	16,7	92.503.472.320	50,1	47,0
2021	96.788.343.103	122,8	219.445.968.018	137,2	44,1
2022	110.944.435.479	14,6	485.408.393.761	121,2	22,9
2023	266.639.832.099	140,3	645.018.211.812	32,9	41,3
2024	301.875.465.196	13,2	267.416.966.511	-58,5	112,9

Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler (Net) (TL) *(Özel Kuruluşlar)*

	Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler (Net) (1)	Değişim (%)	Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.) (2)	Değişim (%)	1/2 (%)
2019	33.211.281.302	-27,3	58.303.818.852	0,1	57,0
2020	38.595.113.422	16,2	88.601.831.373	52,0	43,6
2021	93.284.279.436	141,7	220.658.000.865	149,0	42,3
2022	104.815.689.874	12,4	456.863.841.350	107,0	22,9
2023	229.644.571.082	119,1	585.904.514.014	28,2	39,2
2024	292.370.775.486	27,3	235.635.838.381	-59,8	124,1

ELiN
SIRIUS PV
powered by ELiN
Yıldızımız
Parlıyor
Avrupa'nın en büyük, Amerika'nın ise ilk Türk fotovoltaik panel üreticisi olarak, Türkiye'nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu arasında yer almaktan gurur duyuyoruz.
500
İSO
TÜRKİYE'NİN
500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU
2024
www.elin.com.tr // www.siriuspv.com

Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler (Net) (TL) *(Kamu Kuruluşları)*

	Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler (Net) (1)	Değişim (%)	Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.) (2)	Değişim (%)	1/2 (%)
2019	4.017.513.496	-60,3	3.310.254.945	-37,4	121,4
2020	4.853.416.734	20,8	3.901.640.947	17,9	124,4
2021	3.504.063.667	-27,8	-1.212.032.847	-	-
2022	6.128.745.605	74,9	28.544.552.411	-	21,5
2023	36.995.261.017	503,6	59.113.697.798	107,1	62,6
2024	9.504.689.710	-74,3	31.781.128.130	-46,2	29,9

Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler (Net) (TL)

	Sektörler	Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler (Net)	Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler (Net)/Net Satışlar (%)
05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	21.808.002.783	8,5
10	Gıda ürünlerinin imalatı	10.481.690.385	0,7
11	İçeceklerin imalatı	17.616.253.886	20,2
12	Tütün ürünleri imalatı	9.303.588.011	15,5
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	38.665.358.566	19,7
14	Giyim eşyalarının imalatı	1.068.554.453	1,8
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	3.704.636.533	3,4
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	5.939.424.680	3,6
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	439.740.757	3,6
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	23.916.982.321	2,4
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	-6.318.646.628	-1,3
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	-4.120.085.984	-4,7
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	4.134.811.403	1,9
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	16.424.120.314	4,6
24	Ana metal sanayii	35.928.365.884	2,2
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	-2.419.225.411	-0,9
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	16.706.220.549	9,6
27	Elektrikli teçhizat imalatı	2.862.984.082	0,4
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	3.174.683.494	1,5
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	50.856.757.886	3,1
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	22.740.696.141	15,6
31	Mobilya imalatı	-548.454.973	-1,0
32	Diğer imalatlar	67.089.923	0,0
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	67.089.923	0,0
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	29.441.916.141	5,2
	Toplam	**301.875.465.196**	**2,9**

rtm®

500 İSO

TÜRKİYE'NİN
500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU
2024

"Kazancımız Sorumluluğumuzdur!"

reva yem | Tarpaş® yem | KONYEM®

KATMA DEĞER

ETKİNLİK VE VERİMLİLİK

Kuruluşların etkinlik ve verimliliği, yaratılan katma değer, nispi hasıla oranları, devir hızları ve işgücü verimliliği ile ölçülmektedir.

Milli gelir anlamında kar büyüklüğü negatife döndü.

İSO 500 çalışması kapsamında sanayi kuruluşlarının yarattıkları katma değer büyüklükleri, kuruluşların üretim faktörlerine ödedikleri faktör gelirleri itibarıyla hesaplanmaktadır.

Kuruluşların üretim faktörlerinden emeğin karşılığı olan "ödenen maaş ve ücretler" (tam istihkak iş gücü payları ve işverenin ödediği sosyal güvenlik primleri dahil), sermaye karşılığı olan ödenen faizler ve üreticinin payı olan "milli gelir anlamındaki kar" büyüklükleri toplanarak kuruluşların yarattıkları net katma değerler hesaplanmaktadır. Bu çerçevede net katma değer büyüklükleri ile onları oluşturan faktör gelirlerinin payları hesaplanabilmektedir.

Net katma değer büyüklüğüne, o dönem için ayrılan amortisman ve net dolaylı vergiler (dolaylı vergi – sübvansiyon) eklenerek, kuruluş bazında temel fiyatlarla ve üretici fiyatlarıyla olmak üzere iki ayrı brüt katma değer büyüklüğü belirlenmektedir.

2024 yılında sanayi kesiminin karlarındaki gerileme sonucunda milli gelir anlamında kar verisi negatife dönmüştür. Ayrıca 2024 yılında uygulanan enflasyon düzeltmesi, dönem karını etkilediği için net katma değerin faktörler arasındaki dağılımda da belirleyici olmuştur.

2024 yılında gelir tablosunun "diğer faaliyetlerden olağan kar/zarar" hesabı altında 65,2 milyar TL'lik net zarar kalemine yol açan enflasyon düzeltmesi sonrası milli gelir anlamında kar büyüklüğü -5,7 milyar TL ile negatife dönmüş, böylece bu rakamın İSO 500'ün yarattığı net katma değere oranı da yüzde eksi 0,5'e düşmüştür. Söz konusu oran 2023'te yüzde 36,1 olarak gerçekleşmişti.

Milli gelir anlamındaki karda görülen bu yön değişimine bağlı olarak, 2024'te ödenen faizlerin net katma değere oranı yüzde 25,2'den yüzde 33,8'e, ödenen maaş ve ücretlerin oranı ise yüzde 38,8'den yüzde 66,7'ye çıkmıştır.

Bu tablo, 2024 yılında İSO 500 firmalarının karlılıklarındaki kaybın ve maliyetlerdeki artışların etkisini yansıtmaktadır. 2001 yılından sonra ilk kez 2024'te negatife dönen milli gelir anlamında kar büyüklüğü, sanayinin karşılaştığı kar sıkışması sorununu açıkça yansıtmıştır.

Net Katma Değerin Faktör Gelirlerine Göre Dağılımı (%)

İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ödenen Maaş ve Ücretler	52,7	46,9	54,7	51,5	44,5	32,2	26,9	38,8	66,7
Ödenen Faizler	13,9	16,8	34,4	27,1	25,3	28,1	18,6	25,2	33,8
Milli Gelir Anlamında Kar	33,4	36,3	10,9	21,3	30,3	39,7	54,5	36,1	-0,5
Net Katma Değer	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Özel Kuruluşlar

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ödenen Maaş ve Ücretler	54,6	45,5	51,2	50,5	43,0	30,8	26,8	38,2	68,3
Ödenen Faizler	15,1	17,0	33,6	26,9	25,2	27,7	19,1	26,1	34,7
Milli Gelir Anlamında Kar	30,2	37,5	15,2	22,6	31,7	41,5	54,0	35,7	-3,0
Net Katma Değer	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Kamu Kuruluşları

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ödenen Maaş ve Ücretler	38,7	71,9	306,5	70,4	80,1	104,9	28,6	48,3	48,5
Ödenen Faizler	4,8	14,4	95,5	30,6	26,2	48,6	9,4	8,1	23,6
Milli Gelir Anlamında Kar	56,6	13,7	-302,0	-1,0	-6,3	-53,5	62,0	43,5	27,9
Net Katma Değer	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

NET KATMA DEĞERİN FAKTÖR GELİRLERİNE GÖRE DAĞILIMI (%)

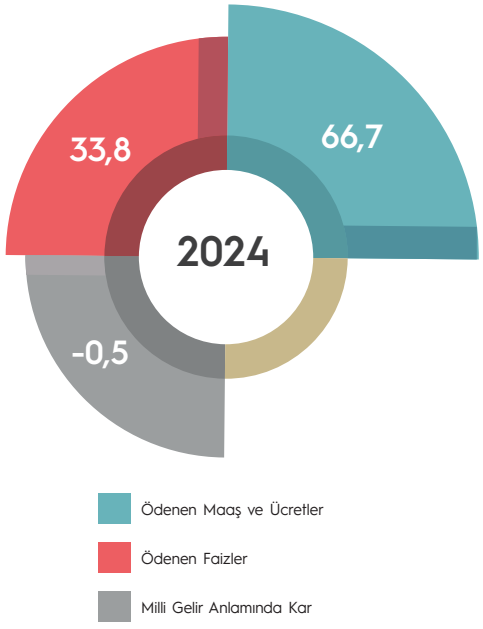

Nispi hasıla oranı en yüksek imalat sektörü kimyasal ürünler oldu.

Nispi hasıla oranı, alt sektörler itibarıyla kişi başına yaratılan brüt katma değerin İSO 500 genelinde kişi başına yaratılan katma değere oranlaması yoluyla hesaplanmaktadır. Nispi hasıla oranları, alt sektörlerin katma değer verimliliklerini ortaya koymaktadır.

Yaratılan brüt katma değerin yüksek dolaylı vergilerden önemli ölçüde etkilendiği "İçeceklerin İmalatı" (11), "Tütün Ürünleri İmalatı" (12) ve "Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı" (19) sektörleri, bu değerlendirmenin kapsamı dışında bırakılmıştır.

İSO 500'de alt sektörlerin nispi hasıla oranları arasındaki belirgin ayrışma 2024 yılında da devam etmiştir. En yüksek orana sahip sektör elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemleri üretim ve dağıtımıdır. İmalat sanayi içerisinde ise en yüksek nispi hasıla oranı 2022 ve 2023'te olduğu gibi yine kimyasal ürünler sektöründe kaydedilmiştir. Buna karşılık, en düşük nispi hasıla oranları giyim eşyaları ile tekstil ürünleri sektörlerinde gerçekleşmiştir.

SEKTÖREL NİSPİ HASILA ORANLARI

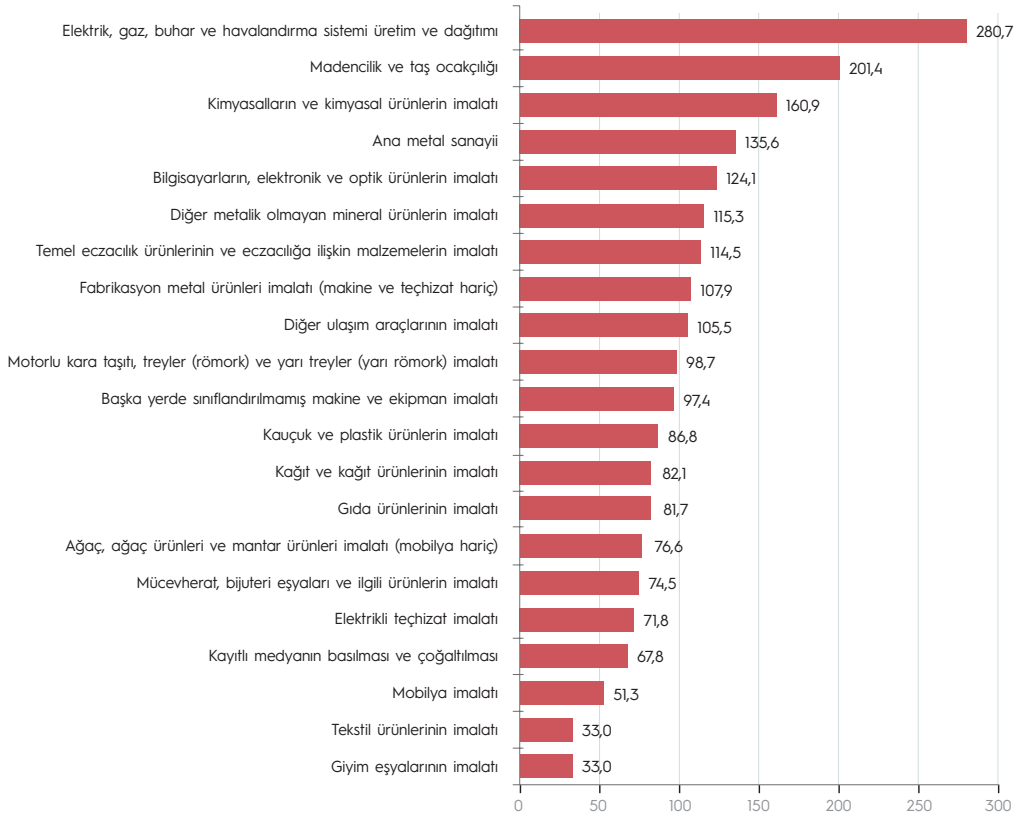

İstihdam ve Brüt Katma Değer Dağılımı ve Nispi Hasıla Oranı (%)

Sektörler		2023			2024		
		İstihdam Dağılımı	Brüt Katma Değer Dağılımı	Nispi Hasıla Oranı	İstihdam Dağılımı	Brüt Katma Değer Dağılımı	Nispi Hasıla Oranı
05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	2,2	4,0	184,3	2,6	5,3	201,4
10	Gıda ürünlerinin imalatı	18,1	13,0	71,8	19,2	15,7	81,7
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	7,9	2,4	30,9	7,1	2,4	33,0
14	Giyim eşyalarının imalatı	3,4	1,0	28,2	2,5	0,8	33,0
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	1,3	0,9	69,7	1,2	0,9	76,6
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	1,9	1,4	76,8	1,9	1,5	82,1
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	0,1	0,1	52,6	0,2	0,2	67,8
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	4,0	6,4	160,5	3,6	5,7	160,9
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	2,1	2,6	120,8	2,2	2,5	114,5
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	3,4	3,1	89,0	3,3	2,9	86,8
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	4,9	6,4	128,7	5,2	6,0	115,3
24	Ana metal sanayii	10,0	11,9	119,5	9,3	12,6	135,6
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	3,6	3,8	106,0	3,8	4,0	107,9
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	2,8	3,8	135,8	3,1	3,8	124,1
27	Elektrikli teçhizat imalatı	8,4	6,6	78,5	8,3	6,0	71,8
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	2,9	4,0	138,9	2,7	2,6	97,4
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	16,3	19,0	116,8	17,0	16,8	98,7
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	3,2	2,9	91,8	3,2	3,3	105,5
31	Mobilya imalatı	1,5	0,6	41,4	1,4	0,7	51,3
32	Diğer imalatlar	0,2	0,1	40,9	0,1	0,1	74,5
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	0,2	0,1	40,9	0,1	0,1	74,5
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	2,0	6,2	315,3	2,2	6,2	280,7
	Not: "İçeceklerin İmalatı" (11), "Tütün Ürünleri İmalatı" (12) ve "Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı" (19) sektörleri bu tablonun kapsamı dışında bırakılmıştır.						

Varlık devir hızı 2024 yılında değişmedi.

Varlık devir hızı, finansal verimlilik ve faaliyet etkinliği göstergesi olarak kullanılmakta olup net satışların aktif toplamına oranlanması ile hesaplanmaktadır. Bu oranın yüksek olması, kuruluşların etkinlik ve verimliliklerinin de yüksek olduğunu göstermektedir.

2023 yılında bilançolardaki parasal olmayan kıymetlere uygulanan enflasyon düzeltmesi, aktif toplamını büyüterek varlık devir hızını aşağı yönde etkilemiştir. 0,41 puanlık bu etki sonrası 2023'te 0,85 olarak hesaplanan varlık devir hızı, faaliyet etkinliği açısından önceki yıllara göre olumsuz bir tablo ortaya koymuştur. 2024 yılında ise varlık devir hızı önemli bir değişim göstermeyerek 0,84 düzeyinde kalmıştır. Bu durum, net satışlar ile toplam aktiflerin birbirine çok yakın hızlarda artmasından kaynaklıdır.

VARLIK DEVİR HIZI

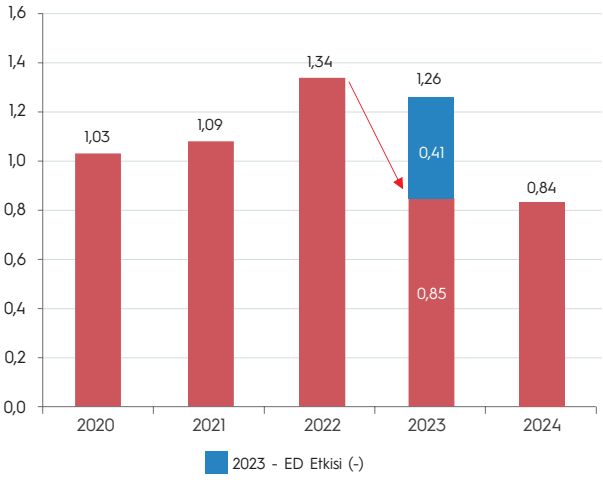

Özkaynak devir hızı hafif artış kaydetti.

Özkaynak devir hızı, bir diğer etkinlik ve verimlilik göstergesi olup net satışların özkaynaklara oranlanması ile hesaplanmaktadır. 2023 yılında uygulanan enflasyon düzeltmesi kapsamında özkaynakların oldukça yüksek oranlarda yeniden değerlenmesi, özkaynak devir hızını belirgin düşüş yönünde etkilemiştir. Söz konusu oran, enflasyon düzeltmesi öncesi 2023 yılında 3,79 olmuş, ancak enflasyon düzeltmesi nedeniyle 1,56'ya gerilemiştir.

2024'te ise zayıflayan karlılığın da etkisiyle özkaynaklardaki nominal artış hızı net satışlardaki büyümenin altında kalmış ve bunun sonucunda özkaynak devir hızı sınırlı bir iyileşme ile 1,62'ye yükselmiştir.

İşletme sermayesi devir hızı iyileşti.

İşletme sermayesi devir hızı, net satışların dönen varlıklar (işletme sermayesi) büyüklüğüne oranlanması ile hesaplanmaktadır. 2023 yılında enflasyon düzeltmesinin dönen varlıklar büyüklüğüne etkisi çok sınırlı olduğundan işletme sermayesi devir hızlarına da anlamlı bir yansıması olmamıştır.

İSO 500'de enflasyon düzeltmesi sonrası 2023'te 1,82'ye (ED öncesi: 1,90) gerileyen işletme sermayesi devir hızı, 2024 yılında hafif bir artışla 1,89 olmuştur. Bu gelişmede de net satışların dönen varlıklara kıyasla hafif daha yüksek oranda artması belirleyicidir.

DEVİR HIZLARI - 2024

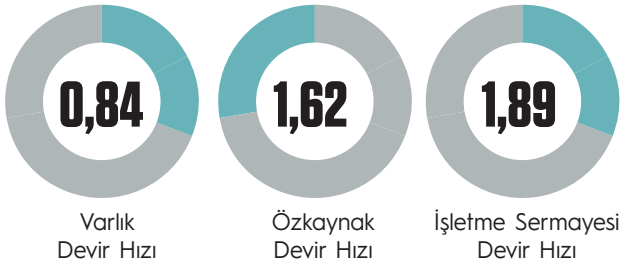

> "2024 yılında, İSO 500'ün varlık devir hızı yatay seyrederken özkaynak ve işletme sermayesi devir hızı hafif iyileşti."

Sektörel Devir Hızları - 2024

Sektörler		Varlık Devir Hızı			Özkaynak Devir Hızı			İşletme Sermayesi (Dönen Sermaye) Devir Hızı		
		İSO 500	ÖK	KK	İSO 500	ÖK	KK	İSO 500	ÖK	KK
05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	0,34	0,38	0,31	0,53	0,55	0,52	1,30	1,12	1,54
10	Gıda ürünlerinin imalatı	1,26	1,30	0,88	2,36	2,41	1,83	2,07	2,22	1,05
11	İçeceklerin imalatı	0,28	0,28	-	0,41	0,41	-	1,56	1,56	-
12	Tütün ürünleri imalatı	0,73	0,73	-	1,91	1,91	-	0,93	0,93	-
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	0,43	0,43	-	0,88	0,88	-	0,83	0,83	-
14	Giyim eşyalarının imalatı	1,30	1,30	-	3,34	3,34	-	2,13	2,13	-
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	0,67	0,67	-	1,51	1,51	-	1,78	1,78	-
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	0,50	0,50	-	0,98	0,98	-	1,34	1,34	-
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	0,85	0,85	-	3,16	3,16	-	1,24	1,24	-
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	1,18	1,18	-	1,75	1,75	-	3,40	3,40	-
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	0,73	0,74	0,64	1,42	1,57	0,71	1,84	1,92	1,28
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	0,63	0,63	-	0,90	0,90	-	1,26	1,26	-
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	1,02	1,02	1,32	2,35	2,37	1,77	1,74	1,74	1,76
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	0,49	0,49	-	0,85	0,85	-	1,50	1,50	-
24	Ana metal sanayii	1,07	1,07	1,04	2,13	2,13	1,74	2,24	2,24	1,88
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	0,81	0,86	0,61	1,87	2,02	1,33	1,16	1,22	0,91
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	0,38	0,38	-	0,84	0,84	-	0,60	0,60	-
27	Elektrikli teçhizat imalatı	1,19	1,18	1,42	2,48	2,50	2,15	1,94	1,92	2,83
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	1,03	1,03	-	1,87	1,87	-	1,52	1,52	-
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	1,50	1,50	-	3,62	3,62	-	2,57	2,57	-
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	0,35	0,35	0,35	1,09	1,14	0,67	0,51	0,51	0,41
31	Mobilya imalatı	1,31	1,18	1,46	2,53	2,85	2,31	2,35	2,18	2,53
32	Diğer imalatlar	22,09	22,09	-	47,57	47,57	-	24,93	24,93	-
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	22,09	22,09	-	47,57	47,57	-	24,93	24,93	-
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	0,37	0,28	0,50	0,69	0,44	1,26	2,42	1,83	3,24
	Toplam	**0,84**	**0,89**	**0,51**	**1,62**	**1,70**	**1,01**	**1,89**	**1,90**	**1,74**

İşgücü verimliliği yüzde 32,9 arttı.

İşgücü verimliliği, sanayi kuruluşları açısından önemli bir etkinlik göstergesidir. İSO 500 kapsamında işgücü verimliliği, üretimden satışların çalışan sayısına oranlanması ile hesaplanmaktadır.

İSO 500'de çalışan başına üretimden net satışlar 2024'te yüzde 32,9 oranında nominal artışla 7,9 milyon TL'den 10,5 milyon TL'ye yükselmiş ve reel anlamda gerilemiştir.

Söz konusu rakam 2023 yılında da yüzde 39,5 ile ivme kaybetmiş ve yine enflasyonun altında gerçekleşmişti. Bu gelişmeler, son yıllarda işgücü verimlilik artışının yavaşladığı yönünde sinyal vermektedir.

2024'te yurtdışı pazarlardaki durgunluk ve yurtiçinde sıkılaştırıcı ekonomi politikalarının etkisiyle satışlar reel olarak gerilerken istihdamda hafif de olsa devam eden artış, işgücü verimliliğini sınırlayıcı rol oynamıştır.

2024'te çalışan başına net üretimden satışlar yine sektörler arasında önemli farklılıklar göstermiş, öte yandan sektörlerin çoğunluğunda işgücü verimliliği reel olarak gerilemiştir.

İşgücü verimliliğinin en yüksek gerçekleştiği sektörler sırasıyla mücevherat imalatı, rafine petrol ürünleri imalatı ve tütün ürünleri imalatı olmuştur.

SEKTÖREL ÇALIŞAN BAŞINA ÜRETİMDEN NET SATIŞLAR (MİLYON TL)

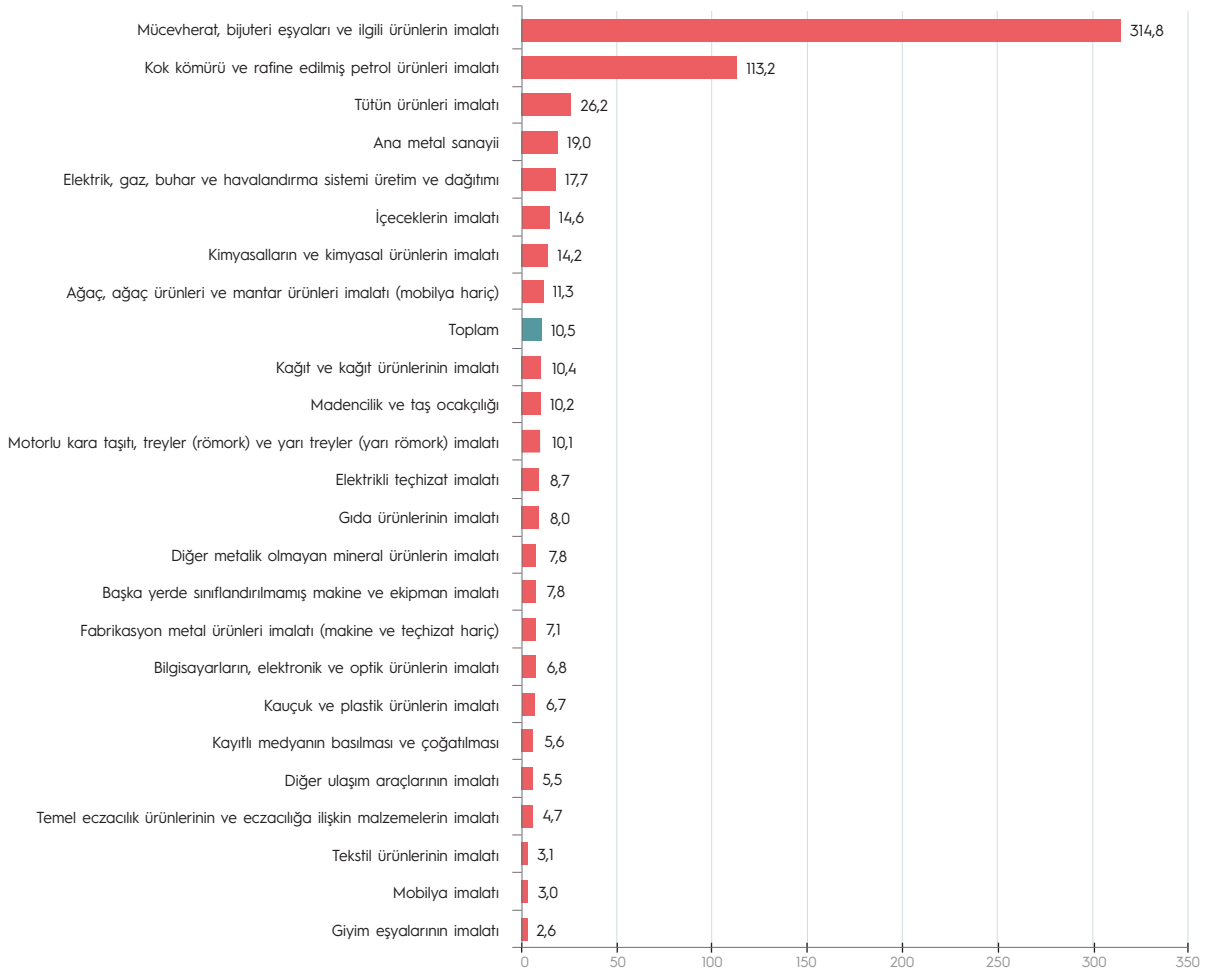

İşgücü Verimliliği [Üretimden Satışlar (Net)/Çalışan Sayısı] *(Cari Fiyatlarla, TL)*

	Sektörler	2023	2024
05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	7.538.776	10.219.993
10	Gıda ürünlerinin imalatı	5.482.834	8.019.636
11	İçeceklerin imalatı	10.015.588	14.558.489
12	Tütün ürünleri imalatı	15.666.380	26.222.802
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	2.200.624	3.132.149
14	Giyim eşyalarının imalatı	1.722.941	2.622.758
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	8.010.632	11.260.564
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	6.996.021	10.366.263
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	5.328.818	5.597.574
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	93.507.930	113.249.941
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	9.487.475	14.242.476
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	3.364.033	4.654.452
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	4.992.482	6.666.420
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	6.322.333	7.842.605
24	Ana metal sanayii	14.332.856	19.016.337
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	4.989.143	7.080.051
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	5.490.349	6.758.423
27	Elektrikli teçhizat imalatı	6.074.044	8.693.770
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	6.579.188	7.760.734
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	8.061.018	10.106.228
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	3.888.899	5.494.974
31	Mobilya imalatı	2.178.997	3.046.092
32	Diğer imalatlar	83.172.023	314.818.385
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	83.172.023	314.818.385
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	16.462.488	17.703.757
	Toplam	**7.933.178**	**10.541.134**

TEKNOLOJİ FAALİYETLERİ

Teknoloji faaliyetleri, sanayi ve sanayi kuruluşlarının rekabet gücü, karlılık ve verimlilik performansı açısından oldukça önemli hale gelmiştir.

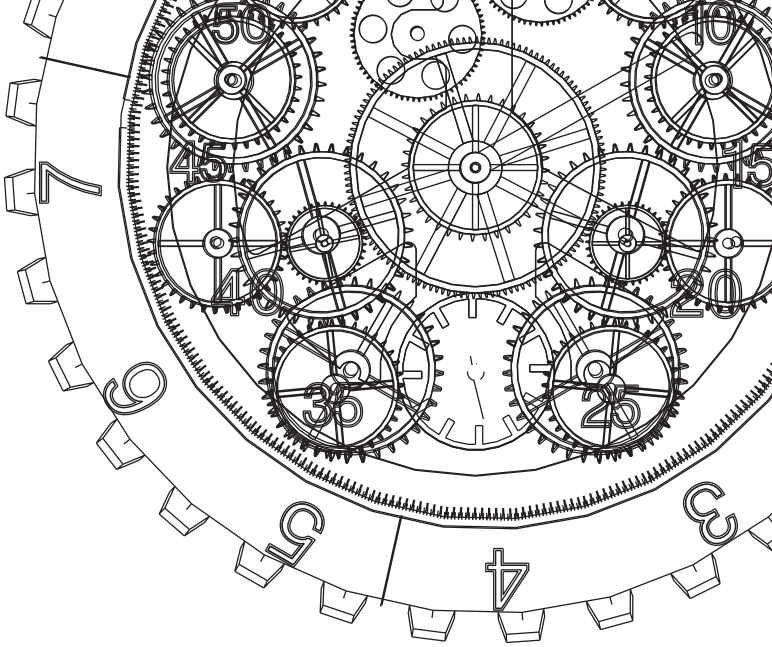

Teknoloji faaliyetleri, sanayi kuruluşlarının rekabet gücü, verimliliği ve karlılık performansı açısından her geçen yıl daha belirleyici hale gelmektedir.

Bu nedenle İSO 500 çalışmasında 2013 yılından itibaren teknoloji faaliyetleri başlığı altında önemli bilgilere yer verilmeye başlanmıştır. Bu kapsamda, İSO 500'ün AR-GE harcamaları ve teknoloji yoğunluğu itibarıyla sektör dağılımları olmak üzere iki temel veri paylaşılmaktadır.

AR-GE HARCAMALARINDA GELİŞMELER

Anket Verileri

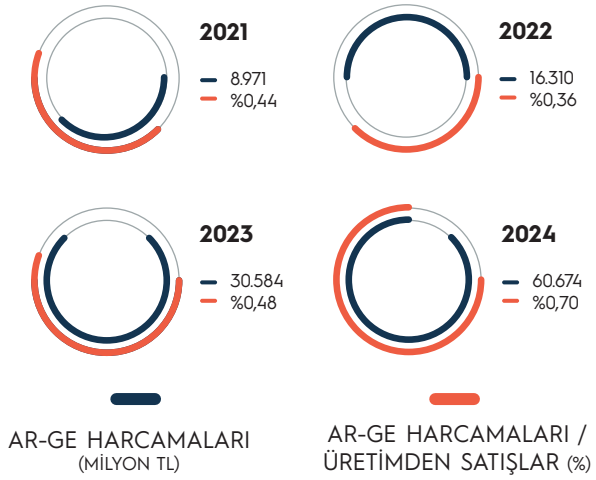

AR-GE harcamalarının üretimden satışlara oranı yüzde 0,7'ye yükseldi.

2024 yılında İSO 500'ün AR-GE harcamaları, anket verilerine göre 60,7 milyar TL olarak gerçekleşmiş ve bir önceki yıla göre yüzde 98,4 oranında nominal artış göstermiştir.

Böylece 2023 yılında yüzde 0,48 olan AR-GE harcamalarının üretimden satışlara oranı 2024'te yüzde 0,7'ye yükselmiş ve ölçüm yapılan yıllar içindeki en yüksek orana ulaşmıştır.

2024 yılında anket verilerine göre en yüksek AR-GE harcaması gerçekleştiren ilk üç sektör değişmemiş ve yine sırasıyla motorlu kara taşıtları (32,2 milyar TL), elektrikli teçhizat imalatı (6,9 milyar TL) ve bilgisayar-elektronik (5,3 milyar TL) olmuştur. 2024'te İSO 500'ün toplam AR-GE harcamalarının yüzde 73,1'ini bu üç sektördeki kuruluşlar yapmıştır. Söz konusu oran 2023 yılında yüzde 71,8 olarak gerçekleşmişti.

Son yıllarda AR-GE faaliyetlerini önemli ölçüde artırdığı gözlenen otomotiv sektörü, 2024'te de İSO 500'ün toplam AR-GE harcamalarında yaşanan artışta belirleyici rol oynamıştır.

AR-GE yapan kuruluş sayısı 2024 yılında değişim göstermeyerek 265 oldu.

İSO 500'de AR-GE harcaması yapan kuruluş sayısı 2013-2018 döneminde kayda değer bir artış sergilemiş ve 2017'de ilk kez firmaların yarıdan fazlası AR-GE faaliyeti gerçekleştirmiştir. Söz konusu sayı 2018'de 276 ile tarihi zirveye ulaştıktan sonra izleyen dört yılda düşüş eğilimi göstererek 2022'de 260'a kadar gerilemiştir. 2023'te 265'e yükselen firma sayısı 2024 yılında yine 265 olarak kalmıştır.

Söz konusu 265 kuruluşun sektörlere dağılımına bakıldığında, 43 firma ile gıda ürünlerinin imalatı 2023'te olduğu gibi yine en üst sırada yer almıştır. Bu sektörü 38 firma ile motorlu kara taşıtları izlemiştir. Elektrikli teçhizat sektöründe 25 ve kimyasal ürünler sektöründe ise 23 firma AR-GE harcaması yapmıştır. Böylece söz konusu dört sektör toplam 129 firma ile AR-GE yapan kuruluşların hemen hemen yarısını oluşturmuştur.

AR-GE HARCAMASI YAPAN KURULUŞ SAYISI (ADET)

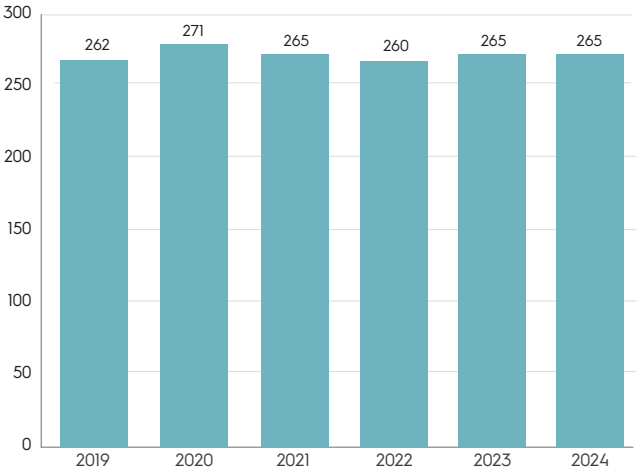

AR-GE HARCAMASI YAPAN KURULUŞLARIN SEKTÖREL DAĞILIMI (ADET)

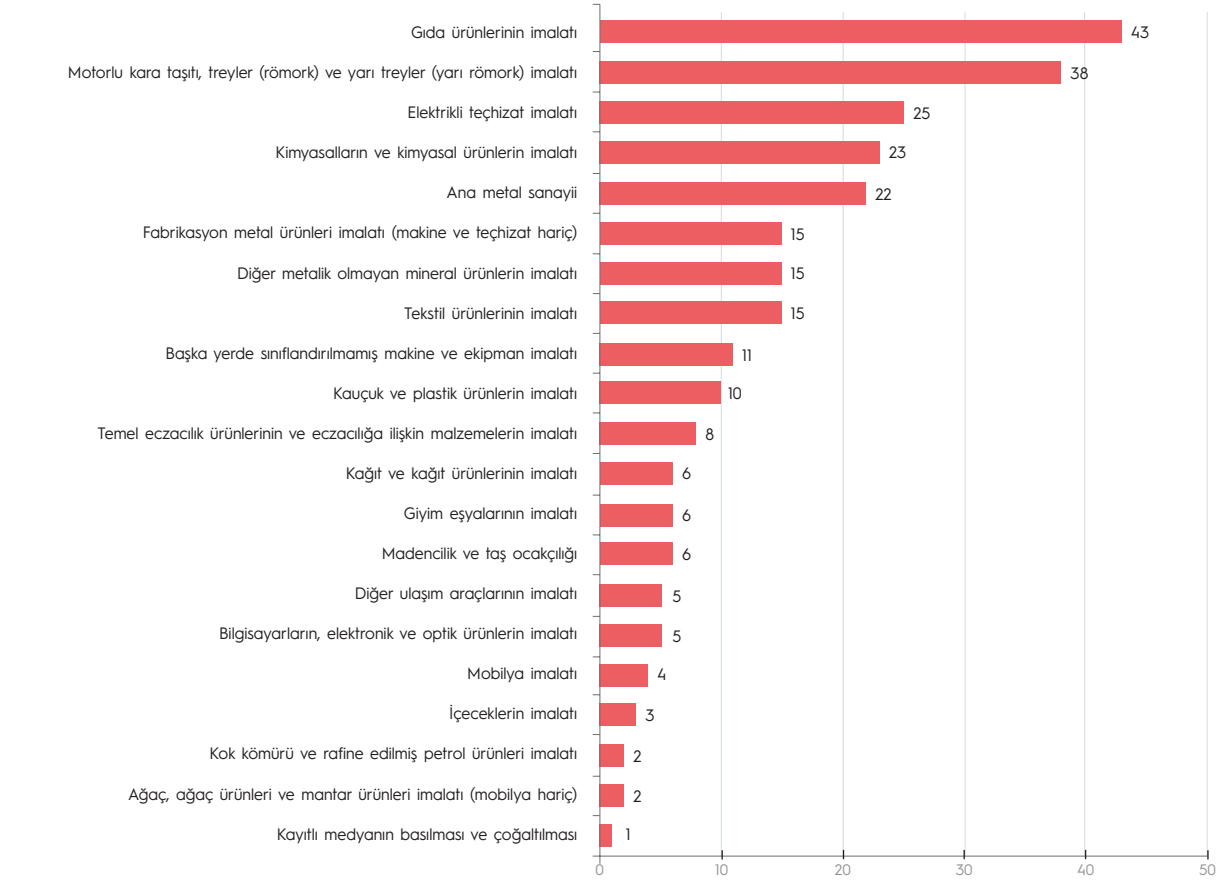

AR-GE Harcamaları (TL)

		Anket Verileri			
		2023		2024	
	Sektörler	AR-GE Yapan Firma Sayısı	AR-GE Harcamaları	AR-GE Yapan Firma Sayısı	AR-GE Harcamaları
05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	4	121.527.470	6	431.328.676
10	Gıda ürünlerinin imalatı	39	899.292.066	43	1.676.082.334
11	İçeceklerin imalatı	3	7.474.405	3	16.556.711
12	Tütün ürünleri imalatı	-	-	-	-
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	14	176.978.807	15	434.050.804
14	Giyim eşyalarının imalatı	8	258.953.066	6	347.853.081
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	2	25.418.604	2	97.400.399
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	5	134.622.201	6	245.040.587
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	-	-	1	8.745.592
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	2	138.214.747	2	376.865.722
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	26	1.090.403.010	23	2.054.051.456
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	8	800.953.696	8	1.829.066.460
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	12	585.554.043	10	1.017.241.646
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	16	760.291.746	15	1.273.837.292
24	Ana metal sanayii	26	372.758.062	22	697.510.403
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	15	880.661.001	15	1.712.029.901
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	4	2.512.680.808	5	5.270.790.395
27	Elektrikli teçhizat imalatı	21	3.795.845.787	25	6.942.671.620
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	13	722.656.963	11	1.142.294.118
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	37	15.651.070.291	38	32.164.153.679
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	6	1.536.704.646	5	2.636.873.194
31	Mobilya imalatı	4	112.151.060	4	299.720.837
32	Diğer imalatlar	-	-	-	-
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	-	-	-	-
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	-	-	-	-
	Toplam	**265**	**30.584.212.479**	**265**	**60.674.164.907**

TEKNOLOJİ YOĞUNLUKLARINA GÖRE YARATILAN KATMA DEĞER

Teknoloji yoğunluklarına göre sektör sınıflandırmaları, yalnızca imalat sanayi kapsamında yer almaktadır. Madencilik ve taş ocakçılığı ile elektrik, gaz, buhar, su üretimi sektörleri kapsam dışı bırakılmaktadır. Bu nedenle 2024 yılı İSO 500 çalışmasında hesaplamalar, imalat sanayi altında faaliyet gösteren 470 firmanın verileri ile yapılmıştır.

Teknoloji yoğunlukları itibarıyla 4 sektör grubu bulunmaktadır. Bunlar düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler, orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler, orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler ve yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerdir. Teknoloji yoğunluklu sanayi grupları içinde yer alan sektörler NACE Rev.2 sanayi sınıflandırması ile tabloda sunulmaktadır.

Teknoloji yoğunluklu sektör grupları için, yaratılan katma değer göstergesi baz alınmaktadır. Katma değer göstergesi olarak "üretici fiyatlarıyla brüt katma değer" (üretim faktörlerine yapılan ödemeler [ödenen maaş ve ücretler + ödenen faizler + milli gelir anlamında kar] + yıl için ayrılan amortismanlar + ödenen dolaylı vergiler – sübvansiyonlar toplamı) büyüklüğü kullanılmaktadır.

2024 yılında yaratılan katma değerin dağılımında özellikle düşük teknoloji yoğunluklu sektörlerin payında yaşanan artış dikkat çekmektedir. Bu oran 2023 yılına göre 5,9 puanlık artışla yüzde 28,7'den yüzde 34,6'ya yükselmiş ve orta-düşük teknolojili sektörlerin en yüksek payı aldığı 2023'ten farklı olarak 2024'te düşük teknoloji yoğunluklu sektörler öne geçmiştir. Aynı dönemde orta-düşük teknoloji yoğunluklu sektörlerin payı ise 2,5 puan azalarak yüzde 33,9'dan yüzde 31,4'e inmiştir.

2024'te orta-yüksek teknolojili sanayiler grubunun brüt katma değerdeki payı da 3,6 puanlık düşüşle yüzde 30,3'ten yüzde 26,7'ye gerilemiştir. Buna karşılık, yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı 0,3 puan artarak yüzde 7,4'e yükselmiştir.

2024 yılı itibarıyla 470 imalat sanayi firmasından 180'i düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerde faaliyet göstermekte olup bu sayı 2023'e göre 9 adet artmıştır. Bir önceki yıla göre 11 adet düşüşle 134 firma orta-düşük teknoloji grubunda yer alırken, 135 firma ise orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler kapsamında yer almış ve 2023'e göre 3 adet düşüş göstermiştir. Yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerde faaliyet gösteren firmaların sayısı ise 2024'te 1 adet artarak 21 olmuştur.

İSO 500'de yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerin katma değerden aldıkları pay ilk kez 2018'de hissedilir bir artış göstererek yüzde 5'in üzerine çıkmış, 2019'da yüzde 6,9'a kadar yükseldikten sonra takip eden iki yıldaki kısmi düşüşle 2021'de yüzde 6,1'e gerilemiştir.

TEKNOLOJİ YOĞUNLUKLARINA GÖRE YARATILAN KATMA DEĞERİN DAĞILIMI (%)

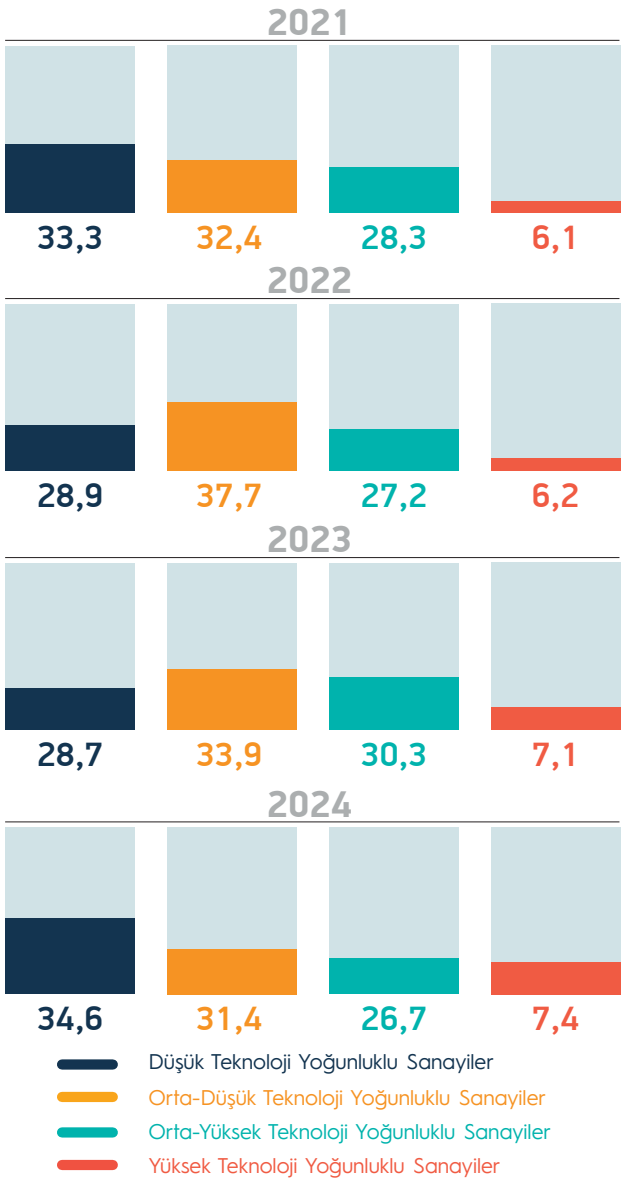

Son üç yılda üst üste kaydedilen iyileşmelerle birlikte 2024'te yüzde 7,4'e ulaşan pay, mevcut veri setinin en yüksek seviyesine ulaşmış durumdadır.

Tüm bu gelişmelere rağmen İSO 500'ün brüt katma değerinin hemen hemen üçte ikisi düşük ve orta-düşük sektörlerce üretilmeye devam etmiştir. Bu durum Türkiye'de sanayinin yüksek katma değerli yapıya geçiş ihtiyacının sürdüğünü ortaya koymaktadır. İSO 500 içinde orta-yüksek ve yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerde yer alan firmaların katma değerden aldıkları toplam pay ilk kez 2019 yılında yüzde 30,4'e yükselerek 30 bandını aşmıştır. 2023 yılında yüzde 37,4 ile rekor seviyeye ulaşan pay, 2024 yılında özellikle düşük teknoloji grubunun payındaki belirgin artışın etkisiyle yüzde 34,1'e düşmüştür.

Teknoloji Yoğunluklarına Göre Yaratılan Katma Değer Dağılımı

Teknoloji Yoğunluğu İtibarıyla Sektör Grupları	Toplam Brüt Katma Değer	Toplam Brüt Katma Değer Pay (%)	Kod	Sektörler	Firma Sayısı	Toplam Brüt Katma Değer	Brüt Katma Değer Pay (%)
Düşük Teknoloji Yoğunluklu Sanayiler	850.962.232.970	34,6	10	Gıda ürünlerinin imalatı	111	308.276.853.185	12,5
			11	İçeceklerin imalatı	7	100.865.161.468	4,1
			12	Tütün ürünleri imalatı	2	312.583.606.445	12,7
			13	Tekstil ürünlerinin imalatı	24	46.367.533.954	1,9
			14	Giyim eşyalarının imalatı	8	16.463.660.954	0,7
			15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	-	-	-
			16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	5	17.883.601.722	0,7
			17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	13	30.013.877.582	1,2
			18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması (18.2 Hariç)	2	3.154.589.273	0,1
			31	Mobilya imalatı	4	14.173.034.663	0,6
			32	Diğer imalatlar (32.5 Hariç)	4	1.180.313.724	0,0
Orta-Düşük Teknoloji Yoğunluklu Sanayiler	771.712.359.556	31,4	18.2	Kayıtlı medyanın çoğaltılması	-	-	-
			19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	4	304.139.832.915	12,4
			22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	16	56.359.166.967	2,3
			23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	30	118.209.278.750	4,8
			24	Ana metal sanayii	66	248.163.706.435	10,1
			25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (25.4 Hariç)	16	40.610.717.754	1,7
			30.1	Gemi ve tekne yapımı	2	4.229.656.735	0,2
Orta-Yüksek Teknoloji Yoğunluklu Sanayiler	655.682.838.066	26,7	20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	33	112.653.872.602	4,6
			25.4	Silah ve mühimmat (cephane) imalatı	3	39.044.561.852	1,6
			27	Elektrikli teçhizat imalatı	38	117.513.434.577	4,8
			28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	14	50.883.737.108	2,1
			29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	46	330.481.338.038	13,4
			30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı (30.1 ve 30.3 Hariç)	-	-	-
			32.5	Tıbbi ve dişçilik ile ilgili araç ve gereçlerin imalatı	-	-	-
Yüksek Teknoloji Yoğunluklu Sanayiler	181.383.379.423	7,4	21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	9	49.881.531.307	2,0
			26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	9	75.391.757.357	3,1
			30.3	Hava taşıtları ve uzay araçları ile bunlarla ilgili makinelerin imalatı	3	56.110.090.759	2,3
					470	**2.459.740.810.015**	

SONUÇ:
GELECEK İÇİN DEĞERLENDİRMELER

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (İSO 500) 2024 yılı çalışması, sanayinin mevcut durumu ve geleceği açısından önemli sonuçlar ortaya koymaktadır.
Bu çerçevede öne çıkan bazı başlıklar şu şekildedir:

- 2024, küresel ekonomik sistemde belirsizliklerin arttığı bir yıl olmuştur. Küresel ekonomideki yavaşlama ve ticaretteki durgunluk, sanayi kuruluşlarının performansını olumsuz etkilemiştir.
- Sanayide küresel ölçekte fazla kapasite sorunu yaşanırken, son yıllarda giderek önem kazanan tedarik güvenliği nedeniyle özellikle teknoloji yoğun sektörlerde ilave kapasiteler yaratılmaya çalışılmıştır.
- Artan küresel ayrışmanın da etkisiyle uluslararası rekabette teknolojinin rolü daha önemli hale gelmiştir. Bu süreçte ülkeler kritik sanayilere sahip olmaya çalışırken, sanayideki rekabet haritası hızla değişmektedir. Türkiye'nin bu sürecin gerisinde kalmaması için sanayi sektörünün niteliksel dönüşümünü destekleyecek aktif politikalara ihtiyaç duyulmaktadır.
- Türk sanayi sektörü, özellikle Avrupa pazarındaki yavaşlamadan olumsuz etkilenmiştir. Türkiye küresel tedarik zincirlerindeki değişimden ve yeni çıkan fırsatlardan yararlanmaya çalışmakla birlikte Avrupa pazarı halen belirleyici rol oynamaktadır.
- 2024 yılında enerji, gıda, metal ve diğer emtia fiyatları durağan kalmıştır. Bu alanda faaliyet gösteren sanayi şirketlerinin fiyatları ve satışları olumsuz etkilenmiştir. Emtia fiyatlarının zayıf talep ve arz fazlası nedeniyle ılımlı seyrini koruması beklenmektedir.
- Türkiye'deki sanayi kuruluşları 2024 yılının özellikle ikinci çeyreğinden itibaren sıkı para politikasının artan baskısı ile karşı karşıya kalmıştır. Rasyonel politikalara geçiş ile birlikte öngörülebilirlik artmasına rağmen talepteki gerileme, maliyetlerdeki artış ve TL'nin reel değerlenmesi vb. faktörler sektör üzerinde olumsuz etkiler yaratmıştır.
- 2024 yılında yavaşlayan iç talep ve TL'deki reel değerlenme sonucu artan ithalat rekabeti nedeniyle maliyet artışları fiyatlara sınırlı ölçüde yansıtılabilmiştir. Bu durum karlılık performansını olumsuz etkilemiştir.
- Uygulanan sıkı para politikaları nedeniyle artan borçlanma maliyetleri özkaynakların önemini daha da artırmıştır.
- 2024 yılında İSO 500'ün ihracatı çok sınırlı artış göstermiştir. İhracattaki zayıf performans, satışların da zayıf kalmasına neden olmuştur.
- Sanayinin büyüme performansı açısından ihracat sürükleyici ve belirleyici olmaya devam edecektir. Sektörün rekabet gücünün kalıcı olarak iyileştirilmesi için yapısal sorunların çözümüne yönelik politikalar geliştirilmelidir.
- Firmalarda etkinlik artışının yanı sıra yeni kapasite ve modernizasyon yatırımlarının etkisiyle işgücü verimlilikleri artmaktadır. Ancak son yıllarda İSO 500'ün verimlilik artışında bir yavaşlama söz konusudur.
- Bu noktada teknoloji ve dijitalleşmenin artan önemine paralel olarak İSO 500'ün AR-GE harcamalarında görülen artış yeterli olmamakla birlikte umut vericidir.
- Benzer şekilde yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payında özellikle son yıllarda belirli bir ivmelenme söz konusudur. Yine de yüksek teknoloji yönünde yapısal bir değişim için yeni girişimlere olan ihtiyaç sürmektedir.

VERDE®

Ege'den Dünyaya Bir Başarı Hikayesi

Zenginliklerle dolu Ege'mizin parlayan yeşil incisi olarak Türk zeytinyağının markalaşmasına öncülük ediyor ve her geçen gün daha fazla DEĞER KATIYORUZ!

TÜRKİYE ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI SEKTÖRÜ İHRACAT ŞAMPİYONU

500 İSO TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUSU 2024

www.olioverde.com.tr | info@olioverde.com.tr

80 yıldır hayata değer
katmak için çalışıyoruz.

Çolakoğlu Metalurji | 80 yıl

www.colakoglu.com.tr

colakoglumetalurjias colakoglumetalurji.as ColakogluGroup Çolakoğlu Metalurji A.Ş.

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU SIRALAMA

2024 yılında üretimden satışlar, net satışlar, katma değer, özkaynak, aktif toplamı, vergi öncesi dönem kar/zarar, faiz, amortisman ve vergi öncesi kar/zarar, ihracat, çalışanlar ortalaması.

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2024	2023						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
1	1	TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	Kocaeli	-	1	651.642.671.671	1-1	688.974.856.681	1-1	233.599.431.976
2	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	2	355.965.482.773	2-2	425.712.968.027	5-5	68.656.487.969
3	3	Star Rafineri A.Ş.	Ege Bölgesi	-	3	201.649.898.936	4-3	234.334.227.766	6-6	50.124.045.676
4	5	Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	Sakarya	-	4	168.993.344.898	8-7	170.794.454.447	---	-
5	4	İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş.	İstanbul	-	5	166.585.257.103	5-4	229.706.950.343	445-432	638.551.639
6	6	Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	İstanbul	-	6	159.369.763.588	7-6	175.482.580.775	---	-
7	7	Arçelik A.Ş.	İstanbul	-	7	133.336.266.536	6-5	177.829.071.212	---	-
8	12	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	İskenderun	-	8	109.987.451.957	11-10	110.084.772.361	25-22	17.722.157.272
9	10	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	İstanbul	-	9	103.693.627.463	9-8	147.855.467.876	4-4	88.826.597.086
10	13	Hyundai Motor Türkiye Otomotiv A.Ş.	Kocaeli	-	10	103.045.629.000	10-9	127.511.059.410	---	-
11	17	TUSAŞ-Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.	Ankara	-	11	98.058.095.572	16-14	101.054.004.471	8-8	42.020.990.226
12	8	Mercedes-Benz Türk A.Ş.	İstanbul	-	12	93.217.951.977	14-12	105.208.518.079	---	-
13	15	EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş.	Kamu	1	-	90.670.804.917	3-1	317.638.604.728	11-1	36.825.172.006
14	14	Çolakoğlu Metalurji A.Ş.	İstanbul	-	13	88.447.241.399	19-17	88.472.772.690	---	-
15	57	Tosyalı Demir Çelik Sanayi A.Ş.	İskenderun	-	14	85.798.171.736	20-18	87.368.575.990	---	-
16	23	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	Kamu	2	-	82.486.584.509	12-2	106.740.964.389	17-3	24.790.582.635
17	19	Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	15	78.633.876.567	22-20	78.920.110.555	7-7	47.305.254.500
18	21	Tosçelik Profil ve Sac Endüstrisi A.Ş.	İskenderun	-	16	77.594.444.844	18-16	95.781.981.744	---	-
19	20	Vestel Beyaz Eşya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	17	72.775.093.170	23-21	74.184.449.934	---	-
20	16	Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.	İstanbul	-	18	72.523.608.366	21-19	83.023.131.778	21-18	20.341.723.921
21	18	İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	19	72.456.277.466	24-22	73.457.409.818	115-106	4.532.511.925
22	22	BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	20	69.584.083.668	15-13	103.530.048.511	---	-
23	11	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	İstanbul	-	21	65.870.517.922	13-11	106.175.743.142	19-16	20.570.942.053
24	25	Aygaz A.Ş.	İstanbul	-	22	56.987.280.126	25-23	66.856.542.190	28-24	15.047.997.581
25	34	Eti Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Eskişehir	-	23	55.181.419.753	29-27	56.492.139.360	---	-
26	27	Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	24	54.605.324.426	32-29	54.931.664.089	---	-
27	33	Unilever San. ve Tic. T.A.Ş.	İstanbul	-	25	48.862.572.517	30-28	56.419.509.598	36-32	13.055.851.400
28	26	KARDEMİR Karabük Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Karabük	-	26	47.646.926.114	33-30	47.646.926.114	---	-
29	30	PETKİM Petrokimya Holding A.Ş.	Ege Bölgesi	-	27	47.212.299.042	26-24	65.919.251.656	406-393	912.636.959
30	28	Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş.	Ankara	-	28	46.797.522.345	28-26	59.758.475.910	32-28	14.053.954.405
31	32	Sarkuysan Elektrolitik Bakır San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	29	45.429.049.419	35-32	46.150.972.243	119-110	4.468.917.587
32	40	Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	3	-	44.749.695.232	38-4	44.751.777.524	12-2	33.608.994.959
33	24	Eren Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	Zonguldak	-	30	44.498.522.646	37-34	45.660.769.668	---	-
34	44	Bosch San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	31	43.132.330.202	27-25	64.111.998.483	---	-
35	50	ROKETSAN Roket San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	32	42.807.286.325	39-35	42.823.724.243	15-13	26.194.392.018

Özkaynak		Aktif Toplamı		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2024
4-2	187.023.567.676	4-2	336.154.345.840	3-2	18.707.469.203	3-3	36.490.170.070	2-2	6.137.494	28-25	5.122	1
15-13	69.794.484.328	9-7	221.586.790.202	2-1	18.782.143.621	2-2	40.103.573.693	1-1	8.546.345	1-1	18.213	2
1-1	348.777.131.859	2-1	468.502.051.904	500-486	-32.950.567.112	33-30	7.461.927.697	5-5	2.646.871	211-200	1.189	3
---	-	---	-	---	-	---	-	3-3	4.610.672	31-28	5.043	4
384-370	2.311.768.835	446-433	3.915.814.433	303-295	77.810.348	450-438	261.920.148	39-37	378.779	466-452	244	5
---	-	---	-	---	-	---	-	4-4	3.747.896	23-20	5.434	6
---	-	---	-	---	-	---	-	7-7	2.273.736	2-2	17.446	7
11-9	106.622.754.991	15-13	158.428.656.887	15-12	9.109.213.985	7-5	25.305.706.804	20-19	670.800	36-33	4.707	8
5-3	160.709.142.273	5-3	281.565.323.491	489-477	-6.717.674.269	1-1	84.609.444.023	57-55	302.055	25-22	5.274	9
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	10
14-12	78.055.559.025	6-4	278.594.546.894	57-54	2.231.288.438	28-25	8.182.993.736	18-17	724.930	3-3	15.515	11
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	12
2-1	252.619.053.653	1-1	634.145.192.305	496-14	-12.391.718.072	4-1	32.474.583.565	---	-	22-3	5.468	13
---	-	---	-	---	-	---	-	33-31	438.606	144-134	1.678	14
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	15
3-2	235.938.362.575	3-2	382.181.188.354	6-2	15.128.636.116	96-6	3.195.621.622	---	-	56-7	3.543	16
9-7	119.449.720.315	7-5	253.395.364.984	4-3	16.578.260.640	8-6	21.397.779.215	122-119	185.654	6-6	11.003	17
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	18
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	19
6-4	132.407.519.564	8-6	226.324.673.672	498-484	-14.272.876.069	24-21	8.633.273.175	14-13	905.520	4-4	11.990	20
36-33	35.546.671.631	41-37	57.714.214.103	433-422	-763.339.870	464-451	203.575.774	23-21	633.746	24-21	5.329	21
47-43	27.852.553.277	42-38	57.428.740.498	---	-	---	-	11-10	1.180.621	8-8	8.845	22
29-26	39.252.457.934	38-34	63.125.674.656	24-21	5.689.832.109	19-16	10.950.264.144	28-26	515.818	19-18	5.680	23
28-25	41.146.296.851	48-43	49.165.809.732	38-35	3.501.464.772	414-403	470.423.163	129-126	175.139	208-197	1.204	24
---	-	56-51	42.113.779.888	---	-	---	-	95-92	224.947	---	-	25
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	26
64-60	20.379.672.782	78-72	32.475.838.838	306-298	76.406.394	25-22	8.535.006.871	227-224	95.870	71-63	2.950	27
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	28
48-44	27.724.579.573	26-24	82.285.460.956	492-480	-8.955.896.831	407-396	525.453.581	15-14	836.416	94-84	2.433	29
97-90	14.343.983.277	75-69	33.790.999.877	18-15	7.552.572.680	22-19	10.221.685.247	38-36	385.183	69-61	3.115	30
150-141	8.406.417.785	147-138	17.297.419.254	151-145	702.009.695	97-91	3.129.250.299	21-20	651.506	277-265	848	31
17-3	63.020.504.900	32-3	69.991.519.375	1-1	29.308.569.881	6-2	27.870.146.396	10-1	1.278.639	43-4	4.072	32
21-18	58.678.621.744	27-25	81.194.807.246	---	-	---	-	---	-	175-164	1.416	33
---	-	---	-	---	-	---	-	12-11	1.113.894	9-9	8.130	34
30-27	39.125.841.312	17-15	105.066.653.482	22-19	6.276.956.913	12-10	17.380.815.480	40-38	369.330	32-29	5.012	35

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2024	2023						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
36	29	Sasa Polyester Sanayi A.Ş.	Adana	-	33	42.413.547.322	40-36	42.413.547.322	76-69	6.296.720.459
37	42	Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu San. ve Tic. A.Ş.	Gemlik	-	34	41.112.733.155	41-37	41.742.603.437	---	-
38	39	Hayat Kimya Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	35	39.380.801.478	36-33	46.051.821.369	---	-
39	35	Vestel Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	36	38.585.275.618	47-42	38.775.186.552	---	-
40	36	Er-Bakır Elektrolitik Bakır Mamulleri A.Ş.	Denizli	-	37	38.517.280.273	46-41	39.431.003.143	---	-
41	49	İzmir Demir Çelik Sanayi A.Ş.	Ege Bölgesi	-	38	36.506.970.663	49-44	37.320.641.181	---	-
42	51	Philip Morris Tütün Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	39	35.489.839.969	51-46	35.815.293.825	2-2	215.971.569.510
43	47	OYAK Çimento Fabrikaları A.Ş.	Ankara	-	40	33.922.368.716	50-45	37.024.365.182	---	-
44	46	Assan Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	41	33.561.566.794	52-47	35.263.226.408	---	-
45	43	Coca-Cola İçecek A.Ş.	İstanbul	-	42	32.645.480.783	55-50	32.954.047.645	---	-
46	41	Kastamonu Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	43	32.630.255.522	53-48	33.788.144.039	---	-
47	60	Şenpiliç Gıda Sanayi A.Ş.	Sakarya	-	44	32.483.088.209	58-53	32.645.713.396	---	-
48	31	Borçelik Çelik San. Tic. A.Ş.	İstanbul	-	45	32.351.294.046	34-31	46.650.649.019	---	-
49	38	Yücel Boru ve Profil Endüstrisi A.Ş.	İstanbul	-	46	32.278.664.458	56-51	32.928.727.564	---	-
50	54	SÜTAŞ Süt Ürünleri A.Ş.	Karacabey	-	47	32.022.136.678	48-43	37.485.389.897	---	-
51	37	Enerjisa Enerji Üretim A.Ş.	Kocaeli	-	48	31.535.729.587	43-39	40.563.082.011	---	-
52	55	BRİSA Bridgestone Sabancı Lastik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	49	29.460.766.714	60-55	31.601.265.126	31-27	14.294.026.907
53	74	Banvit Bandırma Vitaminli Yem Sanayi A.Ş.	Balıkesir	-	50	29.108.496.441	66-61	29.108.496.441	56-49	8.355.030.369
54	45	Kroman Çelik Sanayii A.Ş.	Kocaeli	-	51	28.701.770.762	54-49	32.978.998.696	---	-
55	68	Tatmetal Çelik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	52	28.422.870.390	69-64	28.452.227.776	---	-
56	64	Toros Tarım San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	53	28.228.143.431	65-60	29.706.914.741	122-113	4.310.809.884
57	52	Konya Şeker San. ve Tic. A.Ş.	Konya	-	54	27.939.553.215	61-56	30.471.709.559	---	-
58	124	Altınmarka Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	55	27.314.612.663	71-66	27.596.318.740	---	-
59	59	Otokar Otomotiv ve Savunma Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	56	25.727.059.936	63-58	30.306.269.828	63-56	7.456.357.285
60	69	Diler Demir Çelik Endüstri ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	57	25.527.666.263	74-69	25.809.713.584	---	-
61	+	Er Piliç Entegre Tavukçuluk Üretim Pazarlama ve Ticaret A.Ş.	Bolu	-	58	25.464.159.079	70-65	27.655.778.458	---	-
62	48	Kazan Soda Elektrik Üretim A.Ş.	Ankara	-	59	25.184.371.840	76-71	25.561.548.749	---	-
63	79	Abdi İbrahim İlaç San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	60	25.150.013.910	67-62	29.007.714.884	---	-
64	61	ASAŞ Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	61	25.032.791.163	78-73	25.457.384.183	---	-
65	56	AKSA Akrilik Kimya Sanayii A.Ş.	Yalova	-	62	24.965.711.212	79-74	25.198.339.832	65-58	7.196.804.196
66	89	Köksan Pet ve Plastik Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	63	24.448.371.428	42-38	41.246.578.714	---	-
67	122	Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü	Kamu	4	-	24.216.956.155	31-3	55.632.931.361	---	-
68	53	Nadir Metal Rafineri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	64	23.657.137.896	17-15	99.366.970.427	---	-
69	92	JTI Tütün Ürünleri Sanayi A.Ş.	Ege Bölgesi	-	65	23.537.686.665	83-78	24.164.671.735	3-3	96.612.036.935
70	98	Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş.	Kayseri	-	66	23.018.299.031	75-70	25.639.591.903	---	-

Özkaynak		Aktif Toplamı		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2024
16-14	67.772.222.302	11-9	180.266.444.528	494-482	-10.967.414.510	52-48	5.427.245.747	52-50	314.537	45-41	4.034	36
---	-	28-26	75.306.354.612	---	-	---	-	---	-	---	-	37
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	38
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	39
---	-	---	-	---	-	---	-	17-16	732.882	293-281	776	40
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	41
74-69	18.689.722.701	53-48	45.795.550.848	8-5	13.840.288.900	27-24	8.273.314.139	174-171	129.986	198-187	1.257	42
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	43
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	44
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	45
---	-	21-19	93.660.268.037	---	-	---	-	48-46	330.109	49-44	3.782	46
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	47
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	48
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	49
---	-	122-113	22.865.681.589	---	-	---	-	381-374	19.329	29-26	5.101	50
---	-	12-10	160.948.620.228	---	-	---	-	---	-	215-204	1.177	51
78-73	17.741.267.367	61-56	39.372.854.340	72-68	1.711.211.715	41-38	6.468.348.897	51-49	314.739	59-52	3.517	52
145-136	8.806.880.161	151-142	16.794.311.838	30-27	4.447.327.805	43-40	6.161.897.124	234-231	90.691	27-24	5.134	53
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	54
---	-	---	-	---	-	---	-	24-22	590.638	---	-	55
79-74	17.642.989.843	84-78	30.353.409.242	346-338	6.605.743	89-84	3.517.641.596	216-213	99.589	365-351	529	56
22-19	53.602.358.855	30-28	72.184.803.598	---	-	---	-	---	-	58-51	3.524	57
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	58
235-224	5.105.555.011	73-67	35.575.752.756	479-468	-3.218.613.701	243-232	1.209.746.176	25-23	574.813	39-36	4.245	59
---	-	85-79	29.752.245.834	---	-	---	-	30-28	485.795	218-207	1.157	60
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	61
12-10	90.673.136.133	18-16	99.227.888.327	---	-	---	-	29-27	506.772	269-257	883	62
---	-	54-49	42.497.392.279	---	-	---	-	265-262	71.743	30-27	5.074	63
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	64
52-48	25.841.018.567	64-59	38.612.976.731	49-46	2.574.713.827	49-45	5.471.958.586	41-39	365.201	174-163	1.418	65
---	-	---	-	---	-	---	-	82-79	248.563	---	-	66
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	67
451-437	1.270.945.588	428-416	4.218.246.712	---	-	---	-	228-225	95.758	463-449	249	68
111-102	12.653.221.404	68-62	36.925.073.050	47-44	2.636.215.706	61-56	4.880.810.243	54-52	305.495	253-241	994	69
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	70

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2024	2023						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
71	58	İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim ve Yatırım A.Ş.	Çanakkale	-	67	22.856.008.121	90-85	22.856.008.121	47-41	9.537.737.670
72	93	Abalıoğlu Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	68	22.796.801.728	81-76	24.686.195.596	---	-
73	96	Yeşilyurt Demir Çelik Endüstri ve Liman İşletmeleri A.Ş.	Samsun	-	69	22.688.359.037	88-83	23.284.227.274	---	-
74	87	Astor Enerji A.Ş.	Ankara	-	70	22.509.332.055	84-79	23.651.924.304	48-42	9.438.053.544
75	70	Petlas Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Kırşehir	-	71	22.308.488.401	95-89	22.441.173.664	---	-
76	85	Tosyalı Toyo Çelik A.Ş.	Osmaniye	-	72	22.263.988.373	96-90	22.310.899.827	---	-
77	97	Namet Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	73	22.113.748.796	91-86	22.784.010.409	73-66	6.541.887.920
78	-	-	Ankara	-	74	-	101-93	-	35-31	-
79	72	Hidromek-Hidrolik ve Mekanik Makina İmalat San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	75	20.713.957.125	86-81	23.444.429.156	---	-
80	78	Abalıoğlu Lezita Gıda Sanayi A.Ş.	Denizli	-	76	20.665.237.915	94-88	22.498.606.398	---	-
81	76	Gümüşdoğa Su Ürünleri Üretim İhracat ve İthalat A.Ş.	Milas	-	77	20.663.898.142	98-91	21.452.166.568	64-57	7.225.569.296
82	65	Borusan Birleşik Boru Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	78	20.481.527.967	103-95	20.581.998.484	99-92	5.129.882.335
83	101	Atakaş Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Dörtyol	-	79	20.421.916.139	85-80	23.561.010.274	---	-
84	86	Modern Oluklu Mukavva Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	80	20.212.528.799	104-96	20.574.633.483	---	-
85	62	MAN Türkiye A.Ş.	Ankara	-	81	20.186.965.972	106-98	20.216.814.885	---	-
86	99	Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	5	-	20.179.344.352	97-7	22.029.032.754	53-7	8.807.470.818
87	67	Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.	Kamu	6	-	19.751.036.952	99-8	21.354.296.926	114-9	4.570.911.240
88	88	Modern Karton San. ve Tic. A.Ş.	Çorlu	-	82	19.547.830.687	105-97	20.352.250.664	---	-
89	149	Kılıç Deniz Ürünleri Üretimi İhr. İth. ve Tic. A.Ş.	Milas	-	83	19.546.785.338	109-101	19.930.960.759	---	-
90	80	Bunge Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	84	19.485.085.782	93-87	22.667.093.875	---	-
91	94	İpragaz A.Ş.	İstanbul	-	85	19.275.666.110	82-77	24.205.817.042	---	-
92	63	Atlas Enerji Üretim A.Ş.	İstanbul	-	86	19.101.511.896	107-99	20.135.894.383	---	-
93	77	Sarten Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	87	19.026.380.305	114-106	19.123.486.799	---	-
94	115	Çimko Çimento ve Beton San. Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	88	18.834.862.383	117-109	18.841.093.545	---	-
95	110	Kardemir Çelik Sanayi A.Ş.	Denizli	-	89	18.724.208.652	112-104	19.159.256.937	173-161	3.072.177.792
96	107	Kaptan Demir Çelik Endüstrisi ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	90	18.703.296.221	110-102	19.671.496.645	---	-
97	75	Erdemir Çelik Servis Merkezi San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	91	18.651.711.330	72-67	27.450.095.571	---	-
98	103	Doğuş Çay ve Gıda Maddeleri Üretim Pazarlama İth. İhr. A.Ş.	Ordu	-	92	18.593.856.232	111-103	19.636.478.591	---	-
99	100	BEYPİ Beypazarı Tarımsal Üretim Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.	Bolu	-	93	18.539.690.207	102-94	20.611.245.020	---	-
100	123	Gedik Tavukçuluk ve Tarım Ürünleri Tic. San. A.Ş.	Uşak	-	94	18.359.922.006	118-110	18.646.599.060	---	-
101	114	Şölen Çikolata Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	95	18.260.930.823	116-108	18.983.282.401	---	-
102	104	Cargill Tarım ve Gıda San. Tic. A.Ş.	İstanbul	-	96	17.974.533.577	122-114	18.082.920.417	---	-
103	84	Akçansa Çimento San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	97	17.811.690.453	115-107	18.984.598.210	90-83	5.573.781.466
104	91	HES Hacılar Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	7	-	17.782.667.907	126-9	17.786.731.005	156-12	3.419.313.901
105	106	Ravago Petrokimya Üretim A.Ş.	Ege Bölgesi	-	98	17.478.933.452	128-119	17.478.933.452	213-201	2.543.696.206

Özkaynak		Aktif Toplamı		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2024
51-47	26.613.564.400	89-82	28.860.733.736	17-14	8.047.355.211	36-33	7.323.950.586	451-442	556	337-325	643	71
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	72
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	73
72-67	18.920.674.879	93-86	27.799.875.751	25-22	5.685.946.493	39-36	6.637.522.704	72-69	265.048	112-102	2.081	74
---	-	---	-	---	-	---	-	62-59	291.101	---	-	75
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	76
90-83	16.149.461.753	135-126	19.661.361.865	35-32	3.968.193.298	57-53	5.088.639.667	413-405	7.727	153-142	1.576	77
38-35	-	69-63	-	13-10	-	16-14	-	110-107	-	183-172	-	78
---	-	111-102	24.733.425.182	---	-	---	-	92-89	229.859	102-92	2.278	79
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	80
95-88	14.891.543.030	86-80	29.615.203.033	48-45	2.592.426.587	47-44	5.650.686.879	56-54	303.364	77-69	2.793	81
125-116	10.767.592.199	119-110	23.167.876.819	140-134	761.279.025	123-116	2.430.400.904	69-66	267.647	123-113	1.895	82
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	83
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	84
---	-	---	-	---	-	---	-	26-24	554.561	---	-	85
82-7	17.250.031.588	87-7	29.577.106.124	267-8	154.353.437	111-7	2.621.999.824	388-8	16.516	16-1	6.552	86
70-5	19.355.880.036	43-5	56.675.406.246	495-13	-11.681.717.285	500-14	-2.721.985.094	---	-	20-2	5.668	87
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	88
---	-	140-131	19.158.760.593	---	-	---	-	44-42	342.163	---	-	89
---	-	---	-	---	-	---	-	262-259	73.252	412-398	405	90
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	91
---	-	58-53	40.408.482.393	---	-	---	-	441-433	1.613	400-386	438	92
168-157	7.824.993.326	124-115	21.997.675.306	---	-	---	-	104-101	213.492	61-54	3.473	93
---	-	---	-	---	-	---	-	275-272	64.796	---	-	94
---	-	---	-	269-261	150.546.281	182-173	1.699.309.744	103-100	213.575	233-221	1.094	95
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	96
---	-	249-238	10.137.449.728	---	-	---	-	233-230	92.763	439-425	323	97
---	-	---	-	---	-	69-64	4.370.464.377	379-372	20.550	117-107	1.938	98
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	99
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	100
---	-	---	-	---	-	---	-	49-47	328.628	---	-	101
---	-	---	-	---	-	---	-	294-291	54.474	301-289	754	102
87-80	16.516.415.407	120-111	23.095.432.240	66-63	1.864.997.443	91-86	3.450.518.789	185-182	121.530	252-240	997	103
154-10	8.264.396.985	202-10	12.555.597.794	92-5	1.316.408.529	141-8	2.124.911.574	58-3	301.574	230-12	1.108	104
---	-	---	-	396-385	-337.585.909	---	-	---	-	---	-	105

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2024	2023						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
106	73	Merinos Halı San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	99	17.434.391.543	123-115	18.076.870.018	59-52	8.110.073.363
107	83	Limak Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Siirt	-	100	17.330.215.005	108-100	20.119.720.848	49-43	9.392.156.509
108	116	Hasçelik Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	-	101	17.293.154.439	129-120	17.477.151.054	---	-
109	181	Makine ve Kimya Endüstrisi A.Ş.	Kamu	8	-	17.239.402.073	44-5	39.750.338.262	46-6	9.594.852.003
110	95	MMK Metalurji San. Tic. ve Liman İşletmeciliği A.Ş.	Dörtyol	-	102	16.938.508.681	121-113	18.105.360.823	---	-
111	127	Ekinciler Demir ve Çelik Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	103	16.916.654.356	127-118	17.745.417.338	---	-
112	108	Başhan Agro Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Mersin	-	104	16.856.485.929	131-122	17.138.311.865	217-205	2.449.061.785
113	+	Aleks Metal Rafineri A.Ş.	İstanbul	-	105	16.574.492.689	119-111	18.484.509.244	---	-
114	129	Mega Metal San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	-	106	16.443.397.740	125-117	17.869.563.114	333-321	1.559.937.128
115	130	Betek Boya ve Kimya Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	107	16.314.517.250	132-123	17.109.360.144	---	-
116	105	Daikin Isıtma ve Soğutma Sistemleri San. Tic. A.Ş.	Sakarya	-	108	16.295.046.669	77-72	25.547.893.593	---	-
117	161	Tosyalı Filmaşin ve İnşaat Demir Üretim Sanayi A.Ş.	İskenderun	-	109	16.207.272.386	124-116	17.999.186.281	---	-
118	125	Öznur Kablo San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	110	16.139.957.276	138-129	16.140.674.403	---	-
119	159	İGSAŞ-İstanbul Gübre Sanayii A.Ş.	Kocaeli	-	111	16.106.988.836	59-54	32.340.226.221	---	-
120	144	Abalıoğlu Yem Sanayi A.Ş.	Denizli	-	112	15.956.734.213	140-131	16.018.489.249	---	-
121	165	Balıkesir Elektromekanik Sanayi Tesisleri A.Ş.	Balıkesir	-	113	15.946.593.603	136-127	16.722.782.946	---	-
122	173	Türk Tuborg Bira ve Malt Sanayi A.Ş.	Ege Bölgesi	-	114	15.561.807.165	134-125	16.975.709.046	---	-
123	82	Asil Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Orhangazi	-	115	15.542.254.167	143-134	15.686.222.843	---	-
124	135	Beyçelik Gestamp Otomotiv Sanayi A.Ş.	Bursa	-	116	15.508.498.879	130-121	17.318.332.412	---	-
125	140	Tusaş Motor Sanayii A.Ş.	Eskişehir	-	117	15.255.443.745	144-135	15.662.276.126	---	-
126	90	Eti Soda Üretim Pazarlama Nakliyat ve Elektrik Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	118	15.251.031.190	137-128	16.278.692.369	---	-
127	118	Kocaer Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	119	15.055.828.598	141-132	15.915.605.686	233-221	2.305.338.030
128	153	Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayii A.Ş.	İstanbul	-	120	14.917.596.608	148-139	15.267.593.609	13-11	33.318.155.503
129	120	Autoliv Cankor Otomotiv Emniyet Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	121	14.811.773.850	133-124	17.074.472.541	---	-
130	128	Tarım Kredi Yem San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	122	14.732.914.568	152-142	14.756.939.480	---	-
131	169	Onsa Rafineri A.Ş.	İstanbul	-	123	14.636.451.151	64-59	30.161.350.965	490-476	-31.967.993
132	134	Sanipak Sağlıklı Yaşam Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	124	14.346.172.562	142-133	15.908.223.015	---	-
133	175	Temsa Skoda Sabancı Ulaşım Araçları A.Ş.	Adana	-	125	14.288.126.440	150-140	14.939.384.933	---	-
134	184	Sofra Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.	İstanbul	-	126	14.223.993.787	156-146	14.631.856.264	80-73	6.135.770.202
135	212	Nursan Kablo Donanımları San. ve Tic. A.Ş.	Tavşanlı	-	127	14.029.456.873	157-147	14.513.676.514	---	-
136	121	Goodyear Lastikleri Türk A.Ş.	İstanbul	-	128	13.931.050.406	113-105	19.152.949.130	91-84	5.457.076.474
137	189	Şa-Ra Enerji İnşaat Tic. ve San. A.Ş.	Ankara	-	129	13.790.045.647	153-143	14.744.960.680	---	-
138	112	Yazaki Otomotiv Yan San. ve Tic. A.Ş.	Akyazı	-	130	13.722.905.940	57-52	32.800.401.331	---	-
139	157	Çimsa Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Mersin	-	131	13.658.589.960	139-130	16.089.036.800	134-124	3.979.494.854
140	155	Gülsan Sentetik Dokuma San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	132	13.450.728.875	162-152	13.967.482.865	---	-

Özkaynak		Aktif Toplamı		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2024
92-85	15.970.919.660	62-57	39.352.858.734	10-7	13.089.668.663	142-134	2.114.892.850	273-270	66.245	21-19	5.519	106
84-77	16.746.527.228	55-50	42.244.204.854	32-29	4.298.075.856	30-27	7.836.594.705	339-334	32.998	176-165	1.416	107
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	108
42-4	29.992.054.517	36-4	65.463.617.504	67-4	1.836.026.944	48-4	5.540.149.390	22-2	639.386	47-5	3.871	109
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	110
276-264	4.122.935.526	282-271	8.725.766.857	---	-	---	-	406-398	10.373	316-304	717	111
271-259	4.179.492.458	253-242	9.801.807.216	120-115	938.191.158	150-142	2.008.685.504	226-223	96.116	232-220	1.100	112
491-477	65.830.495	500-486	1.197.663.981	---	-	480-467	18.066.928	213-210	100.522	499-485	35	113
219-208	5.490.151.300	244-233	10.447.804.960	242-235	227.919.731	270-259	1.081.741.766	88-85	240.119	312-300	723	114
---	-	---	-	---	-	---	-	291-288	55.162	118-108	1.931	115
---	-	---	-	---	-	---	-	42-40	360.917	114-104	2.019	116
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	117
131-122	10.193.700.857	242-231	10.501.976.339	---	-	---	-	440-432	2.453	420-406	375	118
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	119
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	120
---	-	---	-	---	-	---	-	43-41	345.401	---	-	121
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	122
---	-	---	-	---	-	---	-	156-153	143.151	194-183	1.266	123
---	-	176-167	14.233.694.012	---	-	---	-	218-215	98.541	106-96	2.165	124
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	125
85-78	16.715.664.495	136-127	19.543.743.158	---	-	---	-	45-43	332.911	332-320	663	126
221-210	5.460.819.167	172-163	14.517.361.418	318-310	56.993.024	188-178	1.615.183.363	47-45	330.260	222-211	1.134	127
7-5	124.755.706.043	13-11	160.413.316.102	486-475	-5.719.900.470	---	-	338-333	34.343	206-195	1.210	128
---	-	---	-	---	-	---	-	91-88	231.094	---	-	129
393-379	2.220.200.891	329-317	6.954.296.271	---	-	---	-	---	-	325-313	698	130
415-401	1.938.295.075	393-381	5.160.456.272	315-307	61.935.300	416-405	454.667.367	437-429	3.070	498-484	58	131
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	132
---	-	231-220	11.062.319.322	---	-	---	-	59-56	296.815	134-124	1.783	133
267-255	4.266.082.959	288-277	8.412.501.526	100-95	1.100.478.447	278-267	1.025.696.238	---	-	5-5	11.914	134
308-296	3.526.766.683	229-218	11.298.150.960	---	-	---	-	374-367	22.445	11-11	7.948	135
318-306	3.349.646.384	197-188	12.878.209.880	411-400	-483.179.071	163-155	1.911.545.451	98-95	220.907	173-162	1.423	136
---	-	---	-	---	-	---	-	176-173	129.331	---	-	137
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	138
58-54	22.131.146.109	72-66	35.760.265.032	149-143	713.804.600	103-97	2.933.096.762	55-53	304.368	272-260	875	139
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	99-89	2.308	140

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2024	2023						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
141	81	Same Deutz Fahr Traktör San. ve Tic. A.Ş.	Balıkesir	-	133	13.446.148.541	146-137	15.540.811.939	372-360	1.222.588.532
142	+	Siro Silk Road Temiz Enerji Depolama Teknolojileri San. ve Tic. A.Ş.	Gemlik	-	134	13.418.043.323	161-151	14.131.388.679	---	-
143	142	Yeniköy Kemerköy Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.	Milas	-	135	13.395.170.286	160-150	14.250.237.903	---	-
144	143	Anadolu Isuzu Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	136	13.252.850.607	135-126	16.738.788.106	---	-
145	137	Maxion İnci Jant Sanayi A.Ş.	Manisa	-	137	13.241.858.321	169-159	13.348.381.581	---	-
146	164	Keskinoğlu Tavukçuluk ve Damızlık İşletmeleri San. Tic. A.Ş.	Akhisar	-	138	13.214.461.222	120-112	18.176.929.953	---	-
147	102	Yazıcı Demir Çelik Sanayi ve Turizm Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	139	13.070.193.918	89-84	22.892.751.915	---	-
148	136	Kipaş Mensucat İşletmeleri A.Ş.	K.Maraş	-	140	13.035.210.157	173-163	13.096.493.693	---	-
149	160	Deva Holding A.Ş.	İstanbul	-	141	12.960.375.819	174-164	13.017.145.911	---	-
150	168	Esan Eczacıbaşı Endüstriyel Hammaddeler San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	142	12.910.952.385	166-156	13.525.981.870	103-95	5.003.586.669
151	138	Mutlu Makarnacılık San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	143	12.758.749.907	155-145	14.640.829.253	---	-
152	132	Aves Enerji Yağ ve Gıda Sanayi A.Ş.	Mersin	-	144	12.758.321.433	45-40	39.545.570.729	181-169	2.992.441.799
153	145	Seval Kablo Aydınlatma Cihazları İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.	Denizli	-	145	12.744.022.694	172-162	13.101.491.010	---	-
154	178	Koç Metalurji A.Ş.	Dörtyol	-	146	12.521.135.144	182-171	12.746.231.143	---	-
155	-	-	İstanbul	-	147	-	170-160	-	135-125	-
156	109	Bosch Termoteknik Isıtma ve Klima San. Tic. A.Ş.	Manisa	-	148	12.410.142.243	145-136	15.619.451.718	---	-
157	126	Akenerji Elektrik Üretim A.Ş.	İstanbul	-	149	12.378.907.694	100-92	20.927.662.194	---	-
158	186	KÇS Kahramanmaraş Çimento Beton Sanayi ve Madencilik İşletmeleri A.Ş.	K.Maraş	-	150	12.332.131.006	184-173	12.353.702.465	---	-
159	131	Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu	Kamu	9	-	12.209.806.060	92-6	22.753.797.240	---	-
160	-	Afşin Elbistan Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.	Afşin	-	151	12.207.592.160	185-174	12.207.592.160	485-471	109.229.966
161	156	Pro Yem San. ve Tic. A.Ş.	Karacabey	-	152	12.206.350.859	164-154	13.594.619.363	---	-
162	150	BMC Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	153	12.142.412.677	167-157	13.411.702.724	---	-
163	158	Pınar Süt Mamülleri Sanayii A.Ş.	Ege Bölgesi	-	154	12.113.685.039	186-175	12.119.575.165	384-372	1.103.760.535
164	154	Prometeon Turkey Endüstriyel ve Ticari Lastikler A.Ş.	İstanbul	-	155	12.059.647.775	163-153	13.667.274.785	---	-
165	207	Posco Assan TST Çelik Sanayi A.Ş.	Kocaeli	-	156	12.040.293.986	187-176	12.117.024.312	---	-
166	166	Renta Elektrikli Ev Aletleri San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Eskişehir	-	157	11.934.371.343	159-149	14.482.244.551	188-176	2.878.407.574
167	146	Federal Mogul Powertrain Otomotiv A.Ş.	Kocaeli	-	158	11.849.942.825	181-170	12.835.870.584	---	-
168	113	Çelikler Seyitömer Elektrik Üretim A.Ş.	Kütahya	-	159	11.732.321.980	193-182	11.750.797.041	27-23	15.172.278.234
169	162	Mondi Turkey Oluklu Mukavva Kağıt ve Ambalaj Sanayi A.Ş.	Ege Bölgesi	-	160	11.731.027.897	192-181	11.792.337.639	---	-
170	141	Indorama Ventures Corlu Pet Sanayi A.Ş.	Çorlu	-	161	11.699.942.928	195-184	11.700.027.670	---	-
171	171	AYD Otomotiv Endüstri San. ve Tic. A.Ş.	Konya	-	162	11.630.998.606	196-185	11.671.347.867	95-88	5.324.634.301
172	183	CMS Jant ve Makina Sanayii A.Ş.	Ege Bölgesi	-	163	11.456.660.783	183-172	12.652.836.597	175-163	3.043.338.541
173	117	Tırsan Treyler San. ve Tic. A.Ş.	Sakarya	-	164	11.451.719.682	198-187	11.608.560.898	---	-
174	295	Sampa Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Samsun	-	165	11.422.619.621	200-189	11.549.517.098	128-118	4.158.601.595
175	147	Döktaş Dökümcülük Tic. ve San. A.Ş.	Orhangazi	-	166	11.344.288.679	191-180	11.955.845.297	---	-

Özkaynak		Aktif Toplamı		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2024
199-188	6.077.882.901	225-214	11.471.689.707	235-229	267.635.569	161-153	1.921.616.810	170-167	131.170	342-330	622	141
---	-	195-186	12.981.567.418	---	-	---	-	---	-	---	-	142
---	-	23-21	88.370.871.415	---	-	---	-	---	-	---	-	143
---	-	---	-	---	-	---	-	137-134	167.962	151-140	1.601	144
218-207	5.508.572.464	294-283	8.144.344.858	---	-	---	-	105-102	212.544	177-166	1.412	145
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	146
---	-	66-61	37.763.378.200	---	-	---	-	89-86	232.951	101-91	2.289	147
61-57	21.582.080.497	70-64	36.370.053.040	---	-	---	-	232-229	92.828	18-17	5.770	148
---	-	---	-	---	-	---	-	284-281	58.028	70-62	3.088	149
115-106	11.902.131.985	92-85	28.192.997.819	431-420	-751.301.214	109-103	2.671.422.501	60-57	295.692	130-120	1.817	150
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	151
177-166	7.405.052.775	128-119	20.919.091.785	69-65	1.786.803.826	110-104	2.656.339.660	115-112	195.889	331-319	668	152
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	153
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	154
153-144	-	129-120	-	468-457	-	483-470	-	163-160	-	55-49	-	155
321-309	3.313.614.176	346-334	6.261.709.792	---	-	---	-	81-78	251.916	244-232	1.028	156
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	157
46-42	28.137.562.102	71-65	36.057.576.370	---	-	---	-	392-384	13.745	154-143	1.570	158
102-8	13.658.255.743	67-6	37.403.691.508	---	-	60-5	4.909.974.801	---	-	50-6	3.767	159
45-41	28.482.173.065	34-31	67.067.848.581	409-398	-477.853.415	499-486	-2.211.654.319	---	-	109-99	2.110	160
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	161
---	-	35-32	65.987.998.325	---	-	---	-	121-118	185.873	81-73	2.684	162
344-332	2.948.255.391	237-226	10.671.974.060	462-451	-1.629.619.627	454-442	245.601.880	319-315	42.757	195-184	1.264	163
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	164
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	165
109-100	12.790.087.752	141-132	18.579.942.550	421-410	-598.864.662	265-254	1.116.552.118	46-44	331.288	119-109	1.931	166
---	-	289-278	8.362.926.998	---	-	---	-	78-75	252.514	---	-	167
8-6	124.409.519.950	14-12	160.090.934.803	341-333	9.152.855	10-8	19.325.532.502	---	-	192-181	1.280	168
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	169
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	170
161-151	8.083.674.135	193-184	13.142.603.839	186-180	501.914.401	127-120	2.331.087.653	68-65	272.385	34-31	4.719	171
171-160	7.714.874.108	175-166	14.455.653.754	367-359	-131.117.743	---	-	67-64	273.962	108-98	2.125	172
132-123	9.963.534.709	---	-	---	-	---	-	144-141	158.072	181-170	1.379	173
183-172	6.823.522.311	149-140	17.024.317.593	234-228	304.677.857	121-114	2.443.472.954	66-63	280.090	38-35	4.372	174
488-474	241.090.452	260-249	9.359.620.521	---	-	327-316	855.419.090	90-87	231.694	87-78	2.602	175

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2024	2023						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
176	163	Kordsa Teknik Tekstil A.Ş.	Kocaeli	-	167	11.291.919.076	203-192	11.399.387.984	186-174	2.896.330.847
177	174	Sanko Tekstil İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	168	11.261.416.709	168-158	13.383.140.429	---	-
178	248	Durak Fındık San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	169	11.179.615.661	205-194	11.199.903.032	450-436	599.226.386
179	235	HAVELSAN Hava Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	170	11.178.596.452	207-196	11.178.596.452	74-67	6.393.339.399
180	+	Eryem San. ve Tic. A.Ş.	Bolu	-	171	11.147.753.231	208-197	11.171.659.912	---	-
181	188	Kimteks Poliüretan San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	172	10.997.009.425	211-200	11.098.571.540	---	-
182	191	Lila Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	173	10.952.862.077	216-205	10.979.706.098	---	-
183	193	Mitaş Endüstri San. Tic. A.Ş.	Ankara	-	174	10.951.199.424	202-191	11.517.564.399	---	-
184	215	Coşkunöz Metal Form Makina Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Bursa	-	175	10.942.964.629	188-177	12.110.337.295	---	-
185	+	Çelikler Taahhüt İnşaat ve Sanayi A.Ş.	Kütahya	-	176	10.909.337.063	179-168	12.888.806.141	97-90	5.220.619.532
186	194	Sumitomo Rubber AKO Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Çankırı	-	177	10.876.259.679	212-201	11.060.797.354	112-104	4.604.042.750
187	233	Noksel Çelik Boru Sanayi A.Ş.	Ankara	-	178	10.792.349.421	180-169	12.852.281.445	---	-
188	222	Nobel İlaç San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	179	10.735.649.626	215-204	10.980.282.663	---	-
189	139	Eczacıbaşı Yapı Gereçleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	180	10.722.135.911	199-188	11.551.473.810	---	-
190	172	Vatan Kablo Metal Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Çorlu	-	181	10.700.796.690	214-203	11.006.668.591	---	-
191	219	Mescier Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Karabük	-	182	10.612.913.697	194-183	11.711.717.900	289-277	1.852.924.687
192	284	Savola Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	183	10.604.402.974	224-213	10.646.414.922	---	-
193	208	Türk Prysmian Kablo ve Sistemleri A.Ş.	Bursa	-	184	10.577.877.759	171-161	13.270.909.765	---	-
194	152	Oba Makarnacılık San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	185	10.572.610.869	147-138	15.507.134.329	266-254	1.985.662.248
195	238	Medcem Madencilik ve Yapı Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş.	Silifke	-	186	10.426.453.419	220-209	10.818.807.245	---	-
196	500	Yavuz Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Giresun	-	187	10.380.127.086	233-222	10.384.125.680	---	-
197	198	Kadooğlu Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	188	10.355.271.057	218-207	10.868.290.432	423-410	817.173.439
198	209	Eti Alüminyum A.Ş.	Konya	-	189	10.336.719.598	238-227	10.336.719.599	93-86	5.423.179.499
199	197	Memişoğlu Tarım Ürünleri Ticaret Ltd. Şti.	Mersin	-	190	10.327.552.975	197-186	11.610.330.754	462-448	501.074.244
200	187	Nexans Türkiye Endüstri ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	191	10.303.969.576	236-225	10.368.160.270	---	-
201	223	Jotun Boya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	192	10.258.318.981	209-198	11.131.262.895	---	-
202	148	Hitachi Energy Turkey Elektrik Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	193	10.154.715.909	206-195	11.181.910.563	---	-
203	-	-	İstanbul	-	194	-	204-193	-	192-180	-
204	192	Schmid Pekintaş Güneş Enerji Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Düzce	-	195	10.090.314.967	222-211	10.696.889.602	---	-
205	206	Altek Döküm Hadde Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	196	10.075.128.472	242-231	10.116.806.715	---	-
206	216	Arbel Bakliyat Hububat San. ve Tic. A.Ş.	Mersin	-	197	10.053.892.678	62-57	30.346.184.583	---	-
207	201	Özkan Demir Çelik Sanayi A.Ş.	Ege Bölgesi	-	198	9.819.927.645	229-218	10.531.919.238	---	-
208	151	RWE & Turcas Güney Elektrik Üretim A.Ş.	Denizli	-	199	9.750.587.234	245-234	9.753.471.047	414-401	854.879.428
209	170	HT Solar Enerji A.Ş.	İstanbul	-	200	9.728.074.482	226-215	10.611.257.874	---	-
210	224	Göknur Gıda Maddeleri Enerji İmalat İth. İhr. Tic. ve San. A.Ş.	Ankara	-	201	9.672.162.388	176-166	12.975.415.955	214-202	2.519.529.689

Özkaynak		Aktif Toplamı		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2024
93-86	15.893.484.410	81-75	31.854.837.874	471-460	-2.030.282.732	341-330	785.964.022	73-70	263.077	131-121	1.800	176
---	-	---	-	---	-	---	-	183-180	123.320	---	-	177
428-414	1.604.790.685	276-265	8.944.195.705	283-275	108.215.195	410-399	485.971.039	126-123	177.221	294-282	775	178
110-101	12.713.042.510	98-91	27.048.813.263	85-81	1.430.290.406	117-110	2.481.948.763	241-238	86.080	88-79	2.550	179
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	180
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	181
---	-	---	-	---	-	---	-	99-96	218.311	---	-	182
---	-	---	-	---	-	---	-	84-81	247.290	---	-	183
---	-	---	-	---	-	---	-	278-275	63.826	---	-	184
27-24	41.934.232.095	24-22	88.343.843.049	103-98	1.070.522.867	94-89	3.260.831.730	---	-	303-291	750	185
460-446	1.088.055.021	213-203	12.074.725.498	214-208	383.599.343	---	-	61-58	293.401	80-72	2.713	186
---	-	---	-	---	-	---	-	165-162	134.158	---	-	187
---	-	---	-	---	-	---	-	172-169	130.527	---	-	188
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	189
---	-	---	-	---	-	---	-	142-139	159.705	---	-	190
292-280	3.813.765.754	248-237	10.172.273.872	297-289	80.954.445	275-264	1.046.399.585	101-98	215.618	268-256	890	191
---	-	---	-	---	-	---	-	353-347	29.533	---	-	192
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	193
174-163	7.449.953.605	277-266	8.892.895.322	278-270	120.726.591	225-215	1.334.839.050	77-74	256.994	217-206	1.160	194
---	-	83-77	31.012.400.914	---	-	---	-	102-99	214.831	352-340	579	195
---	-	---	-	---	-	---	-	87-84	240.210	---	-	196
369-357	2.617.096.161	150-141	16.897.869.593	256-249	192.689.960	373-362	678.321.944	120-117	185.896	432-418	339	197
---	-	---	-	131-126	825.965.271	---	-	---	-	146-136	1.664	198
238-227	5.036.558.652	232-221	10.953.140.544	200-194	444.284.568	251-240	1.177.454.031	186-183	120.570	339-327	636	199
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	200
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	201
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	202
184-173	-	280-269	-	175-169	-	205-195	-	117-114	-	111-101	-	203
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	204
---	-	---	-	---	-	---	-	164-161	134.935	430-416	342	205
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	206
163-153	8.045.304.620	205-195	12.336.689.626	---	-	---	-	131-128	172.568	305-293	746	207
113-104	12.129.125.965	171-162	14.609.227.104	438-427	-866.822.816	382-371	635.941.059	---	-	497-483	62	208
---	-	---	-	---	-	---	-	71-68	266.709	423-409	373	209
197-186	6.234.993.063	208-198	12.196.619.704	81-77	1.500.850.716	---	-	63-60	289.838	334-322	660	210

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2024	2023						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
211	304	Mutlu Akü ve Malzemeleri Sanayii A.Ş.	İstanbul	-	202	9.563.596.879	243-232	10.061.347.279	---	-
212	213	Assan Hanil Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	203	9.553.671.713	240-229	10.297.101.400	---	-
213	210	İstikbal Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	10	-	9.485.498.413	149-10	15.247.985.828	153-11	3.491.850.145
214	220	Bosch Rexroth Otomasyon San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	204	9.482.169.129	177-167	12.966.698.277	---	-
215	265	Kent Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	205	9.467.300.031	189-178	12.087.047.229	---	-
216	185	Hugo Boss Tekstil Sanayii Ltd. Şti.	Ege Bölgesi	-	206	9.420.874.569	253-242	9.420.874.569	---	-
217	227	Polibak Plastik Film San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	207	9.388.783.336	252-241	9.446.262.106	---	-
218	246	Karafiber Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	208	9.347.520.563	223-212	10.654.738.077	---	-
219	249	C.P. Standart Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	209	9.299.507.796	244-233	9.931.039.928	---	-
220	267	Bupiliç Entegre Gıda San. Tic. A.Ş.	Balıkesir	-	210	9.236.368.088	246-235	9.737.612.407	---	-
221	280	Teknik Alüminyum Sanayi A.Ş.	Çorlu	-	211	9.231.731.863	234-223	10.383.207.255	435-422	731.012.784
222	231	Reka Bitkisel Yağlar San. ve Tic. A.Ş.	Tekirdağ	-	212	9.217.025.650	213-202	11.008.213.844	---	-
223	204	Erdemir Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	Sivas	-	213	9.148.701.850	263-252	9.148.701.850	---	-
224	176	YATAŞ Yatak ve Yorgan San. Tic. A.Ş.	Kayseri	-	214	9.073.894.438	154-144	14.643.574.524	141-131	3.840.395.218
225	399	Türkiye Raylı Sistem Araçları Sanayii A.Ş.	Kamu	11	-	9.054.325.180	267-12	9.080.385.637	100-8	5.105.893.889
226	133	Baymina Enerji A.Ş.	Ankara	-	215	9.040.606.974	175-165	13.011.914.314	---	-
227	203	Akkim Kimya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	216	9.013.864.846	254-243	9.409.574.813	---	-
228	226	DYO Boya Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	217	8.899.527.978	262-251	9.188.094.188	---	-
229	230	Gübre Fabrikaları T.A.Ş.	İstanbul	-	218	8.884.758.970	87-82	23.391.024.519	---	-
230	258	Gazi Metal Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	219	8.859.265.966	265-254	9.098.295.327	---	-
231	271	Bayer Türk Kimya Sanayii Ltd. Şti.	İstanbul	-	220	8.833.089.218	151-141	14.894.673.743	---	-
232	289	ISS Hazır Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.	İstanbul	-	221	8.818.059.618	277-265	8.821.423.048	---	-
233	196	Boğaziçi Beton San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	222	8.793.987.792	256-245	9.323.571.902	---	-
234	202	Yarış Kabin San. ve Tic. A.Ş.	Balıkesir	-	223	8.728.381.840	259-248	9.263.271.385	---	-
235	281	Yörükoğlu Süt ve Ürünleri San. Tic. A.Ş.	Antalya	-	224	8.674.345.383	232-221	10.436.677.942	317-305	1.692.652.783
236	268	Net Haddecilik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Dörtyol	-	225	8.605.267.779	264-253	9.135.902.360	481-467	220.322.287
237	245	Melike Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	226	8.586.608.769	219-208	10.837.018.769	---	-
238	179	Türk Demir Döküm Fabrikaları A.Ş.	İstanbul	-	227	8.550.340.171	227-216	10.567.024.366	---	-
239	305	Panagro Tarım Hayvancılık Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Konya	-	228	8.537.849.625	250-239	9.528.794.313	---	-
240	257	Acacia Maden İşletmeleri A.Ş.	Ankara	-	229	8.465.432.358	282-270	8.484.091.773	121-112	4.388.993.102
241	292	Çelikler Orhaneli Tunçbilek Elektrik Üretim A.Ş.	Bursa	-	230	8.463.821.673	283-271	8.478.027.726	68-61	7.048.387.501
242	256	Elita Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Adana	-	231	8.378.595.439	269-257	9.007.608.618	---	-
243	205	Nuh Çimento Sanayi A.Ş.	Kocaeli	-	232	8.347.679.429	284-272	8.446.882.907	194-182	2.832.214.961
244	251	Çamsan Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	233	8.297.861.685	285-273	8.360.047.777	---	-
245	287	Tarım Kredi Süt Ürünleri A.Ş.	Denizli	-	234	8.283.437.436	279-267	8.545.414.410	---	-

Özkaynak		Aktif Toplamı		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2024
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	229-218	1.113	211
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	157-146	1.542	212
166-11	7.860.655.792	222-11	11.680.573.297	394-11	-324.510.236	187-10	1.628.949.440	316-4	44.436	82-9	2.665	213
---	-	---	-	---	-	---	-	75-72	261.495	---	-	214
213-202	5.560.156.476	250-239	10.094.696.015	---	-	---	-	155-152	143.597	---	-	215
---	-	---	-	---	-	---	-	83-80	248.251	26-23	5.211	216
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	217
203-192	5.979.789.171	159-150	15.747.067.773	---	-	---	-	223-220	97.258	---	-	218
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	219
---	-	---	-	---	-	---	-	368-361	24.072	228-217	1.121	220
483-469	396.085.852	386-374	5.232.711.103	259-252	178.526.030	420-409	423.988.514	100-97	216.469	427-413	348	221
270-258	4.183.267.567	---	-	---	-	---	-	---	-	428-414	348	222
130-121	10.227.719.980	174-165	14.487.872.691	---	-	313-302	895.295.145	---	-	421-407	375	223
230-219	5.221.803.203	207-197	12.222.403.560	379-371	-206.169.684	179-170	1.717.617.967	343-338	31.964	63-56	3.403	224
103-9	13.583.797.175	101-8	26.300.799.710	386-9	-261.538.388	172-9	1.829.768.795	---	-	64-8	3.371	225
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	226
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	227
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	228
75-70	18.619.290.373	107-98	25.288.406.123	---	-	299-288	952.175.377	---	-	---	-	229
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	230
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	231
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	10-10	7.961	232
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	233
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	234
396-382	2.188.561.399	437-424	4.115.811.354	159-153	647.521.204	261-250	1.146.097.518	416-408	7.353	237-225	1.070	235
416-402	1.897.337.623	439-426	4.089.625.773	258-251	186.616.809	475-462	73.719.839	383-376	17.990	476-462	216	236
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	237
---	-	380-368	5.338.818.982	---	-	---	-	235-232	89.701	216-205	1.171	238
---	-	307-296	7.713.307.395	---	-	---	-	---	-	251-239	999	239
151-142	8.389.675.256	169-160	14.862.413.788	50-47	2.489.241.849	72-67	4.230.682.350	70-67	266.996	450-436	293	240
50-46	26.672.891.812	63-58	39.119.275.774	450-439	-1.118.840.133	40-37	6.535.730.176	---	-	170-159	1.440	241
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	242
57-53	22.809.948.941	104-95	25.833.480.722	59-56	2.132.284.099	166-158	1.863.000.659	154-151	143.681	323-311	700	243
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	244
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	245

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2024	2023						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
246	221	S.S. Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği	Edirne	-	235	8.236.363.727	248-237	9.601.448.078	240-228	2.232.925.453
247	239	Almaxtex Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	236	8.183.103.640	257-246	9.284.158.081	---	-
248	283	Hastavuk Gıda Tarım Hayvancılık San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	237	8.166.636.951	249-238	9.558.508.647	---	-
249	340	Sun Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	238	8.161.669.829	286-274	8.348.918.878	---	-
250	180	Samsung Electronics Elektronik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Çerkezköy	-	239	8.137.389.497	289-277	8.230.676.937	---	-
251	274	Bellona Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	12	-	8.090.748.510	178-11	12.911.405.081	125-10	4.244.553.215
252	241	Korozo Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	240	8.089.782.126	217-206	10.914.740.784	---	-
253	288	Aydın Kuruyemiş San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	241	8.036.122.816	261-250	9.208.924.320	---	-
254	232	Şahinler Metal San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	242	8.009.920.852	294-282	8.050.821.211	---	-
255	214	İnci GS Yuasa Akü San. ve Tic. A.Ş.	Manisa	-	243	7.999.782.000	260-249	9.230.313.094	---	-
256	430	Gemlik Gübre Sanayii A.Ş.	Gemlik	-	244	7.971.100.908	210-199	11.105.803.115	252-240	2.088.774.526
257	253	Teknorot Otomotiv Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	245	7.940.205.027	287-275	8.347.868.184	---	-
258	275	Yayla Agro Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	246	7.895.321.652	231-220	10.458.574.028	363-351	1.298.658.229
259	279	Ege Profil Tic. ve San. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	247	7.889.754.060	270-258	9.006.450.174	---	-
260	277	Doğanlar Mobilya Grubu İmalat San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	248	7.886.452.781	235-224	10.368.988.847	207-195	2.596.236.085
261	266	Saray Döküm ve Madeni Aksam Sanayi Turizm A.Ş.	İstanbul	-	249	7.869.141.605	288-276	8.305.235.493	---	-
262	388	Vergo Enerji Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Salihli	-	250	7.865.403.075	255-244	9.383.424.212	---	-
263	278	Ofi Tarım San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	251	7.825.862.166	299-287	7.825.862.166	---	-
264	-	-	İstanbul	-	252	-	296-284	-	190-178	-
265	263	Akdeniz Chemson Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	253	7.763.924.030	225-214	10.615.336.894	---	-
266	260	ABY Plastik Ambalaj ve Enerji San. Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	254	7.739.968.272	221-210	10.727.478.761	---	-
267	242	Has Çelik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	255	7.718.599.252	230-219	10.523.469.988	---	-
268	-	-	Gaziantep	-	256	-	273-261	-	366-354	-
269	211	Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	257	7.692.057.567	281-269	8.541.923.641	---	-
270	293	Crown Bevcan Türkiye Ambalaj San. ve Tic. Ltd. Şti.	Kocaeli	-	258	7.680.665.799	239-228	10.322.693.444	---	-
271	252	Tarım Kredi Tedarik ve Üretim A.Ş.	Ankara	-	259	7.608.759.078	80-75	25.164.688.854	---	-
272	270	Korteks Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	260	7.589.529.814	308-296	7.598.478.220	493-479	-143.168.623
273	302	Sanmar Denizcilik Makina ve Ticaret A.Ş.	Deniz T.O.	-	261	7.588.357.099	268-256	9.059.415.901	---	-
274	439	As Ofis Damızlık Yumurta Yem Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	262	7.586.572.402	298-286	7.877.846.548	---	-
275	389	Kipaş Kağıt Sanayi İşletmeleri A.Ş.	K.Maraş	-	263	7.565.471.831	304-292	7.697.158.818	---	-
276	244	Arslan Alüminyum A.Ş.	İstanbul	-	264	7.561.973.928	278-266	8.770.925.097	---	-
277	+	-	İstanbul	-	265	-	295-283	-	111-103	-
278	254	Koluman Otomotiv Endüstri A.Ş.	Tarsus	-	266	7.524.088.387	312-300	7.524.088.387	---	-
279	+	Karsan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	267	7.461.910.892	247-236	9.657.983.254	---	-
280	255	Kansai Altan Boya San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	268	7.454.949.446	314-302	7.488.571.177	---	-

Özkaynak		Aktif Toplamı		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2024
361-349	2.732.301.511	416-404	4.446.344.663	230-224	318.390.578	214-204	1.414.630.069	---	-	310-298	725	246
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	41-38	4.148	247
---	-	---	-	---	-	---	-	287-284	57.047	126-116	1.853	248
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	249
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	250
260-12	4.330.537.913	309-12	7.617.490.703	133-6	794.677.243	229-11	1.316.417.606	363-7	25.491	91-10	2.501	251
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	252
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	253
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	254
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	255
116-107	11.808.876.473	106-97	25.537.441.908	173-167	573.185.056	194-184	1.528.518.917	168-165	132.273	283-271	808	256
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	257
---	-	---	-	296-288	86.151.299	---	-	184-181	123.078	328-316	690	258
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	259
306-294	3.564.092.549	275-264	8.949.108.470	395-384	-326.705.033	307-296	914.414.827	380-373	19.883	78-70	2.769	260
107-98	12.937.354.436	189-180	13.435.176.786	---	-	---	-	180-177	126.369	327-315	693	261
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	262
---	-	---	-	---	-	---	-	116-113	191.167	351-339	581	263
194-183	-	304-293	-	74-70	-	116-109	-	342-337	-	440-426	-	264
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	265
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	266
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	267
233-222	-	143-134	-	375-367	-	224-214	-	160-157	-	189-178	-	268
---	-	---	-	---	-	---	-	282-279	59.650	---	-	269
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	270
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	271
54-50	24.603.946.579	49-44	49.093.789.164	452-441	-1.138.538.415	342-331	785.355.478	323-319	40.793	124-114	1.895	272
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	273
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	274
152-143	8.343.976.151	219-209	11.794.178.566	---	-	---	-	324-320	39.147	227-216	1.122	275
---	-	---	-	---	-	---	-	250-247	81.556	---	-	276
351-339	-	369-357	-	247-240	-	93-88	-	130-127	-	76-68	-	277
---	-	247-236	10.209.735.862	---	-	---	-	295-292	53.339	256-244	966	278
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	279
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	280

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2024	2023						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
281	343	Tadım Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	269	7.437.123.737	275-263	8.853.496.908	---	-
282	225	Aunde Teknik Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	270	7.414.933.547	311-299	7.532.401.728	---	-
283	264	Asko Sınai ve Teknoloji Üretim San. Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	271	7.413.023.228	272-260	8.914.079.524	---	-
284	334	Aşkale Çimento Sanayi T.A.Ş.	Erzurum	-	272	7.369.827.672	305-293	7.689.304.532	---	-
285	-	-	Ege Bölgesi	-	273	-	297-285	-	370-358	-
286	331	Yiğit Akü Malzemeleri Nakliyat Turizm İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	274	7.311.270.970	280-268	8.542.234.703	---	-
287	290	Eksun Gıda Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Tekirdağ	-	275	7.273.118.097	251-240	9.451.031.156	449-435	603.841.079
288	330	Ofis Yem Gıda San. Tic. A.Ş.	Ankara	-	276	7.206.346.184	165-155	13.559.530.725	---	-
289	308	Toyota Boshoku Türkiye Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Sakarya	-	277	7.183.852.009	317-305	7.394.687.818	---	-
290	-	-	İstanbul	-	278	-	309-297	-	161-149	-
291	492	Mioro Hediyelik Eşya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	279	7.150.567.458	290-278	8.187.779.017	458-444	545.285.518
292	217	Koçak Farma İlaç ve Kimya Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	280	7.142.745.439	322-310	7.142.815.427	---	-
293	299	Farplas Otomotiv A.Ş.	Kocaeli	-	281	7.138.964.875	318-306	7.322.761.892	---	-
294	375	Pınar Entegre Et ve Un Sanayii A.Ş.	Ege Bölgesi	-	282	7.101.174.823	321-309	7.167.698.787	277-265	1.910.574.753
295	316	Sarbak Metal Tic. ve San. A.Ş.	İstanbul	-	283	7.028.677.843	327-315	7.031.805.489	---	-
296	326	Yavuzkan Hazel Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.	Giresun	-	284	7.027.707.377	315-303	7.424.589.340	397-385	982.056.118
297	-	-	Kayseri	-	285	-	274-262	-	182-170	-
298	309	Yonca Gıda Sanayi İşletmeleri İç ve Dış Ticaret A.Ş.	Manisa	-	286	6.985.615.625	320-308	7.204.569.789	---	-
299	336	Hitachi Astemo Turkey Otomotiv A.Ş.	Bursa	-	287	6.924.232.571	326-314	7.048.414.914	---	-
300	425	İlhan Demir Çelik ve Boru Profil Endüstrisi A.Ş.	Dörtyol	-	288	6.841.308.572	331-319	6.967.468.034	---	-
301	261	Şireci Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	289	6.827.414.493	330-318	6.981.864.175	193-181	2.832.322.800
302	310	Vitra Karo San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	290	6.814.597.507	291-279	8.164.072.986	---	-
303	461	Detay Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	291	6.797.305.304	328-316	7.028.519.145	---	-
304	335	Sıddık Kardeşler Haddecilik San. Tic. A.Ş.	İstanbul	-	292	6.778.591.300	319-307	7.233.494.499	408-395	895.696.613
305	297	Pamukkale Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Denizli	-	293	6.773.978.311	333-321	6.828.505.035	---	-
306	365	Süper Film Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	294	6.756.789.738	338-326	6.777.430.176	---	-
307	314	Batı Kipaş Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	K.Maraş	-	295	6.735.508.441	339-327	6.773.057.496	---	-
308	327	Üniteks Tekstil Gıda San. Dış Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	296	6.730.547.003	292-280	8.096.132.535	---	-
309	286	Kronospan Orman Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	297	6.672.991.262	316-304	7.403.797.022	---	-
310	272	ENPAY Endüstriyel Pazarlama ve Yatırım A.Ş.	Kocaeli	-	298	6.611.817.089	325-313	7.063.450.034	---	-
311	332	Nuh'un Ankara Makarnası San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	299	6.599.854.637	347-335	6.599.854.637	---	-
312	345	Polifarma İlaç San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	300	6.591.088.609	342-330	6.726.286.864	---	-
313	247	Sistem Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	301	6.569.188.793	332-320	6.908.955.239	---	-
314	282	Smart Güneş Enerjisi Teknolojileri Ar-Ge Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	302	6.559.889.559	228-217	10.560.396.879	---	-
315	301	Armada Gıda Tic. San. A.Ş.	Mersin	-	303	6.499.452.847	352-340	6.557.571.143	---	-

Özkaynak		Aktif Toplamı		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2024
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	281
---	-	---	-	---	-	---	-	93-90	229.423	57-50	3.530	282
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	283
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	284
387-373	-	395-383	-	342-334	-	352-341	-	271-268	-	407-393	-	285
---	-	---	-	---	-	---	-	141-138	161.194	---	-	286
407-393	2.018.114.027	398-386	5.032.845.023	406-395	-453.882.059	437-425	332.723.674	307-304	47.066	376-362	499	287
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	288
394-380	2.217.540.513	451-438	3.763.228.119	---	-	---	-	444-436	1.502	263-251	920	289
250-239	-	354-342	-	138-132	-	183-174	-	377-370	-	160-149	-	290
424-410	1.707.154.585	474-460	2.696.193.558	332-324	21.845.196	460-447	223.420.519	106-103	212.116	444-430	314	291
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	292
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	293
239-228	4.958.969.935	308-297	7.650.625.017	170-164	588.226.307	290-279	984.202.684	426-418	4.850	267-255	894	294
---	-	---	-	---	-	---	-	297-294	52.638	---	-	295
---	-	---	-	211-205	397.111.636	---	-	118-115	186.905	---	-	296
202-191	-	148-139	-	108-103	-	215-205	-	210-207	-	86-77	-	297
---	-	---	-	---	-	---	-	127-124	176.069	---	-	298
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	299
444-430	1.360.356.486	478-464	2.578.622.428	---	-	429-417	382.973.981	354-348	29.469	470-456	228	300
156-146	8.175.603.916	173-164	14.510.455.563	365-357	-124.831.534	203-193	1.465.921.965	360-354	26.654	92-82	2.497	301
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	302
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	303
403-389	2.094.172.347	394-382	5.109.564.159	286-278	101.357.992	431-419	377.590.359	460-451	28	413-399	400	304
---	-	---	-	---	-	---	-	114-111	196.560	---	-	305
---	-	---	-	---	-	---	-	400-392	11.375	---	-	306
63-59	21.079.683.240	74-68	35.167.556.477	---	-	---	-	305-302	48.767	207-196	1.210	307
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	308
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	309
---	-	---	-	---	-	---	-	173-170	130.020	---	-	310
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	311
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	312
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	313
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	314
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	315

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2024	2023						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
316	177	CW Enerji Mühendislik Tic. ve San. A.Ş.	Antalya	-	304	6.495.775.946	276-264	8.839.306.790	---	-
317	312	Tosçelik Spiral Boru Üretim Sanayi A.Ş.	İskenderun	-	305	6.477.905.683	293-281	8.090.333.746	---	-
318	329	Murat Ticaret Kablo Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	306	6.476.110.472	345-333	6.689.668.039	---	-
319	381	Dardanel Önentaş Gıda Sanayi A.Ş.	Çanakkale	-	307	6.459.414.891	350-338	6.587.980.284	318-306	1.684.150.394
320	395	ADM Besin ve Tarım A.Ş.	Adana	-	308	6.447.702.796	340-328	6.771.985.855	---	-
321	250	Koruma Klor Alkali San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	309	6.444.697.680	302-290	7.743.754.222	---	-
322	237	Soma Termik Santral Elektrik Üretim A.Ş.	Soma	-	310	6.423.407.487	303-291	7.730.670.158	---	-
323	424	Samsun Yurt Savunma San. ve Tic. A.Ş.	Samsun	-	311	6.412.680.450	356-344	6.414.198.049	167-155	3.255.317.831
324	285	Çayırova Boru San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	312	6.406.798.314	346-334	6.607.619.234	---	-
325	398	Sersim Dayanıklı Tüketim Malları San. ve Tic. İbrahim ve Mehmet Ustaoğlu Koll. Şti.	Kayseri	-	313	6.377.745.958	355-343	6.446.858.944	---	-
326	349	Er Yem Gıda Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	314	6.377.676.840	300-288	7.811.444.145	---	-
327	294	Leoni Kablo ve Teknolojileri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Bursa	-	315	6.361.012.427	351-339	6.567.067.967	---	-
328	372	Kervan Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	316	6.322.039.740	349-337	6.588.646.673	243-231	2.202.119.741
329	+	Alfa Solar Enerji San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	317	6.303.441.561	341-329	6.750.187.066	436-423	697.643.236
330	353	Beyçelik Gestamp Şasi Otomotiv Sanayi A.Ş.	Kocaeli	-	318	6.301.531.608	329-317	7.008.178.409	---	-
331	414	Uludağ İçecek Türk A.Ş.	Bursa	-	319	6.271.733.106	360-348	6.333.858.393	---	-
332	273	Nev Saç Metal Sanayi İnşaat Nakliye ve Tic. Ltd. Şti.	Nevşehir	-	320	6.262.461.870	361-349	6.331.176.824	---	-
333	300	Omnia Nişasta San. ve Tic. A.Ş.	Adana	-	321	6.258.130.898	237-226	10.365.981.686	---	-
334	323	Cevher Jant Sanayii A.Ş.	Ege Bölgesi	-	322	6.245.760.874	370-358	6.248.220.875	---	-
335	324	Erciyas Çelik Boru Sanayi A.Ş.	Düzce	-	323	6.208.547.216	337-325	6.788.346.323	482-468	212.024.673
336	337	Kaanlar Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	324	6.197.329.838	358-346	6.366.308.055	378-366	1.172.989.827
337	259	Sanko Enerji San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	325	6.197.282.847	310-298	7.569.229.548	---	-
338	315	Lesaffre Turquie Mayacılık Üretim ve Ticaret A.Ş.	Lüleburgaz	-	326	6.192.049.094	368-356	6.255.048.233	---	-
339	298	CMS Jant Sanayi A.Ş.	Ege Bölgesi	-	327	6.182.752.606	334-322	6.814.742.852	464-450	476.511.178
340	366	Sun Chemical Matbaa Mürekkepleri ve Gereçleri San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	328	6.148.655.327	364-352	6.297.446.138	---	-
341	-	Ateş Çelik İnşaat Taahhüt Proje Mühendislik San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	329	6.125.641.592	369-357	6.249.574.552	---	-
342	378	World Medicine İlaç San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	330	6.105.818.180	375-363	6.171.408.468	---	-
343	339	Kalde Klima Orta Basınç Fittings ve Valf Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	331	6.093.638.523	343-331	6.723.128.537	---	-
344	328	Trakya Döküm San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	332	6.070.776.301	371-359	6.223.667.816	262-250	2.012.989.244
345	-	-	İstanbul	-	333	-	336-324	-	409-396	-
346	351	Turkuaz Polyester Reçine Kimya San. Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	334	6.050.367.356	377-365	6.132.373.522	---	-
347	276	Emas Makina Sanayi A.Ş.	Manisa	-	335	6.027.953.134	258-247	9.271.282.411	---	-
348	346	Tirsan Kardan San. ve Tic. A.Ş.	Manisa	-	336	6.021.790.051	348-336	6.589.225.515	---	-
349	352	Elif Plastik Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	337	6.020.492.784	366-354	6.264.583.167	---	-
350	380	Mem Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	K.Maraş	-	338	6.000.373.136	367-355	6.258.996.833	312-300	1.710.034.083

Özkaynak		Aktif Toplamı		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2024
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	316
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	317
---	-	---	-	---	-	---	-	178-175	126.539	42-39	4.081	318
143-134	8.853.873.587	190-181	13.416.595.377	338-330	10.643.920	240-229	1.240.249.582	327-323	37.742	171-160	1.433	319
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	320
---	-	---	-	---	-	---	-	395-387	13.219	---	-	321
---	-	105-96	25.777.198.834	---	-	---	-	---	-	264-252	911	322
288-276	3.904.193.431	296-285	8.092.574.737	95-90	1.250.593.415	156-148	1.987.669.126	133-130	171.558	274-262	870	323
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	324
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	325
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	326
---	-	---	-	---	-	---	-	138-135	164.624	---	-	327
251-240	4.666.455.648	256-245	9.634.379.887	292-284	90.390.591	252-241	1.172.102.036	152-149	148.276	104-94	2.256	328
349-337	2.868.653.331	364-352	5.792.818.021	239-232	248.499.282	446-434	283.930.687	452-443	530	315-303	718	329
---	-	352-340	6.117.726.905	---	-	---	-	346-341	31.078	246-234	1.012	330
296-284	3.785.374.621	324-312	7.082.191.167	---	-	---	-	306-303	47.087	335-323	654	331
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	332
---	-	186-177	13.494.303.933	---	-	---	-	---	-	---	-	333
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	334
332-320	3.155.592.979	220-210	11.773.320.841	343-335	7.518.460	424-412	399.918.811	191-188	117.871	402-388	435	335
336-324	3.080.736.323	359-347	5.915.692.237	233-227	305.291.063	371-360	691.123.211	430-422	4.057	345-333	605	336
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	337
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	338
437-423	1.504.219.391	406-394	4.760.888.056	463-452	-1.669.052.742	496-483	-808.195.060	119-116	186.424	159-148	1.529	339
300-288	3.678.152.709	410-398	4.601.757.570	---	-	---	-	303-300	49.929	457-443	270	340
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	341
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	342
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	343
297-285	3.757.249.989	268-257	9.035.922.992	163-157	632.008.034	201-191	1.473.726.147	298-295	51.785	210-199	1.191	344
385-371	-	374-362	-	331-323	-	292-281	-	161-158	-	429-415	-	345
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	346
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	347
---	-	---	-	---	-	---	-	211-208	100.942	---	-	348
333-321	3.126.240.248	287-276	8.441.609.272	---	-	---	-	190-187	119.125	224-213	1.128	349
195-184	6.294.672.898	234-223	10.771.001.696	351-343	-6.711.385	287-276	991.852.869	359-353	26.749	105-95	2.205	350

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2024	2023						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
351	413	Erdem Soft Tekstil A.Ş.	Gaziantep	-	339	5.971.473.649	386-374	6.022.380.005	---	-
352	362	Akkim Yapı Kimyasalları San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	340	5.968.424.589	301-289	7.785.139.567	345-333	1.461.067.960
353	+	Çimentaş İzmir Çimento Fabrikası T.A.Ş.	Ege Bölgesi	-	341	5.937.333.059	373-361	6.183.275.126	146-136	3.676.678.982
354	401	Kula Yağ ve Emek Yem San. Tic. A.Ş.	Balıkesir	-	342	5.924.096.160	353-341	6.485.086.142	---	-
355	319	Akyem Adana Yem Yağ Biodizel Tarım ve San. Tic. A.Ş.	Adana	-	343	5.904.998.538	357-345	6.366.319.482	412-399	861.202.017
356	322	Elba Basınçlı Döküm Sanayii A.Ş.	Manisa	-	344	5.878.667.835	393-381	5.878.667.835	---	-
357	370	BASF Türk Kimya San. ve Tic. Ltd. Şti.	İstanbul	-	345	5.843.122.223	68-63	28.938.914.716	126-116	4.236.000.983
358	427	Kümaş Manyezit Sanayi A.Ş.	Kütahya	-	346	5.832.418.508	398-386	5.854.772.002	---	-
359	364	Yorglass Cam San. ve Tic. A.Ş.	Manisa	-	347	5.827.675.014	372-360	6.219.411.432	296-284	1.821.609.052
360	369	Konveyör Beyaz Eşya ve Otomotiv Yan San. Tic. A.Ş.	İstanbul	-	348	5.825.598.782	354-342	6.474.425.357	---	-
361	350	Abdioğulları Plastik ve Ambalaj Sanayi A.Ş.	Adana	-	349	5.822.143.474	306-294	7.679.238.310	---	-
362	393	Teksüt Süt Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Balıkesir	-	350	5.819.225.089	381-369	6.098.872.473	283-271	1.892.483.765
363	382	Beşler Makarna Un İrmik Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	351	5.812.516.616	378-366	6.129.673.550	440-427	681.335.382
364	-	Staret Entegre Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	352	5.796.704.540	405-393	5.798.855.243	---	-
365	262	İzdemir Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	Ege Bölgesi	-	353	5.793.479.682	365-353	6.278.203.562	---	-
366	434	Atom Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Denizli	-	354	5.768.530.296	406-394	5.782.357.391	---	-
367	371	Abalıoğlu Balık ve Gıda Ürünleri A.Ş.	Denizli	-	355	5.733.293.244	394-382	5.866.882.099	---	-
368	359	Femaş Metal San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	-	356	5.728.731.505	403-391	5.814.859.461	303-291	1.784.188.011
369	355	Öz-Ka Lastik ve Kauçuk San. Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	357	5.726.714.581	376-364	6.139.077.266	---	-
370	311	Zorlu Doğal Elektrik Üretimi A.Ş.	Aydın	-	358	5.714.168.443	399-387	5.849.886.407	463-449	485.758.380
371	357	Çamsan Ordu Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	359	5.692.291.571	390-378	5.955.118.456	---	-
372	407	Samet Kalıp ve Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	360	5.676.133.855	388-376	6.017.459.421	185-173	2.914.302.695
373	368	Zeki Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	361	5.669.040.664	395-383	5.864.128.684	---	-
374	344	Çınar Boru Profil San. ve Tic. A.Ş.	Ereğli/Kdz.	-	362	5.658.388.364	396-384	5.863.915.503	---	-
375	200	Verde Yağ Besin Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	363	5.634.959.030	190-179	12.022.512.801	---	-
376	269	Lidersan Sağlık ve Gıda Ürünleri A.Ş.	Gaziantep	-	364	5.622.047.024	324-312	7.081.688.855	---	-
377	373	Bossa Ticaret ve Sanayi İşletmeleri T.A.Ş.	Adana	-	365	5.602.651.357	415-403	5.602.651.357	---	-
378	342	Sayınlar Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	366	5.588.200.903	402-390	5.817.355.129	---	-
379	354	Ağır Haddecilik A.Ş.	Kocaeli	-	367	5.548.979.918	271-259	8.932.466.305	---	-
380	402	Düzce Cam San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	368	5.541.241.525	412-400	5.704.178.578	---	-
381	348	Dowaksa İleri Kompozit Malzemeler Sanayi Ltd. Şti.	Yalova	-	369	5.503.295.982	422-410	5.539.216.040	---	-
382	318	Maxion Jantaş Jant San. ve Tic. A.Ş.	Manisa	-	370	5.503.226.353	417-405	5.593.413.635	---	-
383	383	Borsan Kablo Elektrik Aydınlatma İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	Samsun	-	371	5.496.773.210	421-409	5.542.692.916	454-440	578.144.416
384	396	Şık Makas Giyim San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	372	5.484.502.286	384-372	6.053.185.286	269-257	1.950.376.818
385	361	ANKUTSAN Antalya Kutu Sanayi Oluklu Mukavva Kağıt Ticaret A.Ş.	Antalya	-	373	5.478.402.884	414-402	5.627.407.490	---	-

Özkaynak		Aktif Toplamı		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2024
---	-	295-284	8.122.369.100	---	-	---	-	325-321	39.132	231-219	1.101	351
284-272	3.985.333.308	331-319	6.900.951.100	161-155	644.084.569	239-228	1.254.766.064	157-154	139.918	408-394	416	352
121-112	11.121.081.678	194-185	13.029.656.794	287-279	101.081.717	99-93	3.028.746.588	372-365	22.789	414-400	398	353
---	-	---	-	---	-	---	-	415-407	7.406	409-395	410	354
478-464	553.268.444	495-481	1.784.589.898	344-336	7.509.795	478-465	27.115.887	314-311	44.648	129-119	1.840	355
---	-	---	-	---	-	---	-	207-204	104.597	279-267	835	356
216-205	5.513.757.835	192-183	13.166.349.190	366-358	-129.126.350	108-102	2.747.950.314	300-297	50.676	373-359	504	357
---	-	---	-	---	-	---	-	288-285	56.459	---	-	358
295-283	3.786.418.502	370-358	5.548.197.242	187-181	499.646.816	276-265	1.034.042.245	222-219	97.316	182-171	1.378	359
255-244	4.426.777.476	339-327	6.454.303.814	---	-	---	-	337-332	34.358	85-76	2.615	360
---	-	---	-	---	-	---	-	238-235	86.932	141-131	1.706	361
436-422	1.507.496.305	483-469	2.470.323.971	212-206	389.189.954	198-188	1.495.559.719	402-394	11.307	285-273	803	362
477-463	702.109.504	465-451	3.108.102.857	294-286	89.081.088	399-388	566.706.511	214-211	100.452	438-424	324	363
---	-	485-471	2.456.255.232	---	-	---	-	453-444	527	490-476	120	364
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	365
---	-	---	-	---	-	---	-	132-129	171.560	---	-	366
---	-	---	-	---	-	---	-	268-265	70.065	236-224	1.079	367
185-174	6.634.051.746	201-192	12.694.438.744	359-351	-74.425.529	295-284	964.778.361	140-137	162.044	133-123	1.785	368
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	369
35-32	36.104.307.649	40-36	58.085.802.502	445-434	-958.270.491	165-157	1.866.567.883	---	-	472-458	226	370
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	371
327-315	3.242.655.781	255-244	9.715.604.947	385-377	-255.081.564	356-345	735.554.032	349-344	30.199	243-231	1.031	372
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	127-117	1.848	373
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	374
---	-	---	-	---	-	---	-	181-178	125.165	---	-	375
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	376
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	377
---	-	---	-	---	-	---	-	230-227	93.966	---	-	378
282-270	3.991.743.422	297-286	8.087.501.415	---	-	---	-	---	-	---	-	379
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	380
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	381
446-432	1.344.277.124	486-472	2.414.579.365	---	-	---	-	231-228	93.272	374-360	502	382
449-435	1.315.305.948	447-434	3.852.009.501	319-311	56.661.548	426-414	392.271.010	247-244	83.088	364-350	530	383
427-413	1.651.049.251	303-292	7.857.706.901	330-322	26.106.439	435-423	347.054.596	139-136	164.233	35-32	4.710	384
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	385

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2024	2023						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
386	376	Özer Metal Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	374	5.454.718.029	428-416	5.488.397.608	287-275	1.856.398.921
387	234	Hema Endüstri A.Ş.	İstanbul	-	375	5.453.756.415	409-397	5.757.798.877	---	-
388	240	Tümosan Motor ve Traktör Sanayi A.Ş.	Konya	-	376	5.451.901.984	391-379	5.953.257.688	316-304	1.703.060.116
389	195	Elin Elektrik İnşaat Müşavirlik Proje Taahhüt Tic. ve San. A.Ş.	Ankara	-	377	5.431.127.010	313-301	7.508.714.032	392-380	1.015.310.742
390	-	Kahramanmaraş Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	378	5.426.552.743	389-377	5.964.710.303	351-339	1.423.093.072
391	415	Dimes Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Tokat	-	379	5.425.038.501	413-401	5.638.223.738	---	-
392	+	Limak Doğu Anadolu Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Siirt	-	380	5.422.844.277	429-417	5.462.231.143	197-185	2.770.617.853
393	475	Bekaert Çelik Kord San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	381	5.395.547.742	359-347	6.354.150.523	---	-
394	411	Termo Teknik Tic. ve San. A.Ş.	İstanbul	-	382	5.376.679.496	427-415	5.503.296.820	270-258	1.948.871.012
395	435	Özgüven Kablo San. ve Tic. Ltd. Şti.	Denizli	-	383	5.376.265.972	434-422	5.377.098.573	479-465	230.351.161
396	394	Şirikçioğlu Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	K.Maraş	-	384	5.375.311.449	362-350	6.315.163.798	---	-
397	483	Della Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	385	5.360.721.332	435-423	5.376.704.948	---	-
398	360	Sunar Mısır Entegre Tesisleri San. ve Tic. A.Ş.	Adana	-	386	5.354.594.108	266-255	9.094.063.169	---	-
399	385	Nuh Beton A.Ş.	İstanbul	-	387	5.350.738.252	425-413	5.517.601.190	---	-
400	303	Tukaş Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	388	5.334.635.103	383-371	6.064.210.763	272-260	1.932.164.496
401	-	Vaden Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Konya	-	389	5.332.376.803	437-425	5.332.376.803	---	-
402	358	Bifa Bisküvi ve Gıda Sanayi A.Ş.	Karaman	-	390	5.331.117.818	436-424	5.372.904.297	---	-
403	384	Kozlu Gıda İmalat San. Tic. ve Taşımacılık A.Ş.	Suluova	-	391	5.309.814.874	380-368	6.107.365.181	---	-
404	422	Çekok Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	392	5.275.759.840	392-380	5.909.998.568	---	-
405	442	Pilyem Gıda Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Adana	-	393	5.274.740.370	404-392	5.800.048.790	---	-
406	307	As Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Bucak	-	394	5.274.696.147	432-420	5.400.036.215	---	-
407	374	Özerdem Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Uşak	-	395	5.268.717.704	423-411	5.528.235.787	249-237	2.137.543.526
408	416	İmbat Madencilik Enerji Turizm San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	396	5.245.473.717	382-370	6.079.293.217	---	-
409	-	Erçal Fındık Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Samsun	-	397	5.241.491.621	241-230	10.242.814.093	474-460	348.109.862
410	-	Meltem Kimya ve Tekstil San. İth. İhr. ve Tic. A.Ş.	Adana	-	398	5.222.369.447	407-395	5.772.065.097	---	-
411	338	Tat Gıda Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	399	5.214.293.090	410-398	5.718.625.790	---	-
412	379	Akpa Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	400	5.211.304.489	363-351	6.305.820.057	---	-
413	438	Essel Selüloz ve Kağıt San. Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	401	5.207.009.621	440-428	5.220.357.987	385-373	1.088.415.702
414	449	Erak Giyim San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	402	5.203.245.813	424-412	5.523.101.977	336-324	1.539.052.586
415	321	Atabay Kimya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	403	5.201.641.630	438-426	5.290.707.307	196-184	2.777.526.204
416	377	CFN Kimya San. ve Dış Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	404	5.167.380.600	442-430	5.202.701.882	---	-
417	-	Antepsan Kuruyemiş Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	405	5.163.939.106	441-429	5.204.106.839	425-412	811.462.011
418	-	Park Cam San. ve Tic. A.Ş.	Bozüyük	-	406	5.154.587.545	444-432	5.168.382.677	---	-
419	470	Kalekim Kimyevi Maddeler San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	407	5.140.089.361	397-385	5.856.963.592	---	-
420	-	Ahmet Ak Gıda ve Tüketim Maddeleri Sanayi ve Pazarlama Ltd. Şti.	Giresun	-	408	5.101.814.272	446-434	5.134.171.050	480-466	226.855.896

Özkaynak		Aktif Toplamı		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2024
309-297	3.508.475.921	440-427	4.078.904.578	86-82	1.425.798.726	191-181	1.564.281.005	244-241	84.678	492-478	116	386
---	-	144-135	18.069.394.917	---	-	---	-	243-240	85.806	165-154	1.468	387
277-265	4.108.828.032	272-261	8.990.762.912	157-151	659.932.057	219-209	1.351.462.170	424-416	5.243	401-387	437	388
273-261	4.146.528.237	360-348	5.906.459.381	243-236	226.674.507	393-382	598.438.909	429-421	4.405	314-302	721	389
162-152	8.070.087.830	224-213	11.494.566.504	429-418	-702.232.216	335-324	814.787.160	384-377	17.325	425-411	350	390
---	-	445-432	3.951.040.491	---	-	---	-	403-395	11.217	---	-	391
222-211	5.425.405.584	348-336	6.166.498.485	79-75	1.588.772.912	124-117	2.428.830.608	433-425	3.718	416-402	386	392
275-263	4.127.995.878	312-300	7.447.425.240	---	-	---	-	302-299	50.233	287-275	799	393
356-344	2.810.226.576	435-422	4.127.560.559	162-156	635.997.274	263-252	1.126.279.189	150-147	149.775	296-284	773	394
480-466	498.576.491	499-485	1.226.038.278	244-237	225.344.876	470-457	149.690.951	143-140	158.732	484-470	171	395
---	-	170-161	14.776.889.009	---	-	---	-	---	-	120-110	1.927	396
---	-	387-375	5.224.914.142	---	-	---	-	399-391	12.421	341-329	630	397
223-212	5.411.999.692	261-250	9.341.646.000	---	-	---	-	245-242	84.294	406-392	424	398
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	399
179-168	7.149.247.916	221-211	11.746.586.735	302-294	78.108.147	197-187	1.504.864.325	355-349	29.040	201-190	1.245	400
186-175	6.586.548.658	187-178	13.455.764.769	---	-	---	-	249-246	82.627	163-152	1.494	401
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	402
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	403
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	404
---	-	---	-	---	-	---	-	329-325	37.124	---	-	405
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	406
331-319	3.185.452.157	281-270	8.748.719.774	188-182	490.017.848	288-277	988.777.383	358-352	27.279	84-75	2.621	407
256-245	4.421.983.230	351-339	6.135.412.377	---	-	381-370	640.844.058	---	-	37-34	4.568	408
350-338	2.863.124.014	411-399	4.564.046.812	280-272	112.489.644	422-410	409.738.131	364-357	24.852	424-410	367	409
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	410
---	-	---	-	---	-	386-375	614.873.678	283-280	58.454	247-235	1.010	411
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	412
347-335	2.886.394.923	377-365	5.377.969.743	215-209	379.500.633	325-314	859.217.166	221-218	97.507	399-385	440	413
---	-	480-466	2.554.875.653	232-226	306.780.054	353-342	742.992.109	322-318	40.896	---	-	414
164-154	7.912.939.127	271-260	9.004.444.636	109-104	1.009.974.189	192-182	1.558.869.283	382-375	18.664	322-310	701	415
---	-	---	-	---	-	---	-	205-202	105.412	---	-	416
425-411	1.659.094.986	432-420	4.185.912.056	362-354	-90.955.124	387-376	611.575.126	425-417	4.898	410-396	410	417
---	-	230-219	11.196.224.982	---	-	293-282	970.871.284	439-431	2.976	349-337	593	418
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	419
484-470	377.292.485	496-482	1.751.403.432	348-340	653.678	466-453	169.627.023	299-296	51.224	475-461	219	420

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2024	2023						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
421	481	Sarıgözoğlu Hidrolik Makina ve Kalıp San. ve Tic. A.Ş.	Manisa	-	409	5.098.498.798	443-431	5.198.585.276	307-295	1.758.336.860
422	306	Teknopanel Çatı ve Cephe Panelleri Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Mersin	-	410	5.092.645.366	430-418	5.440.707.209	---	-
423	444	Alp Havacılık San. ve Tic. A.Ş.	Eskişehir	-	411	5.070.911.056	416-404	5.598.207.970	164-152	3.264.213.406
424	243	Ulusoy Un San. ve Tic. A.Ş.	Samsun	-	412	5.030.896.056	73-68	26.054.666.038	452-438	583.641.602
425	391	Polisan Kansai Boya San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	413	4.999.932.484	411-399	5.705.224.943	---	-
426	386	Kangal Termik Santral Elektrik Üretim A.Ş.	Sivas	-	414	4.995.177.966	426-414	5.508.194.026	---	-
427	-	Oğuz Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Adana	-	415	4.992.959.882	450-438	5.057.356.100	---	-
428	+	Ferpa Çimento A.Ş.	Batman	-	416	4.992.133.910	419-407	5.575.223.521	---	-
429	+	Gülçiçek Kimya ve Uçan Yağlar San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	417	4.952.010.026	454-442	4.989.365.075	---	-
430	+	Salcomp Turkey Teknoloji San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	418	4.921.156.099	460-448	4.921.576.869	---	-
431	111	Tersan Tersanecilik San. ve Tic. A.Ş.	Yalova	-	419	4.918.862.090	433-421	5.399.917.593	264-252	2.001.531.607
432	493	Özseç Beton Madencilik İnşaat San. Tic. A.Ş.	İstanbul	-	420	4.917.044.484	448-436	5.070.100.785	---	-
433	432	Koza Polyester San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	421	4.915.173.846	408-396	5.768.831.812	---	-
434	-	Seluz Kimya Kozmetik Tic. ve San. A.Ş.	İstanbul	-	422	4.908.354.077	455-443	4.967.548.249	---	-
435	+	Sunrise Foods International Tarım Ürünleri Ticaret A.Ş.	Gaziantep	-	423	4.904.069.986	158-148	14.506.274.540	386-374	1.086.832.850
436	-	Beşler Et Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	424	4.897.016.001	453-441	5.002.115.765	467-453	409.475.778
437	417	Öztiryakiler Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	425	4.879.651.205	401-389	5.817.446.258	253-241	2.084.181.185
438	363	ÇEMTAŞ Çelik Makina San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	426	4.874.048.008	451-439	5.021.197.631	344-332	1.463.936.118
439	341	Tayeks Dış Ticaret ve Tekstil Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	427	4.860.891.549	449-437	5.067.188.080	---	-
440	410	Kalibre Boru San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	428	4.855.773.148	459-447	4.922.209.571	---	-
441	-	-	İstanbul	-	429	-	456-444	-	373-361	-
442	-	Klimasan Klima San. ve Tic. A.Ş.	Manisa	-	430	4.807.053.131	379-367	6.127.201.994	367-355	1.267.406.984
443	356	Jantsa Jant San. ve Tic. A.Ş.	Aydın	-	431	4.785.727.304	461-449	4.914.344.004	319-307	1.673.374.020
444	-	S.S. Marmara Zeytin Tarım Satış Kooperatifleri Birliği	Bursa	-	432	4.775.516.452	463-451	4.899.258.900	394-382	1.008.455.911
445	489	Opsan Orijinal Sac Parça San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	433	4.747.009.343	431-419	5.427.924.474	---	-
446	+	Demir Export A.Ş.	Ankara	-	434	4.743.558.990	447-435	5.121.018.041	---	-
447	-	Nurol Makina ve Sanayi A.Ş.	Ankara	-	435	4.739.941.305	457-445	4.946.840.144	---	-
448	465	Mikropor Makina San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	436	4.729.643.833	458-446	4.922.324.148	---	-
449	441	Humanis Sağlık A.Ş.	Çerkezköy	-	437	4.699.685.453	472-460	4.709.272.404	---	-
450	450	Rollmech Automotive San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	438	4.694.214.707	465-453	4.880.046.533	---	-
451	400	Legrand Elektrik Sanayi A.Ş.	Kocaeli	-	439	4.684.243.849	400-388	5.834.347.106	---	-
452	313	Umur Basım San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	440	4.682.069.579	385-373	6.042.909.841	---	-
453	-	Agromey Gıda ve Yem San. Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	441	4.672.275.430	466-454	4.879.254.210	---	-
454	428	Santa Farma İlaç Sanayii A.Ş.	İstanbul	-	442	4.671.811.528	471-459	4.753.273.675	218-206	2.447.050.151
455	436	Üntel Kabloları San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	443	4.658.613.142	475-463	4.696.043.641	---	-

Özkaynak		Aktif Toplamı		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2024
304-292	3.572.159.041	241-230	10.542.517.517	178-172	532.819.730	---	-	326-322	38.876	204-193	1.233	421
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	422
190-179	6.420.794.977	204-194	12.369.574.444	229-223	326.675.073	210-200	1.439.127.351	151-148	149.575	169-158	1.443	423
278-266	4.091.359.366	131-122	20.654.132.459	135-129	782.269.287	445-433	290.573.123	269-266	70.035	391-377	460	424
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	425
---	-	96-89	27.134.089.895	---	-	---	-	---	-	360-347	551	426
---	-	---	-	---	-	---	-	385-378	16.931	453-439	277	427
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	428
264-252	4.288.001.489	333-321	6.740.306.835	---	-	---	-	---	-	415-401	396	429
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	430
149-140	8.427.570.214	76-70	33.401.916.410	83-79	1.487.784.084	---	-	146-143	153.903	265-253	910	431
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	432
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	433
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	434
471-457	861.151.842	164-155	15.021.570.365	276-268	127.246.240	259-248	1.148.439.715	79-76	252.387	471-457	227	435
470-456	900.833.528	492-478	2.138.909.369	282-274	108.722.665	459-446	226.520.670	447-438	815	380-366	484	436
302-290	3.673.338.356	361-349	5.883.118.249	312-304	67.594.492	316-305	886.963.563	246-243	83.638	152-141	1.580	437
236-225	5.083.516.505	345-333	6.281.647.668	206-200	426.481.108	355-344	736.275.383	312-309	45.088	390-376	464	438
---	-	419-407	4.407.705.879	---	-	---	-	---	-	---	-	439
---	-	---	-	---	-	---	-	304-301	49.341	295-283	774	440
431-417	-	426-414	-	265-258	-	395-384	-	258-255	-	307-295	-	441
414-400	1.953.886.730	327-315	6.978.763.530	383-375	-246.694.634	398-387	568.026.124	200-197	107.460	147-137	1.663	442
287-275	3.927.434.262	389-377	5.205.245.865	251-244	203.375.600	350-339	748.127.841	212-209	100.547	200-189	1.250	443
274-262	4.145.952.355	311-299	7.486.898.880	146-140	733.977.356	377-366	658.940.431	333-328	35.506	417-403	384	444
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	445
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	446
---	-	---	-	---	-	---	-	175-172	129.779	344-332	611	447
---	-	---	-	---	-	---	-	199-196	108.197	225-214	1.128	448
245-234	4.776.406.601	274-263	8.965.022.831	---	-	---	-	410-402	9.252	221-210	1.143	449
---	-	400-388	4.908.648.810	---	-	---	-	348-343	30.342	---	-	450
326-314	3.255.189.012	425-413	4.255.799.539	---	-	---	-	197-194	110.945	346-334	605	451
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	452
---	-	388-376	5.223.903.884	---	-	---	-	209-206	101.972	---	-	453
299-287	3.719.703.998	353-341	6.069.831.018	393-383	-321.319.762	272-261	1.062.397.165	422-414	5.944	223-212	1.134	454
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	455

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2024	2023						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
456	-	Mey Alkollü İçkiler San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	444	4.649.936.306	476-464	4.679.591.842	---	-
457	367	Zorluteks Tekstil Tic. ve San. A.Ş.	İstanbul	-	445	4.647.771.839	374-362	6.179.691.107	---	-
458	451	Burteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	446	4.647.551.283	445-433	5.159.937.465	---	-
459	317	Qua Granite Hayal Yapı ve Ürünleri San. Tic. A.Ş.	Aydın	-	447	4.640.981.386	344-332	6.703.239.815	---	-
460	429	İzocam Tic. ve San. A.Ş.	İstanbul	-	448	4.638.594.310	469-457	4.797.437.318	---	-
461	455	Torun Metal A.Ş.	Kocaeli	-	449	4.632.758.811	470-458	4.768.725.352	302-290	1.788.577.163
462	454	Durum Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Mersin	-	450	4.628.767.397	387-375	6.018.459.308	---	-
463	440	Çalık Denim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	451	4.624.478.453	473-461	4.707.757.550	---	-
464	-	Demirer Kablo Tesisleri San. ve Tic. A.Ş.	Bozüyük	-	452	4.622.287.203	452-440	5.011.280.930	359-347	1.339.457.591
465	+	Alves Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	453	4.612.867.414	467-455	4.862.640.005	433-420	737.014.933
466	+	Gübretaş Maden Yatırımları A.Ş.	Bilecik	-	454	4.603.274.388	478-466	4.625.745.270	116-107	4.529.425.856
467	-	Baylan Ölçü Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	455	4.601.977.609	480-468	4.601.977.609	---	-
468	-	-	İstanbul	-	456	-	307-295	-	285-273	-
469	-	Arslantürk Tarım Ürünleri San. İhr. ve İth. A.Ş.	Trabzon	-	457	4.563.616.304	481-469	4.579.387.263	486-472	89.723.031
470	477	Europap Tezol Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	458	4.537.207.356	474-462	4.707.001.329	---	-
471	-	TARFAŞ Tarımsal Faaliyetler Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Karacabey	-	459	4.518.627.313	335-323	6.806.869.969	---	-
472	469	Atlasdenim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Adana	-	460	4.512.178.748	482-470	4.526.738.266	350-338	1.435.312.075
473	482	Lider Petfood Yem San. ve Tic. A.Ş.	Salihli	-	461	4.492.184.497	462-450	4.908.616.075	---	-
474	+	Gemciler Güven Metal San. ve Tic. A.Ş.	K.Maraş	-	462	4.491.182.719	483-471	4.523.069.156	---	-
475	403	Frimpeks Kimya ve Etiket San. Tic. A.Ş.	İstanbul	-	463	4.465.865.141	485-473	4.496.272.761	---	-
476	-	Eltaş Transformatör San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi	-	464	4.446.424.920	479-467	4.606.905.193	---	-
477	-	Defaş Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	Soma	-	465	4.436.120.813	488-476	4.436.120.813	---	-
478	-	Unat Yağ Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	466	4.430.881.259	418-406	5.591.944.406	---	-
479	-	Coreal Alüminyum Kablo San. Tic. A.Ş.	Kayseri	-	467	4.421.950.842	487-475	4.445.544.891	---	-
480	-	VİG Metal San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	468	4.403.145.308	489-477	4.417.598.043	---	-
481	458	Pamyağ Gıda San. Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	469	4.399.205.536	486-474	4.446.695.604	---	-
482	420	Ulusoy Elektrik İmalat Taahhüt ve Ticaret A.Ş.	Ankara	-	470	4.398.005.601	491-479	4.398.005.601	---	-
483	390	Trinox Metal San. ve Tic. A.Ş.	Çorlu	-	471	4.367.302.245	494-481	4.367.302.245	---	-
484	-	Europen Endüstri İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	Eskişehir	-	472	4.366.767.000	484-472	4.513.866.976	346-334	1.454.718.603
485	-	Pier Agro Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Adana	-	473	4.366.731.944	201-190	11.526.080.016	---	-
486	-	Ak-Pres Metal Yedek Parça Makine San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	474	4.357.012.625	439-427	5.256.521.552	---	-
487	443	Ortadoğu Rulman San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	475	4.351.097.584	495-482	4.356.446.936	---	-
488	-	Dioki Petrokimya Sanayi A.Ş.	Adana	-	476	4.348.228.223	492-480	4.395.774.037	---	-
489	406	Boyçelik Metal San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	13	-	4.333.288.367	493-13	4.368.365.892	---	-
490	466	Vatan Plastik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	477	4.294.664.510	490-478	4.404.363.445	---	-

Özkaynak		Aktif Toplamı		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2024
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	381-367	484	456
127-118	10.605.714.853	100-93	26.559.803.675	---	-	---	-	264-261	72.780	98-88	2.340	457
---	-	---	-	---	-	---	-	405-397	10.453	248-236	1.005	458
206-195	5.873.690.481	---	-	---	-	---	-	280-277	63.209	461-447	250	459
395-381	2.208.629.058	402-390	4.830.009.266	---	-	448-436	273.123.893	366-359	24.281	387-373	472	460
372-360	2.564.610.847	401-389	4.840.515.902	220-214	364.362.906	317-306	884.774.624	188-185	120.422	257-245	944	461
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	462
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	463
376-363	2.470.581.593	365-353	5.771.091.309	145-139	751.339.276	304-293	920.667.020	179-176	126.370	435-421	337	464
418-404	1.823.317.767	453-440	3.608.441.171	268-260	152.770.489	308-297	910.726.214	427-419	4.762	493-479	110	465
225-214	5.338.333.537	206-196	12.234.137.066	41-38	3.294.255.262	83-78	3.858.169.264	---	-	398-384	448	466
---	-	458-445	3.411.421.467	---	-	---	-	292-289	55.069	---	-	467
266-254	-	381-369	-	213-207	-	246-235	-	344-339	-	385-371	-	468
482-468	425.532.795	484-470	2.460.929.405	334-326	19.307.067	467-454	166.300.253	308-305	46.351	477-463	205	469
---	-	---	-	---	-	---	-	266-263	70.915	---	-	470
---	-	489-475	2.241.995.666	---	-	---	-	---	-	383-369	478	471
409-395	2.005.460.880	385-373	5.250.049.180	284-276	105.213.011	312-301	900.148.254	419-411	6.540	226-215	1.123	472
433-419	1.530.008.520	470-456	2.838.923.155	---	-	---	-	309-306	45.753	405-391	426	473
---	-	---	-	---	-	---	-	254-251	78.838	---	-	474
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	475
293-281	3.788.609.963	344-332	6.378.629.168	---	-	---	-	187-184	120.461	354-342	579	476
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	477
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	478
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	479
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	480
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	481
489-475	190.779.981	418-406	4.413.413.476	---	-	---	-	198-195	110.658	255-243	975	482
---	-	452-439	3.610.633.918	---	-	---	-	409-401	9.453	---	-	483
253-242	4.515.605.297	321-309	7.143.860.795	164-158	607.641.453	374-363	677.942.918	263-260	73.180	140-130	1.711	484
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	485
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	486
---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	487
371-359	2.583.175.105	456-443	3.455.618.709	---	-	---	-	---	-	486-472	167	488
374-13	2.515.570.601	433-13	4.181.958.810	---	-	---	-	331-5	36.058	363-14	532	489
---	-	---	-	---	-	---	-	296-293	53.018	392-378	459	490

İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (TL)	Net Satışlar		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	
2024	2023						Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)
491	472	Baştaş Başkent Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	478	4.272.248.200	477-465	4.642.735.027	96-89	5.231.763.373
492	459	Enka Süt ve Gıda Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Konya	-	479	4.261.712.750	468-456	4.828.754.852	---	-
493	476	Tarımkredi Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Afyonkarahisar	-	480	4.258.090.482	498-484	4.324.917.346	---	-
494	-	-	İstanbul	-	481	-	499-485	-	456-442	-
495	-	Yemekhane Yiyecek ve İçecek Hizmetleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	482	4.231.753.362	496-483	4.348.702.566	383-371	1.111.930.196
496	392	Teksan Jeneratör Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	483	4.229.762.802	323-311	7.118.082.326	---	-
497	-	RTM Tarım Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Konya	-	484	4.223.953.028	464-452	4.883.441.430	---	-
498	419	Form Sünger ve Yatak San. Tic. A.Ş.	Kamu	14	-	4.215.317.976	497-14	4.348.430.945	---	-
499	+	İskur Tekstil Enerji Tic. ve San. A.Ş.	K.Maraş	-	485	4.212.201.281	420-408	5.547.964.045	---	-
500	-	Palmiye Dokuma İplik Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Adana	-	486	4.187.772.122	500-486	4.245.816.954	---	-
		GENEL TOPLAM				**8.688.476.886.815**		**10.270.096.881.683**		**2.685.178.237.483**

Açıklamalar

- Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması, kuruluşların Vergi Usul Kanunu'na (VUK) göre hazırlanmış yılsonu kapanış bilanço ve gelir tabloları dikkate alınarak hazırlanmaktadır.

- "Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu" sütunundaki "Kamu" ifadesi, o sırada yer alan kuruluşun BİT / KİT gibi bir kamu kuruluşu veya kamu tarafından devralınmış bir şirket olduğunu göstermektedir.

- Bu bölümde "Kamu" ifadesi bulunmayan diğer tüm kuruluşlar özel sektör kuruluşu olup, bağlı oldukları Oda bilgisi İstanbul Sanayi Odası, diğer Sanayi Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Odaları sıralaması dikkate alınarak gösterilmiştir.

- İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralaması, kuruluşların 2024 yılındaki üretimden satışlarına (net) göre yapılmıştır. Net satışlar ise kuruluşların 2024 yılındaki üretimden net satışları ile diğer satışları (sanayi faaliyeti dışı satışlar) toplamıdır.

	Özkaynak		Aktif Toplamı		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.)		Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar		İhracat		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No:
	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(TL)	Sıra No:	(Bin $)	Sıra No:	Kişi	2024
	181-170	6.964.770.100	292-281	8.192.443.060	384-376	-250.404.631	77-72	3.931.923.435	456-447	272	465-451	246	491
	---	-	---	-	---	-	---	-	394-386	13.249	---	-	492
	486-472	309.042.216	399-387	5.024.558.553	---	-	383-372	628.970.579	---	-	403-389	433	493
	438-424	-	482-468	-	240-233	-	436-424	-	276-273	-	496-482	-	494
	487-473	298.645.293	498-484	1.404.123.610	291-283	92.239.680	473-460	85.325.208	---	-	103-93	2.259	495
	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	496
	463-449	1.040.908.098	488-474	2.342.162.551	---	-	440-428	312.380.485	---	-	491-477	120	497
	---	-	---	-	---	-	---	-	351-6	29.792	---	-	498
	243-232	4.831.330.698	246-235	10.274.326.463	---	-	---	-	---	-	---	-	499
	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	500
		6.337.515.737.071		**12.158.804.177.806**		**267.416.966.511**		**1.317.640.193.733**		**96.583.543**		**824.245**	

- Tabloda, üretimden satışlar bilgilerinden sonraki büyüklüklerde İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralaması verilirken, bu sıralamanın yanında ayrıca Kamu ve Özel sıralaması da verilmiştir. Bu sıralamada kuruluşların Kamu ve Özel grupları içindeki sırası görülmektedir.

- (+): Ana tabloda kuruluşların bir önceki yıl sıralama bilgileri de yer almaktadır. Bu sıralamada bir önceki yıl İSO 1000'de yer almayan kuruluşlar ile bir önceki yıl bilgilerini açıklatmayıp bu yıl bilgilerini açıklatan kuruluşlar (+) işareti ile gösterilmektedir.

  (-): Ana tabloda sıra numaralarının bazılarının karşısında görülen (-) işareti, o sırada yer alan kuruluşun isminin açıklanmasını istemediğini göstermektedir. Bu yıl bilgilerini açıklatmayan ve/veya İSO İkinci 500'den İSO 500'e yükselen kuruluşların bir önceki yıl sıralama bilgileri de (-) işaretiyle gösterilmektedir.

Kısaltmalar V.Ö.: Vergi Öncesi

Not: Dönem Karı/Zararı (V.Ö.) ve Faiz, Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar Genel Toplamı, Net Kar olarak (Kar-Zarar=Net Kar) verilmiştir.

İSO 500 Logosunu Markanızla Kullanın

TÜRKİYE'NİN
500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU
2024

TÜRKİYE'NİN
İKİNCİ 500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU
2024

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2024 arasında yer alma başarısını gösteren firmalarımız, bu başarılarını daha üst noktalara taşıyabilmek ve kurumsallıklarına daha fazla değer katabilmek için İSO 500 logosunu taleplerinize sunuyoruz.

İSO 500 LOGOSUNU KULLANABİLECEĞİNİZ ETKİLİ MECRALAR:

Şirket web sitesi • Broşürler • Basılı materyaller (bloknot, kartvizit, katalog, takvim, antetli kağıt, zarf vb.) • Promosyon ürünleri (kalem, şapka, tişört, mont vb.) • Kolilerin/ambalajların üzerinde • Tanıtım filmi ve diğer videolar • Etkinlikler (kongre, fuar, toplantı vb.) • Kolilerin/ambalajların üzerinde • E-Posta imzası • Sosyal medya görselleri • Süreli yayınlar (dergi, bülten vb.) • Faturalar • Basın bültenleri • Ürünlerin üzerinde

Bilgi için: 0 212 252 29 00
kurumsaliletisim@iso.org.tr
www.iso500.org.tr

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

NOW
VADEN
AGE

TÜRKİYE'NİN
500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU
2024

VADEN
ORIGINAL

Bir ilki daha yaşamanın heyecanıyla!

Üretimden gücünü alan istikrarlı büyümemizle, ISO 500 listesinde Türkiye'nin en büyükleri arasına adımızı yazdırdık. Gururluyuz. Hazırız. Devam ediyoruz.

vadenoriginal/vaden.com.tr

FUTURE
RISE

VADEN
otomotiv
VADEN OTOMOTİV SAN. ve TİC.A.Ş.

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

İSO'yu QR kodlarıyla Sosyal Medyada Takip Edebilirsiniz

ist_sanayiodasi

istanbulsanayiodasi

istanbulsanayiodasi

istanbulsanayiodasi

istanbulsanayiodasi

SEKTÖREL VERİLER

2024 yılında İSO 500'ün temel ekonomik ve finansal büyüklüklerinin sektörel görünümü.

2024 Yılında İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda Sektörel Seçilmiş Büyüklükler (TL)

Sektörler	İşyeri Sayısı	Üretimden Satışlar (Net)	Net Satışlar	Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.)	
05-08 - Madencilik ve taş ocakçılığı	13	216.500.334.748	256.550.451.307	24.646.805.447	
10 - Gıda ürünlerinin imalatı	111	1.243.227.980.218	1.496.983.740.345	87.560.338.905	
11 - İçeceklerin imalatı	7	84.832.313.801	87.225.729.221	3.321.336.582	
12 - Tütün ürünleri imalatı	2	59.027.526.634	59.979.965.560	16.476.504.606	
13 - Tekstil ürünlerinin imalatı	24	180.483.847.796	196.078.512.481	12.136.124.638	
14 - Giyim eşyalarının imalatı	8	53.666.881.713	58.875.248.261	1.929.546.113	
16 - Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	5	107.898.724.466	110.438.771.383	-10.493.709.277	
17 - Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	13	155.587.241.517	166.144.938.452	-9.707.806.248	
18 - Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	2	10.702.562.363	12.307.493.008	145.630.884	
19 - Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	4	929.555.516.843	1.014.371.443.679	-11.271.551.593	
20 - Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	33	409.371.486.128	504.702.284.188	17.377.521.445	
21 - Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	9	83.258.830.194	87.798.907.603	6.304.158.504	
22 - Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	16	177.646.764.525	212.171.267.943	3.369.542.914	
23 - Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	30	330.118.772.512	360.107.197.521	5.195.457.658	
24 - Ana metal sanayii	66	1.428.944.626.575	1.642.995.480.314	313.581.972	
25 - Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	19	214.624.675.662	259.381.313.732	13.193.047.305	
26 - Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	9	168.649.677.444	174.549.966.793	17.986.820.442	
27 - Elektrikli teçhizat imalatı	38	584.343.044.862	687.771.489.970	4.176.288.700	
28 - Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	14	166.568.632.703	205.310.384.604	18.261.185.836	
29 - Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	46	1.389.282.987.233	1.620.615.298.774	54.713.146.557	
30 - Diğer ulaşım araçlarının imalatı	6	139.945.994.742	145.854.207.698	4.793.640.213	
31 - Mobilya imalatı	4	34.536.594.142	53.171.954.280	-62.707.710	
32 - Diğer imalatlar	4	204.946.768.401	286.540.589.569	168.323.735	
32.1 - Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	4	204.946.768.401	286.540.589.569	168.323.735	
35 - Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	17	314.755.101.593	570.170.244.997	6.883.738.883	
Toplam	**500**	**8.688.476.886.815**	**10.270.096.881.683**	**267.416.966.511**	

	Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	Toplam Borçlar	Mali Borçlar	Özkaynak	Aktif Toplamı	Ücretle Çalışanlar Ortalaması
	52.764.891.290	103.916.359.117	277.314.167.523	154.426.541.517	480.924.546.094	758.238.713.614	21.184
	206.396.660.456	308.276.853.185	555.156.149.637	296.481.131.679	633.798.799.568	1.188.954.949.210	155.023
	12.653.455.549	100.865.161.468	93.733.749.792	60.730.329.982	212.962.408.003	306.696.157.795	5.827
	13.154.124.382	312.583.606.445	51.377.679.794	-	31.342.944.105	82.720.623.898	2.251
	26.091.800.858	46.367.533.954	231.329.345.708	171.019.508.704	223.334.618.895	454.663.964.605	57.623
	6.177.746.459	16.463.660.954	27.815.839.445	11.279.913.382	17.627.024.965	45.442.864.410	20.462
	10.503.343.730	17.883.601.722	92.325.042.615	60.600.070.285	73.180.605.065	165.505.647.680	9.582
	23.737.534.216	30.013.877.582	160.725.774.383	87.970.015.891	169.376.154.046	330.101.928.429	15.009
	1.393.705.628	3.154.589.273	10.530.715.497	6.703.427.877	3.898.807.653	14.429.523.149	1.912
	45.771.997.401	304.139.832.915	280.253.598.815	89.334.887.038	580.938.225.470	861.191.824.284	8.208
	79.867.183.482	112.653.872.602	337.894.829.631	206.855.687.366	355.305.858.368	693.200.688.000	28.743
	27.640.869.774	49.881.531.307	40.737.695.109	21.379.287.841	98.043.582.612	138.781.277.722	17.888
	26.884.659.404	56.359.166.967	117.923.183.268	63.439.502.001	90.102.508.344	208.025.691.609	26.648
	84.489.389.106	118.209.278.750	302.572.227.324	169.806.636.172	424.962.564.226	727.534.791.551	42.093
	195.200.681.760	248.163.706.435	765.624.365.819	453.426.633.314	770.384.993.996	1.536.009.359.819	75.143
	44.333.534.224	79.655.279.606	182.210.971.104	32.999.246.883	138.580.723.491	320.791.694.595	30.314
	29.400.616.278	75.391.757.357	251.630.290.886	80.588.930.254	207.764.476.937	459.394.767.822	24.954
	75.266.849.261	117.513.434.577	303.210.540.932	129.776.150.233	276.786.326.545	579.996.867.480	67.214
	35.429.405.179	50.883.737.108	89.432.532.081	52.308.266.275	110.069.245.936	199.501.778.016	21.463
	176.712.342.765	330.481.338.038	635.061.071.457	314.225.287.071	447.948.075.178	1.083.009.146.637	137.468
	18.184.839.621	65.445.641.383	288.706.861.142	136.283.808.656	133.818.440.170	422.525.301.313	25.468
	5.577.399.840	14.173.034.663	19.492.486.573	9.660.547.899	20.977.089.457	40.469.576.030	11.338
	958.074.962	1.180.313.724	6.947.079.254	3.487.744.936	6.023.048.990	12.970.128.244	651
	958.074.962	1.180.313.724	6.947.079.254	3.487.744.936	6.023.048.990	12.970.128.244	651
	119.049.088.108	121.521.068.351	699.282.242.934	173.980.586.181	829.364.668.958	1.528.646.911.894	17.779
	1.317.640.193.733	**2.685.178.237.483**	**5.821.288.440.723**	**2.786.764.141.438**	**6.337.515.737.072**	**12.158.804.177.806**	**824.245**

2024 Yılında İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda Sektörel Faktör Gelirleri Dağılımı ve Seçilmiş Diğer Büyüklükler (TL)

Sektörler	İşyeri Sayısı	Ödenen Maaş ve Ücretler	Ödenen Faizler	Milli Gelir Anlamında Kar	
05-08 - Madencilik ve taş ocakçılığı	13	20.995.444.034	23.774.426.532	6.120.161.593	
10 - Gıda ürünlerinin imalatı	111	107.963.521.085	65.827.567.026	78.475.336.788	
11 - İçeceklerin imalatı	7	8.214.627.255	5.255.139.070	-14.056.129.097	
12 - Tütün ürünleri imalatı	2	3.742.686.574	1.419.449.676	7.270.763.489	
13 - Tekstil ürünlerinin imalatı	24	32.383.005.967	23.863.789.640	-26.340.873.325	
14 - Giyim eşyalarının imalatı	8	10.966.888.731	2.248.509.601	925.896.179	
16 - Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	5	8.517.450.992	12.736.998.220	-14.146.046.545	
17 - Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	13	14.483.130.858	15.067.162.363	-14.392.081.660	
18 - Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	2	1.770.053.395	851.953.533	-275.489.982	
19 - Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	4	15.194.722.554	7.165.176.277	-33.049.864.318	
20 - Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	33	31.043.870.035	21.555.592.846	25.894.851.296	
21 - Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	9	19.313.859.107	6.217.292.276	11.436.634.545	
22 - Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	16	27.304.448.386	12.016.795.728	-2.439.564	
23 - Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	30	47.095.244.936	28.559.208.551	-10.701.548.673	
24 - Ana metal sanayii	66	83.707.454.049	54.752.099.274	-32.397.441.276	
25 - Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	19	38.648.721.914	7.010.477.227	16.842.692.193	
26 - Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	9	36.094.914.252	16.989.401.378	3.634.517.670	
27 - Elektrikli teçhizat imalatı	38	64.028.229.315	9.530.503.938	3.467.708.374	
28 - Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	14	21.458.107.341	5.946.631.206	15.170.164.595	
29 - Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	46	151.083.119.613	42.130.693.398	5.823.287.106	
30 - Diğer ulaşım araçlarının imalatı	6	42.772.063.300	26.005.910.541	-14.388.384.239	
31 - Mobilya imalatı	4	7.701.762.949	3.255.479.630	1.323.079.519	
32 - Diğer imalatlar	4	272.648.386	651.966.844	101.233.812	
32.1 - Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	4	272.648.386	651.966.844	101.233.812	
35 - Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	17	18.120.336.198	19.274.269.343	-22.420.963.377	
Toplam	**500**	**812.876.311.226**	**412.106.494.118**	**-5.684.934.897**	

	Net Katma Değer (Faktör Fiyatlarıyla)	Amortismanlar	Diğer Dolaylı Vergiler	Brüt Katma Değer (Temel Fiyatlarla)	Ödenen KDV + ÖTV	Sübvansiyonlar	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)
	50.890.032.159	29.141.543.010	1.640.378.724	81.671.953.893	22.485.098.685	240.693.461	103.916.359.117
	252.266.424.899	48.274.884.227	2.219.045.472	302.760.354.598	5.718.244.046	201.745.459	308.276.853.185
	-586.362.772	5.665.060.631	1.648.987.606	6.727.685.465	94.137.476.003	-	100.865.161.468
	12.432.899.739	4.433.404.450	156.175.811	17.022.480.000	295.561.126.445	-	312.583.606.445
	29.905.922.282	15.088.252.666	219.269.000	45.213.443.948	1.186.878.633	32.788.627	46.367.533.954
	14.141.294.511	1.928.298.761	23.334.242	16.092.927.514	468.765.872	98.032.432	16.463.660.954
	7.108.402.667	9.085.921.933	59.769.503	16.254.094.103	1.631.280.913	1.773.294	17.883.601.722
	15.158.211.561	12.152.497.884	224.559.170	27.535.268.615	2.478.608.967	-	30.013.877.582
	2.346.516.946	650.167.436	16.264.958	3.012.949.340	141.639.933	-	3.154.589.273
	-10.689.965.487	57.352.908.493	822.581.530	47.485.524.536	256.654.308.379	-	304.139.832.915
	78.494.314.177	26.635.600.251	698.524.257	105.828.438.685	6.830.568.486	5.134.569	112.653.872.602
	36.967.785.928	10.999.593.591	368.658.581	48.336.038.100	1.550.967.390	5.474.183	49.881.531.307
	39.318.804.550	12.797.777.815	547.212.298	52.663.794.663	3.701.743.054	6.370.750	56.359.166.967
	64.952.904.814	42.694.989.508	1.352.220.710	109.000.115.032	9.226.403.740	17.240.022	118.209.278.750
	106.062.112.047	125.617.110.016	1.204.246.187	232.883.468.250	15.408.779.414	128.541.229	248.163.706.435
	62.501.891.334	12.686.934.129	404.811.472	75.593.636.935	4.071.384.961	9.742.290	79.655.279.606
	56.718.833.300	8.138.605.714	132.778.461	64.990.217.475	10.401.539.882	-	75.391.757.357
	77.026.441.627	24.770.864.921	898.620.472	102.695.927.020	14.853.708.805	36.201.248	117.513.434.577
	42.574.903.142	6.910.083.838	241.770.444	49.726.757.424	1.177.106.664	20.126.980	50.883.737.108
	199.037.100.117	111.362.665.591	427.408.467	310.827.174.175	19.664.223.153	10.059.290	330.481.338.038
	54.389.589.602	10.635.431.486	127.042.481	65.152.063.569	300.911.675	7.333.861	65.445.641.383
	12.280.322.098	1.605.671.093	54.943.216	13.940.936.407	234.575.337	2.477.081	14.173.034.663
	1.025.849.042	149.787.921	1.052.447	1.176.689.410	3.624.314	-	1.180.313.724
	1.025.849.042	149.787.921	1.052.447	1.176.689.410	3.624.314	-	1.180.313.724
	14.973.642.164	93.793.548.204	943.020.997	109.710.211.365	12.214.876.321	404.019.335	121.521.068.351
	1.219.297.870.447	**672.571.603.569**	**14.432.676.506**	**1.906.302.150.522**	**780.103.841.072**	**1.227.754.111**	**2.685.178.237.483**

2024 Yılında İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda Sektörel Bazı Oranlar (%) ve Çalışan Başına Düşen Büyüklükler (TL)

Sektörler	İşyeri Sayısı	Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.) / Net Satışlar (%)	Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.) / Özkaynak (%)	FAVÖK/ Net Satışlar (%)	
05-08 - Madencilik ve taş ocakçılığı	13	9,6	5,1	20,6	
10 - Gıda ürünlerinin imalatı	111	5,8	13,8	13,8	
11 - İçeceklerin imalatı	7	3,8	1,6	14,5	
12 - Tütün ürünleri imalatı	2	27,5	52,6	21,9	
13 - Tekstil ürünlerinin imalatı	24	6,2	5,4	13,3	
14 - Giyim eşyalarının imalatı	8	3,3	10,9	10,5	
16 - Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	5	-9,5	-14,3	9,5	
17 - Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	13	-5,8	-5,7	14,3	
18 - Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	2	1,2	3,7	11,3	
19 - Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	4	-1,1	-1,9	4,5	
20 - Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	33	3,4	4,9	15,8	
21 - Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	9	7,2	6,4	31,5	
22 - Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	16	1,6	3,7	12,7	
23 - Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	30	1,4	1,2	23,5	
24 - Ana metal sanayii	66	0,0	0,0	11,9	
25 - Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	19	5,1	9,5	17,1	
26 - Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	9	10,3	8,7	16,8	
27 - Elektrikli teçhizat imalatı	38	0,6	1,5	10,9	
28 - Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	14	8,9	16,6	17,3	
29 - Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	46	3,4	12,2	10,9	
30 - Diğer ulaşım araçlarının imalatı	6	3,3	3,6	12,5	
31 - Mobilya imalatı	4	-0,1	-0,3	10,5	
32 - Diğer imalatlar	4	0,1	2,8	0,3	
32.1 - Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	4	0,1	2,8	0,3	
35 - Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	17	1,2	0,8	20,9	
Toplam	**500**	**2,6**	**4,2**	**12,8**	

	Üretimden Satışlar (Net) / Net Satışlar (%)	Ücretle Çalışanlar Ortalaması	Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö.) / Ücretle Çalışanlar Ortalaması	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) / Ücretle Çalışanlar Ortalaması	Net Katma Değer (Faktör Fiyatlarıyla) / Ücretle Çalışanlar Ortalaması	Net Satışlar / Ücretle Çalışanlar Ortalaması
	84,4	21.184	1.163.463	4.905.417	2.402.286	12.110.576
	83,0	155.023	564.822	1.988.588	1.627.284	9.656.527
	97,3	5.827	569.991	17.309.964	-100.629	14.969.234
	98,4	2.251	7.319.638	138.864.330	5.523.278	26.645.920
	92,0	57.623	210.613	804.671	518.993	3.402.782
	91,2	20.462	94.299	804.597	691.100	2.877.297
	97,7	9.582	-1.095.148	1.866.375	741.850	11.525.649
	93,6	15.009	-646.799	1.999.725	1.009.941	11.069.687
	87,0	1.912	76.167	1.649.890	1.227.258	6.436.973
	91,6	8.208	-1.373.240	37.054.073	-1.302.384	123.583.266
	81,1	28.743	604.583	3.919.350	2.730.902	17.559.137
	94,8	17.888	352.424	2.788.547	2.066.625	4.908.257
	83,7	26.648	126.446	2.114.949	1.475.488	7.961.996
	91,7	42.093	123.428	2.808.288	1.543.081	8.555.038
	87,0	75.143	4.173	3.302.553	1.411.470	21.864.917
	82,7	30.314	435.213	2.627.673	2.061.816	8.556.486
	96,6	24.954	720.799	3.021.229	2.272.936	6.994.869
	85,0	67.214	62.134	1.748.348	1.145.988	10.232.563
	81,1	21.463	850.822	2.370.765	1.983.642	9.565.782
	85,7	137.468	398.006	2.404.060	1.447.880	11.789.037
	95,9	25.468	188.222	2.569.720	2.135.605	5.726.960
	65,0	11.338	-5.531	1.250.047	1.083.112	4.689.712
	71,5	651	258.562	1.813.078	1.575.805	440.154.515
	71,5	651	258.562	1.813.078	1.575.805	440.154.515
	55,2	17.779	387.184	6.835.090	842.209	32.069.871
	84,6	**824.245**	**324.439**	**3.257.743**	**1.479.291**	**12.460.005**

YÖNTEM, TANIM VE AÇIKLAMALAR

“Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (İSO 500)” araştırmasının temel amacı, Türkiye’de sanayi faaliyet kolunda yer alan en büyük kuruluşları tespit edebilmek, bu kuruluşlara ait büyüklükleri ortaya koyarak Türk sanayinin gelişimini görebilmek ve geleceğe yönelik yol haritasının belirlenmesine katkı sağlamaktır.

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2024

1. YÖNTEM

"Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" Araştırması ankete dayalı bir çalışmadır. Ankete katılım gönüllülük esasına dayalıdır. Anket coğrafi olarak tüm Türkiye'yi, iktisadi olarak sanayi sektöründe faaliyet gösteren tüm kuruluşları kapsamaktadır.

Anket birimi işyeridir. İşyeri; tek bir mahalde, tek bir mülkiyet altında, bir veya daha fazla kişinin sınai ve ticari faaliyette bulunduğu veya hizmet gördüğü yerdir. Sınai faaliyet icra eden ve müstakil muhasebe kayıt ve kaynaklarına sahip işyerleri anket kapsamında değerlendirilmektedir.

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması, kuruluşların Vergi Usul Kanunu'na (VUK) göre hazırlanmış yılsonu kapanış bilanço ve gelir tabloları dikkate alınarak hazırlanmaktadır.

Anket alımları www.iso500.org.tr adresinde yer alan "Anket Kullanıcı Girişi" uygulaması üzerinden yapılmaktadır.

Araştırmada yer almak isteyen kuruluşların her yıl için belirlenen tarih aralığında "Anket Kullanıcı Girişi" uygulamasını kullanarak anket bilgilerini doldurmaları ve Kurumlar Vergisi Beyannamesini (e-beyanname) sisteme yüklemeleri gerekmektedir. Bu işlemleri gerçekleştirmeyen kuruluşlar değerlendirmeye alınmamaktadır.

Anket verileri kapsamında firmalardan net satışlar, üretimden satışlar, ihracat (dolar olarak), vergi öncesi dönem kar/zarar, faiz amortisman ve vergi öncesi kar/zarar, aktif-pasif toplamı, yıllık ortalama çalışan sayısı, ar-ge harcamaları ve brüt katma değerin hesaplanmasında kullanılan faktör gelirleri ödemeleri (ödenen maaş ve ücretler, ödenen faizler, üretim faaliyeti dışı gelirler, amortisman ve ödenen dolaylı vergiler, kardan ayrılan karşılıklar vb.) ile ilgili bilgiler istenmektedir. Ayrıca sermaye dağılımı ve iktisadi faaliyet kodu (NACE Rev. 2) bilgileri alınmaktadır.

Çalışmamızda kuruluşların beyanı esas alınmakla birlikte, ankette yer alan bilgilerin doğruluğunu kontrol etmek amacıyla anket verilerinin yanı sıra kuruluşların Vergi Usul Kanunu'na (VUK) göre hazırlanmış yılsonu kapanış bilanço ve gelir tablolarını içeren ve Maliye Bakanlığı'na verilen Kurumlar Vergisi Beyannamesini (E-beyanname) de elektronik ortama yüklemeleri istenmektedir.

Ankette yer alan bilgiler e-beyanname verileri ile karşılaştırılmakta, herhangi bir tutarsızlık olması durumunda firmadan düzeltme yapması ve/veya durumu açıklayan ek belgeler (YMM onaylı yazı, kapasite raporu, sanayici sicil belgesi, kesin mizan vb.) paylaşması istenmekte ve/veya e-beyanname verileri dikkate alınmaktadır.

"Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırması kapsamında Türkiye'de sanayi faaliyet kolunda yer alan en büyük kuruluşların tespit edilmesi amaçlandığı için bilgilerini açıklamak istemeyen kuruluşlar da kapsama alınmakta; bu kuruluşlara ait bilgiler, tüm değerlendirmelerde kullanılmakla birlikte kamuoyu ile paylaşılmamaktadır.

"Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırması, sanayi sektörü kapsamında gerçekleştirilmektedir. İSO 500 çalışmasında NACE Rev.2'nin Madencilik ve Taşocakçılığı (B), İmalat (C) ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı (D) sektörleri kapsanmaktadır. Ancak NACE Rev. 2 sınıflamasına göre 33, 35.12, 35.13, 35.14, 35.2, 35.3 ve 09 sektörleri kapsam dışıdır.

"Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" sıralaması, üretimden satışlar (kuruluşların kendi üretmiş olduğu mallardan yapmış olduğu satışlar-ticari mal satışları hariç) kriterine göre yapılmaktadır.

Söz konusu çalışmada kuruluşlar üretimden satışlar büyüklüğüne göre sıralanırken, net satışlar, brüt katma değer, özkaynak, aktif toplamı, vergi öncesi dönem kar/zarar, faiz amortisman ve vergi öncesi kar/zarar, ihracat ve ortalama çalışan sayısı büyüklüklerine göre de sıralamaya tabi tutulmaktadır.

Kuruluşlara ait bilgilerin açıklandığı ana tabloda, kuruluşların üretimden satışlar büyüklüklerine göre sıra numaralarının yanı sıra bir önceki yıl sıralamaları da yer almaktadır. Bu sıralamada bir önceki yıl İSO 1000'de yer almayan kuruluşlar ile bir önceki yıl bilgilerini açıklatmayıp bu yıl bilgilerini açıklatan kuruluşlar (+) işareti ile gösterilmektedir. Bu yıl bilgilerini açıklatmayan ve/veya İkinci 500'den Birinci 500'e yükselen kuruluşlar ise (-) işareti ile belirtilmektedir.

2023 yılında enflasyon muhasebesi uygulaması kapsamında "gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olup ve bilanço esasına göre defter tutan tüm mükellefler -bazı istisnalar hariç-" bilançolarında yer alan parasal olmayan kıymetlerle sınırlı olmak üzere enflasyon düzeltmesi yapmış, ancak gelir tabloları enflasyon muhasebesi uygulamasından etkilenmemiştir.

2024 yılında ise enflasyon düzeltmesinin gelir tablosuna yansıması sonucunda gelir tablosu göstergeleri de etkilenmiştir. Bilanço tarafında ise 2023'ün ardından 2024 yılında da enflasyon düzeltmesi sonrası veriler kullanılmıştır. Bu nedenle geçmiş yıllara ait bilanço büyüklükleri, gelir tablosu verileri ve finansal rasyoların karşılaştırılmasında kapsam farklılıkları olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

2. TANIM VE AÇIKLAMALAR

2.1. Net Satışlar

Net satışlar, kuruluş tarafından üretilen, malzemesi verilerek dışarıda yaptırılan (fason), üretim sürecinden geçirilmeden aynen alındığı gibi satılan malların satışı ile bunlara ilaveten varsa başkalarının malzemelerini kullanarak onlar için yapılan imalat karşılığı elde edilen fason gelirlerden oluşmaktadır. Net satışlar, iç ve dış satışları kapsamaktadır.

Net satışlar, tüm satış vergileri, fonlar, KDV ve ÖTV hariç verilmelidir. Net satışlar tutarı, gelir tablosundaki net satışlara eşit olmalıdır.

2.2. Üretimden Satışlar (Net)

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralaması, üretimden satışlar (net) kriterine göre yapılmaktadır.

Üretimden satışlar, kuruluş tarafından üretilen mallardan yapılan satışlar, malzemesi verilerek dışarıda yaptırılan (fason) mallardan satışlar ile başkalarının malzemelerini kullanarak onlar için yapılan üretim karşılığı elde edilen gelirleri kapsamaktadır. Net satışlarda olduğu gibi, üretimden satışlar tutarı da net olarak verilmelidir. Yani tüm satış vergileri, fonlar, KDV ve ÖTV hariçtir. Satış iade ve indirimleri, satış tutarı içinde yer almamalıdır. "Satış İndirimleri" altında yer almayan indirim ve iskontolar varsa bu tutarlar düşülmelidir. Üretim sürecinden geçirilmeden aynen alındığı gibi satılan mallar, üretimden satışlar tutarına dahil edilmemelidir.

> Satış fiyatı: Ürünün işyeri çıkış fiyatıdır. Satış fiyatı müşteri adına yapılan tüm indirimler ile müşteri adına yapılan ulaşım ve teslim giderleri düşüldükten sonra bulunan fiyattır. Malların taşınması bizzat işyeri tarafından kendi taşıtları ile yapılırsa, bu malın satış fiyatı malın alıcıya teslim edildiği andaki fiyatıdır. Satış fiyatı tüm satış vergilerini, fonları, KDV ve ÖTV'yi kapsamamaktadır.

2.3. Brüt Katma Değer

500 Büyük Sanayi Kuruluşu çalışması kapsamında kuruluşların ülke ekonomisine yaptıkları katkıları hesaplayabilmek için, anket formunda katma değer ile ilgili sorular da yer almaktadır.

İSO 500 çalışmasında gelir yöntemiyle GSYH ile uyumlu bir katma değer hesaplaması kullanılmaktadır. Ancak temel üretim faktörlerine yapılan ödemeler gelir yoluyla GSYH'den farklı olarak kalıntı yoluyla değil, doğrudan elde edilmeye çalışılmaktadır.

Bilindiği gibi üretime katılan üretim faktörlerinin paylarına düşen maaş ve ücretler, ödenen faizler, ödenen kiralar (sadece tarım sektöründe) ve milli gelir anlamında kar toplamı **net katma değer**i vermektedir. Net katma değere yıllık amortisman tutarı, ödenen dolaylı vergiler eklenip, sübvansiyonlar düşülünce **brüt katma değer**e ulaşılmaktadır.

Milli gelir anlamında kar olarak adlandırdığımız kar faktör geliri (girişimcinin üretime katılması sonucu üretimden aldığı pay) şöyle hesaplanmaktadır. Kuruluşun vergi öncesi dönem karına veya zararına, o dönemde ayrılan karşılıklar eklenip, vergi öncesi dönem karı kapsamındaki temettü iştirak gelirleri, net kambiyo kar ve zararları ile faiz gelirleri vb. faaliyet dışı net gelirler düşülmektedir.

2.4. Özkaynak

Ödenmiş sermaye, sermaye yedekleri, kar yedekleri, geçmiş yıllar karları ile dönem net karı toplamından, dönem zararı ile geçmiş yıllar zararlarının indirilmesi yoluyla hesaplanmaktadır. Bilançodaki özkaynak toplamına eşit olmalıdır. Enflasyon muhasebesi uygulaması nedeniyle 2023 ve 2024 verileri enflasyon düzeltmesi sonrası büyüklükler olarak kullanılmıştır.

2.5. Aktif Toplamı

Bilançodaki aktif toplamına (dönen varlıklar+duran varlıklar) eşit olmalıdır. Enflasyon muhasebesi uygulaması nedeniyle 2023 ve 2024 verileri enflasyon düzeltmesi sonrası büyüklükler olarak kullanılmıştır.

2.6. Dönem Karı/Zararı (V.Ö)

Gelir tablosundaki vergi öncesi dönem karı veya zararına eşit olmalıdır.

2.7. Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar

Vergi öncesi dönem karı veya zararına, amortisman gideri (itfa ve tükenme payları dahil), finansal gelir ve giderler farkı (net) ile operasyonel olmayan gelir ve giderler farkı (net) eklenmelidir.

2.8. İhracat

Kuruluşun yaptığı ihracatın dolar değeri (FOB) belirtilmelidir. İhracat değeri, Genel Ticaret Sistemi (GTS)'ye göre verilmelidir. GTS'de ülkenin ekonomik alanını oluşturan serbest bölgeler, gümrük antrepoları ve serbest dolaşım alanından yurt dışına çıkan mallar ihracat kabul edilmektedir.

Bu rakama varsa ihraç kayıtlı satışlar eklenmeli, hizmet ticareti ve transit ticaret dahil edilmemelidir. İhracat tutarları, herhangi bir şekilde devletten alınan mali yardımları (sübvansiyonları) kapsamamalıdır. KKTC'ye yapılan ihracatın da dolar değeri verilmelidir.

2.9. Ücretle Çalışanlar Sayısı

Maaş ve ücretle çalışanların ortalama sayısı belirtilmelidir. Tüm maaş ve ücretle çalışanlar kapsama dahildir. Maaş, ücret, komisyon, ikramiye, parça başı ödeme veya ayni karşılıklar şeklinde yapılan ödemeleri alan, iş akdine sahip ve işveren için çalışan kişiler belirtilmelidir.

2.10. Sektörel Sınıflama

Sektörel sınıflamalarda Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE Rev.2) kullanılmaktadır. Bir zaman serisi çalışması niteliğinde olan çalışmada, geçmiş yıllar ile kıyaslamayı devam ettirebilmek ve seriyi koparmamak için sektörel sınıflama olarak Birleşmiş Milletler Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflaması (ISIC Rev.2) da kullanılmaya devam edilmektedir.

Sektörel tablolarda, herhangi bir sektörde faaliyet gösteren firma sayısının tek olması durumunda, o sektöre ilişkin bilgiler kamuoyu ile paylaşılmamaktadır.

FAALİYET KODLARI VE SERMAYE DAĞILIMI

İSO 500 çalışmasında sektörler Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması'na (NACE Rev.2) göre gruplanmaktadır.

EKONOMİK FAALİYET KODLARI

Çalışma kapsamında her kuruluşun ekonomik faaliyeti ile ilgili olarak hem Avrupa Topluluğu'nda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE Rev. 2, 2024), hem de Birleşmiş Milletler-Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflaması (ISIC Rev. 2)'na ilişkin ekonomik faaliyet kodu bilgileri yer almaktadır.

Kuruluşların ISIC. Rev.2 ekonomik faaliyet kodları, çalışmamız kapsamında firmalardan yada bağlı oldukları odalardan temin edilen NACE Rev.2 ekonomik faaliyet kodlları kullanılarak oluşturulmuştur.

AVRUPA TOPLULUĞU EKONOMİK FAALİYETLERİN İSTATİSTİKİ SINIFLAMASI (NACE REV. 2, 2024)

Kod	Tanım
B	**MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI**
05	Kömür ve linyit çıkartılması
06	Ham petrol ve doğal gaz çıkarımı
07	Metal cevherleri madenciliği
08	Diğer madencilik ve taş ocakçılığı
C	**İMALAT**
10	Gıda ürünlerinin imalatı
11	İçeceklerin imalatı
12	Tütün ürünleri imalatı
13	Tekstil ürünlerinin imalatı
14	Giyim eşyalarının imalatı
15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı
24	Ana metal sanayii
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı
27	Elektrikli teçhizat imalatı
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı
31	Mobilya imalatı
32	Diğer imalatlar
32.1	Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı
32.2	Müzik aletleri imalatı
32.3	Spor malzemeleri imalatı
32.4	Oyun ve oyuncak imalatı
32.5	Tıbbi ve dişçilik ile ilgili araç ve gereçlerin imalatı
32.9	Başka yerde sınıflandırılmamış imalatlar
D	**ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE HAVALANDIRMA SİSTEMİ ÜRETİM VE DAĞITIMI**
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER - TÜM EKONOMİK FAALİYETLERİN ULUSLARARASI STANDART SANAYİ SINIFLAMASI (ISIC REV. 2)

Kod	Tanım
210	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
311	Gıda Maddeleri Sanayi
312	Başka Yerde Sınıflandırılmamış Gıda Maddeleri Sanayi
313	İçki Sanayi (Alkollü ve Alkolsüz)
314	Tütün İşleme Sanayi
321	Dokuma Sanayi
322	Giyim Eşya Sanayi
323	Kürk ve Deri Sanayi
324	Ayakkabı Sanayi
331	Ağaç ve Mantar Ürünleri Sanayi
332	Ağaç, Mobilya ve Mefruşat Sanayi
341	Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi
342	Basım Sanayi
351	Ana Kimya Sanayi
352	Diğer Kimyasal Ürünler Sanayi
353	Petrol Ürünleri Sanayi
354	Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi
355	Lastik Ürünleri Sanayi
356	Başka Yerde Sınıflandırılmamış Plastik Ürünler Sanayi
361	Çanak, Çömlek, Çini, Porselen Sanayi
362	Cam ve Camdan Mamul Eşya Sanayi
369	Taş ve Toprağa Dayalı Diğer Sanayi
371	Demir-Çelik Ana Metal Sanayi
372	Demir-Çelik Dışında Ana Metal Sanayi
381	Metal Eşya Sanayi
382	Makine Sanayi (Elektrikli Olanlar Hariç)
383	Elektrik Makineleri, Aletleri ve Cihazları Sanayi
384	Taşıt Araçları Sanayi
385	Mesleki, Bilimsel, Sağlık Amaçlı Aletler ve Malzemeler Sanayi
390	Diğer İmalat Sanayi
400	Elektrik Sektörü

İSO 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU'NUN SERMAYE DAĞILIMI

Kamu Kuruluşları

%100 kamu sermayeli kuruluşlar	14
%50'den fazla kamu sermayeli, kamu-özel sermayeli kuruluşlar	-
%50'den fazla kamu sermayeli, kamu-yabancı ortaklı kuruluşlar	-
%50'den fazla kamu sermayeli, kamu-özel-yabancı sermayeli kuruluşlar	-
Toplam Kamu Kuruluşları	**14**

Özel Kuruluşlar

Yerli Sermaye Ağırlıklı	
%100 özel sermayeli kuruluşlar	357
%50'den fazla özel sermayeli, özel-kamu sermayeli kuruluşlar	5
%50'den fazla özel sermayeli, özel-yabancı sermayeli kuruluşlar	27
%50'den fazla özel sermayeli, özel-kamu-yabancı sermayeli kuruluşlar	-
Yabancı Sermaye Ağırlıklı	
%100 yabancı sermayeli kuruluşlar	53
%50'den fazla yabancı sermayeli, yabancı-özel sermayeli kuruluşlar	35
%50'den fazla yabancı sermayeli, yabancı-kamu sermayeli kuruluşlar	-
%50'den fazla yabancı sermayeli, yabancı-özel-kamu sermayeli kuruluşlar	1
Hiçbirinin %50'den fazla sermayeye sahip olmadığı kamu-özel-yabancı	-
Sermayesi yarı yarıya olan özel ve yabancı sermayeli kuruluşlar	8
Toplam Özel Kuruluşlar	**486**
Genel Toplam	**500**
(*) Halka Açık Kuruluşlar	88

(*) Halka açıklık payları, kuruluşların ankette beyan etmiş oldukları bilgilere dayanmaktadır.

İSTANBUL SANAYİ ODASI
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
VİZYONU

İSO Enerji Masası Kuruldu

#İSOYanınızda

www.iso.org.tr/iso-enerji-masasi

SEKTÖREL SIRALAMALAR

EKONOMİK FAALİYETLERİN İSTATİSTİKİ SINIFLAMASI (NACE REV. 2, 2024)

05-08	Madencilik ve taş ocakçılığı	Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	Kamu	16	82.486.584.509
2	Kazan Soda Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	62	25.184.371.840
3	-	Özel	78	-
4	Eti Soda Üretim Pazarlama Nakliyat ve Elektrik Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	126	15.251.031.190
5	Esan Eczacıbaşı Endüstriyel Hammaddeler San. ve Tic. A.Ş.	Özel	150	12.910.952.385
6	Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu	Kamu	159	12.209.806.060
7	Çelikler Taahhüt İnşaat ve Sanayi A.Ş.	Özel	185	10.909.337.063
8	Erdemir Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	223	9.148.701.850
9	Acacia Maden İşletmeleri A.Ş.	Özel	240	8.465.432.358
10	İmbat Madencilik Enerji Turizm San. ve Tic. A.Ş.	Özel	408	5.245.473.717
11	Demir Export A.Ş.	Özel	446	4.743.558.990
12	Gübretaş Maden Yatırımları A.Ş.	Özel	466	4.603.274.388
13	Defaş Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	477	4.436.120.813

10	Gıda ürünlerinin imalatı			
1	Eti Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	25	55.181.419.753
2	Unilever San. ve Tic. T.A.Ş.	Özel	27	48.862.572.517
3	Şenpiliç Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	47	32.483.088.209
4	SÜTAŞ Süt Ürünleri A.Ş.	Özel	50	32.022.136.678
5	Banvit Bandırma Vitaminli Yem Sanayi A.Ş.	Özel	53	29.108.496.441
6	Konya Şeker San. ve Tic. A.Ş.	Özel	57	27.939.553.215
7	Altınmarka Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	58	27.314.612.663
8	Er Piliç Entegre Tavukçuluk Üretim Pazarlama ve Ticaret A.Ş.	Özel	61	25.464.159.079
9	Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü	Kamu	67	24.216.956.155
10	Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş.	Özel	70	23.018.299.031
11	Abalıoğlu Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Özel	72	22.796.801.728

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
12	Namet Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	77	22.113.748.796
13	Abalıoğlu Lezita Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	80	20.665.237.915
14	Gümüşdoğa Su Ürünleri Üretim İhracat ve İthalat A.Ş.	Özel	81	20.663.898.142
15	Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	86	20.179.344.352
16	Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.	Kamu	87	19.751.036.952
17	Kılıç Deniz Ürünleri Üretimi İhr. İth. ve Tic. A.Ş.	Özel	89	19.546.785.338
18	Bunge Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	90	19.485.085.782
19	Doğuş Çay ve Gıda Maddeleri Üretim Pazarlama İth. İhr. A.Ş.	Özel	98	18.593.856.232
20	BEYPİ Beypazarı Tarımsal Üretim Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.	Özel	99	18.539.690.207
21	Gedik Tavukçuluk ve Tarım Ürünleri Tic. San. A.Ş.	Özel	100	18.359.922.006
22	Şölen Çikolata Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	101	18.260.930.823
23	Cargill Tarım ve Gıda San. Tic. A.Ş.	Özel	102	17.974.533.577
24	Başhan Agro Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	112	16.856.485.929
25	Abalıoğlu Yem Sanayi A.Ş.	Özel	120	15.956.734.213
26	Tarım Kredi Yem San. ve Tic. A.Ş.	Özel	130	14.732.914.568
27	Sofra Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.	Özel	134	14.223.993.787
28	Keskinoğlu Tavukçuluk ve Damızlık İşletmeleri San. Tic. A.Ş.	Özel	146	13.214.461.222
29	Mutlu Makarnacılık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	151	12.758.749.907
30	Aves Enerji Yağ ve Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	152	12.758.321.433
31	Pro Yem San. ve Tic. A.Ş.	Özel	161	12.206.350.859
32	Pınar Süt Mamülleri Sanayii A.Ş.	Özel	163	12.113.685.039
33	Durak Fındık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	178	11.179.615.661
34	Eryem San. ve Tic. A.Ş.	Özel	180	11.147.753.231
35	Savola Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	192	10.604.402.974
36	Oba Makarnacılık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	194	10.572.610.869
37	Yavuz Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	196	10.380.127.086
38	Kadooğlu Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Özel	197	10.355.271.057
39	Memişoğlu Tarım Ürünleri Ticaret Ltd. Şti.	Özel	199	10.327.552.975
40	Arbel Bakliyat Hububat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	206	10.053.892.678
41	Göknur Gıda Maddeleri Enerji İmalat İth. İhr. Tic. ve San. A.Ş.	Özel	210	9.672.162.388
42	Kent Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	215	9.467.300.031
43	C.P. Standart Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	219	9.299.507.796
44	Bupiliç Entegre Gıda San. Tic. A.Ş.	Özel	220	9.236.368.088
45	Reka Bitkisel Yağlar San. ve Tic. A.Ş.	Özel	222	9.217.025.650

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
46	ISS Hazır Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.	Özel	232	8.818.059.618
47	Yörükoğlu Süt ve Ürünleri San. Tic. A.Ş.	Özel	235	8.674.345.383
48	Panagro Tarım Hayvancılık Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	239	8.537.849.625
49	Elita Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	242	8.378.595.439
50	Tarım Kredi Süt Ürünleri A.Ş.	Özel	245	8.283.437.436
51	S.S. Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği	Özel	246	8.236.363.727
52	Hastavuk Gıda Tarım Hayvancılık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	248	8.166.636.951
53	Aydın Kuruyemiş San. ve Tic. A.Ş.	Özel	253	8.036.122.816
54	Yayla Agro Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	258	7.895.321.652
55	Ofi Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	263	7.825.862.166
56	-	Özel	264	-
57	Tarım Kredi Tedarik ve Üretim A.Ş.	Özel	271	7.608.759.078
58	As Ofis Damızlık Yumurta Yem Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	274	7.586.572.402
59	-	Özel	277	-
60	Tadım Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	281	7.437.123.737
61	-	Özel	285	-
62	Eksun Gıda Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	287	7.273.118.097
63	Ofis Yem Gıda San. Tic. A.Ş.	Özel	288	7.206.346.184
64	Pınar Entegre Et ve Un Sanayii A.Ş.	Özel	294	7.101.174.823
65	Yavuzkan Hazel Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	296	7.027.707.377
66	Yonca Gıda Sanayi İşletmeleri İç ve Dış Ticaret A.Ş.	Özel	298	6.985.615.625
67	Detay Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	303	6.797.305.304
68	Nuh'un Ankara Makarnası San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	6.599.854.637
69	Armada Gıda Tic. San. A.Ş.	Özel	315	6.499.452.847
70	Dardanel Önentaş Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	319	6.459.414.891
71	ADM Besin ve Tarım A.Ş.	Özel	320	6.447.702.796
72	Er Yem Gıda Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	326	6.377.676.840
73	Kervan Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	328	6.322.039.740
74	Omnia Nişasta San. ve Tic. A.Ş.	Özel	333	6.258.130.898
75	Kaanlar Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	336	6.197.329.838
76	Lesaffre Turquie Mayacılık Üretim ve Ticaret A.Ş.	Özel	338	6.192.049.094
77	Kula Yağ ve Emek Yem San. Tic. A.Ş.	Özel	354	5.924.096.160
78	Akyem Adana Yem Yağ Biodizel Tarım ve San. Tic. A.Ş.	Özel	355	5.904.998.538
79	Teksüt Süt Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	362	5.819.225.089

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
80	Beşler Makarna Un İrmik Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	363	5.812.516.616
81	Staret Entegre Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	364	5.796.704.540
82	Abalıoğlu Balık ve Gıda Ürünleri A.Ş.	Özel	367	5.733.293.244
83	Verde Yağ Besin Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	375	5.634.959.030
84	Sayınlar Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	378	5.588.200.903
85	Sunar Mısır Entegre Tesisleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	398	5.354.594.108
86	Tukaş Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	400	5.334.635.103
87	Bifa Bisküvi ve Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	402	5.331.117.818
88	Kozlu Gıda İmalat San. Tic. ve Taşımacılık A.Ş.	Özel	403	5.309.814.874
89	Çekok Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	404	5.275.759.840
90	Pilyem Gıda Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	405	5.274.740.370
91	Erçal Fındık Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	409	5.241.491.621
92	Tat Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	411	5.214.293.090
93	Antepsan Kuruyemiş Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	417	5.163.939.106
94	Ahmet Ak Gıda ve Tüketim Maddeleri Sanayi ve Pazarlama Ltd. Şti.	Özel	420	5.101.814.272
95	Ulusoy Un San. ve Tic. A.Ş.	Özel	424	5.030.896.056
96	Oğuz Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	427	4.992.959.882
97	Sunrise Foods International Tarım Ürünleri Ticaret A.Ş.	Özel	435	4.904.069.986
98	Beşler Et Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	436	4.897.016.001
99	S.S. Marmara Zeytin Tarım Satış Kooperatifleri Birliği	Özel	444	4.775.516.452
100	Agromey Gıda ve Yem San. Tic. A.Ş.	Özel	453	4.672.275.430
101	Durum Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	462	4.628.767.397
102	Arslantürk Tarım Ürünleri San. İhr. ve İth. A.Ş.	Özel	469	4.563.616.304
103	TARFAŞ Tarımsal Faaliyetler Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	471	4.518.627.313
104	Lider Petfood Yem San. ve Tic. A.Ş.	Özel	473	4.492.184.497
105	Unat Yağ Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	478	4.430.881.259
106	Pamyağ Gıda San. Tic. A.Ş.	Özel	481	4.399.205.536
107	Pier Agro Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	485	4.366.731.944
108	Enka Süt ve Gıda Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	492	4.261.712.750
109	Tarımkredi Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Özel	493	4.258.090.482
110	Yemekhane Yiyecek ve İçecek Hizmetleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	495	4.231.753.362
111	RTM Tarım Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	497	4.223.953.028

11	İçeceklerin imalatı	Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	Coca-Cola İçecek A.Ş.	Özel	45	32.645.480.783
2	Türk Tuborg Bira ve Malt Sanayi A.Ş.	Özel	122	15.561.807.165
3	Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayii A.Ş.	Özel	128	14.917.596.608
4	Uludağ İçecek Türk A.Ş.	Özel	331	6.271.733.106
5	Dimes Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	391	5.425.038.501
6	Della Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	397	5.360.721.332
7	Mey Alkollü İçkiler San. ve Tic. A.Ş.	Özel	456	4.649.936.306

12	Tütün ürünleri imalatı			
1	Philip Morris Tütün Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	42	35.489.839.969
2	JTI Tütün Ürünleri Sanayi A.Ş.	Özel	69	23.537.686.665

13	Tekstil ürünlerinin imalatı	Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	Merinos Halı San. ve Tic. A.Ş.	Özel	106	17.434.391.543
2	Gülsan Sentetik Dokuma San. ve Tic. A.Ş.	Özel	140	13.450.728.875
3	Kipaş Mensucat İşletmeleri A.Ş.	Özel	148	13.035.210.157
4	Kordsa Teknik Tekstil A.Ş.	Özel	176	11.291.919.076
5	Sanko Tekstil İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	177	11.261.416.709
6	Karafiber Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	218	9.347.520.563
7	Melike Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	237	8.586.608.769
8	-	Özel	268	-
9	Korteks Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	272	7.589.529.814
10	Aunde Teknik Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	282	7.414.933.547
11	Şireci Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	301	6.827.414.493
12	Mem Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	350	6.000.373.136
13	Erdem Soft Tekstil A.Ş.	Özel	351	5.971.473.649
14	Abdioğulları Plastik ve Ambalaj Sanayi A.Ş.	Özel	361	5.822.143.474
15	Zeki Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	373	5.669.040.664
16	Bossa Ticaret ve Sanayi İşletmeleri T.A.Ş.	Özel	377	5.602.651.357
17	Şirikçioğlu Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	396	5.375.311.449
18	Özerdem Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	407	5.268.717.704

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
19	Zorluteks Tekstil Tic. ve San. A.Ş.	Özel	457	4.647.771.839
20	Burteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	458	4.647.551.283
21	Çalık Denim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	463	4.624.478.453
22	Atlasdenim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	472	4.512.178.748
23	İskur Tekstil Enerji Tic. ve San. A.Ş.	Özel	499	4.212.201.281
24	Palmiye Dokuma İplik Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	500	4.187.772.122

14 Giyim eşyalarının imalatı

1	Hugo Boss Tekstil Sanayii Ltd. Şti.	Özel	216	9.420.874.569
2	Almaxtex Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	247	8.183.103.640
3	Sun Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	249	8.161.669.829
4	Üniteks Tekstil Gıda San. Dış Tic. A.Ş.	Özel	308	6.730.547.003
5	Lidersan Sağlık ve Gıda Ürünleri A.Ş.	Özel	376	5.622.047.024
6	Şık Makas Giyim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	384	5.484.502.286
7	Erak Giyim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	414	5.203.245.813
8	Tayeks Dış Ticaret ve Tekstil Sanayi A.Ş.	Özel	439	4.860.891.549

16 Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)

1	Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	26	54.605.324.426
2	Kastamonu Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	46	32.630.255.522
3	Çamsan Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	244	8.297.861.685
4	Kronospan Orman Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	309	6.672.991.262
5	Çamsan Ordu Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	5.692.291.571

17 Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı

1	Hayat Kimya Sanayi A.Ş.	Özel	38	39.380.801.478
2	Modern Oluklu Mukavva Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	84	20.212.528.799
3	Modern Karton San. ve Tic. A.Ş.	Özel	88	19.547.830.687
4	Sanipak Sağlıklı Yaşam Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	132	14.346.172.562

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
5	Mondi Turkey Oluklu Mukavva Kağıt ve Ambalaj Sanayi A.Ş.	Özel	169	11.731.027.897
6	Lila Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	Özel	182	10.952.862.077
7	Kipaş Kağıt Sanayi İşletmeleri A.Ş.	Özel	275	7.565.471.831
8	Batı Kipaş Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	Özel	307	6.735.508.441
9	ANKUTSAN Antalya Kutu Sanayi Oluklu Mukavva Kağıt Ticaret A.Ş.	Özel	385	5.478.402.884
10	Kahramanmaraş Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	Özel	390	5.426.552.743
11	Essel Selüloz ve Kağıt San. Tic. A.Ş.	Özel	413	5.207.009.621
12	Europap Tezol Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	Özel	470	4.537.207.356
13	Frimpeks Kimya ve Etiket San. Tic. A.Ş.	Özel	475	4.465.865.141

18 Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması

1	Elif Plastik Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	349	6.020.492.784
2	Umur Basım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	452	4.682.069.579

19 Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı

1	TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	Özel	1	651.642.671.671
2	Star Rafineri A.Ş.	Özel	3	201.649.898.936
3	Aygaz A.Ş.	Özel	24	56.987.280.126
4	İpragaz A.Ş.	Özel	91	19.275.666.110

20 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı

1	PETKİM Petrokimya Holding A.Ş.	Özel	29	47.212.299.042
2	Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	32	44.749.695.232
3	Sasa Polyester Sanayi A.Ş.	Özel	36	42.413.547.322
4	Toros Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	56	28.228.143.431
5	AKSA Akrilik Kimya Sanayii A.Ş.	Özel	65	24.965.711.212
6	Ravago Petrokimya Üretim A.Ş.	Özel	105	17.478.933.452
7	Betek Boya ve Kimya Sanayi A.Ş.	Özel	115	16.314.517.250
8	İGSAŞ-İstanbul Gübre Sanayii A.Ş.	Özel	119	16.106.988.836
9	Indorama Ventures Corlu Pet Sanayi A.Ş.	Özel	170	11.699.942.928

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
10	Kimteks Poliüretan San. ve Tic. A.Ş.	Özel	181	10.997.009.425
11	Jotun Boya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	201	10.258.318.981
12	Akkim Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	227	9.013.864.846
13	DYO Boya Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	228	8.899.527.978
14	Gübre Fabrikaları T.A.Ş.	Özel	229	8.884.758.970
15	Bayer Türk Kimya Sanayii Ltd. Şti.	Özel	231	8.833.089.218
16	Gemlik Gübre Sanayii A.Ş.	Özel	256	7.971.100.908
17	Akdeniz Chemson Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	265	7.763.924.030
18	Kansai Altan Boya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	280	7.454.949.446
19	Koruma Klor Alkali San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	6.444.697.680
20	Sun Chemical Matbaa Mürekkepleri ve Gereçleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	340	6.148.655.327
21	-	Özel	345	-
22	Turkuaz Polyester Reçine Kimya San. Tic. A.Ş.	Özel	346	6.050.367.356
23	Akkim Yapı Kimyasalları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	352	5.968.424.589
24	BASF Türk Kimya San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	357	5.843.122.223
25	Meltem Kimya ve Tekstil San. İth. İhr. ve Tic. A.Ş.	Özel	410	5.222.369.447
26	CFN Kimya San. ve Dış Tic. A.Ş.	Özel	416	5.167.380.600
27	Polisan Kansai Boya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	425	4.999.932.484
28	Gülçiçek Kimya ve Uçan Yağlar San. ve Tic. A.Ş.	Özel	429	4.952.010.026
29	Koza Polyester San. ve Tic. A.Ş.	Özel	433	4.915.173.846
30	Seluz Kimya Kozmetik Tic. ve San. A.Ş.	Özel	434	4.908.354.077
31	-	Özel	441	-
32	Dioki Petrokimya Sanayi A.Ş.	Özel	488	4.348.228.223
33	-	Özel	494	-

21 Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı

1	Abdi İbrahim İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	63	25.150.013.910
2	Deva Holding A.Ş.	Özel	149	12.960.375.819
3	Nobel İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	188	10.735.649.626
4	Koçak Farma İlaç ve Kimya Sanayi A.Ş.	Özel	292	7.142.745.439
5	Polifarma İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	312	6.591.088.609

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
6	World Medicine İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	342	6.105.818.180
7	Atabay Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	415	5.201.641.630
8	Humanis Sağlık A.Ş.	Özel	449	4.699.685.453
9	Santa Farma İlaç Sanayii A.Ş.	Özel	454	4.671.811.528

22 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı

1	BRİSA Bridgestone Sabancı Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	52	29.460.766.714
2	Köksan Pet ve Plastik Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	66	24.448.371.428
3	Petlas Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	75	22.308.488.401
4	Goodyear Lastikleri Türk A.Ş.	Özel	136	13.931.050.406
5	Prometeon Turkey Endüstriyel ve Ticari Lastikler A.Ş.	Özel	164	12.059.647.775
6	Sumitomo Rubber AKO Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	186	10.876.259.679
7	Polibak Plastik Film San. ve Tic. A.Ş.	Özel	217	9.388.783.336
8	Korozo Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	252	8.089.782.126
9	Ege Profil Tic. ve San. A.Ş.	Özel	259	7.889.754.060
10	ABY Plastik Ambalaj ve Enerji San. Tic. A.Ş.	Özel	266	7.739.968.272
11	Süper Film Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	306	6.756.789.738
12	Kalde Klima Orta Basınç Fittings ve Valf Sanayi A.Ş.	Özel	343	6.093.638.523
13	Öz-Ka Lastik ve Kauçuk San. Tic. A.Ş.	Özel	369	5.726.714.581
14	Europen Endüstri İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	484	4.366.767.000
15	Vatan Plastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	490	4.294.664.510
16	Form Sünger ve Yatak San. Tic. A.Ş.	Kamu	498	4.215.317.976

23 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı

1	Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.	Özel	20	72.523.608.366
2	OYAK Çimento Fabrikaları A.Ş.	Özel	43	33.922.368.716
3	Çimko Çimento ve Beton San. Tic. A.Ş.	Özel	94	18.834.862.383
4	Akçansa Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	103	17.811.690.453
5	Limak Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	107	17.330.215.005
6	Çimsa Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	139	13.658.589.960
7	KÇS Kahramanmaraş Çimento Beton Sanayi ve Madencilik İşletmeleri A.Ş.	Özel	158	12.332.131.006

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
8	Eczacıbaşı Yapı Gereçleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	189	10.722.135.911
9	Medcem Madencilik ve Yapı Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	195	10.426.453.419
10	Boğaziçi Beton San. ve Tic. A.Ş.	Özel	233	8.793.987.792
11	Nuh Çimento Sanayi A.Ş.	Özel	243	8.347.679.429
12	Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik Sanayi A.Ş.	Özel	269	7.692.057.567
13	Aşkale Çimento Sanayi T.A.Ş.	Özel	284	7.369.827.672
14	Vitra Karo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	302	6.814.597.507
15	Çimentaş İzmir Çimento Fabrikası T.A.Ş.	Özel	353	5.937.333.059
16	Kümaş Manyezit Sanayi A.Ş.	Özel	358	5.832.418.508
17	Yorglass Cam San. ve Tic. A.Ş.	Özel	359	5.827.675.014
18	Düzce Cam San. ve Tic. A.Ş.	Özel	380	5.541.241.525
19	Dowaksa İleri Kompozit Malzemeler Sanayi Ltd. Şti.	Özel	381	5.503.295.982
20	Limak Doğu Anadolu Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	392	5.422.844.277
21	Nuh Beton A.Ş.	Özel	399	5.350.738.252
22	As Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	406	5.274.696.147
23	Park Cam San. ve Tic. A.Ş.	Özel	418	5.154.587.545
24	Kalekim Kimyevi Maddeler San. ve Tic. A.Ş.	Özel	419	5.140.089.361
25	Teknopanel Çatı ve Cephe Panelleri Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	422	5.092.645.366
26	Ferpa Çimento A.Ş.	Özel	428	4.992.133.910
27	Özseç Beton Madencilik İnşaat San. Tic. A.Ş.	Özel	432	4.917.044.484
28	Qua Granite Hayal Yapı ve Ürünleri San. Tic. A.Ş.	Özel	459	4.640.981.386
29	İzocam Tic. ve San. A.Ş.	Özel	460	4.638.594.310
30	Baştaş Başkent Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	491	4.272.248.200

24 Ana metal sanayii

1	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	Özel	8	109.987.451.957
2	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	Özel	9	103.693.627.463
3	Çolakoğlu Metalurji A.Ş.	Özel	14	88.447.241.399
4	Tosyalı Demir Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	15	85.798.171.736
5	Tosçelik Profil ve Sac Endüstrisi A.Ş.	Özel	18	77.594.444.844

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
6	İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A.Ş.	Özel	21	72.456.277.466
7	KARDEMİR Karabük Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	28	47.646.926.114
8	Sarkuysan Elektrolitik Bakır San. ve Tic. A.Ş.	Özel	31	45.429.049.419
9	Er-Bakır Elektrolitik Bakır Mamulleri A.Ş.	Özel	40	38.517.280.273
10	İzmir Demir Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	41	36.506.970.663
11	Assan Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	44	33.561.566.794
12	Borçelik Çelik San. Tic. A.Ş.	Özel	48	32.351.294.046
13	Yücel Boru ve Profil Endüstrisi A.Ş.	Özel	49	32.278.664.458
14	Kroman Çelik Sanayii A.Ş.	Özel	54	28.701.770.762
15	Tatmetal Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	55	28.422.870.390
16	Diler Demir Çelik Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Özel	60	25.527.666.263
17	ASAŞ Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	64	25.032.791.163
18	Nadir Metal Rafineri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	68	23.657.137.896
19	Yeşilyurt Demir Çelik Endüstri ve Liman İşletmeleri A.Ş.	Özel	73	22.688.359.037
20	Tosyalı Toyo Çelik A.Ş.	Özel	76	22.263.988.373
21	Borusan Birleşik Boru Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	82	20.481.527.967
22	Kardemir Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	95	18.724.208.652
23	Kaptan Demir Çelik Endüstrisi ve Ticaret A.Ş.	Özel	96	18.703.296.221
24	Erdemir Çelik Servis Merkezi San. ve Tic. A.Ş.	Özel	97	18.651.711.330
25	MMK Metalurji San. Tic. ve Liman İşletmeciliği A.Ş.	Özel	110	16.938.508.681
26	Ekinciler Demir ve Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	111	16.916.654.356
27	Mega Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	114	16.443.397.740
28	Tosyalı Filmaşin ve İnşaat Demir Üretim Sanayi A.Ş.	Özel	117	16.207.272.386
29	Asil Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	123	15.542.254.167
30	Kocaer Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	127	15.055.828.598
31	Yazıcı Demir Çelik Sanayi ve Turizm Ticaret A.Ş.	Özel	147	13.070.193.918
32	Koç Metalurji A.Ş.	Özel	154	12.521.135.144
33	Posco Assan TST Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	165	12.040.293.986
34	Döktaş Dökümcülük Tic. ve San. A.Ş.	Özel	175	11.344.288.679
35	Noksel Çelik Boru Sanayi A.Ş.	Özel	187	10.792.349.421
36	Mescier Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	191	10.612.913.697

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
37	Eti Alüminyum A.Ş.	Özel	198	10.336.719.598
38	Altek Döküm Hadde Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	205	10.075.128.472
39	Özkan Demir Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	207	9.819.927.645
40	Teknik Alüminyum Sanayi A.Ş.	Özel	221	9.231.731.863
41	Gazi Metal Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	230	8.859.265.966
42	Net Haddecilik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	236	8.605.267.779
43	Şahinler Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	254	8.009.920.852
44	Saray Döküm ve Madeni Aksam Sanayi Turizm A.Ş.	Özel	261	7.869.141.605
45	Vergo Enerji Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	262	7.865.403.075
46	Has Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	267	7.718.599.252
47	Arslan Alüminyum A.Ş.	Özel	276	7.561.973.928
48	Sarbak Metal Tic. ve San. A.Ş.	Özel	295	7.028.677.843
49	İlhan Demir Çelik ve Boru Profil Endüstrisi A.Ş.	Özel	300	6.841.308.572
50	Sıddık Kardeşler Haddecilik San. Tic. A.Ş.	Özel	304	6.778.591.300
51	Sistem Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	313	6.569.188.793
52	Tosçelik Spiral Boru Üretim Sanayi A.Ş.	Özel	317	6.477.905.683
53	Çayırova Boru San. ve Tic. A.Ş.	Özel	324	6.406.798.314
54	Nev Saç Metal Sanayi İnşaat Nakliye ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	332	6.262.461.870
55	Erciyas Çelik Boru Sanayi A.Ş.	Özel	335	6.208.547.216
56	Trakya Döküm San. ve Tic. A.Ş.	Özel	344	6.070.776.301
57	Çınar Boru Profil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	374	5.658.388.364
58	Ağır Haddecilik A.Ş.	Özel	379	5.548.979.918
59	Özer Metal Sanayi A.Ş.	Özel	386	5.454.718.029
60	Bekaert Çelik Kord San. ve Tic. A.Ş.	Özel	393	5.395.547.742
61	Akpa Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	412	5.211.304.489
62	ÇEMTAŞ Çelik Makina San. ve Tic. A.Ş.	Özel	438	4.874.048.008
63	Gemciler Güven Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	474	4.491.182.719
64	VİG Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	480	4.403.145.308
65	Trinox Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	483	4.367.302.245
66	Boyçelik Metal San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	489	4.333.288.367

25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	ROKETSAN Roket San. ve Tic. A.Ş.	Özel	35	42.807.286.325
2	Atakaş Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	83	20.421.916.139
3	Sarten Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	93	19.026.380.305
4	Makine ve Kimya Endüstrisi A.Ş.	Kamu	109	17.239.402.073
5	Şa-Ra Enerji İnşaat Tic. ve San. A.Ş.	Özel	137	13.790.045.647
6	Bosch Termoteknik Isıtma ve Klima San. Tic. A.Ş.	Özel	156	12.410.142.243
7	Mitaş Endüstri San. Tic. A.Ş.	Özel	183	10.951.199.424
8	Coşkunöz Metal Form Makina Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Özel	184	10.942.964.629
9	Türk Demir Döküm Fabrikaları A.Ş.	Özel	238	8.550.340.171
10	Crown Bevcan Türkiye Ambalaj San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	270	7.680.665.799
11	Samsun Yurt Savunma San. ve Tic. A.Ş.	Özel	323	6.412.680.450
12	Ateş Çelik İnşaat Taahhüt Proje Mühendislik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	341	6.125.641.592
13	Emas Makina Sanayi A.Ş.	Özel	347	6.027.953.134
14	Elba Basınçlı Döküm Sanayii A.Ş.	Özel	356	5.878.667.835
15	Konveyör Beyaz Eşya ve Otomotiv Yan San. Tic. A.Ş.	Özel	360	5.825.598.782
16	Samet Kalıp ve Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	372	5.676.133.855
17	Termo Teknik Tic. ve San. A.Ş.	Özel	394	5.376.679.496
18	Öztiryakiler Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	437	4.879.651.205
19	-	Özel	468	-

26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı			
1	Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	17	78.633.876.567
2	Vestel Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	39	38.585.275.618
3	HAVELSAN Hava Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	179	11.178.596.452
4	HT Solar Enerji A.Ş.	Özel	209	9.728.074.482
5	Samsung Electronics Elektronik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	250	8.137.389.497
6	Smart Güneş Enerjisi Teknolojileri Ar-Ge Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	314	6.559.889.559
7	Alfa Solar Enerji San. ve Tic. A.Ş.	Özel	329	6.303.441.561
8	Salcomp Turkey Teknoloji San. ve Tic. A.Ş.	Özel	430	4.921.156.099
9	Baylan Ölçü Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	467	4.601.977.609

27	Elektrikli teçhizat imalatı	Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	Arçelik A.Ş.	Özel	7	133.336.266.536
2	Vestel Beyaz Eşya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	19	72.775.093.170
3	BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	69.584.083.668
4	Astor Enerji A.Ş.	Özel	74	22.509.332.055
5	HES Hacılar Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	104	17.782.667.907
6	Hasçelik Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	108	17.293.154.439
7	Öznur Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	118	16.139.957.276
8	Balıkesir Elektromekanik Sanayi Tesisleri A.Ş.	Özel	121	15.946.593.603
9	Siro Silk Road Temiz Enerji Depolama Teknolojileri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	142	13.418.043.323
10	Seval Kablo Aydınlatma Cihazları İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	153	12.744.022.694
11	Renta Elektrikli Ev Aletleri San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Özel	166	11.934.371.343
12	Vatan Kablo Metal Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Özel	190	10.700.796.690
13	Türk Prysmian Kablo ve Sistemleri A.Ş.	Özel	193	10.577.877.759
14	Nexans Türkiye Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Özel	200	10.303.969.576
15	Hitachi Energy Turkey Elektrik Sanayi A.Ş.	Özel	202	10.154.715.909
16	Schmid Pekintaş Güneş Enerji Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	204	10.090.314.967
17	Mutlu Akü ve Malzemeleri Sanayii A.Ş.	Özel	211	9.563.596.879
18	İnci GS Yuasa Akü San. ve Tic. A.Ş.	Özel	255	7.999.782.000
19	Yiğit Akü Malzemeleri Nakliyat Turizm İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	286	7.311.270.970
20	-	Özel	290	-
21	-	Özel	297	-
22	Pamukkale Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	305	6.773.978.311
23	ENPAY Endüstriyel Pazarlama ve Yatırım A.Ş.	Özel	310	6.611.817.089
24	Sersim Dayanıklı Tüketim Malları San. ve Tic. İbrahim ve Mehmet Ustaoğlu Koll. Şti.	Özel	325	6.377.745.958
25	Leoni Kablo ve Teknolojileri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	327	6.361.012.427
26	Atom Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	366	5.768.530.296
27	Femaş Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	368	5.728.731.505
28	Borsan Kablo Elektrik Aydınlatma İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	383	5.496.773.210
29	Elin Elektrik İnşaat Müşavirlik Proje Taahhüt Tic. ve San. A.Ş.	Özel	389	5.431.127.010
30	Özgüven Kablo San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	395	5.376.265.972
31	Legrand Elektrik Sanayi A.Ş.	Özel	451	4.684.243.849
32	Üntel Kabloları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	455	4.658.613.142
33	Demirer Kablo Tesisleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	464	4.622.287.203
34	Alves Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	465	4.612.867.414

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
35	Eltaş Transformatör San. ve Tic. A.Ş.	Özel	476	4.446.424.920
36	Coreal Alüminyum Kablo San. Tic. A.Ş.	Özel	479	4.421.950.842
37	Ulusoy Elektrik İmalat Taahhüt ve Ticaret A.Ş.	Özel	482	4.398.005.601
38	Teksan Jeneratör Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	496	4.229.762.802

28 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı

1	Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş.	Özel	30	46.797.522.345
2	Hidromek-Hidrolik ve Mekanik Makina İmalat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	79	20.713.957.125
3	Daikin Isıtma ve Soğutma Sistemleri San. Tic. A.Ş.	Özel	116	16.295.046.669
4	Same Deutz Fahr Traktör San. ve Tic. A.Ş.	Özel	141	13.446.148.541
5	Federal Mogul Powertrain Otomotiv A.Ş.	Özel	167	11.849.942.825
6	-	Özel	203	-
7	Bosch Rexroth Otomasyon San. ve Tic. A.Ş.	Özel	214	9.482.169.129
8	Asko Sınai ve Teknoloji Üretim San. Tic. A.Ş.	Özel	283	7.413.023.228
9	CW Enerji Mühendislik Tic. ve San. A.Ş.	Özel	316	6.495.775.946
10	Tümosan Motor ve Traktör Sanayi A.Ş.	Özel	388	5.451.901.984
11	Klimasan Klima San. ve Tic. A.Ş.	Özel	442	4.807.053.131
12	Mikropor Makina San. ve Tic. A.Ş.	Özel	448	4.729.643.833
13	Torun Metal A.Ş.	Özel	461	4.632.758.811
14	Ortadoğu Rulman San. ve Tic. A.Ş.	Özel	487	4.351.097.584

29 Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı

1	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	Özel	2	355.965.482.773
2	Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	Özel	4	168.993.344.898
3	Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	Özel	6	159.369.763.588
4	Hyundai Motor Türkiye Otomotiv A.Ş.	Özel	10	103.045.629.000
5	Mercedes-Benz Türk A.Ş.	Özel	12	93.217.951.977
6	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	Özel	23	65.870.517.922
7	Bosch San. ve Tic. A.Ş.	Özel	34	43.132.330.202
8	Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu San. ve Tic. A.Ş.	Özel	37	41.112.733.155
9	Otokar Otomotiv ve Savunma Sanayi A.Ş.	Özel	59	25.727.059.936

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
10	MAN Türkiye A.Ş.	Özel	85	20.186.965.972
11	Beyçelik Gestamp Otomotiv Sanayi A.Ş.	Özel	124	15.508.498.879
12	Autoliv Cankor Otomotiv Emniyet Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	129	14.811.773.850
13	Temsa Skoda Sabancı Ulaşım Araçları A.Ş.	Özel	133	14.288.126.440
14	Nursan Kablo Donanımları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	135	14.029.456.873
15	Yazaki Otomotiv Yan San. ve Tic. A.Ş.	Özel	138	13.722.905.940
16	Anadolu Isuzu Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	144	13.252.850.607
17	Maxion İnci Jant Sanayi A.Ş.	Özel	145	13.241.858.321
18	-	Özel	155	-
19	BMC Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	162	12.142.412.677
20	AYD Otomotiv Endüstri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	171	11.630.998.606
21	CMS Jant ve Makina Sanayii A.Ş.	Özel	172	11.456.660.783
22	Tırsan Treyler San. ve Tic. A.Ş.	Özel	173	11.451.719.682
23	Sampa Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	174	11.422.619.621
24	Assan Hanil Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	212	9.553.671.713
25	Yarış Kabin San. ve Tic. A.Ş.	Özel	234	8.728.381.840
26	Teknorot Otomotiv Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	257	7.940.205.027
27	Koluman Otomotiv Endüstri A.Ş.	Özel	278	7.524.088.387
28	Karsan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	279	7.461.910.892
29	Toyota Boshoku Türkiye Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	289	7.183.852.009
30	Farplas Otomotiv A.Ş.	Özel	293	7.138.964.875
31	Hitachi Astemo Turkey Otomotiv A.Ş.	Özel	299	6.924.232.571
32	Murat Ticaret Kablo Sanayi A.Ş.	Özel	318	6.476.110.472
33	Beyçelik Gestamp Şasi Otomotiv Sanayi A.Ş.	Özel	330	6.301.531.608
34	Cevher Jant Sanayii A.Ş.	Özel	334	6.245.760.874
35	CMS Jant Sanayi A.Ş.	Özel	339	6.182.752.606
36	Tirsan Kardan San. ve Tic. A.Ş.	Özel	348	6.021.790.051
37	Maxion Jantaş Jant San. ve Tic. A.Ş.	Özel	382	5.503.226.353
38	Hema Endüstri A.Ş.	Özel	387	5.453.756.415
39	Vaden Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	401	5.332.376.803
40	Sarıgözoğlu Hidrolik Makina ve Kalıp San. ve Tic. A.Ş.	Özel	421	5.098.498.798

		Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
41	Kalibre Boru San. ve Tic. A.Ş.	Özel	440	4.855.773.148
42	Jantsa Jant San. ve Tic. A.Ş.	Özel	443	4.785.727.304
43	Opsan Orijinal Sac Parça San. ve Tic. A.Ş.	Özel	445	4.747.009.343
44	Nurol Makina ve Sanayi A.Ş.	Özel	447	4.739.941.305
45	Rollmech Automotive San. ve Tic. A.Ş.	Özel	450	4.694.214.707
46	Ak-Pres Metal Yedek Parça Makine San. ve Tic. A.Ş.	Özel	486	4.357.012.625

30 Diğer ulaşım araçlarının imalatı

1	TUSAŞ-Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.	Özel	11	98.058.095.572
2	Tusaş Motor Sanayii A.Ş.	Özel	125	15.255.443.745
3	Türkiye Raylı Sistem Araçları Sanayii A.Ş.	Kamu	225	9.054.325.180
4	Sanmar Denizcilik Makina ve Ticaret A.Ş.	Özel	273	7.588.357.099
5	Alp Havacılık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	423	5.070.911.056
6	Tersan Tersanecilik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	431	4.918.862.090

31 Mobilya imalatı

1	İstikbal Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	213	9.485.498.413
2	YATAŞ Yatak ve Yorgan San. Tic. A.Ş.	Özel	224	9.073.894.438
3	Bellona Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	251	8.090.748.510
4	Doğanlar Mobilya Grubu İmalat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	260	7.886.452.781

32	Diğer imalatlar 32.1-Mücevherat, bijuteri eşyaları ve ilgili ürünlerin imalatı	Sektör	İSO 500 Büyük Kuruluş Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş.	Özel	5	166.585.257.103
2	Aleks Metal Rafineri A.Ş.	Özel	113	16.574.492.689
3	Onsa Rafineri A.Ş.	Özel	131	14.636.451.151
4	Mioro Hediyelik Eşya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	291	7.150.567.458

35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı			
1	EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş.	Kamu	13	90.670.804.917
2	Eren Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	33	44.498.522.646
3	Enerjisa Enerji Üretim A.Ş.	Özel	51	31.535.729.587
4	İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim ve Yatırım A.Ş.	Özel	71	22.856.008.121
5	Atlas Enerji Üretim A.Ş.	Özel	92	19.101.511.896
6	Yeniköy Kemerköy Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.	Özel	143	13.395.170.286
7	Akenerji Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	157	12.378.907.694
8	Afşin Elbistan Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.	Özel	160	12.207.592.160
9	Çelikler Seyitömer Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	168	11.732.321.980
10	RWE & Turcas Güney Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	208	9.750.587.234
11	Baymina Enerji A.Ş.	Özel	226	9.040.606.974
12	Çelikler Orhaneli Tunçbilek Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	241	8.463.821.673
13	Soma Termik Santral Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	322	6.423.407.487
14	Sanko Enerji San. ve Tic. A.Ş.	Özel	337	6.197.282.847
15	İzdemir Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	365	5.793.479.682
16	Zorlu Doğal Elektrik Üretimi A.Ş.	Özel	370	5.714.168.443
17	Kangal Termik Santral Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	426	4.995.177.966

ALFABETİK SIRALAMALAR

SERMAYE DAĞILIMI, EKONOMİK FAALİYET KODLARI, KAMU-ÖZEL SEKTÖR SIRALAMASINDAKİ YERİ

A HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Abalıoğlu Balık ve Gıda Ürünleri A.Ş.	Özel	10	311	355	367	0,00	100,00	0,00	0,00
Abalıoğlu Lezita Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	10	311	76	80	0,00	100,00	0,00	0,00
Abalıoğlu Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	68	72	0,00	100,00	0,00	0,00
Abalıoğlu Yem Sanayi A.Ş.	Özel	10	311	112	120	0,00	100,00	0,00	0,00
Abdi İbrahim İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	21	352	60	63	0,00	100,00	0,00	0,00
Abdioğulları Plastik ve Ambalaj Sanayi A.Ş.	Özel	13	321	349	361	0,00	100,00	0,00	0,00
ABY Plastik Ambalaj ve Enerji San. Tic. A.Ş.	Özel	22	356	254	266	0,00	100,00	0,00	0,00
Acacia Maden İşletmeleri A.Ş.	Özel	07	210	229	240	0,00	100,00	0,00	0,00
ADM Besin ve Tarım A.Ş.	Özel	10	311	308	320	0,00	0,00	100,00	0,00
Afşin Elbistan Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.	Özel	35	400	151	160	0,00	100,00	0,00	0,00
Agromey Gıda ve Yem San. Tic. A.Ş.	Özel	10	311	441	453	0,00	100,00	0,00	0,00
Ağır Haddecilik A.Ş.	Özel	24	371	367	379	0,00	100,00	0,00	0,00
Ahmet Ak Gıda ve Tüketim Maddeleri Sanayi ve Pazarlama Ltd. Şti.	Özel	10	311	408	420	0,00	100,00	0,00	0,00
Akçansa Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	369	97	103	0,00	39,72	39,72	20,56
Akdeniz Chemson Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	351	253	265	0,00	100,00	0,00	0,00
Akenerji Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	35	400	149	157	0,00	37,36	37,36	25,28
Akkim Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	351	216	227	0,00	100,00	0,00	0,00
Akkim Yapı Kimyasalları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	351	340	352	0,00	100,00	0,00	0,00
Akpa Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	400	412	0,00	100,00	0,00	0,00
Ak-Pres Metal Yedek Parça Makine San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	474	486	0,00	100,00	0,00	0,00

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
AKSA Akrilik Kimya Sanayii A.Ş.	Özel	20	352	62	65	0,00	63,55	0,00	36,45
Akyem Adana Yem Yağ Biodizel Tarım ve San. Tic. A.Ş.	Özel	10	311	343	355	0,00	100,00	0,00	0,00
Aleks Metal Rafineri A.Ş.	Özel	32.1	390	105	113	0,00	0,00	100,00	0,00
Alfa Solar Enerji San. ve Tic. A.Ş.	Özel	26	383	317	329	0,00	77,00	0,00	23,00
Almaxtex Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	14	322	236	247	0,00	0,00	100,00	0,00
Alp Havacılık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	30	384	411	423	0,00	50,00	50,00	0,00
Altek Döküm Hadde Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	196	205	0,00	100,00	0,00	0,00
Altınmarka Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	55	58	0,00	100,00	0,00	0,00
Alves Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	453	465	0,00	75,00	0,00	25,00
Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayii A.Ş.	Özel	11	313	120	128	0,00	43,05	24,00	32,95
Anadolu Isuzu Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	136	144	0,00	55,40	29,73	14,87
ANKUTSAN Antalya Kutu Sanayi Oluklu Mukavva Kağıt Tic. A.Ş.	Özel	17	341	373	385	0,00	100,00	0,00	0,00
Antepsan Kuruyemiş Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	405	417	0,00	100,00	0,00	0,00
Arbel Bakliyat Hububat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	197	206	0,00	0,00	100,00	0,00
Arçelik A.Ş.	Özel	27	383	7	7	0,00	74,85	0,00	25,15
Armada Gıda Tic. San. A.Ş.	Özel	10	311	303	315	0,00	83,07	0,00	16,93
Arslan Alüminyum A.Ş.	Özel	24	372	264	276	0,00	100,00	0,00	0,00
Arslantürk Tarım Ürünleri San. İhr. ve İth. A.Ş.	Özel	10	311	457	469	0,00	100,00	0,00	0,00
As Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	369	394	406	0,00	100,00	0,00	0,00
As Ofis Damızlık Yumurta Yem Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	262	274	0,00	100,00	0,00	0,00
ASAŞ Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	61	64	0,00	100,00	0,00	0,00
Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	26	385	15	17	0,00	74,20	0,00	25,80
Asil Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	115	123	0,00	100,00	0,00	0,00
Asko Sınai ve Teknoloji Üretim San. Tic. A.Ş.	Özel	28	382	271	283	0,00	100,00	0,00	0,00
Assan Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	41	44	0,00	100,00	0,00	0,00
Assan Hanil Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	203	212	0,00	60,00	40,00	0,00
Astor Enerji A.Ş.	Özel	27	383	70	74	0,00	72,26	0,00	27,74
Aşkale Çimento Sanayi T.A.Ş.	Özel	23	369	272	284	0,00	100,00	0,00	0,00
Atabay Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	21	352	403	415	0,00	100,00	0,00	0,00
Atakaş Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	25	381	79	83	0,00	100,00	0,00	0,00

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Ateş Çelik İnşaat Taahhüt Proje Mühendislik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	25	381	329	341	0,00	100,00	0,00	0,00
Atlas Enerji Üretim A.Ş.	Özel	35	400	86	92	0,00	100,00	0,00	0,00
Atlasdenim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	460	472	0,00	100,00	0,00	0,00
Atom Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	354	366	0,00	100,00	0,00	0,00
Aunde Teknik Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	270	282	0,00	50,00	50,00	0,00
Autoliv Cankor Otomotiv Emniyet Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	121	129	0,00	0,00	100,00	0,00
Aves Enerji Yağ ve Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	10	311	144	152	0,00	100,00	0,00	0,00
AYD Otomotiv Endüstri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	162	171	0,00	100,00	0,00	0,00
Aydın Kuruyemiş San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	241	253	0,00	100,00	0,00	0,00
Aygaz A.Ş.	Özel	19	353	22	24	0,00	75,73	0,00	24,27

B HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Balıkesir Elektromekanik Sanayi Tesisleri A.Ş.	Özel	27	383	113	121	0,00	100,00	0,00	0,00
Banvit Bandırma Vitaminli Yem Sanayi A.Ş.	Özel	10	311	50	53	0,00	0,00	91,71	8,29
BASF Türk Kimya San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	20	351	345	357	0,00	0,00	100,00	0,00
Başhan Agro Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	104	112	0,00	100,00	0,00	0,00
Baştaş Başkent Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	369	478	491	0,00	3,70	87,90	8,40
Batı Kipaş Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	Özel	17	341	295	307	0,00	100,00	0,00	0,00
Bayer Türk Kimya Sanayii Ltd. Şti.	Özel	20	352	220	231	0,00	0,00	100,00	0,00
Baylan Ölçü Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	26	385	455	467	0,00	100,00	0,00	0,00
Baymina Enerji A.Ş.	Özel	35	400	215	226	0,00	100,00	0,00	0,00
Bekaert Çelik Kord San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	381	393	0,00	0,00	100,00	0,00
Bellona Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	31	332	12	251	100,00	0,00	0,00	0,00
Beşler Et Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	424	436	0,00	100,00	0,00	0,00
Beşler Makarna Un İrmik Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	351	363	0,00	100,00	0,00	0,00
Betek Boya ve Kimya Sanayi A.Ş.	Özel	20	352	107	115	0,00	0,32	99,68	0,00
Beyçelik Gestamp Otomotiv Sanayi A.Ş.	Özel	29	384	116	124	0,00	50,00	50,00	0,00
Beyçelik Gestamp Şasi Otomotiv Sanayi A.Ş.	Özel	29	384	318	330	0,00	100,00	0,00	0,00
BEYPİ Beypazarı Tarımsal Üretim Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	93	99	0,00	100,00	0,00	0,00

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Bifa Bisküvi ve Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	10	311	390	402	0,00	100,00	0,00	0,00
BMC Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	153	162	0,00	50,01	49,99	0,00
Boğaziçi Beton San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	369	222	233	0,00	70,00	0,00	30,00
Borçelik Çelik San. Tic. A.Ş.	Özel	24	371	45	48	0,00	50,00	50,00	0,00
Borsan Kablo Elektrik Aydınlatma İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	371	383	0,00	100,00	0,00	0,00
Borusan Birleşik Boru Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	78	82	0,00	80,14	0,00	19,86
Bosch Rexroth Otomasyon San. ve Tic. A.Ş.	Özel	28	382	204	214	0,00	0,00	100,00	0,00
Bosch San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	31	34	0,00	0,00	100,00	0,00
Bosch Termoteknik Isıtma ve Klima San. Tic. A.Ş.	Özel	25	381	148	156	0,00	0,00	100,00	0,00
Bossa Ticaret ve Sanayi İşletmeleri T.A.Ş.	Özel	13	321	365	377	0,00	87,81	0,00	12,19
Boyçelik Metal San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	24	371	13	489	100,00	0,00	0,00	0,00
BRİSA Bridgestone Sabancı Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	355	49	52	0,00	43,63	43,63	12,74
BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	20	22	0,00	0,00	100,00	0,00
Bunge Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	84	90	0,00	0,00	100,00	0,00
Bupiliç Entegre Gıda San. Tic. A.Ş.	Özel	10	311	210	220	0,00	100,00	0,00	0,00
Burteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	446	458	0,00	100,00	0,00	0,00

C HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

C.P. Standart Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	209	219	0,00	0,00	100,00	0,00
Cargill Tarım ve Gıda San. Tic. A.Ş.	Özel	10	311	96	102	0,00	0,00	100,00	0,00
Cevher Jant Sanayii A.Ş.	Özel	29	384	322	334	0,00	0,00	100,00	0,00
CFN Kimya San. ve Dış Tic. A.Ş.	Özel	20	351	404	416	0,00	100,00	0,00	0,00
CMS Jant Sanayi A.Ş.	Özel	29	384	327	339	0,00	100,00	0,00	0,00
CMS Jant ve Makina Sanayii A.Ş.	Özel	29	384	163	172	0,00	100,00	0,00	0,00
Coca-Cola İçecek A.Ş.	Özel	11	313	42	45	0,00	50,26	20,09	29,65
Coreal Alüminyum Kablo San. Tic. A.Ş.	Özel	27	383	467	479	0,00	100,00	0,00	0,00
Coşkunöz Metal Form Makina Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Özel	25	381	175	184	0,00	100,00	0,00	0,00
Crown Bevcan Türkiye Ambalaj San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	25	381	258	270	0,00	0,00	100,00	0,00
CW Enerji Mühendislik Tic. ve San. A.Ş.	Özel	28	382	304	316	0,00	76,80	0,00	23,20

Ç HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Çalık Denim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	451	463	0,00	100,00	0,00	0,00
Çamsan Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	16	331	233	244	0,00	100,00	0,00	0,00
Çamsan Ordu Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	16	331	359	371	0,00	100,00	0,00	0,00
Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	10	311	5	86	100,00	0,00	0,00	0,00
Çayırova Boru San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	312	324	0,00	100,00	0,00	0,00
Çekok Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	392	404	0,00	100,00	0,00	0,00
Çelikler Orhaneli Tunçbilek Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	35	400	230	241	0,00	100,00	0,00	0,00
Çelikler Seyitömer Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	35	400	159	168	0,00	100,00	0,00	0,00
Çelikler Taahhüt İnşaat ve Sanayi A.Ş.	Özel	08	210	176	185	0,00	100,00	0,00	0,00
ÇEMTAŞ Çelik Makina San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	426	438	0,00	57,73	0,00	42,27
Çınar Boru Profil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	362	374	0,00	100,00	0,00	0,00
Çimentaş İzmir Çimento Fabrikası T.A.Ş.	Özel	23	369	341	353	0,00	0,60	96,69	2,71
Çimko Çimento ve Beton San. Tic. A.Ş.	Özel	23	369	88	94	0,00	100,00	0,00	0,00
Çimsa Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	369	131	139	0,00	63,52	0,00	36,48
Çolakoğlu Metalurji A.Ş.	Özel	24	372	13	14	0,00	100,00	0,00	0,00

D HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Daikin Isıtma ve Soğutma Sistemleri San. Tic. A.Ş.	Özel	28	382	108	116	0,00	0,00	100,00	0,00
Dardanel Önentaş Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	10	311	307	319	0,00	51,56	17,04	31,40
Defaş Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	05	210	465	477	0,00	100,00	0,00	0,00
Della Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	11	313	385	397	0,00	0,00	100,00	0,00
Demir Export A.Ş.	Özel	08	210	434	446	0,00	100,00	0,00	0,00
Demirer Kablo Tesisleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	452	464	0,00	0,00	100,00	0,00
Detay Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	291	303	0,00	100,00	0,00	0,00
Deva Holding A.Ş.	Özel	21	352	141	149	0,00	0,00	82,20	17,80
Diler Demir Çelik Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Özel	24	371	57	60	0,00	100,00	0,00	0,00
Dimes Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	11	313	379	391	0,00	100,00	0,00	0,00
Dioki Petrokimya Sanayi A.Ş.	Özel	20	351	476	488	0,00	100,00	0,00	0,00
Doğanlar Mobilya Grubu İmalat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	31	332	248	260	0,00	49,88	0,00	50,12
Doğuş Çay ve Gıda Maddeleri Üretim Pazarlama İth. İhr. A.Ş.	Özel	10	311	92	98	0,00	100,00	0,00	0,00

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Dowaksa İleri Kompozit Malzemeler Sanayi Ltd. Şti.	Özel	23	369	369	381	0,00	0,00	100,00	0,00
Döktaş Dökümcülük Tic. ve San. A.Ş.	Özel	24	372	166	175	0,00	90,10	0,00	9,90
Durak Fındık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	169	178	0,00	100,00	0,00	0,00
Durum Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	450	462	0,00	0,00	100,00	0,00
Düzce Cam San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	362	368	380	0,00	100,00	0,00	0,00
DYO Boya Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	352	217	228	0,00	74,53	0,00	25,47

E HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Eczacıbaşı Yapı Gereçleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	361	180	189	0,00	0,00	100,00	0,00
Ege Profil Tic. ve San. A.Ş.	Özel	22	356	247	259	0,00	0,00	86,86	13,14
Ekinciler Demir ve Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	103	111	0,00	100,00	0,00	0,00
Eksun Gıda Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	275	287	0,00	71,37	0,00	28,63
Elba Basınçlı Döküm Sanayii A.Ş.	Özel	25	381	344	356	0,00	100,00	0,00	0,00
Elif Plastik Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	18	342	337	349	0,00	100,00	0,00	0,00
Elin Elektrik İnşaat Müşavirlik Proje Taahhüt Tic. ve San. A.Ş.	Özel	27	383	377	389	0,00	100,00	0,00	0,00
Elita Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	231	242	0,00	100,00	0,00	0,00
Eltaş Transformatör San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	464	476	0,00	100,00	0,00	0,00
Emas Makina Sanayi A.Ş.	Özel	25	381	335	347	0,00	100,00	0,00	0,00
Enerjisa Enerji Üretim A.Ş.	Özel	35	400	48	51	0,00	100,00	0,00	0,00
Enka Süt ve Gıda Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	479	492	0,00	100,00	0,00	0,00
ENPAY Endüstriyel Pazarlama ve Yatırım A.Ş.	Özel	27	383	298	310	0,00	100,00	0,00	0,00
Er Piliç Entegre Tavukçuluk Üretim Pazarlama ve Ticaret A.Ş.	Özel	10	311	58	61	0,00	100,00	0,00	0,00
Er Yem Gıda Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	314	326	0,00	100,00	0,00	0,00
Erak Giyim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	14	322	402	414	0,00	100,00	0,00	0,00
Er-Bakır Elektrolitik Bakır Mamulleri A.Ş.	Özel	24	372	37	40	0,00	100,00	0,00	0,00
Erciyas Çelik Boru Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	323	335	0,00	78,90	0,00	21,10
Erçal Fındık Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	397	409	0,00	100,00	0,00	0,00
Erdem Soft Tekstil A.Ş.	Özel	13	321	339	351	0,00	100,00	0,00	0,00
Erdemir Çelik Servis Merkezi San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	91	97	0,00	100,00	0,00	0,00

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Erdemir Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	07	210	213	223	0,00	100,00	0,00	0,00
Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	Özel	24	371	9	9	0,00	53,26	0,00	46,74
Eren Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	35	400	30	33	0,00	100,00	0,00	0,00
Eryem San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	171	180	0,00	100,00	0,00	0,00
Esan Eczacıbaşı Endüstriyel Hammaddeler San. ve Tic. A.Ş.	Özel	07	210	142	150	0,00	100,00	0,00	0,00
Essel Selüloz ve Kağıt San. Tic. A.Ş.	Özel	17	341	401	413	0,00	100,00	0,00	0,00
Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü	Kamu	10	311	4	67	100,00	0,00	0,00	0,00
Eti Alüminyum A.Ş.	Özel	24	372	189	198	0,00	100,00	0,00	0,00
Eti Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	23	25	0,00	100,00	0,00	0,00
Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	20	351	3	32	100,00	0,00	0,00	0,00
Eti Soda Üretim Pazarlama Nakliyat ve Elektrik Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	08	210	118	126	26,00	74,00	0,00	0,00
Europap Tezol Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	Özel	17	341	458	470	0,00	75,04	0,00	24,96
Europen Endüstri İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	356	472	484	0,00	60,00	0,00	40,00
EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş.	Kamu	35	400	1	13	100,00	0,00	0,00	0,00

F HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Farplas Otomotiv A.Ş.	Özel	29	384	281	293	0,00	100,00	0,00	0,00
Federal Mogul Powertrain Otomotiv A.Ş.	Özel	28	382	158	167	0,00	50,00	50,00	0,00
Femaş Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	356	368	0,00	100,00	0,00	0,00
Ferpa Çimento A.Ş.	Özel	23	369	416	428	0,00	100,00	0,00	0,00
Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	Özel	29	384	2	2	0,00	41,07	41,04	17,89
Form Sünger ve Yatak San. Tic. A.Ş.	Kamu	22	356	14	498	100,00	0,00	0,00	0,00
Frimpeks Kimya ve Etiket San. Tic. A.Ş.	Özel	17	341	463	475	0,00	100,00	0,00	0,00

G HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Gazi Metal Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	219	230	0,00	100,00	0,00	0,00
Gedik Tavukçuluk ve Tarım Ürünleri Tic. San. A.Ş.	Özel	10	311	94	100	0,00	100,00	0,00	0,00
Gemciler Güven Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	462	474	0,00	100,00	0,00	0,00
Gemlik Gübre Sanayii A.Ş.	Özel	20	351	244	256	0,00	100,00	0,00	0,00
Goodyear Lastikleri Türk A.Ş.	Özel	22	355	128	136	0,00	0,00	74,60	25,40
Göknur Gıda Maddeleri Enerji İmalat İth. İhr. Tic. ve San. A.Ş.	Özel	10	311	201	210	0,00	19,50	55,80	24,70
Gübre Fabrikaları T.A.Ş.	Özel	20	351	218	229	0,00	78,73	0,00	21,27
Gübretaş Maden Yatırımları A.Ş.	Özel	07	210	454	466	0,00	100,00	0,00	0,00
Gülçiçek Kimya ve Uçan Yağlar San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	352	417	429	0,00	0,00	100,00	0,00
Gülsan Sentetik Dokuma San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	132	140	0,00	100,00	0,00	0,00
Gümüşdoğa Su Ürünleri Üretim İhracat ve İthalat A.Ş.	Özel	10	311	77	81	0,00	100,00	0,00	0,00

H HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Has Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	255	267	0,00	100,00	0,00	0,00
Hasçelik Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	101	108	0,00	100,00	0,00	0,00
Hastavuk Gıda Tarım Hayvancılık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	237	248	0,00	100,00	0,00	0,00
HAVELSAN Hava Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	26	385	170	179	0,00	100,00	0,00	0,00
Hayat Kimya Sanayi A.Ş.	Özel	17	341	35	38	0,00	100,00	0,00	0,00
Hema Endüstri A.Ş.	Özel	29	384	375	387	0,00	100,00	0,00	0,00
HES Hacılar Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	27	383	7	104	100,00	0,00	0,00	0,00
Hidromek-Hidrolik ve Mekanik Makina İmalat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	28	382	75	79	0,00	100,00	0,00	0,00
Hitachi Astemo Turkey Otomotiv A.Ş.	Özel	29	384	287	299	0,00	0,00	100,00	0,00
Hitachi Energy Turkey Elektrik Sanayi A.Ş.	Özel	27	383	193	202	0,00	0,02	99,98	0,00
HT Solar Enerji A.Ş.	Özel	26	383	200	209	0,00	85,00	15,00	0,00
Hugo Boss Tekstil Sanayii Ltd. Şti.	Özel	14	322	206	216	0,00	0,00	100,00	0,00
Humanis Sağlık A.Ş.	Özel	21	352	437	449	0,00	100,00	0,00	0,00
Hyundai Motor Türkiye Otomotiv A.Ş.	Özel	29	384	10	10	0,00	3,00	97,00	0,00

I HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Indorama Ventures Corlu Pet Sanayi A.Ş.	Özel	20	351	161	170	0,00	0,00	100,00	0,00
ISS Hazır Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.	Özel	10	311	221	232	0,00	100,00	0,00	0,00

İ HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	19	21	0,00	100,00	0,00	0,00
İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim ve Yatırım A.Ş.	Özel	35	400	67	71	0,00	100,00	0,00	0,00
İGSAŞ-İstanbul Gübre Sanayii A.Ş.	Özel	20	351	111	119	0,00	100,00	0,00	0,00
İlhan Demir Çelik ve Boru Profil Endüstrisi A.Ş.	Özel	24	371	288	300	0,00	100,00	0,00	0,00
İmbat Madencilik Enerji Turizm San. ve Tic. A.Ş.	Özel	05	210	396	408	0,00	100,00	0,00	0,00
İnci GS Yuasa Akü San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	243	255	0,00	40,00	60,00	0,00
İpragaz A.Ş.	Özel	19	353	85	91	0,00	0,00	100,00	0,00
İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	Özel	24	371	8	8	0,00	94,87	0,00	5,13
İskur Tekstil Enerji Tic. ve San. A.Ş.	Özel	13	321	485	499	0,00	100,00	0,00	0,00
İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş.	Özel	32.1	390	5	5	0,00	100,00	0,00	0,00
İstikbal Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	31	332	10	213	100,00	0,00	0,00	0,00
İzdemir Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	35	400	353	365	0,00	75,98	0,00	24,02
İzmir Demir Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	38	41	0,00	70,94	0,00	29,06
İzocam Tic. ve San. A.Ş.	Özel	23	362	448	460	0,00	100,00	0,00	0,00

J HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Jantsa Jant San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	431	443	0,00	83,26	0,00	16,74
Jotun Boya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	352	192	201	0,00	0,00	100,00	0,00
JTI Tütün Ürünleri Sanayi A.Ş.	Özel	12	314	65	69	0,00	0,00	100,00	0,00

K HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Kaanlar Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	324	336	0,00	100,00	0,00	0,00
Kadooğlu Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	188	197	0,00	100,00	0,00	0,00
Kahramanmaraş Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	Özel	17	341	378	390	0,00	100,00	0,00	0,00
Kalde Klima Orta Basınç Fittings ve Valf Sanayi A.Ş.	Özel	22	356	331	343	0,00	100,00	0,00	0,00
Kalekim Kimyevi Maddeler San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	369	407	419	0,00	73,66	0,00	26,34
Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik Sanayi A.Ş.	Özel	23	361	257	269	0,00	64,37	14,38	21,25
Kalibre Boru San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	428	440	0,00	100,00	0,00	0,00
Kangal Termik Santral Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	35	400	414	426	0,00	100,00	0,00	0,00
Kansai Altan Boya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	352	268	280	0,00	49,00	51,00	0,00
Kaptan Demir Çelik Endüstrisi ve Ticaret A.Ş.	Özel	24	371	90	96	0,00	100,00	0,00	0,00
Karafiber Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	208	218	0,00	100,00	0,00	0,00
Kardemir Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	89	95	0,00	100,00	0,00	0,00
KARDEMİR Karabük Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	26	28	0,00	0,00	0,00	100,00
Karsan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	267	279	0,00	58,51	0,00	41,49
Kastamonu Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	16	331	43	46	0,00	100,00	0,00	0,00
Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş.	Özel	10	311	66	70	9,41	65,88	0,00	24,71
Kazan Soda Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	08	210	59	62	0,00	0,00	100,00	0,00
KÇS Kahramanmaraş Çimento Beton San. ve Mad. İşl. A.Ş.	Özel	23	369	150	158	0,00	100,00	0,00	0,00
Kent Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	205	215	0,00	0,00	99,46	0,54
Kervan Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	316	328	0,00	72,40	0,00	27,60
Keskinoğlu Tavukçuluk ve Damızlık İşletmeleri San. Tic. A.Ş.	Özel	10	311	138	146	0,00	100,00	0,00	0,00
Kılıç Deniz Ürünleri Üretimi İhr. İth. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	83	89	0,00	100,00	0,00	0,00
Kimteks Poliüretan San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	351	172	181	0,00	72,48	0,00	27,52
Kipaş Kağıt Sanayi İşletmeleri A.Ş.	Özel	17	341	263	275	0,00	100,00	0,00	0,00
Kipaş Mensucat İşletmeleri A.Ş.	Özel	13	321	140	148	0,00	100,00	0,00	0,00
Klimasan Klima San. ve Tic. A.Ş.	Özel	28	382	430	442	0,00	61,01	0,00	38,99
Kocaer Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	119	127	0,00	74,20	0,00	25,80
Koç Metalurji A.Ş.	Özel	24	371	146	154	0,00	76,43	0,00	23,57
Koçak Farma İlaç ve Kimya Sanayi A.Ş.	Özel	21	352	280	292	0,00	100,00	0,00	0,00
Koluman Otomotiv Endüstri A.Ş.	Özel	29	384	266	278	0,00	100,00	0,00	0,00

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Konveyör Beyaz Eşya ve Otomotiv Yan San. Tic. A.Ş.	Özel	25	381	348	360	0,00	100,00	0,00	0,00
Konya Şeker San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	54	57	0,00	100,00	0,00	0,00
Kordsa Teknik Tekstil A.Ş.	Özel	13	321	167	176	0,00	71,11	0,00	28,89
Korozo Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	356	240	252	0,00	14,70	85,30	0,00
Korteks Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	260	272	0,00	100,00	0,00	0,00
Koruma Klor Alkali San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	351	309	321	0,00	100,00	0,00	0,00
Koza Polyester San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	352	421	433	0,00	79,46	0,00	20,54
Kozlu Gıda İmalat San. Tic. ve Taşımacılık A.Ş.	Özel	10	311	391	403	0,00	100,00	0,00	0,00
Köksan Pet ve Plastik Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	356	63	66	0,00	100,00	0,00	0,00
Kroman Çelik Sanayii A.Ş.	Özel	24	371	51	54	0,00	100,00	0,00	0,00
Kronospan Orman Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	16	331	297	309	0,00	100,00	0,00	0,00
Kula Yağ ve Emek Yem San. Tic. A.Ş.	Özel	10	311	342	354	0,00	100,00	0,00	0,00
Kümaş Manyezit Sanayi A.Ş.	Özel	23	369	346	358	0,00	100,00	0,00	0,00

L HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Legrand Elektrik Sanayi A.Ş.	Özel	27	383	439	451	0,00	0,01	99,99	0,00
Leoni Kablo ve Teknolojileri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	27	383	315	327	0,00	0,00	100,00	0,00
Lesaffre Turquie Mayacılık Üretim ve Ticaret A.Ş.	Özel	10	312	326	338	0,00	0,00	100,00	0,00
Lider Petfood Yem San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	461	473	0,00	49,99	50,01	0,00
Lidersan Sağlık ve Gıda Ürünleri A.Ş.	Özel	14	322	364	376	0,00	100,00	0,00	0,00
Lila Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	Özel	17	341	173	182	0,00	79,66	0,00	20,34
Limak Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	369	100	107	0,00	100,00	0,00	0,00
Limak Doğu Anadolu Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	369	380	392	0,00	69,79	0,00	30,21

M HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Makine ve Kimya Endüstrisi A.Ş.	Kamu	25	381	8	109	100,00	0,00	0,00	0,00
MAN Türkiye A.Ş.	Özel	29	384	81	85	0,00	0,01	99,99	0,00
Maxion İnci Jant Sanayi A.Ş.	Özel	29	384	137	145	0,00	40,00	60,00	0,00
Maxion Jantaş Jant San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	370	382	0,00	40,00	60,00	0,00

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Medcem Madencilik ve Yapı Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	369	186	195	0,00	100,00	0,00	0,00
Mega Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	106	114	0,00	76,32	0,00	23,68
Melike Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	226	237	0,00	100,00	0,00	0,00
Meltem Kimya ve Tekstil San. İth. İhr. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	351	398	410	0,00	100,00	0,00	0,00
Mem Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	338	350	0,00	100,00	0,00	0,00
Memişoğlu Tarım Ürünleri Ticaret Ltd. Şti.	Özel	10	311	190	199	0,00	100,00	0,00	0,00
Mercedes-Benz Türk A.Ş.	Özel	29	384	12	12	7,96	7,05	84,99	0,00
Merinos Halı San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	99	106	0,00	100,00	0,00	0,00
Mescier Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	182	191	0,00	100,00	0,00	0,00
Mey Alkollü İçkiler San. ve Tic. A.Ş.	Özel	11	313	444	456	0,00	100,00	0,00	0,00
Mikropor Makina San. ve Tic. A.Ş.	Özel	28	382	436	448	0,00	100,00	0,00	0,00
Mioro Hediyelik Eşya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	32.1	390	279	291	0,00	100,00	0,00	0,00
Mitaş Endüstri San. Tic. A.Ş.	Özel	25	381	174	183	0,00	100,00	0,00	0,00
MMK Metalurji San. Tic. ve Liman İşletmeciliği A.Ş.	Özel	24	371	102	110	0,00	0,00	100,00	0,00
Modern Karton San. ve Tic. A.Ş.	Özel	17	341	82	88	0,00	100,00	0,00	0,00
Modern Oluklu Mukavva Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	17	341	80	84	0,00	100,00	0,00	0,00
Mondi Turkey Oluklu Mukavva Kağıt ve Ambalaj Sanayi A.Ş.	Özel	17	341	160	169	0,00	0,00	84,65	15,35
Murat Ticaret Kablo Sanayi A.Ş.	Özel	29	384	306	318	0,00	0,00	100,00	0,00
Mutlu Akü ve Malzemeleri Sanayii A.Ş.	Özel	27	383	202	211	0,00	86,80	13,20	0,00
Mutlu Makarnacılık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	143	151	0,00	100,00	0,00	0,00

N HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Nadir Metal Rafineri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	64	68	0,00	100,00	0,00	0,00
Namet Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	73	77	0,00	60,76	39,24	0,00
Net Haddecilik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	24	371	225	236	0,00	100,00	0,00	0,00
Nev Saç Metal Sanayi İnşaat Nakliye ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	24	371	320	332	0,00	100,00	0,00	0,00
Nexans Türkiye Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Özel	27	383	191	200	0,00	0,00	100,00	0,00
Nobel İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	21	352	179	188	0,00	100,00	0,00	0,00
Noksel Çelik Boru Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	178	187	0,00	100,00	0,00	0,00

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Nuh Beton A.Ş.	Özel	23	369	387	399	0,00	100,00	0,00	0,00
Nuh Çimento Sanayi A.Ş.	Özel	23	369	232	243	0,00	60,45	0,00	39,55
Nuh'un Ankara Makarnası San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	299	311	0,00	100,00	0,00	0,00
Nurol Makina ve Sanayi A.Ş.	Özel	29	384	435	447	0,00	100,00	0,00	0,00
Nursan Kablo Donanımları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	127	135	0,00	100,00	0,00	0,00

O HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Oba Makarnacılık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	185	194	0,00	56,94	22,97	20,09
Ofi Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	251	263	0,00	0,00	100,00	0,00
Ofis Yem Gıda San. Tic. A.Ş.	Özel	10	311	276	288	0,00	84,44	0,00	15,56
Oğuz Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	415	427	0,00	100,00	0,00	0,00
Omnia Nişasta San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	321	333	0,00	100,00	0,00	0,00
Onsa Rafineri A.Ş.	Özel	32.1	390	123	131	0,00	100,00	0,00	0,00
Opsan Orijinal Sac Parça San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	433	445	0,00	100,00	0,00	0,00
Ortadoğu Rulman San. ve Tic. A.Ş.	Özel	28	382	475	487	0,00	100,00	0,00	0,00
Otokar Otomotiv ve Savunma Sanayi A.Ş.	Özel	29	384	56	59	0,00	72,19	0,00	27,81
OYAK Çimento Fabrikaları A.Ş.	Özel	23	369	40	43	0,00	0,00	80,05	19,95
Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	Özel	29	384	6	6	0,00	49,00	51,00	0,00

Ö HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Özer Metal Sanayi A.Ş.	Özel	24	372	374	386	0,00	100,00	0,00	0,00
Özerdem Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	395	407	0,00	100,00	0,00	0,00
Özgüven Kablo San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	27	383	383	395	0,00	100,00	0,00	0,00
Öz-Ka Lastik ve Kauçuk San. Tic. A.Ş.	Özel	22	355	357	369	0,00	100,00	0,00	0,00
Özkan Demir Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	198	207	0,00	100,00	0,00	0,00
Öznur Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	110	118	0,00	100,00	0,00	0,00
Özseç Beton Madencilik İnşaat San. Tic. A.Ş.	Özel	23	369	420	432	0,00	100,00	0,00	0,00
Öztiryakiler Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	25	381	425	437	0,00	49,00	51,00	0,00

P HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Palmiye Dokuma İplik Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	486	500	0,00	100,00	0,00	0,00
Pamukkale Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	293	305	0,00	100,00	0,00	0,00
Pamyağ Gıda San. Tic. A.Ş.	Özel	10	311	469	481	0,00	100,00	0,00	0,00
Panagro Tarım Hayvancılık Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	228	239	0,00	100,00	0,00	0,00
Park Cam San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	362	406	418	0,00	20,08	79,92	0,00
PETKİM Petrokimya Holding A.Ş.	Özel	20	351	27	29	0,00	51,00	0,00	49,00
Petlas Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	355	71	75	0,03	99,97	0,00	0,00
Philip Morris Tütün Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	12	314	39	42	0,00	25,00	75,00	0,00
Pınar Entegre Et ve Un Sanayii A.Ş.	Özel	10	311	282	294	0,00	66,76	0,00	33,24
Pınar Süt Mamülleri Sanayii A.Ş.	Özel	10	311	154	163	0,00	61,41	0,00	38,59
Pier Agro Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	473	485	0,00	77,78	22,22	0,00
Pilyem Gıda Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	393	405	0,00	100,00	0,00	0,00
Polibak Plastik Film San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	356	207	217	0,00	100,00	0,00	0,00
Polifarma İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	21	352	300	312	0,00	100,00	0,00	0,00
Polisan Kansai Boya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	352	413	425	0,00	50,00	50,00	0,00
Posco Assan TST Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	156	165	0,00	30,00	70,00	0,00
Pro Yem San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	152	161	0,00	100,00	0,00	0,00
Prometeon Turkey Endüstriyel ve Ticari Lastikler A.Ş.	Özel	22	355	155	164	0,00	0,01	99,99	0,00
Q HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR									
Qua Granite Hayal Yapı ve Ürünleri San. Tic. A.Ş.	Özel	23	361	447	459	0,00	64,88	0,00	35,12
R HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR									
Ravago Petrokimya Üretim A.Ş.	Özel	20	351	98	105	0,00	0,00	100,00	0,00
Reka Bitkisel Yağlar San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	212	222	0,00	100,00	0,00	0,00
Renta Elektrikli Ev Aletleri San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Özel	27	383	157	166	0,00	0,00	100,00	0,00
ROKETSAN Roket San. ve Tic. A.Ş.	Özel	25	381	32	35	0,00	100,00	0,00	0,00
Rollmech Automotive San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	438	450	0,00	99,99	0,01	0,00
RTM Tarım Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	484	497	0,00	100,00	0,00	0,00
RWE & Turcas Güney Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	35	400	199	208	0,00	30,00	70,00	0,00

S HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
S.S. Marmara Zeytin Tarım Satış Kooperatifleri Birliği	Özel	10	311	432	444	0,00	100,00	0,00	0,00
S.S. Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği	Özel	10	311	235	246	0,00	100,00	0,00	0,00
Salcomp Turkey Teknoloji San. ve Tic. A.Ş.	Özel	26	383	418	430	0,00	0,00	100,00	0,00
Same Deutz Fahr Traktör San. ve Tic. A.Ş.	Özel	28	382	133	141	0,00	0,00	100,00	0,00
Samet Kalıp ve Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	25	381	360	372	0,00	100,00	0,00	0,00
Sampa Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	165	174	0,00	100,00	0,00	0,00
Samsun Yurt Savunma San. ve Tic. A.Ş.	Özel	25	381	311	323	0,00	100,00	0,00	0,00
Samsung Electronics Elektronik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	26	383	239	250	0,00	0,00	100,00	0,00
Sanipak Sağlıklı Yaşam Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	17	341	124	132	0,00	100,00	0,00	0,00
Sanko Enerji San. ve Tic. A.Ş.	Özel	35	400	325	337	0,00	100,00	0,00	0,00
Sanko Tekstil İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	168	177	0,00	100,00	0,00	0,00
Sanmar Denizcilik Makina ve Ticaret A.Ş.	Özel	30	384	261	273	0,00	100,00	0,00	0,00
Santa Farma İlaç Sanayii A.Ş.	Özel	21	352	442	454	0,00	100,00	0,00	0,00
Saray Döküm ve Madeni Aksam Sanayi Turizm A.Ş.	Özel	24	372	249	261	0,00	100,00	0,00	0,00
Sarbak Metal Tic. ve San. A.Ş.	Özel	24	372	283	295	0,00	100,00	0,00	0,00
Sarıgözoğlu Hidrolik Makina ve Kalıp San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	409	421	0,00	100,00	0,00	0,00
Sarkuysan Elektrolitik Bakır San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	29	31	0,00	0,00	0,00	100,00
Sarten Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	25	381	87	93	0,00	85,00	15,00	0,00
Sasa Polyester Sanayi A.Ş.	Özel	20	352	33	36	0,00	51,00	0,00	49,00
Savola Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	183	192	0,00	100,00	0,00	0,00
Sayınlar Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	366	378	0,00	100,00	0,00	0,00
Schmid Pekintaş Güneş Enerji Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	195	204	0,00	75,00	25,00	0,00
Seluz Kimya Kozmetik Tic. ve San. A.Ş.	Özel	20	352	422	434	0,00	100,00	0,00	0,00
Sersim Dayanıklı Tüketim Malları San. ve Tic. İbrahim Ustaoğlu Mehmet Ustaoğlu Koll. Şti.	Özel	27	383	313	325	0,00	100,00	0,00	0,00
Seval Kablo Aydınlatma Cihazları İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	145	153	0,00	100,00	0,00	0,00
Sıddık Kardeşler Haddecilik San. Tic. A.Ş.	Özel	24	371	292	304	0,00	100,00	0,00	0,00
Siro Silk Road Temiz Enerji Depolama Teknolojileri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	134	142	0,00	50,00	50,00	0,00
Sistem Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	301	313	0,00	100,00	0,00	0,00
Smart Güneş Enerjisi Teknolojileri Ar-Ge Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	26	383	302	314	0,00	73,03	0,00	26,97
Sofra Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.	Özel	10	311	126	134	0,00	0,00	100,00	0,00
Soma Termik Santral Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	35	400	310	322	0,00	100,00	0,00	0,00

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Star Rafineri A.Ş.	Özel	19	353	3	3	0,00	99,99	0,01	0,00
Staret Entegre Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	352	364	0,00	100,00	0,00	0,00
Sumitomo Rubber AKO Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	355	177	186	0,00	20,00	80,00	0,00
Sun Chemical Matbaa Mürekkepleri ve Gereçleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	352	328	340	0,00	0,00	100,00	0,00
Sun Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	14	322	238	249	0,00	79,29	0,00	20,71
Sunar Mısır Entegre Tesisleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	386	398	0,00	100,00	0,00	0,00
Sunrise Foods International Tarım Ürünleri Ticaret A.Ş.	Özel	10	311	423	435	0,00	0,00	100,00	0,00
Süper Film Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	356	294	306	0,00	100,00	0,00	0,00
SÜTAŞ Süt Ürünleri A.Ş.	Özel	10	311	47	50	0,00	100,00	0,00	0,00

Ş HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Şahinler Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	242	254	0,00	100,00	0,00	0,00
Şa-Ra Enerji İnşaat Tic. ve San. A.Ş.	Özel	25	381	129	137	0,00	100,00	0,00	0,00
Şenpiliç Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	10	311	44	47	0,00	100,00	0,00	0,00
Şık Makas Giyim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	14	322	372	384	0,00	100,00	0,00	0,00
Şireci Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	289	301	0,00	100,00	0,00	0,00
Şirikçioğlu Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	384	396	0,00	100,00	0,00	0,00
Şölen Çikolata Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	95	101	0,00	100,00	0,00	0,00

T HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Tadım Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	269	281	0,00	100,00	0,00	0,00
TARFAŞ Tarımsal Faaliyetler Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	459	471	0,00	100,00	0,00	0,00
Tarım Kredi Süt Ürünleri A.Ş.	Özel	10	311	234	245	0,00	100,00	0,00	0,00
Tarım Kredi Tedarik ve Üretim A.Ş.	Özel	10	311	259	271	0,00	100,00	0,00	0,00
Tarım Kredi Yem San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	122	130	0,42	99,58	0,00	0,00
Tarımkredi Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	480	493	0,00	100,00	0,00	0,00
Tat Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	10	311	399	411	0,00	54,14	5,26	40,60
Tatmetal Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	52	55	0,00	100,00	0,00	0,00
Tayeks Dış Ticaret ve Tekstil Sanayi A.Ş.	Özel	14	322	427	439	0,00	100,00	0,00	0,00
Teknik Alüminyum Sanayi A.Ş.	Özel	24	372	211	221	0,00	0,00	100,00	0,00

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Teknopanel Çatı ve Cephe Panelleri Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	369	410	422	0,00	100,00	0,00	0,00
Teknorot Otomotiv Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	245	257	0,00	100,00	0,00	0,00
Teksan Jeneratör Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	483	496	0,00	100,00	0,00	0,00
Teksüt Süt Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	350	362	0,00	100,00	0,00	0,00
Temsa Skoda Sabancı Ulaşım Araçları A.Ş.	Özel	29	384	125	133	0,00	50,00	50,00	0,00
Termo Teknik Tic. ve San. A.Ş.	Özel	25	381	382	394	0,00	0,00	100,00	0,00
Tersan Tersanecilik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	30	384	419	431	0,00	100,00	0,00	0,00
Tırsan Treyler San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	164	173	0,00	100,00	0,00	0,00
Tirsan Kardan San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	336	348	0,00	100,00	0,00	0,00
TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	Özel	29	384	21	23	0,00	37,86	37,86	24,28
Toros Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	20	351	53	56	0,00	100,00	0,00	0,00
Torun Metal A.Ş.	Özel	28	382	449	461	0,00	100,00	0,00	0,00
Tosçelik Profil ve Sac Endüstrisi A.Ş.	Özel	24	371	16	18	0,00	100,00	0,00	0,00
Tosçelik Spiral Boru Üretim Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	305	317	0,00	100,00	0,00	0,00
Tosyalı Demir Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	14	15	0,00	100,00	0,00	0,00
Tosyalı Filmaşin ve İnşaat Demir Üretim Sanayi A.Ş.	Özel	24	371	109	117	0,00	100,00	0,00	0,00
Tosyalı Toyo Çelik A.Ş.	Özel	24	371	72	76	0,00	51,00	49,00	0,00
Toyota Boshoku Türkiye Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	277	289	0,00	0,00	100,00	0,00
Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	Özel	29	384	4	4	0,00	0,00	100,00	0,00
Trakya Döküm San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	332	344	0,00	100,00	0,00	0,00
Trinox Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	471	483	0,00	0,00	100,00	0,00
Tukaş Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	388	400	0,00	58,37	0,00	41,63
Turkuaz Polyester Reçine Kimya San. Tic. A.Ş.	Özel	20	351	334	346	0,00	100,00	0,00	0,00
Tusaş Motor Sanayii A.Ş.	Özel	30	384	117	125	0,00	53,78	46,22	0,00
TUSAŞ-Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.	Özel	30	384	11	11	45,45	54,55	0,00	0,00
Tümosan Motor ve Traktör Sanayi A.Ş.	Özel	28	382	376	388	0,00	71,31	0,00	28,69
TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	Özel	19	353	1	1	0,00	53,22	0,00	46,78
Türk Demir Döküm Fabrikaları A.Ş.	Özel	25	381	227	238	0,00	0,00	100,00	0,00
Türk Prysmian Kablo ve Sistemleri A.Ş.	Özel	27	383	184	193	0,00	0,00	83,75	16,25
Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş.	Özel	28	382	28	30	0,00	37,50	37,50	25,00
Türk Tuborg Bira ve Malt Sanayi A.Ş.	Özel	11	313	114	122	0,00	0,00	94,99	5,01

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu	Kamu	05	210	9	159	100,00	0,00	0,00	0,00
Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	Kamu	06	210	2	16	100,00	0,00	0,00	0,00
Türkiye Raylı Sistem Araçları Sanayii A.Ş.	Kamu	30	384	11	225	100,00	0,00	0,00	0,00
Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.	Kamu	10	311	6	87	100,00	0,00	0,00	0,00
Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.	Özel	23	362	18	20	0,00	59,11	0,00	40,89
Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	34	37	0,00	100,00	0,00	0,00
U HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR									
Uludağ İçecek Türk A.Ş.	Özel	11	313	319	331	0,00	100,00	0,00	0,00
Ulusoy Elektrik İmalat Taahhüt ve Ticaret A.Ş.	Özel	27	383	470	482	0,00	0,00	93,69	6,31
Ulusoy Un San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	412	424	0,00	61,26	0,00	38,74
Umur Basım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	18	342	440	452	0,00	100,00	0,00	0,00
Unat Yağ Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	466	478	0,00	100,00	0,00	0,00
Unilever San. ve Tic. T.A.Ş.	Özel	10	311	25	27	0,00	0,01	99,99	0,00
Ü HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR									
Üniteks Tekstil Gıda San. Dış Tic. A.Ş.	Özel	14	322	296	308	0,00	100,00	0,00	0,00
Üntel Kabloları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	443	455	0,00	100,00	0,00	0,00
V HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR									
Vaden Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	389	401	0,00	100,00	0,00	0,00
Vatan Kablo Metal Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Özel	27	383	181	190	0,00	100,00	0,00	0,00
Vatan Plastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	22	356	477	490	0,00	100,00	0,00	0,00
Verde Yağ Besin Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	363	375	0,00	100,00	0,00	0,00
Vergo Enerji Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	371	250	262	0,00	100,00	0,00	0,00
Vestel Beyaz Eşya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	17	19	0,00	68,53	0,00	31,47
Vestel Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	26	383	36	39	0,00	52,77	0,00	47,23
VİG Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	372	468	480	0,00	100,00	0,00	0,00
Vitra Karo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	361	290	302	0,00	100,00	0,00	0,00

W HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
World Medicine İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	21	352	330	342	0,00	99,00	1,00	0,00

Y HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Yarış Kabin San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	223	234	0,00	100,00	0,00	0,00
YATAŞ Yatak ve Yorgan San. Tic. A.Ş.	Özel	31	332	214	224	0,00	51,49	0,00	48,51
Yavuz Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	187	196	0,00	100,00	0,00	0,00
Yavuzkan Hazel Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	10	311	284	296	0,00	100,00	0,00	0,00
Yayla Agro Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	246	258	0,00	68,98	0,00	31,02
Yazaki Otomotiv Yan San. ve Tic. A.Ş.	Özel	29	384	130	138	0,00	0,00	100,00	0,00
Yazıcı Demir Çelik Sanayi ve Turizm Ticaret A.Ş.	Özel	24	371	139	147	0,00	100,00	0,00	0,00
Yemekhane Yiyecek ve İçecek Hizmetleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	10	311	482	495	0,00	100,00	0,00	0,00
Yeniköy Kemerköy Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.	Özel	35	400	135	143	0,00	100,00	0,00	0,00
Yeşilyurt Demir Çelik Endüstri ve Liman İşletmeleri A.Ş.	Özel	24	371	69	73	0,00	100,00	0,00	0,00
Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	16	331	24	26	0,00	100,00	0,00	0,00
Yiğit Akü Malzemeleri Nakliyat Turizm İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	27	383	274	286	0,00	75,04	0,00	24,96
Yonca Gıda Sanayi İşletmeleri İç ve Dış Ticaret A.Ş.	Özel	10	311	286	298	0,00	100,00	0,00	0,00
Yorglass Cam San. ve Tic. A.Ş.	Özel	23	362	347	359	0,00	100,00	0,00	0,00
Yörükoğlu Süt ve Ürünleri San. Tic. A.Ş.	Özel	10	311	224	235	0,00	100,00	0,00	0,00
Yücel Boru ve Profil Endüstrisi A.Ş.	Özel	24	371	46	49	0,00	100,00	0,00	0,00

Z HARFİ İLE BAŞLAYAN KURULUŞLAR

Zeki Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	13	321	361	373	0,00	100,00	0,00	0,00
Zorlu Doğal Elektrik Üretimi A.Ş.	Özel	35	400	358	370	0,00	100,00	0,00	0,00
Zorluteks Tekstil Tic. ve San. A.Ş.	Özel	13	321	445	457	0,00	100,00	0,00	0,00

ADLARININ AÇIKLANMASINI İSTEMEYEN KURULUŞLAR

SEKTÖRLER VE SERMAYE DAĞILIMLARI

	Sektör	Ekonomik Faaliyet Kodu (NACE Rev. 2)	Ekonomik Faaliyet Kodu (ISIC Rev. 2)	Kamu / Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
						Kamu	Özel	Yabancı	Halka Açık
.....	Özel	07	210	74	78	0,00	0,00	100,00	0,00
.....	Özel	29	384	147	155	0,00	94,56	5,44	0,00
.....	Özel	28	382	194	203	0,00	100,00	0,00	0,00
.....	Özel	10	311	252	264	0,00	100,00	0,00	0,00
.....	Özel	13	321	256	268	0,00	100,00	0,00	0,00
.....	Özel	10	311	265	277	0,00	31,30	68,70	0,00
.....	Özel	10	311	273	285	0,00	100,00	0,00	0,00
.....	Özel	27	383	278	290	0,00	100,00	0,00	0,00
.....	Özel	27	383	285	297	0,00	100,00	0,00	0,00
.....	Özel	20	351	333	345	0,00	100,00	0,00	0,00
.....	Özel	20	352	429	441	0,00	100,00	0,00	0,00
.....	Özel	25	381	456	468	0,00	10,00	90,00	0,00
.....	Özel	20	351	481	494	0,00	100,00	0,00	0,00

Açıklamalar

1 - Ekonomik Faaliyet Kodu:

2024 yılında kuruluşların ekonomik faaliyet kodları hem Avrupa Topluluğu'nda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE Rev. 2, 2024) hem de Birleşmiş Milletler-Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflaması'na (ISIC Rev. 2) göre verilmiştir. Kuruluşların ekonomik faaliyet alanları, Ekonomik Faaliyet Kodları tablosunda gösterilmektedir.

2 - Kamu / Özel Sıralaması:

Kuruluşların kamu ve özel kuruluş olma durumuna göre kendi grupları içindeki sıra numaraları bu sütunda belirtilmiştir.

3 - Genel Sıralama:

Kuruluşların İSO 500 içindeki sırasını göstermektedir.

4 - Sermaye Dağılımı:

Kuruluşların sermaye dağılımları yüzde olarak, kamu, özel yerli sermaye, yabancı sermaye ve halka açıklık ayrımına göre verilmiştir.

5 - Adlarının Açıklanmasını İstemeyen Kuruluşlar:

Bu bölümde İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu içinde sıralamaya giren, fakat adlarının açıklanmasını istemeyen kuruluşlara ait sektör dağılımları, (-) olarak belirtilmiş, çalışmanın bütünlüğünü bozmamak için tabloya ayrıca eklenmiştir.

Koku ve aromalarımızla Türkiye'ye katma değer, hayata renk katıyoruz.

Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşu arasında yer almaktan
büyük bir gurur ve mutluluk duyuyoruz. Bu anlamlı yolculukta bizimle birlikte yürüyen
tüm iş ortaklarımıza, tedarikçilerimize ve özverili çalışanlarımıza gönülden teşekkür ederiz.

TÜRKİYE'NİN
500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU
2024

seluz.

Koku ve aromalarımızla Türkiye'ye katma değer, hayata renk katıyoruz.

Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşu arasında yer almaktan
büyük bir gurur ve mutluluk duyuyoruz. Bu anlamlı yolculukta bizimle birlikte yürüyen
tüm iş ortaklarımıza, tedarikçilerimize ve özverili çalışanlarımıza gönülden teşekkür ederiz.

500 İSO TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2024

seluz.

YORUMLAR

PROF. DR. FATİH ÖZATAY
PROGRAM İKİNCİ YILINI DOLDURURKEN EKONOMİDE DURUM

PROF. DR. GÜLÇİN BÜYÜKÖZKAN FEYZİOĞLU
ABD-ÇİN TİCARET SAVAŞININ GÖLGESİNDE TÜRKİYE SANAYİSİ İÇİN RİSK VE FIRSATLAR

PROF. DR. İBRAHİM TURHAN
KÜRESEL DÜZENİN ÇÖZÜLMESİ VE FİNANSAL KOŞULLAR: FIRSATLAR VE TEHDİTLER

FERDA BESLİ
2024 ŞİRKETLER İÇİN BAŞARILI BİR YIL OLMADI

ALPER DEMİR
ENFLASYON DÜZELTMESİNİN MALİ KAR VE ŞİRKET BİLANÇOLARINA ETKİLERİ

Bu bölümde yer alan yorum ve değerlendirmeler yazarlara ait olup İSO'nun resmi görüşlerini temsil etmemektedir.

PROGRAM İKİNCİ YILINI DOLDURURKEN

EKONOMİDE DURUM

PROF. DR. FATİH ÖZATAY
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi

Haziran 2023'te 'rasyonele dönüş' vurgusuyla yeni bir ekonomi programı uygulanmaya başlandı. İkinci yılını tamamlamak üzere olan program çerçevesinde mevcut ekonomik durumu değerlendireceğim. Önce programın hedefleri/tahminleri ile gerçekleşmeleri karşılaştırmak istiyorum (Tablo 1).

Hedefler, Tahminler ve Gerçekleşmeler

Hedefler ve tahminler için 6 Eylül 2023'te yayımlanan 2024-2026 Orta Vadeli Programı'nda (OVP) belirtilenleri dikkate aldım. Enflasyon hedeflenenin çok üzerinde gerçekleşti. Büyüme öngörülenden daha düşük oldu. Bütçe açığı da hedeflenenin üzerine çıktı. Özellikle 2025'te hedef-gerçekleşme farkı çok yüksek olacak. Bunlara karşılık, cari açık tahmin edilenden belirgin biçimde düşük oldu. Keza, işsizlik oranı da tahmine göre daha düşük düzeyde gerçekleşti. Ancak, işsizlik oranı açısından geniş tanımlı işsizlik oranına bakmakta yarar var.

Tablo 2'de dört önemli göstergenin programın başındaki değerleri ile 2025'te gözlenen en son değerleri yer alıyor. İlk iki gösterge olan atıl işgücü oranı ve asgari ücrette belirgin bir kötüleşme var. Dördüncü gösterge ise paramızın reel olarak değerlendiğini gösteriyor. Bu gelişmeyi, nereden baktığınıza bağlı olarak 'iyileşti' ya da 'kötüleşti' diye yorumlamak mümkün. İhracat açısından ele alındığında açık ki olumsuz bir gelişme. Tersine, enflasyonla mücadele açısından olumlu sayılabilir. Elbette bir koşulla; enflasyon hala bu kadar yüksek olmasaydı.

TABLO 1. PROGRAMIN TAHMİN VE HEDEFLERİ İLE GERÇEKLEŞMELER

	Tahmin / Hedef 2024	Tahmin / Hedef 2025	Gerçekleşme 2024	Gerçekleşme / Tahmin 2025
Enflasyon (%)	33	15,2	44,4	37,9 (Nisan); 30 (Aralık?)
Büyüme (%)	4,0	4,5	3,2	3,0?
İşsizlik oranı (%)	10,3	9,9	8,7	8,2 (İlk Çeyrek)
Cari Denge (Milyar $)	-34,7	-31,7	-10	-12,6 (Mart, son 12 ay)
Bütçe Dengesi (%, GSYH)	-4,0	-0,7	-4,9	-4,0 (-4,5)?

TABLO 2. İŞSİZLİK, ÜCRET, FAİZ VE REEL KUR: PROGRAMIN BAŞI VE ŞİMDİ

	2023	2025 Gerçekleşme / Tahmin
Atıl İşgücü Oranı (%)	23,5 (İkinci Çeyrek)	28,5 (İlk Çeyrek)
Asgari Ücret (Açlık Sınırın %'si)	98 (Temmuz)	92 (Nisan); 80? (Aralık)
Reel Ticari Kredi Faizi (%)	-23,6 (Haziran)	15,8 (Mayıs)
Reel Kur (ÜFE Temelli, Endeks, Artış: Değerlenme)	87,6 (Haziran)	93,2

Tablo 2'de yer alan üçüncü gösterge olan reel kredi faizi ise ayrıca üzerinde durulmayı hak ediyor. Reel kredi faizini, nominal ticari kredi faizi ile reel sektörün bir yıl sonrası için beklediği enflasyonu kullanarak hesapladığımı not edeyim. Reel kredi faizinde büyük bir artış var. Ancak hemen belirtmek gerekir ki ne Haziran 2023'teki kredi faizi normaldi ne de şimdiki. Zaten Eylül 2021 – Mayıs 2023 arasında makroekonomik dengelerin ciddi biçimde bozulmasında ve Türkiye'nin ödemeler dengesi krizinin eşiğine gelmesinde 'inanılmaz' derecedeki düşük reel faizin çok büyük rolü var. Eksi yüzde 23,6 olur mu reel faiz? Olursa, çözülmeyi bekleyen bunca sorunu yaratıyor ve o sorunlar başa bela oluyor.

Program Oldukça Eksik

Bir istikrar programının çoğu kesimde hoşnutsuzluk yaratmaması mümkün değil. Ama hoşnutsuzlukları hem azaltmak hem de hoşnutsuzluk süresinin kısalmasını sağlamak mümkün. Bunun olmazsa olmaz üç koşulu var. Birincisi, program başlamadan önce önemli güvensizlik kaynakları varsa bunları ortadan kaldırmak gerekir. İkincisi, bir an önce sonuç almak için gerekli kararları zamana yaymamak, işi çok fazla uzatmamak lazım. Üçüncüsü, programın önemli yapısal sorunların en azından bir kısmını çözmeyi hedefleyen bir ayağı olması gerekir. Yoksa, program başarılı olsa bile bu başarı geçici kalmaya mahkûmdur.

Gelin bu çerçevede programa bakalım şimdi. Program iki temel ayağa dayanıyor. Birincisi, inanılmaz ölçüde irrasyonel (akıldışı) olan faiz oranlarını yerli yerine oturtmak ve bir sorun yumağına dönüşen bankalar, şirketler ve tüketiciler üzerindeki kısıtları kaldırmak. Alınacak kararlar, büyük ölçüde Merkez Bankasının bir ölçüde de BDDK'nın yetki alanında. İkincisi, hem seçim öncesindeki oyları artırmaya yönelik seçim ekonomisi uygulamaları nedeniyle yüksek düzeylere çıkan hem de depremin büyük yıkıntısını kaldırmak için yapılan/yapılacak harcamalar nedeniyle daha da yükselecek bütçe açığını kontrol altına almak. Bu da Hazine ve Maliye Bakanlığını ilgilendiriyor. Elbette yeni vergi oranlarına Meclisin de onayı lazım. Bu iki politika yoluyla yüksek düzeylerde olan enflasyonun düşürülmesi amaçlanıyordu. Aynı zamanda Merkez Bankasının rezervleri yeniden makul düzeylere çıkacak, ödemeler dengesi krizinin kıyısından uzaklaşılacak ve ekonomi yeniden büyüme patikasına girecekti.

Ama Haziran 2023'te başka önemli sorunlar da vardı ve bunların çözülmemesi az önce belirttiğim amaçlara ulaşılmasının önüne büyük bir engel koyacaktı. Birincisi, açıklanan enflasyon istatistiklerine güven çok düşük düzeylere inmişti. İkincisi, ihale yasası 2001 krizinden sonra uygulanmaya başlanan Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı çerçevesinde düzgün sayılabilecek bir hal almıştı. Ama sonrasında yüzlerce kez değiştirildi; bütçeye gelen yüklerin bir kısmının arkasındaki temel nedendi. Üçüncüsü, kamu-özel işbirliği projeleri çerçevesinde verilen

gelir garantilerinin gözden geçirilmesi gerekiyordu, zira bir kısmı yine bütçeye aşırı yük getiriyordu. Dördüncüsü, adil ve hızlı çalışan bir yargı sistemine acil ihtiyaç vardı. Bir mahkemeden sonuç alınması ortalama beş yılı aşabiliyordu. Daha önemlisi, bazı kararların ne kadar adil olduğu ve siyaset ile bağlantıları giderek sorgulanıyordu. Beşincisi, açlık sınırının altındaki asgari ücreti 'yüksek' bulan, Bangladeş ya da Mısır'daki düşük ücretleri örnek gösteren iş insanları vardı; demek ki Türkiye'nin önemli bir verimlilik sorunu bulunuyordu.

Bu 'mütevazı' listeye başka yapısal sorunlar da eklenebilir elbette. Mesela 'eğitimin niteliği' denilebilir. Gerek yok; meramım açık sanırım. Dikkat ederseniz, saydığım yapısal sorunların verimlilik dışında kalanları 'tez' zamanda çözülebilecek sorunlar. Bir ölçüde adil ve hızlı çalışan yargı sistemi zaman gerektirebilir ama o alanda ilgili sivil toplum kuruluşlarının önemli hazırlıkları olduğunu unutmamak lazım. O çalışmalardan yararlanmak bu alandaki çalışmaları hızlandırabilirdi.

Bu yapısal sorunları çözmeye çalışan, özellikle hemen uygulamaya konulabileceklere öncelik veren bir program, çok ihtiyaç duyulan güveni kısa sürede kazandırabilirdi. "Demek ki bu sefer farklı, önemli adımlar atılıyor" algısının 'haklı' biçimde oluşturulması garanti değildi ama onun yolu da bu tür adımlardan geçiyordu.

Bu çerçevede bakıldığında, mevcut program eksik bir program. Salt para politikasına ve bütçe açığını kontrol altına almaya çalışan önlemlere dayanıyor. O alanlarda da iki önemli hata/eksik var. Birincisi, Merkez Bankası politika faizini oldukça gecikmeyle 'makul' bir düzeye getirdi. Mayıs 2023'te kabul edilemez düzeyde düşük olan politika faizinin o makul düzeye gelmesi Mart 2024'e kadar sürdü. Mayıs 2023'te daha önceki uygulamalar nedeniyle patlamak üzere olan döviz kuru, faiz artırımının oldukça kademeli yapışması nedeniyle gereğinden fazla sıçradı. Elbette beraberinde enflasyon da yükseldi. Dolayısıyla 'makul' faiz düzeyi, bu gecikme nedeniyle daha yüksek bir düzeye çıktı. Daha düşük bir faiz-kur-enflasyon mümkünken, olmadı. İkincisi, bütçe açığı kontrol altına alınmaya çalışılırken, yükün adil dağıtılması gözetilebilirdi. Mesela az önce değindiğim gelir garantilerinin gözden geçirilmesi ve yüksek gelir gruplarının vergilerinin artırılması düşünülebilirdi; olmadı. Hazine ve Maliye Bakanlığının Meclise sunulan vergi tasarısında bu tür vergi önlemleri olduğu basına sızdı ama yasa öyle geçmedi.

Oysa böyle bir program için önemli sayılacak avantajları vardı Türkiye'nin. Birincisi, bankacılık sektörü –zombi şirketlerin yaşamlarının zorlama biçimde sürmesine rağmen, çok sağlamdı. İkincisi, kamu borcunun GSYH'ye oranı hem kendi geçmiş değerlerine göre hem de çoğu ülkeninki ile karşılaştırıldığında oldukça düşüktü. Bu, özellikle geçici olarak bütçe açığını artıracak deprem harcamalarını finanse etmek için belirgin bir manevra alanı olduğu anlamına geliyordu. Bu avantajların ne kadar önemli olduklarını değerlendirmek için, başarılı olan 2001 Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı'nın arifesindeki duruma bakılabilir mesela. O zamanın en büyük iki sorunu bozuk bankacılık sektörü ve yüksek kamu borcuydu çünkü. Oysa Haziran 2023'te bu olumsuzluklar yoktu.

Bundan Sonrası

Mevcut program kesintiye uğramadan sürdürülürse, enflasyonun düşmesi beklenir. 2025 sonu için hedeflenen yüzde 24'e ulaşılamayacağı anlaşılıyor. Hedefin üst sınırı olan yüzde 29'un biraz üzerinde bir düzeye düşmesi mümkün. Bu açıdan dış gelişmeler de önemli olacak.

Merkez Bankasının son enflasyon raporunda enflasyon için yüzde 24 tahmini yapılırken Brent ham petrolünün ortalama varil fiyatı 76,5 dolar alınmıştı. Şu sıralarda varil fiyatı 65 dolar civarında. Mayıs ayında 60 dolara kadar düştüğü günler de yaşandı. Devam ederse, enflasyonu düşürecek bir unsur. Ancak, ABD'nin aldığı gümrük vergisi kararları ve yasalaşması beklenen ve bütçe açığını sıçratacak vergi oranlarının düşürülmesine yönelik yasa tasarısı nedenleriyle Fed'in faiz indirimlerini ötelemesi söz konusu. Belirsizliğin çok fazla artmasının önemli bir rolü var bu ertelemede. Hem faiz indiriminin ertelenmesi hem de artan belirsizlik, Türkiye'ye sermaye girişleri ve borçlanma faizleri açısından olumsuz gelişmeler.

Çeşitli sektörlerin bekledikleri enflasyon oranları Merkez Bankasının tahminlerine kıyasla yüksek. En önemlisi şirketlerin enflasyon tahmini. Zira ürettikleri mal ve hizmetlerin fiyatlarını belirleyen onlar, göreli olarak daha iyimser enflasyon bekleyişine sahip olan piyasa katılımcıları değil. Şirketlerin on iki ay sonrası (Mayıs 2026) için bekledikleri enflasyon yüzde 41,7; çok yüksek. Enflasyonu olumsuz etkileyecek bir unsur.

Ekonomide faaliyet hacmi açısından ise karışık sinyaller geliyor. Hizmet, sanayi ve inşaat üretim endekslerinin ilk çeyrek değerleri 2024'teki çeyreklerde gözlenenlerden daha yüksek. Buna karşılık, aylık olarak bakıldığında, hizmet ve inşat sektörlerinin faaliyet düzeylerinin üç ay üst üste düştüğü görülüyor. Sanayi ise zikzaklı gidiyor. Kredi faizlerinin mevcut yüksek düzeyleri dikkate alındığında, ekonominin yavaşlaması beklenir. Ancak tüketim harcamaları, çok muhtemelen yüksek gelir gruplarınınkiler, enflasyonu olumsuz yönde etkileyecek şekilde artıyor.

Tüm bunlar çeşitli kesimlerden –özellikle ücretlilerden, ihracatçılardan ve sanayicilerden, gelen şikâyetlerin süreceğini gösteriyor. Üstelik bir de son aylarda yaşananlar var. Yönetimlerin seçimle işbaşına geldiği her ülkede, seçim öncesinde oyları artıracak uygulamalar gözlenir. Türkiye'de de böyle. Ama son aylarda olan bitenler bu uygulamaların çok ötesine geçilebileceğini düşündürüyor.

Bu durumda, seçimden yaklaşık bir yıl önce seçim ekonomisinin yürürlüğe konulması beklenir. Bir önceki seçimde yaşandı bu; kredi faizinin o kadar düşük (eksi) değerlerde olmasının temel nedeni zaten buydu. Bu seçimde haydi haydi böyle olacak. Sadece kredi faizi değil elbette, başka seçim ekonomisi uygulamaları da gözlenecek. Kamu harcamaları büyük ölçüde artırılacak, bol miktarda kredi açılacak ve kamunun belirlediği mal ve hizmetlerin fiyatları düşük tutulacak.

Önemli nokta şu: En geç 2027 başından itibaren eksik istikrar programı yerini seçim kazanma programına bırakacak. Rasyonel –her neyse o, çok geride kalacak. O zamana kadar enflasyon ne düzeye düşecekse, o düzey seçim sonrasında mumla aranacak. Büyüme hep dalgalı olacak. Dalgalanmanın boyutu da büyük ölçüde dış koşullarca belirlenecek. Kısacası, Türkiye ekonomisi her daim makro istikrar gereğinin konuşulduğu bir ülke olmaya devam edecek. Türkiye'yi çağ atlatacak yapısal reformlar ise Kaf Dağı'nın arkasında kalacak. Kısaca, potansiyelini kullanamayan bir ülke olacağız. Biraz karamsar bir tablo ama ne yazık ki gerçekten uzak değil.

İLERİ TEKNOLOJİ
YÜKSEK KALİTE

Üstün Alman Teknolojisi

Türkiye'deki En Büyük Üretim Kapasitesi

%100 Müşteri Memnuniyeti

Yüksek Performans Garantisi

Çevre Dostu Yeşil Enerji

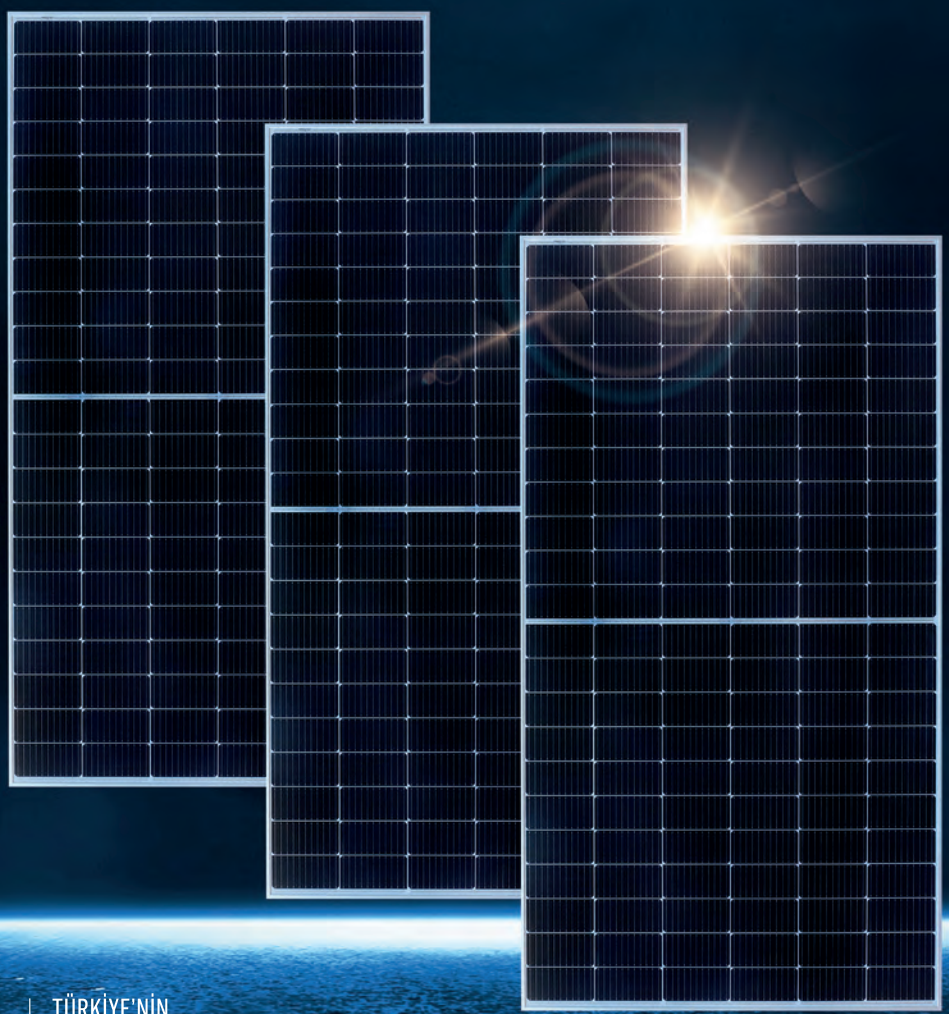

500 İSO

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2024

PEKİNTAŞ

www.schmid-pekintas.com

SCHMID | PEKİNTAŞ ENERGY

ABD-ÇİN TİCARET SAVAŞININ GÖLGESİNDE

TÜRKİYE SANAYİSİ İÇİN RİSK VE FIRSATLAR

PROF. DR. GÜLÇİN BÜYÜKÖZKAN FEYZİOĞLU
Galatasaray Üniversitesi

Küresel ekonomik düzenin son yıllardaki en belirleyici dinamiklerinden biri, Amerika Birleşik Devletleri ile Çin Halk Cumhuriyeti arasında süregelen ticaret savaşıdır. 2018 yılında Trump'ın ilk başkanlık döneminde başlayan ve 2025 yılında ikinci başkanlık döneminde yeni bir ivme kazanan bu ekonomik çatışma, küresel tedarik zincirlerini ve uluslararası ticaret akışlarını derinden etkilemektedir. Mayıs 2025'te Cenevre'de gerçekleşen görüşmeler sonucunda iki ülke arasında 90 günlük bir ateşkes ilan edilmiş olsa da, uzun vadeli belirsizlikler devam etmektedir.

Bu ticaret savaşının özünde, ABD'nin Çin ile olan ekonomik ilişkilerinde "adil olmayan ticaret uygulamaları" olarak gördüğü sorunları değiştirme çabası yatmaktadır. Ancak mesele sadece dış ticaret açığı değil, aynı zamanda teknoloji transferi, fikri mülkiyet hakları ve küresel ekonomik liderlik mücadelesidir. Bu gelişmeler ışığında, Türkiye gibi gelişmekte olan ekonomiler için hem riskler hem de fırsatlar ortaya çıkmaktadır.

ABD-Çin Ticaret Savaşının Güncel Durumu

2025 yılının Nisan ayında Trump yönetimi, Çin'den ithal edilen mallara %145'e varan oranlarda ek gümrük vergileri uygulamaya başlamıştır. Çin ise buna karşılık olarak ABD'den ithal edilen ürünlere %125'e varan oranlarda vergiler getirmiştir. 12 Mayıs 2025 tarihinde Cenevre'de gerçekleşen görüşmeler sonucunda ABD, Çin'den ithal edilen mallara uyguladığı ek gümrük vergilerini %145'ten %30'a düşürmeyi; Çin ise ABD'den ithal ettiği mallara uyguladığı vergileri %125'ten %10'a indirmeyi kabul etmiştir.

ABD-Çin ticaret savaşının küresel ekonomi üzerindeki etkileri arasında tedarik zincirlerinin yeniden yapılanması ve küresel büyüme üzerindeki baskı yer almaktadır. Şirketler, ticaret savaşının yarattığı belirsizlik ortamında tedarik zincirlerini çeşitlendirme ve "Çin+1" stratejileri geliştirme eğilimindedir. Bu durum, Vietnam, Hindistan, Meksika ve Türkiye gibi alternatif üretim merkezlerine yeni fırsatlar sunmaktadır.

Ticaret savaşının altında yatan temel faktörlerden biri, ABD'nin Çin ile olan ticaret dengesizliğidir. 2024 yılında ABD, Çin'e 145 milyar dolar değerinde mal satarken, Çin'den 440 milyar dolar değerinde mal ithal etmiştir. Bu dengesizlik, Trump yönetiminin "Amerika'yı Yeniden Büyük Yapma" politikasının merkezinde yer almaktadır.

Ancak ekonomistler, ikili ticaret dengesine odaklanmanın küresel değer zincirleri çağında yanıltıcı olabileceğini vurgulamaktadır. Örneğin, Çin'den ithal edilen bir iPhone'un dış ticaret değerinin büyük kısmı, aslında ABD'deki tasarım, yazılım ve patent gibi unsurlardan kaynaklanmaktadır; Çin yalnızca montaj sürecinde yer almaktadır.

Diğer önemli bir faktör ise teknoloji rekabeti ve fikri mülkiyet haklarıdır. ABD, Çin'in "Made in China 2025" stratejisi kapsamında yüksek teknoloji sektörlerinde küresel liderliğe oynamasını ulusal güvenlik tehdidi olarak görmektedir. Özellikle yapay zeka, 5G, yarı iletkenler ve kuantum bilişim gibi alanlarda Çin'in hızlı ilerleyişi, ABD'yi teknoloji ihracatı kısıtlamaları ve yatırım sınırlamaları gibi önlemler almaya itmiştir. Bu durum, küresel teknoloji ekosisteminin iki ayrı bloka bölünmesi riskini doğurmaktadır.

Türkiye Sanayisinin Teknoloji Yoğunluğuna Göre Mevcut Durumu

OECD, imalat sanayi sektörlerini Ar-Ge yoğunluklarına göre dört ana kategoride sınıflandırmaktadır: düşük, orta-düşük, orta-yüksek ve yüksek teknoloji yoğunluklu sektörler. Türkiye İstatistik Kurumu 2020-2024 yılları verilerine göre, Türkiye'nin ihracatında düşük teknoloji yoğunluklu ürünler %30-35, orta-düşük teknoloji yoğunluklu ürünler %27-32, orta-yüksek teknoloji yoğunluklu ürünler %32-37 ve yüksek teknoloji yoğunluklu ürünler sadece %3-4 pay almaktadır.

2025 Ocak ayı verilerine göre, yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ihracatı içindeki payı %3,4, ithalat içindeki payı ise %12,1'dir. Bu durum, Türkiye'nin yüksek teknoloji ürünlerinde net ithalatçı konumunda olduğunu göstermektedir.

Türkiye'nin güçlü yönleri arasında coğrafi konum, üretim altyapısı, genç işgücü ve AB ile Gümrük Birliği yer alırken; zayıf yönleri arasında yüksek teknoloji üretiminin sınırlı olması, Ar-Ge yetersizliği ve enerji bağımlılığı bulunmaktadır.

1980'lerden itibaren ihracata dayalı büyüme modeliyle tekstil, gıda ve mobilya gibi düşük teknolojili sektörlerde rekabet avantajı sağlanmış; 1990'lar ve 2000'lerde otomotiv, beyaz eşya ve makine gibi orta-yüksek teknolojili alanlarda ilerleme kaydedilmiştir. Ancak yüksek teknolojili sektörlerde benzer bir gelişme görülmemiştir. Savunma sanayindeki son başarılar umut verse de bu ilerlemenin sivil alanlara da yayılması gerekmektedir.

Küresel değer zincirlerinde Türkiye genellikle düşük ve orta katma değerli aşamalarda yer almaktadır. Örneğin otomotivde üretim gücü yüksek olsa da tasarım ve Ar-Ge gibi alanlarda sınırlı bir rol oynanmaktadır. Tekstil sektöründe de üretim kapasitesi güçlü olmasına rağmen, marka ve tasarım alanlarında gelişim ihtiyacı sürmektedir.

Düşük Teknoloji Yoğunluklu Sanayi Grupları için Risk ve Fırsatlar

Düşük teknoloji yoğunluklu sanayi grupları (tekstil, gıda, mobilya vb.), Türkiye'nin ihracatında önemli bir paya sahiptir. ABD-Çin ticaret savaşının bu sektörler üzerindeki kısa vadeli riskleri arasında Çin mallarının Türkiye pazarına yönelmesi ve hammadde fiyatlarında dalgalanmalar yer almaktadır. ABD'nin Çin'den ithalatı kısıtlaması sonucunda, Çinli üreticiler alternatif pazarlar aramaktadır. Bu durum, Türkiye iç pazarında düşük teknolojili Çin ürünlerinin artmasına ve yerel üreticiler üzerinde fiyat baskısı oluşmasına neden olabilir. Kısa vadeli fırsatlar ise ABD pazarında artan rekabet gücü ve tedarik zincirlerinin yeniden yapılanmasıdır. ABD'nin Çin'den ithal ettiği tekstil ve mobilya ürünlerine uyguladığı yüksek vergiler, Türk üreticileri için ABD pazarında rekabet avantajı sağlayabilir. Küresel şirketlerin Çin'e olan bağımlılıklarını azaltma eğilimi, Türkiye'nin alternatif tedarikçi olarak öne çıkmasına olanak tanıyabilir.

Uzun vadede ise düşük maliyet avantajının azalması ve otomasyonun istihdam üzerindeki etkisi risk oluştururken; katma değerli ürünlere geçiş ve dijitalleşme fırsatlar sunmaktadır.

Tekstil sektörü özelinde bakıldığında, Türkiye'nin "hızlı moda" alanında sahip olduğu avantajlar öne çıkmaktadır. Avrupa pazarına yakınlık, hızlı teslimat süreleri ve esnek

üretim kapasitesi, Türkiye'yi Zara, H&M gibi küresel perakendeciler için cazip bir tedarikçi konumuna getirmektedir. ABD-Çin ticaret savaşı, bu avantajın ABD pazarına da yayılması için fırsat yaratabilir. Örneğin, ABD merkezli bir hazır giyim perakendecisi olan Gap, Çin'deki tedarikçilerinden bir kısmını Türkiye'ye kaydırmaya başlamıştır.

Mobilya sektöründe ise Türkiye'nin tasarım ve kalite avantajı bulunmaktadır. Özellikle orta-üst segment mobilya ürünlerinde Türk üreticileri, Avrupa pazarında güçlü bir varlık göstermektedir. ABD pazarında ise Çin'e uygulanan yüksek vergiler, Türk mobilya üreticileri için yeni fırsatlar yaratabilir. Ancak, ABD pazarının kendine özgü tüketici tercihleri ve standartları, bu pazara giriş için özel stratejiler gerektirmektedir.

Orta-Düşük Teknoloji Yoğunluklu Sanayi Grupları için Risk ve Fırsatlar

Orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayi grupları (demir-çelik, plastik, cam vb.), Türkiye'nin endüstriyel altyapısının temel taşlarını oluşturmaktadır. ABD-Çin ticaret savaşının bu sektörler üzerindeki kısa vadeli riskleri arasında çelik ve alüminyum sektöründe küresel kapasite fazlası ve enerji maliyetlerindeki artış yer almaktadır.

Kısa vadeli fırsatlar ise ABD'nin alternatif tedarikçi arayışı ve Çin'in ihracat pazarlarında oluşan boşluktur. ABD'nin Çin'den ithalatı kısıtlaması, Türkiye'nin çelik ve metal ürünleri alanlarında alternatif tedarikçi olarak öne çıkmasına olanak tanıyabilir.

Uzun vadede ise yeşil dönüşüm baskısı ve teknolojik dönüşüm maliyetleri risk oluştururken; yeşil üretim, döngüsel ekonomi ve katma değerli ürünlere geçiş fırsatlar sunmaktadır.

Demir-çelik sektörü, ABD-Çin ticaret savaşından en çok etkilenen sektörlerden biridir. ABD'nin Section 232 kapsamında çelik ithalatına uyguladığı %25'lik vergi, küresel çelik ticaretinde önemli değişimlere yol açmıştır. Türkiye, ABD'ye çelik ihracatında önemli kayıplar yaşasa da, Çin'in ABD pazarından çekilmesiyle oluşan boşluğu kısmen doldurma fırsatı bulmuştur.

Ancak, Türk çelik üreticilerinin karşılaştığı en büyük zorluk, Avrupa Birliği'nin Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması (CBAM) olmuştur. Bu mekanizma, karbon-yoğun ürünlerin AB'ye ihracatında ek maliyetler getirmektedir. Türk çelik sektörünün yeşil dönüşümü hızlandırması, hem AB pazarındaki rekabet gücünü korumak hem de yeni pazarlarda avantaj sağlamak için kritik öneme sahiptir.

Plastik sektöründe ise Türkiye, Avrupa'nın önemli tedarikçilerinden biridir. ABD-Çin ticaret savaşı, Türk plastik üreticileri için ABD pazarında yeni fırsatlar yaratabilir. Ancak, plastik sektörünün karşılaştığı en büyük zorluk, sürdürülebilirlik ve geri dönüşüm konusundaki artan baskılardır. AB'nin tek kullanımlık plastikleri yasaklama ve geri dönüşüm oranlarını artırma yönündeki politikaları, Türk plastik sektörünün iş modellerini ve üretim süreçlerini yeniden yapılandırmasını gerektirmektedir. Bu dönüşüm, kısa vadede maliyet artışlarına neden olsa da, uzun vadede rekabet avantajı sağlayabilir.

Orta-Yüksek Teknoloji Yoğunluklu Sanayi Grupları için Risk ve Fırsatlar

Orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayi grupları (otomotiv, elektrikli teçhizat, makine vb.), Türkiye'nin ihracatında giderek artan bir paya sahiptir. ABD-Çin ticaret savaşının bu sektörler üzerindeki kısa vadeli riskleri arasında tedarik zinciri aksamaları ve ara mal maliyetlerinde artış yer almaktadır. Çip krizi bunun en belirgin örneğidir.

Kısa vadeli fırsatlar ise tedarik zincirlerinin çeşitlendirilmesi ve Avrupa pazarına yakınlık avantajıdır. Küresel şirketlerin Çin'e olan bağımlılıklarını azaltma stratejileri, Türkiye'nin otomotiv ve elektrikli teçhizat sektörlerinde alternatif tedarikçi olarak öne çıkmasına olanak tanıyabilir. Uzun vadede ise elektrikli araçlara geçiş süreci ve teknolojik bağımlılık risk oluştururken; elektrikli araç ekosisteminde konumlanma ve Endüstri 4.0 fırsatlar sunmaktadır.

Otomotiv sektörü, Türkiye'nin en büyük ihracat kalemi olup, ülkenin sanayi dönüşümünde öncü rol oynamaktadır. Türkiye, Avrupa'nın önemli otomotiv üretim merkezlerinden biri haline gelmiştir. Ancak, sektör büyük bir dönüşüm geçirmektedir: içten yanmalı motorlardan elektrikli araçlara geçiş. Bu dönüşüm, Türkiye için hem risk hem de fırsat içermektedir. Risk, çünkü Türkiye'nin mevcut otomotiv tedarik zinciri büyük ölçüde içten yanmalı motor teknolojisine dayanmaktadır. Fırsat, çünkü elektrikli araç ekosisteminde yeni bir konumlanma sağlanabilir. Türkiye'nin ilk yerli elektrikli otomobil markası TOGG'un piyasaya sürülmesi, bu alanda önemli bir adım olmuştur. Ancak, elektrikli araç bataryaları, şarj ekipmanları ve yazılım gibi kritik bileşenlerde yerli üretim kapasitesinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Beyaz eşya sektöründe Türkiye, Avrupa'nın en büyük üreticisi konumundadır. Arçelik, Vestel gibi yerli markalar, küresel pazarlarda rekabet edebilmektedir. ABD-Çin ticaret savaşı, Türk beyaz eşya üreticileri için ABD paza-

rında yeni fırsatlar yaratabilir. Ancak, sektörün karşılaştığı en büyük zorluk, enerji verimliliği ve akıllı ev teknolojileri alanındaki hızlı dönüşümdür. Türk üreticilerin bu alanlarda Ar-Ge ve inovasyon kapasitelerini artırmaları gerekmektedir.

Yüksek Teknoloji Yoğunluklu Sanayi Grupları için Risk ve Fırsatlar

Yüksek teknoloji yoğunluklu sanayi grupları (ilaç, elektronik, havacılık vb.), Türkiye'nin ihracatında henüz küçük bir paya sahip olsa da, stratejik öneme sahiptir. ABD-Çin ticaret savaşının bu sektörler üzerindeki kısa vadeli riskleri arasında teknoloji transferi kısıtlamaları ve tedarik zinciri aksamaları yer almaktadır.

Kısa vadeli fırsatlar ise teknolojik bağımsızlık politikaları ve savunma sanayii ihracat fırsatlarıdır. ABD-Çin teknoloji rekabeti, ülkeleri teknolojik bağımsızlık politikalarına yönlendirmektedir. Bu durum, Türkiye'nin de kritik teknolojilerde yerli üretim kapasitesini artırma çabalarını hızlandırabilir.

Uzun vadede ise teknolojik kutuplaşma ve Ar-Ge finansmanı zorlukları risk oluştururken; dijital dönüşüm, yapay zeka ve yeşil teknolojiler fırsatlar sunmaktadır.

Savunma sanayi, Türkiye'nin yüksek teknoloji alanında en başarılı olduğu sektördür. Son yıllarda insansız hava araçları (İHA), zırhlı araçlar ve elektronik sistemler gibi alanlarda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Türk savunma şirketleri, küresel pazarlarda rekabet edebilir hale gelmiştir. ABD-Çin gerilimi ve artan jeopolitik riskler, savunma harcamalarının artmasına ve yeni ihracat fırsatlarının doğmasına neden olmaktadır.

Ancak, savunma sanayiindeki başarının sivil sektörlere yayılması ve çift kullanımlı teknolojilerin geliştirilmesi gerekmektedir.

İlaç sektöründe Türkiye, büyük ölçüde jenerik ilaç üretimine odaklanmıştır. Ancak, COVID-19 pandemisi sonrası ilaç tedarik zincirlerinin yerelleştirilmesi eğilimi güçlenmiştir. Bu durum, Türkiye'nin ilaç üretim kapasitesini artırması için fırsat yaratabilir. Özellikle biyoteknoloji ve aşı üretimi alanlarında yapılacak yatırımlar, Türkiye'nin yüksek katma değerli ilaç üretiminde konumunu güçlendirebilir.

Elektronik sektöründe ise Türkiye'nin en büyük zorluğu, yarı iletken ve mikroçip üretimindeki sınırlı kapasitesidir. ABD-Çin teknoloji savaşının merkezinde yer alan yarı iletkenler, modern ekonominin temel yapı taşlarıdır. Türkiye'nin bu alanda yerli üretim kapasitesi geliştirmesi, teknolojik bağımsızlık açısından kritik öneme sahiptir. Ancak, yarı iletken üretimi yüksek yatırım maliyetleri gerektirmektedir. Bu nedenle, niş alanlarda uzmanlaşma ve bölgesel işbirlikleri, daha gerçekçi stratejiler olabilir.

Son Değerlendirme

ABD-Çin ticaret savaşı, Türkiye sanayisi için hem riskler hem de fırsatlar sunmaktadır. Türkiye'nin bu süreçten kazançlı çıkabilmesi, stratejik açıdan doğru konumlanmasına ve etkili sektörel politikaların uygulanmasına bağlıdır.

Kamu sektörü için öneriler arasında bütüncül sanayi stratejisi, ticaret diplomasisi, yeşil ve dijital dönüşüm destekleri yer almaktadır. Teknoloji yoğunluğuna göre farklılaştırılmış, ancak bütüncül bir sanayi stratejisi geliştirilmelidir. Bu strateji, düşük teknolojili sektörlerde katma değeri artırmayı, orta-yüksek ve yüksek teknolojili sektörlerde ise yerli üretim kapasitesini geliştirmeyi hedeflemelidir.

Özel sektör için öneriler arasında stratejik konumlanma, dijitalleşme, yeşil dönüşüm ve ürün farklılaştırma yer almaktadır. Şirketler, ABD ve Avrupa pazarlarına yönelik ihracat stratejilerini güçlendirmeli ve tedarik zincirlerinde daha yüksek katma değerli aşamalarda yer almalıdır.

Türkiye, coğrafi konumu, üretim altyapısı, genç nüfusu ve AB ile Gümrük Birliği üyeliği gibi avantajlarıyla, küresel tedarik zincirlerinin yeniden şekillendiği süreçte stratejik bir rol üstlenebilir. Bu potansiyelin hayata geçmesi için teknolojik, dijital ve yeşil dönüşüm alanlarında proaktif stratejiler geliştirilmesi gerekmektedir.

Sanayi politikasında öncelik verilmesi gereken başlıca alanlar şunlardır:

- **Yeşil dönüşüm:** AB'nin Yeşil Mutabakatı doğrultusunda karbon-yoğun sektörlerde çevreci üretimi destekleyen politikalar ve finansman mekanizmaları oluşturulmalıdır.
- **Dijital dönüşüm:** Endüstri 4.0 uygulamalarıyla verimlilik sağlanmalı, KOBİ'lerin dijitalleşmesi hızlandırılmalıdır.
- **İnovasyon:** Üniversite-sanayi işbirliği ve risk sermayesi desteklenerek yüksek teknoloji alanlarında Ar-Ge kapasitesi artırılmalıdır.
- **Nitelikli işgücü:** STEM odaklı eğitimler yaygınlaştırılmalı, beyin göçü tersine çevrilmelidir.
- **Yerli üretim:** Yarı iletken, batarya, ileri malzemeler gibi stratejik alanlarda kamu-özel sektör işbirliğiyle üretim kapasitesi güçlendirilmelidir.

KÜRESEL DÜZENİN ÇÖZÜLMESİ VE FİNANSAL KOŞULLAR:

FIRSATLAR VE TEHDİTLER

PROF. DR. İBRAHİM TURHAN
İSO Danışmanı / Quanta Finansal Danışmanlık

2025 yılının başından itibaren dünyada yaşanan gelişmeler, jeopolitik riskleri ve politika belirsizliğini artırmış, ekonomik görünümün bozulmasına ve sermaye piyasalarında büyük oynaklığa neden olmuştur. Risk algısındaki kötüleşmeye bağlı olarak küresel finansal koşullarda ciddi bir sıkılaşma gözlenmektedir. 20 Ocak'ta yemin ederek göreve başlayan Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Başkanı Donald Trump'ın, uluslararası ilişkilerde siyasal realizmi yöntem olarak benimsemiş olduğu ve ilişkisel güce dayalı olarak dış ticarette ABD lehine yeni bir denge kurmaya yönelik çabaları sürdürdüğü gözlenmektedir. Geçen kırk yılda dünyayı ve hatta yaşam biçimlerimizi şekillendiren ve neredeyse doğrusal bir akış izleyen küreselleşmede yaşanan kırılma güvenlik alanından ekonomiye kadar yayılan sarsıcı bir etki yaratmıştır. Yaşanan çalkantının alışılmadık ölçüde büyük olması, politikalarda gözlenen tutarsızlıklar, bugüne kadar dünyayı anlamamıza ve anlamlandırmamıza olanak sağlayan analiz yöntemlerinin işlevsiz kalması bir yönsüzlük algısına yol açmış, analizleri güçleştirmiş, geçmişte kullanılan tahmin modellerinin kestirim gücünde aşınmaya yol açmıştır.

Bu yıkıcı belirsizlik duygusunun da etkisiyle olup bitenlerin sadece Başkan Trump'ın alışılmadık politik görüşleriyle, kendisinin ve yakın çevresindekilerin inançlarıyla, hatta kişilik özellikleriyle açıklandığı değerlendirmelere, izlenen politikanın "aşırı sağcı bir çılgının saçmalıkları" olarak yorumlandığı analizlere rastlanmaktadır. Yaşanan çalkantıyı tetikleyen gelişmelerin ABD'nin politikalarındaki değişim olduğu açık olmakla birlikte bunun çok daha temel etkenlerden kaynaklandığı görmezden gelinirse gerçekte olanın dünya düzenindeki kökten bir değişim olduğu atlanmış ve vahim bir analiz hatası yapılmış olur.

Temel mesele, İkinci Dünya Savaşı sonrası kurulan ve 1990'dan itibaren "Yeni Dünya Düzeni" ya da "Küreselleşme" olarak anılan sistemin iç çelişkiler yüzünden zayıflaması ve daha parçalanmış, yerelleşme/bölgeselleşme eğiliminin güçlendiği yeni bir düzenin kuruluyor olmasıdır.

Küresel Dünya Düzeni ve Ekonomik Yansımaları

İkinci Dünya Savaşı sonrasında kurulan ve Bretton-Woods anlaşmasına atıfla adlandırılan uluslararası parasal sistem, 1970'li yıllarda işlemez hale gelerek çökmüş, o döneme kadar dar bir aralıkta ve istikrarlı seyretmiş olan döviz kurlarında büyük dalgalanmalar yaşanmış, enflasyon ve faiz oranları gelişmiş ekonomiler de dâhil olmak üzere dünya genelinde belirgin biçimde yükselmiştir. Sonuç olarak sermayenin maliyeti artmış, yüksek enflasyon altında ekonomik daralma (stagflasyon) yaşanmaya başlamıştır. Ayrıca teknoloji alanındaki gelişmeler üretim yapısını ve iş yapış tarzını değiştirmiş, yıllık ciroları birçok ülkenin gayri safi yurt içi hasılasını (GSYH) aşan şirketler daha büyük pazarlara ihtiyaç duymaya başlamıştır. Bu durum, malların, hizmetlerin ve başta sermaye olmak üzere üretim araçlarının dünya ölçeğinde akışkanlığının sağlandığı, küresel tedarik zincirleri sayesinde üretimin coğrafi ve milli kısıtlardan özgürleştiği, kazancın değer ağları yoluyla sistemin merkezindeki sermayeye aktarılmasının mümkün olduğu bir ekonomik düzeni gerektirmekteydi. 1990'ların başında küresel ekonomik entegrasyonu güçlendirecek, devletler arasında ekonomik düzenleme farklılıklarını ortadan kaldıracak, uluslararası ticaret hukukunun yeknesaklaştırılmasını sağlayacak, mülkiyet hakkının korunmasını ve sözleşmelerin uygulanmasını dünya genelinde güvenceye alacak siyasal, yasal ve örgütsel dayanakların inşa edilmesiyle küresel dünya düzeni kurulmuştur. Küreselleşme bağlamında Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası (IBRD), Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD), Dünya Ticaret Örgütü (WTO), Uluslararası Ödemeler ve Mutabakat Bankası (BIS), Ekonomik İşbirliği Örgütü Malî Eylem Görev Gücü (OECD FATF) ve Uluslararası Adalet Divanı gibi kuruluşlar tarafından uluslararası bağlayıcı normlar oluşturulmuştur.

Küreselleşme sayesinde 1990-2020 arasında ülkelerin birbirleriyle yaptığı ticaret 7,5 kat, kişi başına gelir 3 kat artmış, 1980-1995 arasında dünya genelinde ortalama yüzde 20 olan enflasyon 1995-2020 arasındaki 25 yıllık dönemde yüzde 4,3 düzeyine gerilemiş, buna karşılık yüzde 4'e yakın bir reel büyüme kaydedilmiştir. Küresel ekonomik düzenden dünyanın bütün ekonomileri yararlanmıştır. Bununla birlikte göreceli üstünlüğün giderek merkezde yer alan gelişmiş ekonomilerden çevre ülkelerine ve özellikle de yükselen piyasa ekonomileri olarak adlandırılan ekonomilere kaydığı açıktır. Küresel dünya düzeninin kuruluşu olarak kabul edilebilecek 1990 yılında küresel ekonominin yüzde 77'sini temsil eden gelişmiş ekonomilerin payı, Covid-19 küresel salgınının ardından yüzde 50'ye gerilemiştir (Grafik 1). Gelişmiş ekonomiler, yükselen piyasa ekonomileri karşısında alan kaybettikçe küresel düzenin anahtarı işlevi gören "piyasa" kavramı da cazibesini kaybetmiştir. Küresel ekonomik yapının uluslararası iktisat kuramındaki yakınsama modeline uygun biçimde işlemesi ve gelişmiş ekonomiler ile yükselen piyasa ekonomileri arasındaki dengenin ikinci grup lehine değişmesi tepkilere yol açmıştır. Bu çerçevede gelişmiş ekonomilerin orta sınıflarının göreceli olarak gelir kaybına uğraması piyasa ekonomisine, liberal politikalara ve entegrasyona karşı akımların siyasal olarak da güçlenmesine yol açmıştır.

GRAFİK 1: GELİŞMİŞ EKONOMİLERİN KÜRESEL EKONOMİ İÇİNDEKİ PAYLARI (%)

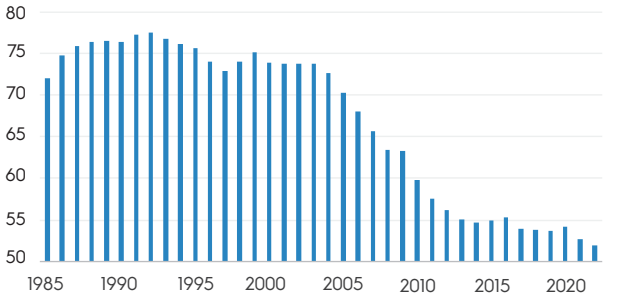

Kaynak: Word Bank Open Data.

2008-2009 Ekonomik Krizi, küresel ekonomik düzenin zorlanmaya başladığının ilk işareti olarak kabul edilebilir. Küresel entegrasyonun geri dönüşü olmayan, tek yönlü bir süreç olduğu kabulüyle hareket eden politika yapıcılar, sorunu çözmek için parasal genişleme yoluna gitmiştir. Covid-19 küresel salgınının da etkisiyle hızlanan parasal genişleme 2006'ya göre para arzının ABD'de 3,2 kat artarak GSYH'nin yüzde 80'ine, Euro bölgesinde 2,3 kat artarak GSYH'nin yüzde 110'una ve Japonya'da 1,6 kat artarak GSYH'nin yüzde 280'ine ulaşmasına yol açmıştır (Grafik 2-A, 2-B, 2-C). Bugün itibarıyla küresel likidite 80 trilyon ABD dolarına yakın bir düzeydedir. Buna karşılık bu parasal büyüklüğü taşıyan merkez bankalarının toplam bilanço büyüklüğü ise bu tutarın ancak üçte biri kadardır. Krizlerin etkilerini hafifletmeye yönelik girişimler kısa

dönemde bir rahatlama sağlamışsa da gelişmiş ekonomilerdeki küreselleşme karşıtı eğilimlerin güçlenmesini önlemeye yetmemiş, küreselleşmenin düşünsel ve felsefi üstünlüğü özellikle küresel salgınla birlikte fiilen sona ermiştir.

GRAFİK 2-A ABD GENİŞ TANIMLI PARA ARZI

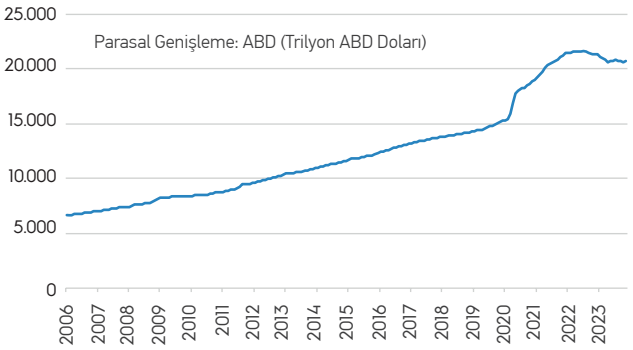

Kaynak: Federal Reserve.

GRAFİK 2-B EURO BÖLGESİ GENİŞ TANIMLI PARA ARZI

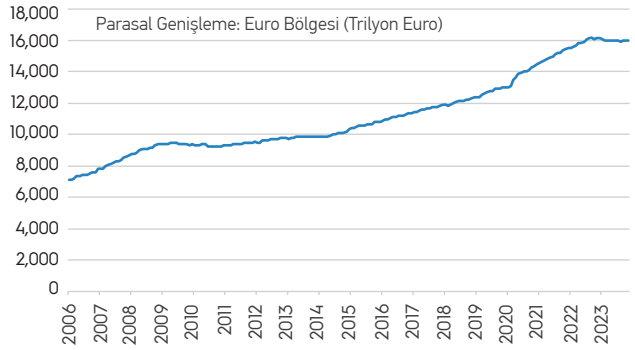

Kaynak: European Central Bank.

GRAFİK 2-C JAPONYA GENİŞ TANIMLI PARA ARZI

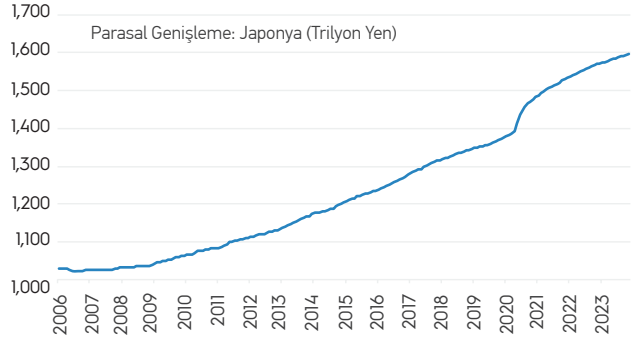

Kaynak: Bank of Japan.

Küreselleşmeden vazgeçilmesinde Çin'in izlediği politikalar ve Çin ekonomisinin gelişimi de etkili olmuştur. Çin, küresel dünya düzeninin açıklarından yararlanmış ve sistemi kararlı denge durumundan uzaklaştırmıştır. 1991'den itibaren sabit fiyatlarla ABD doları cinsinden olağanüstü yüksek bir büyüme kaydeden Çin'in kişi başına düşen milli geliri 1991 yılında ABD'ninkinin sadece yüzde 1,3'ü iken bu oranın otuz yıldan kısa bir sürede yüzde 15,5'e yükseldiği görülmektedir. Xi Jinping'in 2012'de iktidara gelmesiyle o döneme kadar sessiz ve derinden giden Çin, dünya düzeninin merkez güçlerine açıkça meydan okumaya başlamıştır. Çin'de sanayi işletmelerinin çok önemli bir kısmı öteden beri doğrudan devletin sahip olduğu kamu şirketleri olagelmiştir. Xi yönetimi, Çin Komünist Partisi'nin (ÇKP) siyasette olduğu kadar ekonomide ve iş dünyasında da nihai otorite haline gelmesi yönünde bir politika izlemiştir. ÇKP bu doğrultuda 2021'de ülkedeki en büyük 500 firmanın tamamında kontrolü sağlamış, Kozmetik devi L'Oréal'den Walt Disney'e ve Dow Chemicals'a kadar pek çok yabancı şirkette ÇKP komiteleri işyerlerinde yönetimi kontrol altına almıştır. Sanayide ve finansal hizmetler sektöründe devletin ağırlığı giderek artmış, Çin'in ekonomik meydan okuması kendi ulusal sınırlarının ötesine ulaşmış, Çin devletinin yönettiği fonlar Avrupa'da ve Amerika'da çok sayıda sanayi şirketini satın almıştır. Küresel Covid salgınını kendi lehine kullanan Çin, gelişmiş ekonomilerde herkesin evlerinde kalarak online toplantılar ile çalışıyormuş gibi yaptığı süre boyunca yatırım ve üretim faaliyetini hızlandırarak sürdürmüştür. Öyle ki Çin'in imalat sanayi mallarında 2 trilyon ABD dolarını bulan yıllık dış ticaret fazlasının yarısı küresel salgın sonrasındaki dönemde oluşmuştur (Grafik 3).

GRAFİK 3-BÜTÜN MALLARDA VE İMALAT SANAYİ ÜRÜNLERİNDE ÇİN'İN DIŞ TİCARET DENGESİ (MİLYAR ABD DOLARI)

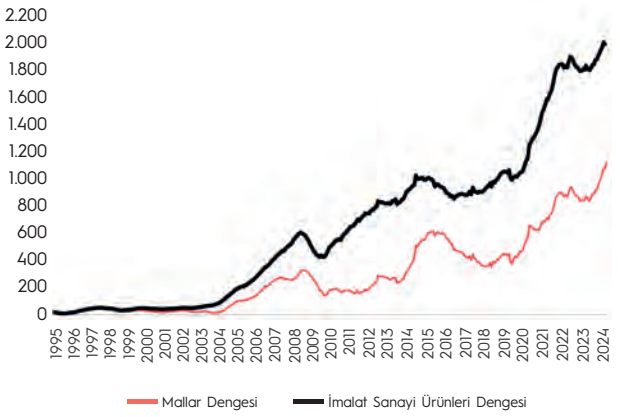

Kaynak: "China's Record Manufacturing Surplus", from Follow the Money and Greenberg Center for Geoeconomic Studies; Posted by Brad W. Setser, CFR.

Dünyadaki toplam imalat sanayi kapasite fazlasının yüzde 90'ını bünyesinde barındıran ve dünya genelinde cari fazla veren ekonomiler dikkate alındığında bu fazlanın yüzde 85'e yakınına kaynaklık eden Çin, ABD için ekonomik olmanın ötesinde bir tehdit unsuru olarak değerlendirilmektedir. Dolayısıyla önümüzdeki dönemde küresel jeopolitiğin ve ekonomi politiğin belirleyici unsuru ABD ile Çin arasındaki gerilim olacaktır.

Küreselleşme döneminde finansal varlıkların hacminde ve piyasa değerinde kayda değer bir genişleme gerçekleşmiştir. Bugün küresel tahvil pazarının (özel sektör ve kamu birlikte) büyüklüğünün 140 trilyon ABD dolarına, küresel pay pazarının büyüklüğünün de 120 trilyon ABD dolarına ulaştığı hesaplanmaktadır. Emtia, enerji, pay, tahvil, döviz ve faiz gibi hemen hemen bütün varlıkların dayanak olarak kullanıldığı türev finansal ürünlerin toplam sözleşme büyüklüğünün ise 800 trilyon ABD büyüklüğünü aştığı tahmin edilmektedir. Küresel döviz piyasalarındaki günlük işlem hacmi 7,5 trilyon ABD dolarıdır. Küresel parasal genişleme ve finansal piyasaların bu baş döndürücü büyüklüğü, devletlerin ve şirketlerin borçluluğunun artmasına olanak tanımıştır. Uluslararası Finans Enstitüsü tarafından hazırlanan Küresel Borç İzleme Raporu verilerine göre krediler, borçlanma araçları ve her türlü borca dayalı finansal ürünlerin toplamından oluşan küresel borç 2025 yılının ilk çeyreğinde 324 trilyon ABD doları düzeyindedir. ABD'nin kamu borcu 36 trilyon ABD dolarının üzerine çıkarak GSYH'sinin yüzde 125'ine ulaşmıştır. Yıllık 1,8 trilyon ABD dolarını bulan bütçe açığına ve bu yüksek borçluluk oranına karşılık ABD tahvillerine olan talep gerilemektedir. Geçmişte ABD Hazine borçlanma araçlarını almaya iştahlı olan yabancı ülkeler siyasal nedenlerle ve ABD Merkez Bankası'nın (Federal Reserve/Fed) da enflasyonla mücadele kapsamında bilançosunu küçültme yönünde uyguladığı para politikası yüzünden yeni alım yapmamakta ve ellerindeki tahviller itfa oldukça portföylerini küçültmektedirler. Buna ilave olarak şirketler kesiminin borçluluğu 22 trilyon ABD dolarına yakın seyretmektedir. ABD'deki yüksek borçluluk küresel finansal piyasalarda gerilime yol açmaktadır.

Parçalanmış Küreselleşme ve Finansal Koşullarda Daralma

Küresel dünya düzeninin zayıflaması finansal piyasalardaki fiyatlamalardan gözlenebilmektedir. ABD'de ve Japonya'da tahvil getiri oranları, küreselleşmenin başladığı 1990'dan küresel salgın dönemine kadar istikrarlı biçimde gerilemiş, o dönemden sonra da eğilimlerinde belirgin bir değişiklik olmuştur (Grafik 4-A ve 4-B). Küreselleşmenin güç kaybetmesinin ekonomik görünüm ve finansal koşullar üzerinde yansımaları olacaktır.

GRAFİK 4-A: 10 YIL VADELİ ABD HAZİNE TAHVİLİNİN GETİRİ ORANI (%)

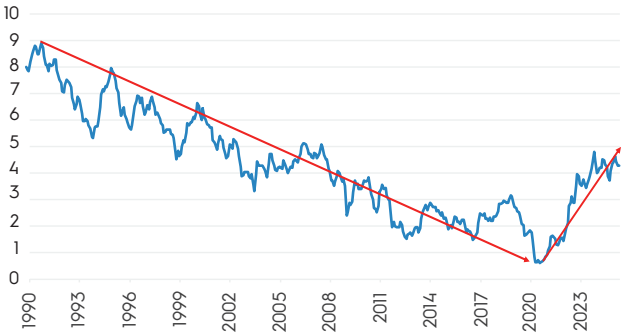

Kaynak: Federal Reserve, Trading Economics.

GRAFİK 4-B: 30 YIL VADELİ JAPONYA HAZİNESİ TAHVİLİNİN GETİRİ ORANI (%)

Kaynak: Federal Reserve, Trading Economics.

Küreselleşmenin zayıflaması ve hatta sona ermesi, küresel ekonomik entegrasyonun tamamen sona ermesi anlamına gelmemektedir. Bununla birlikte daha parçalanmış, yerelleşmenin ve bölgeselleşmenin öne çıktığı bir sisteme geçileceğine ilişkin güçlü işaretler gözlenmektedir. Gelişmiş ekonomileri ve özgürlükçü demokratik siyasal yapılarıyla ön plana çıkan ülkeler de dâhil olmak üzere dünyanın pek çok yerinde dışlayıcı ve içe kapanma eğiliminde olan siyasal akımların güç kazandığı görülmektedir. Ekonomide merkantilist ve müdahaleci popülist politikaların da eşlik ettiği bu yönelim sürdükçe ulus devletlerin uluslararası kurallara ve küresel normlara

bağlılıklarının azalması sürpriz olmayacaktır. Sermayenin yeniden millileşeceği, tedarik zincirlerinin küresel nitelikten çıkıp daha bölgesel ölçekte işlemeye başlayacağı ve korumacılığın ticaret ve sanayi politikalarına yön vereceği bir düzen kuşkusuz son 30 yıldakinden farklı bir ekonomik görünüme işaret etmektedir.

Malların, hizmetlerin ve üretim faktörlerinin sınırları rahatça aşabildiği bir ekonomik entegrasyonun sağladığı en önemli kazanım verimliliği artırmasıdır. Ayrıca sermayenin serbestçe dolaşmasının mümkün olduğu küresel düzen, yukarıda değinildiği üzere faiz oranlarının gerilediği, sermayenin maliyetinin düşük ve reel sektör açısından finansmana erişimin kolay olduğu bir ortamı doğurmuştur.

Küresel entegrasyonda çözülme olması durumunda daha düşük bir verimlilik ve daha yüksek sermaye maliyetleri ile karşı karşıya kalınması reel sektör açısından olumsuz olacaktır. Bu arada hükümetlerin korumacı yaklaşımları benimsemesi durumunda ekonomideki kaynak dağılımının optimal durumdan uzaklaşması olasılığı da söz konusu olacaktır. Bu durumda ekonomik kaynaklar ve finansman olanakları, bunları en çok hak eden, verimliliği yüksek sektörler yerine kayrılan sektörlere yönelebilecektir.

Küreselleşme finansal piyasalarda yenilikçiliği desteklemiş, finansal mühendislik çözümleri sayesinde reel sektör şirketleri finansal risklerini daha etkin biçimde yönetme olanağına kavuşmuştur. Böylelikle şirketler kendi iş modellerine ve faaliyet alanlarına odaklanabilmiş, verimliliğin artmasına katkıda bulunmuşlardır. Daha parçalanmış bir düzende finansal ürünler ve finansman yöntemleriyle ilgili kısıtlayıcı yasal düzenlemelerin gündeme gelmesi olasıdır. Böyle bir durumda ise zaten yükselmiş sermaye maliyetinin zorluklarıyla karşı karşıya olan reel sektörün finansmana erişiminde ilave güçlükler yaşanması riski söz konusu olabilecektir.

Küresel düzende ABD'nin federal bütçe açıkları ve Amerikan ekonomisinin dış ticaret açığı, küresel likiditeyi destekleyen iki önemli motor durumundaydı. Japonya ise negatif nominal faizleri ve yüksek tasarruf oranlarıyla adeta bu motorların yağı olarak işlev görmekteydi.

ABD Başkanı Trump'ın izleyeceğini duyurduğu politikaların amacının ABD'nin her iki açığını da daraltmak olduğu belirtilmektedir. Bunun gerçekleşmesi halinde küresel likidite koşullarının görece daralacağı bir görünüm gündeme gelecektir. Amerikan tüketicilerinin talebinin yurt dışından karşılanması, ABD finans sistemi tarafından yaratılan borçların (=paranın) yabancı ülkelere akmasını sağlamaktaydı. Küreselleşmenin güçlü olduğu dönemde yurt dışına akan dolar fonları portföy yatırımı olarak ABD'ye geri dönmekte, böylece sürekli devreden döngü içinde küresel likiditenin büyümesi sağlanmaktaydı. Amerika'nın dış açığının daralması bu mekanizmanın işleyişini olumsuz etkileyecektir. Yukarıda da değinildiği üzere başta Çin olmak üzere, yabancı devletlerin ABD tahvillerine yatırım yapma iştahını kaybetmiş olmaları, Fed'in de fiyat istikrarı hedefine uygun biçimde bilançosunu daraltmaya yönelmesi, ABD tahvil fiyatlarında aşağı ve dolayısıyla getiri oranlarında yukarı yönlü baskı yaratmaktadır. Japonya'da uzun vadeli tahvil getirilerinin tarihin en yüksek düzeyine ulaşmış olması ve kısa vadeli faizlerde yükselme eğilimi gözlenmesi ise küresel likidite motorunun deyim yerindeyse yağını azaltmakta ve sistemdeki akışkanlığı düşürmektedir.

Tarihte çok sayıda örneği görüldüğü üzere ekonomide verimlilik düştüğü ve buhran ortamı oluştuğunda teknolojik sıçramalar sayesinde üretim olasılıkları sınırı daha üst bir düzeye kaymakta, bunalımdan çıkış mümkün olmaktadır. Avrupa'da 1830'lara kadar etkili olan krizden çıkış buhar gücü ile çalışan tezgahların üretimde yaygınlaşması ve buharlı makinelerin ulaşımda kullanılmaya başlaması sayesinde ekonomik ilişkilerin daha etkin ve verimli bir yapıya ulaşması sayesinde olmuştur. Kırk yıllık bir genişlemenin ardından 1873 ve 1896 yılları arasında dünyadaki neredeyse bütün ekonomileri yeniden çöküşe sürükleyen "Uzun Bunalım" dönemine girilmiştir.

Krizden çıkış ise tıpkı 50 yıl önceki gibi üretim yapısında, ulaşımda ve iletişimde verimlilik artışı sağlayan ikinci sanayi devrimi yoluyla mümkün oldu. Bu defa paradigma sıçramasını elektrik ve petrolün enerji kaynağı olarak kullanıldığı teknolojiler sağlamıştır. Benzer şekilde 1930'lardaki Büyük Buhran ulaşım (özellikle hava yolları) ve iletişim teknolojisinde, 1970'lerdeki Bretton-Woods krizi de bilişim sistemleri ve internet sayesinde aşılabilmiştir. Bugün; yapay zeka ve nesnelerin interneti gibi konular başta olmak üzere dijital dönüşüm, robot teknolojisi, moleküler biyoloji ve genetik, malzeme bilimi ve polimer kimyası ve yenilenebilir enerjinin depolanması gibi alanlarda kaydedilebilecek ilerlemelerin ekonomik düzende kökten değişimlere yol açması olasıdır. Bu teknolojik gelişmeler yeni dönemin tehditlerini fırsata dönüştürme potansiyeli barındırmaktadır.

Yeni Düzenin Türkiye Açısından Doğuracağı Fırsatlar ve Finansal Koşulların Yol Açtığı Zorluklar

Küresel dünya düzeninin zayıfladığına ve geçen 30 yılın parametrelerinin önümüzdeki dönemde geçerliliğini büyük ölçüde yitireceğine ilişkin çok sayıda gösterge olmasına karşın yeni düzenin temel yapısı ve nasıl şekilleneceği henüz açıklık kazanmamıştır. Bununla birlikte önümüzdeki dönemde Türkiye için fırsatlar doğurabilecek üstünlükler olduğu değerlendirilmektedir. Stratejik planlama yaklaşımı içinde Türkiye'ye üstünlük sağlayabilecek dört güçlü yönden söz etmek mümkündür. İlk olarak Türkiye'nin coğrafi konumuna ve tarihsel mirasına bağlı olarak tanımlanabilecek jeopolitik gücü içinde bulunduğumuz dönemde en az stratejik doğal kaynaklar kadar önemli olacaktır. İkincisi, Türkiye'nin büyük nüfusu ve göç alabilme kapasitesi demografik üstünlük oluşturmaktadır. Üçüncü güçlü yön, son dönemde yansımaları birçok alanda açıkça görülen savunma sanayi yetkinlikleri ve askeri operasyon yeteneğidir. Son olarak Türkiye'nin milli gelirinin neredeyse yüzde 70'ini güçlü nihai yurt içi talebin oluşturması ve yüksek ve çeşitlendirilmiş üretim kapasitesi önemli bir güç unsuru olarak görülmektedir.

Küresel ekonomide büyüme üzerindeki risklerin aşağı yönlü olması emtia ve enerji fiyatlarının da zayıf seyretmesine yol açmaktadır. Bu kalemlerde ve fiyatlamaların hammaddeye bağlı olduğu ara mallarda önemli ölçüde ithalat yapan Türkiye açısından bu durum bir fırsat oluşturmaktadır. Ekonomik yapının yerelleştiği ve bölgeselleştiği bir ortamda, güçlü sanayi üretim kapasitesi, gelişmiş fiziki altyapısı ve yeterli sayıda nitelikli insan kaynağı ile Türkiye gelişmelerden yararlanma imkânı bulabilecektir. Bu bağlamda ABD-Çin geriliminin ve yeniden eskiye dönen dünya düzeninin küresel ekonomideki yansımaları Türkiye açısından büyük önem taşımaktadır. Ekonomik zorluklarla mücadele etme konusunda bir hayli deneyim sahibi olan Türkiye, enerji ve emtia fiyatlarının zayıf seyretmesinden ve Çin'in karşılaşacağı ticaret engellerinden yararlanabilecektir. Ayrıca büyük ve dinamik bir iç pazarının olması Türkiye açısından küresel dalgalanmalar karşısında doğal bir koruma kalkanı işlevi görecektir. Çin'e alternatif tedarik kaynağı arayan başta Avrupalı müşteriler için 300 milyar ABD dolarının üzerindeki nitelikli sanayi üretimi ile Türkiye neredeyse bölgedeki tek seçenek olacaktır.

Türkiye'nin güçlü yönlerini kullanarak fırsatlardan yararlanmasının önündeki en önemli risk unsuru reel sektör şirketlerinin finansmana erişimde yaşayabileceği sorunlardır. İktisat tarihi alanında yapılan çalışmalar, Türkiye'de kökleri 15'inci yüzyıla kadar uzanan süreğen bir sermaye yetersizliği sorununa işaret etmektedir. Yurt içi tasarrufların kayda değer bir kısmının altın olarak tutulması ve finansal aracılık sistemine girmemesi ise sermaye kıtlığının etkisini büyütmektedir.

Son dönemde yaşanan gelişmeleri fiyat istikrarı hedefine yönelik kayda değer bir risk olarak algılayan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) ilave parasal sıkılaştırmaya gitmesi finansal koşulların sıkılaşmasına yol açmıştır. Bununla birlikte finansal koşullar açısından asıl önem taşıyan, kalıcı ve yapısal sorunlardır. Bu bağlamda İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından hazırlanan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (İSO 500) araştırmasının bulguları son 10 yılda yaşanan gelişmelere ışık tutacak niteliktedir. Şirketlerin finansal borçlarının satışlarına oranı borçluluk göstergesi olarak ve reel sektör açısından finansal riskleri yansıtması bakımından kullanışlı bir gösterge niteliği taşımaktadır. 2013 yılında ABD Merkez Bankası'nın parasal sıkılaştırmaya gitmesi ve ertesi yıldan itibaren Türkiye'nin her yıl politik gelişmeler açısından hareketli bir döneme girmesi finansal borçluluk oranlarından izlenebilmektedir (Grafik 5-A). 2014'te Yerel Seçimler ve Cumhurbaşkanlığı seçimi, 2015'te iki kez yapılan genel seçimler, 2016'da 15 Temmuz hain darbe girişimi, 2017'de Anayasa değişikline yönelik halkoylaması, 2018'de genel seçimler ve Cumhurbaşkanlığı seçimi, 2019'da yerel seçimler ile 6 yıllık bir politik döngü yaşanmıştır. 2016 yılına kadar hızla yükselen finansal borçluluk, Kredi Garanti Fonu kefalet modeliyle finansal darboğaza giren şirket-

GRAFİK 5-A FİNANSAL BORÇLARIN NET SATIŞLARA ORANI (%)

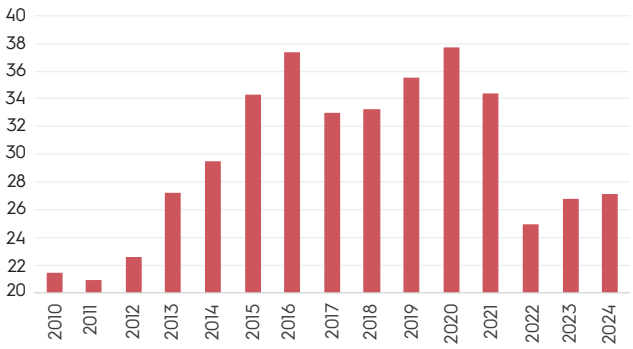

Kaynak: İstanbul Sanayi Odası, İSO 500 veri tabanı.

lerin desteklenmesi ve Varlık Barışı ile sisteme dışarıdan kaynak girişi arayışlarını getirmiştir. Sorunun temellere ilişkin olduğunu ortaya koyacak şekilde 2019'da yeniden artan finansal borçluluk, sonraki yıl küresel salgının etkisiyle yeniden 2016'daki düzeyine çıkmıştır.

O dönemde izlenen genişletici politikaların, negatif reel faiz ile sağlanan kredi genişlemesinin, döviz kurunda yaşanan çalkantıya yönelik devreye alınan olağanüstü önlemlerin ve bir taraftan negatif reel faiz diğer taraftan dövize ilişkin kısıtlamalar sebebiyle sermaye piyasasında oluşan özel ortam finansal borçluluk oranlarında anlaşılabilir biçimde ciddi bir düşüşe yol açmıştır. Bununla birlikte son iki yılda borçluluk oranında yeniden yükselme eğilimi göze çarpmaktadır.

Bir diğer önemli husus finansal borçluluğun sektörden sektöre ciddi farklılık göstermesidir. Son dönemde genel ekonomik koşullardan, talep yetersizliğinden ve maliyet gelişmelerinden en olumsuz etkilenen sektörlerimizde finansal borçluluğun daha yüksek olduğu göze çarpmaktadır (Grafik 5-B).

Motorlu kara taşıtları dışındaki ulaşım araçlarının imalatı; tekstil ürünlerinin imalatı; içeceklerin imalatı; madencilik ve taş ocakçılığı, ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması; kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı sektörlerinde finansal borçluluk oranı İSO 500 şirketlerinin ortalamasının iki kat ya da daha fazla üzerinde gerçekleşmiştir.

GRAFİK 5-B SEKTÖRLERE GÖRE FİNANSAL BORÇLARIN SATIŞLARA ORANI (%)

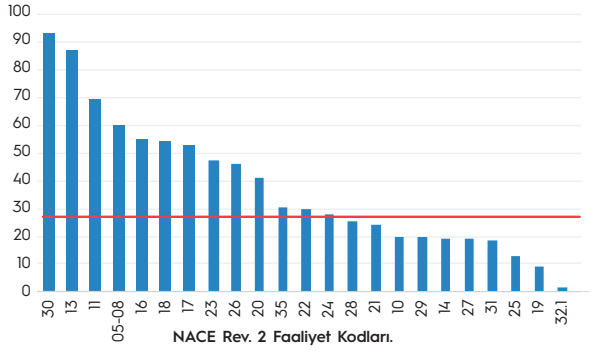

Kaynak: İstanbul Sanayi Odası, İSO 500 veri tabanı.
Not: NACE Rev. 2 sektör sınıflaması sayfa 155'te yer almaktadır.

Sonuç

Küresel düzen bir kez daha, 20'nci yüzyılın ilk çeyreğindekine ve son çeyreğindekine benzer kökten ve yapısal bir değişimle karşı karşıyadır. Geçmiş 40 yıldaki düzenin temel bileşenlerinin yerinden oynamakta olduğu ve yeni düzenin niteliklerinin henüz tam anlamıyla belirginleşmediği bu dönemde, geçmişte kazanılan birikimlerin ve açıklayıcı kuramsal çerçevelerin, yaşananları anlamak ve anlamlandırmak, geleceğe dönük isabetli tahminlerde ve kestirimlerde bulunabilmek açısından katkısı son derece sınırlı olacaktır. Dahası bugüne kadar yararlanılan modelleri temel alarak yapılacak analizlerin ve buna dayalı yargıların yanıltıcı olması olasılığı bir hayli yüksektir.

Değişimin dinamikleri, küreselleşmenin en azından felsefi üstünlüğünü yitirmesi, uluslararası ekonomi politiğin daha merkantilist bir yönelim kazanması, buna bağlı olarak korumacılığın ve ülkeler arasında dostane olmayan rekabetin artması, jeopolitiğin ve ulusal önceliklerin (küresel şirket kârlılıkları yerine) ekonomik kararlarda belirleyici hale gelmesi, piyasa mekanizmasına müdahalelerin yaygınlaşması, küresel tedarik zincirlerinin ve değer ağlarının yerine yerelleşmenin ve bölgeselleşmenin öne çıkması olarak özetlenebilir. Küresel ticaretin ve verimliliğin olumsuz etkileneceği, sermayenin akışkanlığının azalacağı ve ekonomik kaynakların etkin dağılımdan uzaklaşacağı bir küresel ekonomik görünüm finansal koşulları da etkilemektedir. Geçmişte yaşanan krizlerde güvenli liman olarak görülen ABD dolarının değerindeki ve ABD tahvil piyasalarındaki gerilim yeni dönemin eskisinden farklı olacağının işaretlerini sunmaktadır.

Türkiye, jeopolitik üstünlükleri, nüfusu ve demografik nitelikleri, askeri gücü ve savunma sanayi yetkinlikleri, güçlü iç pazarı ve üretim kapasitesi sayesinde önümüzdeki dönemde önemli fırsatlar elde edebilecektir. Bununla birlikte fırsatların değerlendirilmesi ve potansiyel gücün kinetiğe, üstünlüklerin kuvveden fiile dönüştürülebilmesi bazı koşulların sağlanmasına bağlı olacaktır. Bunların en başında girişimcilerin finansa erişiminin sağlanması ve finansmanın verimli biçimde kullanılabilmesi gelmektedir. Önümüzdeki dönemde finansal koşulların hem küresel ölçekte hem yurt içinde sıkılaşacağı, risk algısının bozulacağı ve belirsizliğin artacağı göz önünde bulundurularak kurumsal finansal yönetimde stratejik planlama yaklaşımı büyük önem kazanmaktadır. Riskleri yönetmek, zayıf yönleri telafi etmek, güçlü yanları öne çıkarmak ve böylece tehditlerden sakınırken fırsatları değerlendirebilmek ancak böyle bir çerçevede mümkün görünmektedir.

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

İSO Faaliyet Belgenizi

Hızlı ve Kolayca Online Alabilirsiniz

www.iso.org.tr/online-hizmetler/

İSO Faaliyet Belgesi, hem Türkçe hem de İngilizce olarak düzenlenmektedir.

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

İSO TEŞVİK MASASI ile
Devlet Desteklerinden Yararlanmak Artık Çok Daha Kolay

Teşvik masası birimimizle güncellenen mevzuatı takip ediyor, firmanız için en uygun devlet desteklerini, teşvik ve hibeleri araştırıyor; hızlı bir şekilde ulaşmanızı sağlıyoruz.

DETAYLI BİLGİ İÇİN
Teşvik Masası Koordinatörü S. Selin ALGAN
Tel: (0212) 252 29 00 - 265
E-posta: tesvikmasasi@iso.org.tr

iso.org.tr/iso-tesvik-masasi

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

enterprise
europe
network

Avrupa İş Desteği Yanınızda
Avrupa İşletmeler Ağı
İSTANBUL

Hedef Pazar Araştırması Danışmanlığı ile İSO Yanınızda!

www.iso.org.tr/hedef-pazar-arastirmasi

2024 ŞİRKETLER İÇİN

BAŞARILI BİR YIL OLMADI

FERDA BESLİ
İSO Danışmanı / Besfin

2024 yılı dünya ve Türkiye ekonomisi açısından para politikalarının daha belirleyici hale geldiği bir yıl oldu. ABD Merkez Bankası (Fed) ve Avrupa Merkez Bankası (ECB) faizleri indirmeye başlarken Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) ise 21 Mart 2024'te %50'ye çıkardığı politika faizini uzun bir süre bu seviyede sabit tuttuktan sonra 26 Aralık 2024 tarihinde %50'den % 47,5'e indirdi. 2025 yılının ilk üç ayında, politika faizi önce iki indirimle %42,5'e indirildi, ancak daha sonra yeniden %46'ya çıkarıldı.

2024'te sıkı para politikasının etkilerini Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun (İSO 500) finansalları üzerinde de gördük. Aşağıda çalışmamızı belirli konu başlıkları altında özetledik.

1. Büyüme

2024 yılında net satışlar 7,5 trilyon TL'den %36,9 artışla 10,3 trilyon TL'ye yükselmiş, ancak enflasyon verileri dikkate alındığında satışlar 2024 yılında reel olarak %5,2 küçülmüştür.

Hesaplamada TÜİK'in 2024 TÜFE verileri kullanılmıştır. Büyümenin karlılık üzerindeki etkilerine yazımızda ayrıca yer vereceğiz.

Tablodan görüldüğü üzere 2024 yılında satışlar reel olarak büyümemiş ve enflasyonun gerisinde kalmıştır.

	2023	2024	Değişim (%)	Reel Değişim (%)
Brüt Satışlar (Milyar TL)	**8.029**	**11.105**	**38,3**	-4,2
Yurt Dışı	2.213	2.984	34,9	-6,6
Yurt İçi ve Diğer	5.817	8.120	39,6	-3,3
Net Satışlar (Milyar TL)	**7.504**	**10.270**	**36,9**	-5,2
İhracat (FOB, Milyar $)	95,1	96,6	1,5	-

2. Maliyetler ve Karlılık

2024 yılı finansal tablolarında satılan malın maliyetindeki (SMM) artış dikkat çekmektedir. Net satışlar %36,9 artarken SMM artışı %44,5 olarak gerçekleşmiştir. 2023 yılında 6,1 trilyon TL olan SMM, 2024 yılında 8,8 trilyon TL'ye çıkmıştır. Satış ile maliyet arasındaki bu dengesizlik, karlılığı dramatik bir şekilde azaltmıştır.

SMM dışında önemli bir maliyet kalemi olan faaliyet giderlerindeki artış ise satışlara göre daha da belirgin bir şekilde ayrışarak %72,8 olmuş ve rakam 499 milyar TL'den 862 milyar TL'ye yükselmiştir. Bu kapsamda genel yönetim giderlerinin 185 milyar TL'den %73,2 artışla 321 milyar TL'ye ulaştığı görülmektedir.

	Milyar TL		Değişim (%)
	2023	2024	
Net Satışlar	7.503.508	10.270.097	36,9
Büyüme (%)		36,9	
SMM	6.067.269	8.767.307	44,5
SMM Marjı (%)	80,9	85,4	
A- Brüt Kar	1.436.239	1.502.790	4,6
Brüt Kar Marjı (%)	19,1	14,6	
B-Faaliyet Giderleri	498.901	861.907	72,8
Faaliyet Giderleri/Net Satışlar (%)	6,6	8,4	
C-Faaliyet Karı	937.338	640.883	-31,6
Faaliyet Kar Marjı (%)	12,5	6,2	
D-Dönem Karı (V.Ö.)	645.018	267.417	-58,5
Dönem Kar Marjı (%)	8,6	2,6	

2023 ve 2024 yılında ödenen ücret ve maaşlar rakamı ise %91 artarak 426 milyar TL'den 813 milyar TL'ye yükselmiştir. Ücretin SMM + Genel Yönetim Giderlerindeki payı 2023 yılında %6,8 iken 2024'te %8,9'a çıkmıştır. 2,1 puanlık bu artışın karlılık üzerindeki etkilerini tablodan görebiliyoruz.

2023 yılında 937 milyar TL olan faaliyet karı 2024'te %31,6 azalarak 641 milyar TL'ye gerilemiştir. Verileri "köprü (bridge) analizi" ile zenginleştirdik. 2023 yılında 937 milyar TL olan faaliyet karını enflasyon oranında (2024 TÜFE: %44,38) artırabilseydik faaliyet karı 2024 yılında 1,35 trilyon TL olacaktı; ancak 641 milyar TL olarak gerçekleşti.

Farkı analiz ettiğimizde, 44 milyar TL yurt içi satışların, 26 milyar TL de yurt dışı satışların enflasyonun gerisinde kalmasından kaynaklanmakta olup toplamda karlılığa 70 milyar TL negatif etkisi söz konusudur. Ancak esas negatif etki üretim maliyetlerimizin artmasından kaynaklanmış olup 642 milyar TL düzeyindedir. Bu durumun şirketler tarafından daha dikkatli ve detaylı analiz edilmesinde yarar vardır.

2023 yılında 1,18 milyar TL olan FAVÖK (Faiz, Amortisman ve Vergi Öncesi Kar) %12 artarak 1,32 trilyon TL olmuştur. Dönem net karı ise %59 azalarak 267 milyar TL'ye gerilemiştir. Özetle karlılık, maliyetlerdeki artış nedeniyle önemli ölçüde azalmıştır.

Maliyet ve Karlılık Analizi (Milyar TL)

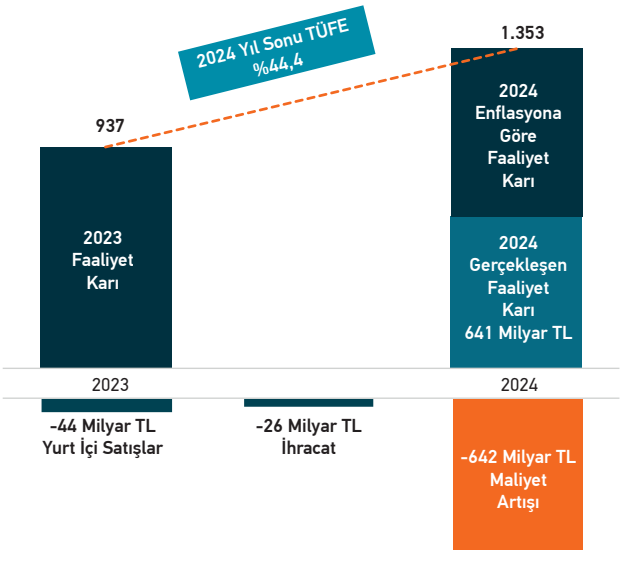

3. Borç ödeme kapasitesi düşüyor.

İSO 500 şirketlerin 2024 yılı finansal borçları %38,7 artarak 2 trilyon TL'den 2,8 trilyon TL'ye ulaşmıştır. Kredilerdeki artış, aktif büyüklüğündeki artışa paraleldir. Bu krediler için ödenen faiz 2023 yılında 533 milyar TL iken 2024 yılında 619 milyar TL olmuş ve artış %16 olarak gerçekleşmiştir. Bu bağlamda 2024'te şirketlerin kredilerini iyi yönettiğini söyleyebiliriz.

2024 yılı için ortalama kredi tutarını (2,4 trilyon TL) ve ödenen faizi dikkate aldığımızda borçlanma maliyeti yaklaşık %26'dır. Borçlanma maliyetinin düşük olmasında en önemli etken, yabancı para (YP) kredilerin toplam krediler içindeki ağırlığının yüksek olmasıdır. 2024 yılında TL'nin dolar ve Euro karşısında kısmen değerlenmesi, ödenen faiz tutarının uygun seviyelerde olmasını sağlamıştır.

İSO 500 firmalarında kullanılan YP kredilerin %59'u dolar ve %39'u Euro bazlıdır. Özellikle Euro/TL kurundaki artışın %12,8 ile sınırlı kalması, faiz giderlerinin artmamasında önemli bir faktör olmuştur. Kredi maliyetlerinin 2024 yılı için %58 seviyesinde olduğunu belirtmek isteriz.

Tablodan da görüleceği gibi İSO 500 kuruluşları, faaliyetlerinin finansmanında ağırlıklı olarak YP kredi kullanmaktadır. 2024 yılında YP kredilerin ağırlığı biraz daha artmış ve %69,6'dan % 72,2'ye yükselmiştir. TL'nin reel anlamda değer kazanmasının etkisi ile 2024 yılında finansman giderleri diğer gider kalemleri ile karşılaştırıldığında çok daha sınırlı artmıştır.

Krediler (Milyar TL)	2023	Toplam Krediler İçerisindeki Payı (%)	2024	Toplam Krediler İçerisindeki Payı (%)
TL Krediler	612	**%30,4**	775	**%27,8**
YP Krediler	1.398	**%69,6**	2.012	**%72,2**
USD Karşılığında	47,5 Milyar $		57 Milyar $	
Toplam	**2.010**		**2.787**	

YP kredilerin artması, şirketlerin açık pozisyon riskini büyütmektedir. 2023 yılında Türkiye genelinde şirketlerin açık pozisyonu 69,7 milyar dolar iken 2024 yılında %97 artarak 137,2 milyar dolara yükselmiştir. İSO 500 de bu trendi izlemiş, 2023 yılında 33,9 milyar USD olan açık pozisyon %31 artışla 44,5 milyar dolara ulaşmıştır. Dolayısıyla riskler artmış, ancak artış oranı Türkiye'nin toplam açık pozisyonundaki artışın üçte biri kadar olmuştur.

Borç Ödeme Kapasitesi Düşüyor

	2023	2024	Değişim (Puan)
Özkaynak/Aktif Toplamı (%)	54,5	52,0	-2,5
Finansal Borç/Özkaynak (%)	28,0	31,0	+3,0
Faiz Karşılama Oranı	1,76	1,04	-0,72
Net Finansal Borç/EBITDA	1,15	1,48	+0,33

Öte yandan, borç ödeme kapasitesi için en önemli göstergelerden biri olan faiz karşılama oranı ise hızlı bir düşüş kaydetmiştir. 2024'te faaliyet karımızın %97'sı faiz ödemelerine gitmiştir. Faaliyet karı yerine FAVÖK kullandığımızda da yarattığımız fonun %47'sini faiz için kullandığımız görülmektedir. Duran varlık yatırımının olmaması ve işletme sermayesindeki sınırlı artışın etkisi ile finansal borçlanmadaki artış %39'da kalmıştır.

Sonuç olarak, 2024 yılı Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu için başarılı bir yıl olmamıştır. Bir yandan yurt içi ve yurt dışı talebin yavaşlaması, öte yandan ücret ve diğer hizmet ağırlıklı girdi maliyetlerindeki artış, SMM ve faaliyet giderlerinin önemli ölçüde artmasına neden olmuştur. Bu gelişmeler karlılığın çok hızlı düşmesine yol açmış ve -iyi yönetilmesine rağmen- faaliyet karlarının neredeyse tamamı faiz ödemesine gitmiştir.

Türkiye artık geçmiş ile karşılaştırıldığında pahalı bir ülke haline geldi. İşgücü ödemelerinin katma değer içindeki payının hızlı artması ve TL'nin değer kazanması, iş modeli ve rekabet gücünde henüz istenilen bir seviyede olmayan Türk şirketlerini zor bir dönemin beklediğini gösteriyor.

Acilen yapılması gerekenler, işgücünün verimliliğini artırarak toplam çıktıyı artırmak, performans bazlı ölçülebilir ve yönetilebilir bir üretim sistemi kurmak, yenilikçi fikirleri hızlıca değerli ürün konseptine evirmektir. Öte yandan YP kredi kaynaklı açık pozisyonların şirketlerde artmış olması sonucunda önemli bir bilanço riski ile karşı karşıya olduğumuzu da belirtmek isterim.

İSTANBUL SANAYİ ODASI

İSTANBUL SANAYİ ODASI
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
VİZYONU

Geleceğe Yatırım Yapın:

İSO Sürdürülebilirlik Olgunluğu Öz Değerlendirme Platformu ile Şirketinizin Performansını Ücretsiz Raporlayın!

ENFLASYON DÜZELTMESİNİN MALİ KAR VE ŞİRKET BİLANÇOLARINA ETKİLERİ

ALPER DEMİR
EY Türkiye Vergi Bölümü Şirket Ortağı / Yeminli Mali Müşavir

2024 yılında yapılan enflasyon düzeltme işlemleri neticesinde ortaya çıkan enflasyon karı veya zararı gelir tablosunda izlenmeye başlanmış ve bu yolla şirketlerin mali karı veya zararını (diğer bir ifade ile kurumlar vergisi matrahlarını) etkilemiştir.

Bu çalışma notunda İSO 500 kapsamındaki şirketlerin toplulaştırılmış bilançoları ve gelir tabloları esas alınarak 2024 yılında yapılan enflasyon düzeltmesi uygulamasının mali kara etkileri değerlendirilmiştir. Bazı analizlerde, vergi mahremiyeti de dikkate alınarak, şirketler özelinde analizlere de yer verilmiştir.

Enflasyon düzeltmesinin mali kara etkisi temel olarak üç farklı yoldan olmaktadır. Birincisi bilançonun değerlemesinden kaynaklanan enflasyon karı veya zararının gelir tablosuna olan etkisidir. İkincisi 2023 ve 2024 yılında stokların değerlemesinden kaynaklanan farkların satış maliyeti olarak dikkate alınmasıdır. Üçüncüsü ise enflasyon düzeltmesi ile maliyet değerleri artırılan sabit kıymetler üzerinden hesaplanan amortisman giderleridir.

Aşağıda öncelikle enflasyon düzeltmesinin gelir tablosuna doğrudan etkisi, satışların maliyetine olan etkisi ve amortisman gideri etkisi değerlendirilmektedir. Ayrıca enflasyon düzeltmesi uygulamasının bazı seçilmiş göstergelere olan etkisine de yer verilmektedir.

Enflasyon Düzeltmesinin Gelir Tablosuna Doğrudan Etkisi

İSO 500 kapsamındaki 486 firmanın[1] gelir tablosunda raporladıkları enflasyon karı veya zararı bilgilerine aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Firma Sayısı	Enflasyon Karı / Zararı
282	(-) 248.589.948.643
204	183.427.189.421
Toplam	**(-) 65.162.759.222**

486 firmanın %58'i olan 282 adet firma, gelir tablosunda enflasyon zararı raporlamış olup toplam zarar tutarı yaklaşık 248,6 milyar TL'dir. 486 firmanın %42'si olan 204 adet firma ise gelir tablosunda enflasyon karı raporlamış olup toplam kar tutarı yaklaşık 183,4 milyar TL'dir. Toplamda 486 firma 2024 takvim döneminde yaklaşık 65,2 milyar TL enflasyon zararı hesaplamıştır.

İSO 500 kapsamındaki firmalar NACE Rev. 2 kodlarına göre 24 farklı sektörde faaliyet göstermektedir. Sektörel olarak değerlendirdiğimizde, 9 sektör toplamda enflasyon karı hesaplarken 15 sektör ise enflasyon zararı hesaplamıştır.

Sektör Sayısı	Enflasyon Kar / Zararı
9 Sektör	51.304.428.778
15 Sektör	(-) 116.467.188.000
24 Sektör	**(-) 65.162.759.222**

Sektör bazında enflasyon karı hesaplayan ilk 3 sektör ile enflasyon zararı hesaplayan ilk üç sektör aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Sektör	Enflasyon Kar / Zararı
Diğer ulaşım araçlarının imalatı	25.519.777.176
Motorlu kara taşıtı, treyler ve yarı treyler imalatı	11.922.360.377
Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	5.024.914.797
Elektrikli teçhizat imalatı	-9.545.175.859
Gıda ürünlerinin imalatı	-13.532.729.279
Madencilik ve taşocakçılığı	-40.743.559.328

Enflasyon düzeltmesi nedeniyle en çok kar hesaplayan firmalar; "diğer ulaşım araçlarının imalatı", "motorlu kara taşıtı, treyler ve yarı treyler imalatı" ve "bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı" sektörlerinde faaliyette bulunan firmalardır. Diğer taraftan enflasyon düzeltmesi nedeniyle en çok zarar hesaplayan firmalar ise "madencilik ve taşocakçılığı", "gıda ürünlerinin imalatı" ve "elektrikli teçhizat imalatı" sektörlerinde faaliyette bulunan firmalardır.

2024 yılında 486 firmanın 336 tanesi mali kar, 150 tanesi ise mali zarar beyan etmiştir. Burada ilginç bir sonuç, mali zarar beyan eden 150 firmanın 35 tanesinin gelir tablosunda izlenen enflasyon düzeltmesi zararı olmasaydı mali kar beyan edecek olmalarıdır. Bu duruma ilişkin olarak en yüksek 5 firmanın bilgilerine aşağıda yer verilmektedir.

	E.D. Hariç Kar	E.D. Zararı	Mali Zarar
Firma 1	9.346.889.231	(-) 25.518.752.126	(-) 16.171.862.895
Firma 2	7.630.156.376	(-) 14.985.362.773	(-) 7.355.206.396
Firma 3	1.630.195.168	**(-) 1.846.627.929**	(-) 216.432.761
Firma 4	1.068.014.988	(-) 7.785.689.257	(-) 6.717.674.269
Firma 5	974.978.027	(-) 1.000.400.568	(-) 25.422.542

Benzer şekilde, mali kar beyan eden firmalardan ise 46 tanesinin gelir tablosunda izlenen enflasyon düzeltmesi karı olmasaydı mali zarar beyan edecek olmalarıdır.

Buna ilişkin olarak en yüksek 5 firmanın bilgilerine aşağıda yer verilmektedir.

	E.D. Hariç Zarar	E.D. Karı	Mali Kar
Firma 1	(-) 20.656.054.719	22.887.343.157	2.231.288.438
Firma 2	(-) 4.572.963.350	6.234.450.536	1.661.487.185
Firma 3	(-) 3.291.449.759	**3.366.779.477**	75.329.718
Firma 4	(-) 3.258.557.796	3.822.894.795	564.336.999
Firma 5	(-) 2.443.129.981	2.531.831.705	88.701.723

Diğer bir ifadeyle, firmaların %17'si enflasyon düzeltmesi nedeniyle mali kar / zarar pozisyonunda değişikliğe uğramıştır.

Enflasyon Düzeltmesinin Karlılığa Etkisi

Aşağıdaki tabloda İSO 500 kapsamındaki şirketlere ait 2023 ve 2024 yılı net satışlar, satışların maliyeti ve brüt satış karı bilgileri yer almaktadır.

	Tutar (Milyon TL)		Değişim (%)
	2023	2024	
Net Satışlar	7.503.508	10.270.097	36,9
Satışların Maliyeti	6.067.269	**8.767.307**	44,5
Brüt Satış Karı	1.436.239	1.502.790	4,6
Brüt Satış Karı / Net Satışlar (%)	19,1	14,6	

2023 yılında şirketlerin brüt satış karlılığı %19,1 iken enflasyon düzeltmesinin uygulandığı 2024 yılında brüt satış karlılığı %14,6'ya gerilemiştir.

Diğer taraftan şirketlerin net satışları enflasyona paralel şekilde %36,9 oranında artarken brüt satış karlarındaki artış yalnızca %4,6 olarak gerçekleşmiştir.

Enflasyon Düzeltmesinin Amortisman Giderlerine Etkisi

Enflasyon düzeltmesi uygulamasında, amortismana tabi iktisadi kıymetlerin maliyet bedelleri amortisman düzeltmesine tabi tutulmakta ve amortisman giderleri düzeltmeye tabi tutulmuş değerler üzerinden hesaplanmaktadır.

Aşağıdaki tabloda İSO 500 kapsamındaki şirketlerin 2020-2024 yılları arasındaki amortisman giderleri, amortisman giderlerindeki artış tutarları ve artış oranları bir arada verilmektedir.

Yıl	Amortisman Giderleri (TL)	Artış Tutarı (TL)	Artış Oranı (%)
2020	41.174.360.540	-	-
2021	63.449.064.563	22.274.704.023	54
2022	134.293.719.204	**70.844.654.641**	112
2023	225.734.840.648	91.441.121.444	68
Ortalama	**116.162.996.239**	**61.520.160.036**	**78**
2024	672.571.603.569	446.836.762.921	198

2020-2023 döneminde firmaların amortisman giderlerindeki artış, ortalama %78 seviyesindeyken bu oran 2024 yılında %198 olarak gerçekleşmiştir.

Enflasyon düzeltmesi yapılmasaydı aynı artış oranının gerçekleşeceği varsayımıyla firmaların amortisman giderlerinin 2024 yılında yaklaşık (225,7 milyar x 1,78=) 402 milyar TL olacağı tahmin edilmektedir.

Ancak firmaların 2024 yılı amortisman giderleri yaklaşık 673 milyar TL olarak raporlanmıştır. Bu varsayımdan hareketle firmaların enflasyon düzeltmesi nedeniyle yaklaşık (673 – 402 milyar TL) 271 milyar TL ilave amortisman gideri hesapladıkları değerlendirilmektedir.

Amortisman giderlerindeki artışın temel sebebi, duran varlıkların maliyet bedelinin enflasyon ile artırılması ve artırılan tutar üzerinden amortisman ayrılmasıdır. Aşağıdaki tabloda şirketlerin 2020-2024 yılları arasında aktif toplamları, dönen ve duran varlık tutarları milyon TL cinsinden gösterilmektedir.

	2020	2021	2022	2023	Ortalama	2024
Aktif Toplamı	1.288.337	2.131.428	3.908.259	5.961.909	**3.322.483**	12.158.804
Dönen Varlıklar	820.993	1.425.266	2.533.744	3.951.211	**2.182.804**	5.430.450
Duran Varlıklar	467.343	706.163	1.374.515	2.010.698	**1.139.680**	6.728.354
Duran Varlık/ Aktif (%)	**36,3**	**33,1**	**35,2**	**33,7**	**34,6**	**55,3**

Görüleceği üzere duran varlıkların aktif toplamı içerisindeki payı 2020-2023 döneminde ortalama %34,6 iken bu oran 2024 yılında %55,3'e yükselmiştir. 2023 yılında duran varlıkların değeri yaklaşık 2 trilyon TL iken bu tutar 2024 yılı sonunda yaklaşık 6,7 trilyon TL seviyesine ulaşmıştır. Enflasyon düzeltmesi uygulaması ile duran varlıkların değerlerinde ciddi bir artış hesaplandığı görülmektedir.

Enflasyon Düzeltmesinin Seçilmiş Göstergelere Etkisi

Diğer taraftan karlılık oranlarına baktığımızda enflasyon düzeltmesinin etkileri çok daha net olarak görülmektedir. Aşağıdaki tabloda İSO 500 kapsamındaki şirketlerin 2020-2024 yılları arasındaki satış karlılığı, aktif karlılığı ve özkaynak karlılığı verilmektedir.

Bu oranlar dönem kar ve zarar toplamının sırasıyla net satışlara, aktif toplamına ve özkaynak toplamına bölünmesi yoluyla hesaplanmaktadır.

	2020	2021	2022	2023	Ortalama	2024
Satış Karlılığı	7,0	9,5	9,3	8,6	**8,6**	2,6
Aktif Karlılığı	7,2	10,3	12,4	10,8	**10,2**	2,2
Özkaynak Karlılığı	22,7	35,2	34,8	32,6	**31,3**	4,2

Şirketlerin 2020-2023 döneminde satış karlılığı ortalama %8,6 iken bu oran 2024 yılında %2,6'ya gerilemiştir. Aynı dönemde şirketlerin ortalama aktif karlılığı %10,2 iken 2024 yılında %2,2 olarak gerçekleşmiştir. Son olarak 4 yıllık dönemde özkaynak karlılığı ortalama %31,3 iken 2024 yılında dramatik şekilde düşerek %4,2 olmuştur.

Bu karlılık oranlarındaki azalış enflasyonun mali tabloları ne derecede yanıltıcı hale getirdiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Şirketlerin kaynak yapısını incelediğimizde, enflasyon düzeltmesinin özkaynakları artırdığı ve özkaynakların toplam aktiflere oranında iyileşme gözlemlenmektedir. Aşağıdaki tabloda 2020-2024 yılları arasında şirketlerin toplam borçları ile özkaynaklarının aktife oranı gösterilmektedir.

	2020	2021	2022	2023	Ortalama	2024
Kısa Vadeli Borçlar	41,1	45,0	44,6	47,4	**44,5**	30,6
Uzun Vadeli Borçlar	27,3	25,7	19,7	19,4	**23,0**	17,3
Toplam Borçlar	**68,4**	**70,7**	**64,3**	**66,8**	**67,5**	**47,9**
Özkaynak	31,6	29,3	35,7	33,2	**32,5**	52,1
	100	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**

2020-2023 döneminde şirket özkaynaklarının aktiflere oranı ortalama %32,5 iken bu oran 2024 yılında %52,1'e yükselmiştir. Benzer şekilde 4 yıllık dönemde toplam borçların aktiflere oranı ortalama %67,5 iken 2024 yılı sonunda %47,9'a gerilemiştir.

Bu sayede örtülü sermaye, finansman gider kısıtlaması ve teknik iflas gibi özkaynaklar esas alınarak yapılan hesaplamalarda şirketler lehine iyileşme olduğu söylenebilir.

Sonuç

Yukarıda yer alan analizler bir arada değerlendirildiğinde enflasyon düzeltmesi uygulamasının 2024 yılında; toplamda şirket karlılıklarını ve ödenecek kurumlar vergisi tutarını azalttığı görülmektedir. Bu sonuç, 2023 yılı için yapmış olduğumuz değerlendirmeler ile birebir örtüşmektedir.

Diğer taraftan, enflasyon düzeltmesi uygulanmayan ancak yüksek enflasyon yaşanan 2021-2023 yıllarında mali tabloların gerçek durumu yansıtmaktan uzak olduğu görülmektedir. 2024 yılında mali tabloların enflasyon düzeltmesine tabi tutulmasıyla gerçek duruma yaklaşıldığı söylenebilecektir.

[1] İSO 500 kapsamındaki 14 firma gelir tablosunda enflasyon karı veya enflasyon zararı raporlamamıştır. Bunun nedeni, bu şirketlerin bir kısmının özel hesap dönemine sahip olması nedeniyle henüz gelir tablolarında enflasyon düzeltmesi yapmamış olması, bir kısmının ise döviz cinsi defter tutması nedeniyle enflasyon düzeltmesinden muaf olmasıdır.

aves

TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK TAM ENTEGRE YAĞLI TOHUM VE YER FISTIĞI İŞLEME, BİYODİZEL ÜRETİM TESİSİ

Aves, sektördeki 30 yılı aşkın deneyimi, yıllık 1.5 milyon ton üzeri üretim kapasitesi, en son teknoloji ile donatılmış tam entegre tesisi ile bitkisel yağ sektörüne yön veriyor. Sürdürülebilir üretim ve tedarik gücü ile Türkiye ekonomisine sağladığı katkıyı günden güne artırıyor.

Kurulduğu günden bugüne Türkiye'nin seçkin ekonomi listelerinde üst sıralarda yer alan **Aves; Safya markası ile 70 ülkeye ihracat yapmakta ve günden güne artan ticaret hacmi ile ihracat pazarını çeşitlendirmektedir.**

YILLIK
+1.5 MİLYON TON
ÜRETİM KAPASİTESİ

MERSİN

450.000 ton / yıl **Kırma**

200.000 ton / yıl **Rafineri**

300.000 ton / yıl **Dolum**

50.000 ton / year **Biyodizel**

MERSİN

SİLOPİ

AMASYA

SAVKA

Türkiye'nin İlk ve Tek Açık Deniz Gemi Yükleme ve Tahliye Platformu

AVES DEPOCULUK

Türkiye'nin En Büyük 3. Petrol ve Bitkisel Yağ depolama tesisi

220.000³ DEPOLAMA

YER FISTIĞI İŞLEME TESİSİ

36.000 m² üzerine kurulu günlük 500 ton üretim, 20.000 ton depolama kapasitesi ile Türkiye'nin en büyük yer fıstığı işleme tesisi

132.000 ton / yıl **KAPASİTE**

YAĞLI TOHUM KIRMA TESİSİ

Tek hatta 1200 ton/gün kırma kapasiteli Türkiye'nin en büyük kırma tesisi

400.000 ton / yıl **KAPASİTE**

AVES Enerji Yağ ve Gıda San. A.Ş.
Toroslar Mh. Gizem Sk. No:19 Akdeniz / MERSİN
T: +90324 237 69 00 F: +90324 237 77 55
info@avesas.com.tr **avesas.com.tr**

500 İSO

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2024

GÖK VATANIN
ÇELİKTEN GÜCÜYÜZ
MİDLAS
LEVENT
HİSAR - A
SİPER
HİSAR - O
ALKA
BURÇ
ROKETSAN
/ roketsan
www.roketsan.com.tr

ÜRETİYORUZ, BÜYÜYORUZ, GÜÇLENİYORUZ!

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2024

İSO 500 listesinde yükselen başarımızla,
Türkiye'nin tarımsal sanayi gücüne güç katıyoruz!

3 Şirket 2022

- GÜBRETAŞ
- Tarım Kredi Yem Sanayi ve Tic. A.Ş.
- Tarım Kredi Tedarik Üretim

5 Şirket 2023

- GÜBRETAŞ
- Tarım Kredi Yem Sanayi ve Tic. A.Ş.
- Tarım Kredi Tedarik Üretim
- Tarım Kredi Süt
- Tarım Kredi Yağ Sanayi ve Ticaret A.Ş.

6 Şirket 2024

- GÜBRETAŞ
- Tarım Kredi Yem Sanayi ve Tic. A.Ş.
- Tarım Kredi Tedarik Üretim
- Tarım Kredi Süt
- Tarım Kredi Yağ Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- GÜBRETAŞ MADEN YATIRIMLARI A.Ş.

TARIM KREDİ GRUBU 1863

Türkiye'nin
En Büyük ve
Köklü Çiftçi Ailesi

TARIMIN GÜCÜ SANAYİNİN ÖNCÜSÜ

TARIM KREDİ

Tarım Kredi Sanayi Yatırımlarını Arttırıyor, Sanayiden Biriktirdiği Güç ile Üreticiyi Destekliyor.

KOOP · TARIM KREDİ TEDARİK ÜRETİM · GÜBRETAŞ · GÜBRETAŞ MADEN YATIRIMLARI A.Ş. · Tarım Kredi SÜT · TARIM KREDİ YAĞ SANAYİ VE TİCARET A.Ş. · BEREKET SİGORTA · Tarım Kredi Yem

TAREKS · imece plastik · TARIM KREDİ Hayvancılık · TARIM KREDİ ET ÜRÜNLERİ A.Ş. · tarkim · LİDAŞ · TarımKredi teknoloji · TARIM KREDİ LOJİSTİK

tarimkredigrubu.com.tr

kronospan
www.kronospan.com

500 TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2024

Krono Original®
High Quality
Made by Kronospan